

Τ.Ε.Ι ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
« ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ»

Α΄ ΦΑΣΗ : ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ : ΔΑΓΚΛΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΤΟΪΚΟΥΔΗ ΔΗΜΗΤΡΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : κ. ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2002

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΣΤΟΝ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ

- 1.1 ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 1-3
- 1.2 Ο ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΜΕΣΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ.....4-10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΦΥΣΙΚΟΣ ΥΠΟΔΟΧΕΑΣ

- 2.1 ΧΕΡΣΑΙΟ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ.....12-15

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

- 3.1 ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ.....17-19
- 3.2 ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΗΣ.....20-25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- 4.1 ΓΕΝΙΚΑ.....27
- 4.2 ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ(1971-1991).....28-30
- 4.3 ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.....31-40
- 4.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....41-42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- 5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....44

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ.....44-45
- 5.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ.....46
- 5.2.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 1971-1981.....47-55
- 5.4.2 Η ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.....56-63
- 5.4.3 ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.....64-70
- 5.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....70-74

6.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

6.1 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

- 6.1.1 ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.....75-78
- 6.1.2 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ 353/77 ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ 797/85.....78-79

6.2 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΙΣ ΤΟΜΕΑΣ

- 6.2.1 Η ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ.....79
- 6.2.2 Η ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 79-93
- 6.2.3 ΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ.....93-100

6.3 ΤΡΙΤΟΓΕΝΕΙΣ ΤΟΜΕΑΣ

- 6.3.1 ΕΜΠΟΡΙΟ.....100-106
- 6.3.2 ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ.....106-108

6.4 ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

6.4.1 ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 1262/82.....	109-115
6.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	119-123
7.1 ΓΕΝΙΚΑ	
7.2 ΠΑΙΔΕΙΑ.....	123-131
7.3 ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ.....	131-132
7.4 ΠΡΟΝΟΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ.....	133-138
7.5 ΥΓΕΙΑ.....	138-142
7.6 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.....	143-151
7.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	151-163
8. ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ	
8.1 ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ.....	165-179
8.2 ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ.....	179
8.3 ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9	
ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	
9.1 ΠΗΓΕΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ.....	191-197
9.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ ΡΥΠΑΝΣΗΣ.....	197-200
10 ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	
10.1 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ-ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ.....	202-208
10.2 ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΧΩΡΟΥ.....	208-212
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	
ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	213-236
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ.....	236-269

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το θέμα το οποίο αναλύσαμε στην μελέτη που ακολουθεί είναι το Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα του Δήμου Σερρών. Αρχικά αναφέραμε την ένταξη της περιοχής του Δήμου Σερρών στον ευρύτερο χώρο της. Δηλαδή τη γεωγραφική θέση που έχει ο Δήμος Σερρών και το ρόλο της σε σχέση με άλλους Δήμους και Νομούς.

Έπειτα ασχοληθήκαμε με στοιχεία που αφορούν την υπάρχουσα κατάσταση του Δήμου αναλύοντας δημογραφικά στοιχεία, οικονομικά, κοινωνικά, ότι αφορά την υποδομή τα τελευταία χρόνια, την παιδεία και τον αθλητισμό.

Σε δεύτερη φάση, μας απασχόλησε η οργάνωση του Δήμου Σερρών και στην πορεία ακολουθούν κάποιες προτάσεις για το τι θα μπορούσε να γίνει στον Δήμο έτσι ώστε να ευημερήσει ο Δήμος με όσο το δυνατόν καλύτερο τρόπο. Ποια έργα θα μπορούσαν να γίνουν, με ποιον τρόπο θα χρηματοδοτηθούν καθώς και από πού θα αντληθούν οι ανάλογοι πόροι για την εκτέλεση τους.

1. ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΣΤΟΝ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ

1.1 ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Για την σύνταξη του Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος του Δήμου Σερρών ιδιαίτερη σημασία έχει η ένταξη της περιοχής του Δήμου στον ευρύτερο χώρο της.

Αυτό γίνεται διότι οι αναπτυξιακές δυνατότητες του Δήμου δεν περιορίζονται στα στενά διοικητικά του όρια, αλλά έχουν άμεση σχέση με την κοινωνικοοικονομική δομή της ευρύτερης περιοχής και τις αναπτυξιακές τάσεις που εμφανίζονται σ' αυτήν.

Ο Δήμος των Σερρών θα πρέπει να αντιμετωπισθεί στα πλαίσια του ευρύτερου γεωγραφικού χώρου, κοινωνικοοικονομικού χώρου. Η περιοχή της Μακεδονίας και ιδιαίτερα ο Νομός Σερρών εμφανίζει ιδιαίτερη δυναμική, σε σχέση με πρόσφατες γεωπολιτικές ανακατατάξεις στα Βαλκάνια.

Γεωργική περιοχή, από τους πεδινότερους νομούς της χώρας με 48% της συνολικής έκτασης του να καταλαμβάνεται από πεδινές εκτάσεις του να καταλαμβάνεται από πεδινές εκτάσεις, βρίσκεται σε στρατηγική θέση σε σχέση με το εθνικό δίκτυο μεταφορών. Ο νομός συνδέεται οδικά μέσω εθνικών οδών με την πρωτεύουσα του βορρά, Θεσσαλονίκη, βασικό διαμετακομιστικό κέντρο όχι μόνο της Βόρειας Ελλάδας αλλά και των Βαλκανίων. Παράλληλα ο νομός αποτελεί ενδιάμεσο σταθμό προς Δράμα, Καβάλα και την περιφέρεια της Θράκης ενώ ιδιαίτερο βάρος έχει η περιοχή σαν κύρια σημερινή πύλη εισόδου της χώρας από τη γειτονική Βουλγαρία(βλ. Χάρτη Α1)

Στον διαπεριφερειακό ρόλο του νομού στη Βόρεια Ελλάδα στον τομέα των μεταφορών μεταξύ Κεντρικής και Ανατολικής Μακεδονίας- Θράκης, έρχεται να προστεθεί ο ολοένα σημαντικότερος ρόλος του νομού σε σχέση με διεθνείς μεταφορές στον άξονα Βορρά - Νότου.

Η σύνδεση του εθνικού οδικού δικτύου με τη Βουλγαρία αποκτά ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον, όχι μόνο λόγω της ραγδαίας αύξησης των συναλλαγών με τη γειτονική χώρα αλλά και λόγω αποκλεισμού εναλλακτικών αξόνων σύνδεσης της χώρας με την Δυτική και Κεντρική Ευρώπη. Ο νομός Σερρών αποκτά επομένως μια συνεχώς αυξανόμενη βαρύτητα στην οργάνωση του εθνικού μεταφορικού δικτύου, ενώ δε πρέπει να παραγνωρίζεται η σημασία του στην πρωτογενή παραγωγή καθώς και στην μεταποίηση κύρια αγροτικών προϊόντων.

Ο νομός είναι ένας από τους σημαντικότερους αγροτικούς νομούς της χώρας, με εκτεταμένες πεδινές εκτάσεις εντατικών καλλιεργειών. Η μεγάλη αυτή γεωργική ανάπτυξη οφείλεται στη γη υψηλής παραγωγικότητας της πεδιάδας του Στρυμώνα στην οποία έχει δημιουργηθεί ένα εκτεταμένο αρδευτικό δίκτυο.

Η πεδιάδα αυτή περικλείεται από τα όρη Κερκίνη, Βροντούς, Μενοίκιο, Παγγαίο, Κερδύλιο, Βερτίσκο, και Δύσηρο στην περίμετρο του νομού. Ο ποταμός Στρυμώνας διασχίζει την εύφορη πεδιάδα εισερχόμενος από τη Βουλγαρία ενώ λίγο πριν εκβάλει στο νότιο τμήμα του νομού στην περιοχή των Κερδυλίων ενώνεται με τον Αγγίτη ποταμό, που εισέρχεται στο νομό από τα νοτιοανατολικά.

Η ανάπτυξη του νομού στηρίχθηκε κατά κύριο λόγο στην αξιοποίηση των σημαντικών αυτών υδατικών πόρων με αποτέλεσμα τον προσανατολισμό της τοπικής οικονομίας στον πρωτογενή τομέα.

Ο νομός Σερρών χωρίζεται διοικητικά σε τέσσερις επαρχίες, της Σιντικής, των Σερρών, της Βισαλτίας και της Φυλλίδας. Ο Δήμος των Σερρών πρωτεύουσα του νομού και κέντρο της ομώνυμης επαρχίας, είναι το μοναδικό οικιστικό κέντρο με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων και συγκεντρώνει υπηρεσίες και εξυπηρετήσεις νομαρχιακού επιπέδου.

Τα κέντρα των επαρχιών είναι το Σιδηρόκαστρο στην επαρχία Σιντικής, η Νιγρίτα στην επαρχία Βισαλτίας και η Νέα Ζίχνη στην επαρχία Φυλλίδας. Ωστόσο η οργάνωση του οδικού δικτύου του νομού σε συνδιασμό με τη γεωμορφολογία της περιοχής έχει σαν αποτέλεσμα την εξάρτηση περιοχών των επαρχιών από γειτονικούς νομούς. Το δυτικό τμήμα της επαρχίας Σιντικής στην περιοχή της λίμνης Κερκίνης, εμφανίζεται σχετικά απομονωμένο από την πρωτεύουσα του νομού ενώ οι ανατολικοί οικισμοί της επαρχίας Φυλλίδας εξυπηρετούνται από την πόλη της Δράμας, που βρίσκεται σε μικρή απόσταση από αυτούς. Πρέπει να τονισθεί επίσης ότι οι χρονοαποστάσεις μεταξύ των δυτικών περιοχών των επαρχιών Σερρών και Βισαλτίας και της Θεσσαλονίκης έχουν μειωθεί σημαντικά λόγω της οργάνωσης του εθνικού οδικού δικτύου, με αποτέλεσμα οι περιοχές αυτές να εμφανίζουν ισχυρές σχέσεις εξάρτησης από την πρωτεύουσα της Βόρειας Ελλάδας. Έχει ιδιαίτερη σημασία το γεγονός ότι ο νομός Σερρών είναι σήμερα το σταυροδρόμι των μεταφορών αλλά και των κοινωνικοοικονομικών σχέσεων που αναπτύσσονται μεταξύ της Θεσσαλονίκης, της Ανατολικής Ηπειρωτικής Ελλάδας αλλά και της γειτονικής Βουλγαρίας.

Ο σημαντικός αυτός διαπεριφερειακός ρόλος του νομού εντείνεται από την επέκταση οικονομικών δραστηριοτήτων του πολεοδομικού συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης σε γειτονικούς νομούς. Ο νομός Σερρών λόγω της στρατηγικής θέσης του εμφανίζεται σε πλεονεκτική

θέση για την ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τόσο του δευτερογενή όσο και του τριτογενή τομέα της οικονομίας. Παράλληλα ο ιδιαίτερα αναπτυγμένος πρωτογενής τομέας του νομού που στηρίζεται στη σημαντική υποδομή εγχειοβελτιωτικών έργων θα εξακολουθεί να παίζει σημαντικό ρόλο στην κοινωνικο-οικονομική ζωή της περιοχής.

Στα πλαίσια αυτά θα πρέπει να ενταχθεί ο αναπτυξιακός σχεδιασμός του Δήμου Σερρών ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων της πόλης μέσα από μια στρατηγική επιλεκτικών παρεμβάσεων στην οικονομική και κοινωνική ζωή της περιοχής.

1.2 Ο ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΜΕΣΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΟΥ

Ο προσδιορισμός της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Σερρών όπου αναπτύσσονται ιδιαίτερα έντονες σχέσεις αλληλεξάρτησης μεταξύ οικιστικών ενοτήτων, οδηγεί στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων σχετικά με το ρόλο που παίζει σήμερα ο δήμος στην κοινωνική-οικονομική ζωή της περιοχής, καθώς και τις προοπτικές ανάπτυξης που υπάρχουν.

Η μικρή μείωση του συνολικού πληθυσμού του νομού Σερρών που εμφανίζεται μεταξύ 1981 και 1991 εάν αναλυθεί σε επαρχιακό επίπεδο αποκαλύπτει μια ενδιαφέρουσα διαφοροποίηση μεταξύ των τεσσάρων επαρχιών του νομού.

Η επαρχία Σερρών είναι η μόνη που εμφανίζει ουσιαστική αύξηση 5,5% ενώ η επαρχία Σιντικής στα Βόρεια και Φυλλίδας στα Ανατολικά του νομού εμφανίζουν μείωση. Η επαρχία Βισαλτίας εμφανίζει πολύ μικρή αύξηση η οποία μπορεί να μεταφραστεί σε στασιμότητα. Αντίστοιχη είναι και η πληθυσμιακή εξέλιξη των κέντρων των επαρχιών. Έτσι με μοναδική εξαίρεση τις Σέρρες, που παρουσίασαν αύξηση μεταξύ 1981 και 1991 της τάξης του 12%, όλα τα επαρχιακά κέντρα παρουσίασαν μείωση (11,6% το Σιδηρόκαστρο και 10,3% η Νέα Ζίχνη) με εξαίρεση τη Νιγρίτα που παρουσίασε πολύ μικρή αύξηση της τάξης του 2%.

Η εικόνα αυτή του δυναμισμού της επαρχίας Σερρών, αντικατοπτρίζει κύρια την ανάπτυξη της πόλης των Σερρών και μιας ομάδας οικισμών γύρω από αυτή στην πεδιάδα του Στρυμώνα. Οι οικισμοί αυτοί οι οποίοι έχουν άμεση οδική και συγκοινωνιακή σύνδεση με την πόλη των Σερρών διαφοροποιούνται από τους υπόλοιπους οικισμούς της επαρχίας οι οποίοι εμφανίζουν μείωση ή στασιμότητα (βλ. Χάρτη Α2)

Πράγματι, αναλύοντας την διαχρονική εξέλιξη του πληθυσμού της επαρχίας Σερρών κατά την διάρκεια της τελευταίας εικοσαετίας 1971-1991, παρατηρούμε πληθυσμιακή αύξηση κατά 7956 άτομα σαν τελικό αποτέλεσμα της αύξησης του πληθυσμού 21 οικισμών κατά 12197 άτομα και της μειώσεως του πληθυσμού 27 οικισμών κατά 4241 άτομα.

Από τους 21 αυτούς δυναμικούς οικισμούς που φαίνονται να αναπτύσσονται παρά την αρνητική γενική εικόνα του νομού, ο Δήμος των Σερρών καταλαμβάνει την πρώτη θέση με μια πληθυσμιακή αύξηση 9916 ατόμων που αντιστοιχεί στο 9,7% του πληθυσμού της επαρχίας Σερρών. Η σημαντική αυτή αύξηση του πληθυσμού του

Δήμου ισοδυναμεί με το 81% της συνολικής αύξησης πληθυσμού των δυναμικών οικισμών της ομώνυμης επαρχίας κατά την εικοσαετία 1971-1991 υπογραμμίζοντας την ιδιαίτερη βαρύτητα του Δήμου σαν το μοναδικό αστικό κέντρο του νομού.

Αναλύοντας τους δυναμικούς οικισμούς της επαρχίας Σερρών είναι εύκολο να εντοπισθούν δύο οικισμοί οι οποίοι αναπτύσσονται ραγδαία σε άμεση εξάρτηση από το Δήμο Σερρών. Πρόκειται για την κοινότητα του Λευκώνα και την κοινότητα των Επταμύλων σε μικρή απόσταση από την πόλη των Σερρών. Πρόκειται για την κοινότητα του Λευκώνα και την κοινότητα των Επταμύλων σε μικρή απόσταση από την πόλη των Σερρών.(βλ. Χάρτη Α3)

Ο Λευκώνας στα δυτικά της πόλης των Σερρών σε μικρή απόσταση από το κέντρο της, γειτνιάζει άμεσα με τη Βιομηχανική περιοχή ΒΙ.ΠΕ. Σερρών, και βρίσκεται σε στρατηγική θέση στο εθνικό οδικό δίκτυο Θεσσαλονίκης -Σερρών -Προμαχώνα. Η ανάπτυξη της βιομηχανικής περιοχής έδωσε μια σημαντική ώθηση στην τοπική οικονομία ενώ η μικρή απόσταση από την πόλη των Σερρών είχε σαν αποτέλεσμα τη γραμμική οικιστική ανάπτυξη κατά μήκος του οδικού άξονα που συνδέει τον Λευκώνα με την πόλη των Σερρών.

Η κοινότητα των Επταμύλων στα ανατολικά της πόλης των Σερρών, αναπτύχθηκε ιδιαίτερα την τελευταία δεκαετία και δέχθηκε πιέσεις οικιστικής ανάπτυξης, όπως και ο Λευκώνας, από την τελευταία δεκαετία και δέχθηκε πιέσεις οικιστικής ανάπτυξης, όπως και ο Λευκώνας, από την πόλη των Σερρών.

Τόσο ο Λευκώνας όσο και οι Επτάμυλοι φαίνονται να εξελίσσονται σε προαστικούς οικισμούς της πόλης των Σερρών διαθέτοντας άμεση οδική και συγκοινωνιακή σύνδεση ενώ παράλληλα η πληθυσμιακή τους άνοδος φαίνεται να συνοδεύεται από διαφοροποίηση της παραγωγικής τους βάσης στην κατεύθυνση της εξομοίωσης της με την αντίστοιχη του δήμου Σερρών(βλ. πίνακα 1.2.1).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.1.

Δ. ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ. ΕΞΕΛΙΞΗ 1981-1991

Α. ΣΕΡΡΕΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΑ ΜΕ ΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

	ΑΥΞΗΣΗ	Επί αυξήσεων συνόλου
1. ΣΕΡΡΕΣ	+ 9.916 κατ.	81%
2. ΧΩΡΙΑ ΑΣΤ. ΣΥΝΔ.	+ 1.217 κατ.	10%
ΣΥΝΟΛΟ	+ 11.133 κατ.	91%

ΧΩΡΙΑ ΜΕ ΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

ΧΩΡΙΑ	ΑΥΞΗΣΗ
ΛΕΥΚΩΝ	331
ΜΗΤΡΟΥΣΙ	142
ΣΚΟΥΤΑΡΙ	226
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΤΟ	4
ΒΑΛΤΟΤΟΠΙ	42
ΑΓ. ΕΛΕΝΗ	-156
ΝΕΟΧΩΡΙ	66
ΝΕΟ ΣΟΥΛΙ	106
ΕΠΤΑΜΥΛΟΙ	376
ΧΙΟΝΟΧΩΡΙ	116

Β. ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΔΗΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΑΥΞΗΣΗ	ΕΠΙ ΑΥΞΗΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΟΥ
1.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΟ	16		
ΣΚΟΤΟΥΣΑ	180		
ΝΕΑ ΖΥΡΟΓΟΗ	34		
ΚΑΛΑ ΔΕΝΤΡΑ	193		
ΠΡΟΒΑΤΑΣ	16		
ΑΝΩ ΚΑΜΗΛΑ	147		
ΕΛΑΙΩΝ	16		
ΣΚΟΥΤΑΡΙ	229		
ΚΟΥΒΟΥΚΛΙΑ	90		
ΣΥΝΟΛΟ	+918		9%
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΜΕΙΩΣΗ	ΕΠΙ ΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΣΥΝΟΛΟΥ
2.ΑΝΑΓΓΕΝΗΣΗ	-67		
ΒΑΜΒΑΚΙΑ	-110		
Κ. ΧΡΗΣΤΟΣ	-18		
ΚΟΥΜΑΡΙΑ	-63		
ΑΔΕΛΦΙΚΟ	-228		
ΒΑΜΒΑΚΟΥΣΑ	-63		
ΠΕΠΟΝΙΑ	-99		
Κ. ΚΑΜΗΛΑ	-11		
ΣΥΝΟΛΟ	-659		-15%

Συνέχεια πίνακα 1.2.1

Β. ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΔΗΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ

3.ΔΥΤΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ ΕΠΑΡΧΙΑΣ	ΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΕΠΙ ΑΠΩΛΕΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟΥ
ΧΡΥΣΟΧΩΡΑΦΑ	-274		
ΗΡΑΚΛΕΙΑ	-198		
ΔΑΣΟΧΩΡΙ	-100		
ΚΑΡΠΕΡΗ	-191		
ΤΡΙΑΣ	-124		
ΖΕΥΓΟΛΑΤΕΙΟ	-113		
ΣΤΡΥΜΟΝΙΚΟ	-191		
ΣΥΝΟΛΟ		28%	
4.ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ ΕΠΑΡΧ.	ΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΕΠΙ ΑΠΩΛΕΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟΥ
ΑΓ. ΠΝΕΥΜΑ	-149		
ΕΜΜ. ΠΑΠΠΑΣ	-118		
ΧΡΥΣΟ	-468		
ΠΕΝΤΑΠΟΛΗ	-126		
ΝΕΟΣ ΣΚΟΠΟΣ	-334		
ΜΕΣΟΚΩΜΗ	-31		
ΨΥΧΙΚΟ	-116		
ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟ	-223		
ΣΥΝΟΛΟ	-1565	37%	
5.ΟΡΕΙΝΗ ΠΛΕΥΡΑ ΕΠΑΡΧΙΑΣ	ΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΕΠΙ ΑΠΩΛΕΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟΥ
ΟΡΕΙΝΗ	-402		
ΒΡΟΝΤΟΥ	-38		
ΣΥΝΟΛΟ	-440	10%	

Η ανάπτυξη των δύο αυτών οικισμών την τελευταία δεκαετία 1981-1991 ακολουθεί ρυθμούς αντίστοιχους του Δήμου Σερρών (Σέρρες αύξηση 10%, Λευκώνας 11%, Επτάμυλοι 8,3%). Ανατολικά των Επταμύλων, σε μικρή απόσταση από την πόλη των Σερρών, η κοινότητα της Οινούσας αναπτύχθηκε δυναμικά τη δεκαετία 1971-1981 ξεπερνώντας το 27% σε πληθυσμιακή αύξηση. Η ανάπτυξη της εξορμητικής δραστηριότητας στην περιοχή κατά την περίοδο αυτή έπαιξε καθοριστικό ρόλο και διαμόρφωσε τη φυσιογνωμία του χώρου. Η διακοπή της λειτουργίας των λατομείων την τελευταία δεκαετία και παράλληλη μείωση της απασχόλησης σε μεταποιητικές μονάδες της περιοχής που σχετίζονται με την λατομική δραστηριότητα, οδήγησε σε πληθυσμιακή στασιμότητα.

Στα νότια της πόλης υπάρχει μια ομάδα οικισμών που παρουσιάζουν κάποια ομοιογένεια σε σχέση με την εξέλιξη τους. Κοινό γνώρισμα των οικισμών αυτών είναι η επιβράδυνση των ρυθμών αύξησης του πληθυσμού τους ή πληθυσμιακή μείωση κατά την τελευταία δεκαετία καθώς και η άμεση εξάρτηση τους από την πόλη των Σερρών. Οι οικισμοί αυτοί αν βρίσκονται σε μικρή απόσταση από τη Σέρρες και έχουν άμεση συγκοινωνιακή- οδική σύνδεση με την πόλη των Σερρών, διατηρούν ωστόσο τον αγροτικό τους χαρακτήρα. Η διάρθρωση της παραγωγικής τους βάσης φαίνεται να διατηρεί τον γεωργικό προσανατολισμό της παρά την έντονη ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα που χαρακτηρίζει την ευρύτερη περιοχή.

Στην ομάδα των οικισμών αυτών ανήκουν το Μητρούσι, Μονόβρυση, Νεοχώρι, Νέος Σκοπός, Κωνσταντινάτο, Σκούταρι και Κάτω Καμήλα. Από τους οικισμούς αυτούς το Νεοχώρι, ο Νέος Σκοπός και η Κάτω Καμήλα εμφανίζουν πληθυσμιακή μείωση την τελευταία δεκαετία, ενώ οι υπόλοιποι σαφή επιβράδυνση των ρυθμών αύξησης, με τάσεις σταθεροποιήσεις.

Για τους οικισμούς αυτούς ο Δήμος Σερρών είναι κέντρο εξυπηρετήσεων λιανικού εμπορίου και υπηρεσιών, ενώ παράλληλα καλύπτει δευτεροβάθμιου επιπέδου ανάγκες κοινωνικής υποδομής-πολιτισμού-αναψυχής. Ιδιαίτερη όμως σημασία έχει η λειτουργία της πόλης των Σερρών σαν καταναλωτικού κέντρου για τους οικισμούς αυτούς. Από την αγορά των Σερρών απορροφώνται αγροτικά προϊόντα, κυρίως οπωροκηπευτικά, αλλά παράλληλα στην πόλη των Σερρών επενδύεται το πλεόνασμα του γεωργικού εισοδήματος των κατοίκων των γύρω οικισμών. Πρέπει να τονισθεί ότι η αρδευόμενη γη υψηλής παραγωγικότητας με μεγάλες αποδόσεις καλλιεργειών δημιουργεί υψηλά γεωργικά εισοδήματα στους αγροτικούς οικισμούς. Η σημασία επομένως των οικισμών αυτών στην οικονομική ζωή της πόλης είναι καθοριστική και η οικιστική ανάπτυξη της πόλης των Σερρών στηρίζεται κατά μεγάλο

ποσοστό στο γεωργικό εισόδημα που επενδύεται σ' αυτήν από τους περιφερειακούς αγροτικούς οικισμούς.

Σε αντίθεση με τους αγροτικούς οικισμούς που αναπτύσσονται στην πεδιάδα του Στρυμώνα, το ανάγλυφο του εδάφους στα βόρεια της πόλης των Σερρών δεν ευνόησε την ανάπτυξη μεγάλων οικισμών.

Λίγοι, μικροί ορεινοί οικισμοί, άμεσα εξαρτημένοι από την πόλη των Σερρών γνώρισαν τις τελευταίες δεκαετίες μια σημαντική μείωση του πληθυσμού τους. Ωστόσο, η ποιότητα του φυσικού περιβάλλοντος, που χαρακτηρίζεται από σημαντικές δασικές εκτάσεις ιδιαίτερου φυσικού κάλους, σε συνδυασμό με τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής οδήγησε στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων χειμερινής αναψυχής, όπως το χιονοδρομικό κέντρο του Λαϊλιά.

Οι δραστηριότητες αυτές ιδιαίτερα την τελευταία δεκαετία δημιούργησαν σοβαρές αναπτυξιακές προοπτικές για τους ορεινούς αυτούς οικισμούς. Στους οικισμούς του Ελαιώνα και της Χρυσοπηγής, που βρίσκονται πλησιέστερα από τους άλλους στην πόλη των Σερρών, η ανάπτυξη παραθεριστικής κατοικίας έδωσε ένα νέο προσανατολισμό στην πορεία εξέλιξης τους. Η μετατροπή των προβληματικών ορεινών οικισμών σε παραθεριστικά κέντρα, δημιουργεί νέες σχέσεις αλληλεξάρτησης με την πόλη των Σερρών. Ένα σημαντικό πεδίο επιχειρηματικής δραστηριότητας ανοίγει με σοβαρές προοπτικές, το οποίο μπορεί να τονώσει την τοπική οικονομία ενισχύοντας το εισόδημα και δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας. Η αναπτυξιακή αυτή διάσταση οδηγεί στην ένταξη στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Σερρών των ορεινών αυτών οικισμών. Ιδιαίτερα οι οικισμοί της Χρυσοπηγής και του Ελαιώνα επιβάλλεται να αντιμετωπισθούν στα πλαίσια ενός ολοκληρωμένου αναπτυξιακού σχεδιασμού με στόχο την αξιοποίηση των συγκριτικών τους πλεονεκτημάτων.

Ο προσδιορισμός της περιοχής άμεσης επιρροής και αλληλεξάρτησης του Δήμου που αναλύθηκε παραπάνω, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η αναπτυξιακή πολιτική του Δήμου θα πρέπει να διαμορφωθεί μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων αλλά και περιορισμών ανάπτυξης της περιοχής αυτής. Οι αναπτυξιακές παρεμβάσεις που θα προταθούν από το Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα θα έχουν ως γεωγραφικό χώρο εφαρμογής τα διοικητικά όρια του Δήμου αλλά η κοινωνική και οικονομική τους εμβέλεια θα επηρεάζει καθοριστικά την αναπτυξιακή πορεία των οικισμών της περιοχής άμεσης εξάρτησης του Δήμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΦΥΣΙΚΟΣ ΥΠΟΔΟΧΕΑΣ

2. ΦΥΣΙΚΟΣ ΥΠΟΔΟΧΕΑΣ

2.1 ΧΕΡΣΑΙΟ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ

Η ανάλυση των χαρακτηριστικών του φυσικού υποδοχέα περιλαμβάνει τη γεωμορφολογία, τις κλιματολογικές συνθήκες και τη σεισμική επικινδυνότητα της περιοχής μελέτης η οποία περιλαμβάνει και γειτονικούς οικισμούς που ανήκουν στην περιοχή άμεσης εξάρτησης του Δήμου Σερρών. Η οποιαδήποτε μορφή ανάπτυξης είναι στενά συνδεδεμένη με τις παραμέτρους αυτές. Μέσα στο πλαίσιο που καθορίζεται από το ανάγλυφο του εδάφους, το κλίμα και τα γεωλογικά χαρακτηριστικά οριοθετούνται οι δυνατότητες και οι περιορισμοί των αναπτυξιακών επιλογών.

Εξετάζοντας τη γεωμορφολογία της περιοχής μελέτης το πρώτο άμεσο συμπέρασμα είναι η έντονη αντίθεση του ανάγλυφου μεταξύ Βορείου και Νότιου τμήματος.

Βόρεια της πόλης των Σερρών το ανάγλυφο γίνεται έντονο, με πύκνωση των υψομετρικών καμπυλών και κλίσεις μεγαλύτερες του 5% και σε ορισμένες περιπτώσεις και του 30%. Από την περιοχή αυτή ξεκινά πλήθος χειμάρρων - σπουδαιότεροι είναι οι χείμαρροι Χριστού, Λευκώνα, Καμενικίων, Αγ. Ιωάννη - που με κατεύθυνση ροής από Βορά προς Νότο, καταλήγουν στην Τάφρο Μπέλιτσας. Στην ημιορεινή, μη καλλιεργήσιμη αυτή έκταση, η ύπαρξη δασών και βοσκοτόπων ευνόησε και ευνοεί την ανάπτυξη της δασοπονίας και της κτηνοτροφίας.

Στο νότιο τμήμα της περιοχής εκτείνεται η πεδιάδα του Στρυμώνα, όπου οι κλίσεις του εδάφους είναι πολύ μικρή (0-5%), η γη είναι υψηλής παραγωγικότητας και η χρήση της καθαρά γεωργική.

Όσον αφορά τις κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής, το κλίμα χαρακτηρίζεται ως ξηρό με απόκλιση, προς το ημιυγρό και με μικρό πλεόνασμα νερού το χειμώνα (τύπου C_{1d} B₂ b₃ κατά Thorthwaite). Η μέση ετήσια θερμοκρασία αέρα είναι 15,2^o C, η μέση ανώτατη 24,7^o C και η μέση κατώτατη 5,6^o C. Το μέσο ετήσιο ύψος βροχής είναι 49,16 mm ενώ το συνολικό ετήσιο είναι 590 mm.

Τον μήνα Αύγουστο παρατηρείται η απόλυτη μέγιστη θερμοκρασία και το μικρότερο ύψος βροχής ενώ το μήνα Ιανουάριο η απόλυτη ελάχιστη θερμοκρασία και τον Δεκέμβριο το μεγαλύτερο ύψος βροχής.

Το μεγαλύτερο έλλειμμα νερού παρατηρείται κατά τη θερινή περίοδο (176.5 mm) το οποίο σταδιακά μειώνεται φθάνοντας το χειμώνα στη τιμή 0.

Οι κυριότεροι άνεμοι της περιοχής έχουν διεύθυνση Β, Β.Δ. ή Β.Α., με ορμητικότερο εκείνον που φυσά από τα στενά του Ρούπελ και είναι ψυχρός το χειμώνα, ενώ το καλοκαίρι ξηρός, επιταχύνοντας έτσι την εξάτμιση του εδάφους.

Ειδικότερα για την πόλη πρέπει να τονίσουμε ότι στο Νότιο τμήμα της, το οποίο επηρεάζεται πιο έντονα τόσο από την τάφρο Μπέλιτσα όσο και από τον ποταμό Στρυμώνα το κλίμα είναι πιο υγρό, σε αντίθεση με το Βόρειο το οποίο έχει ξηρότερο κλίμα.

Η μορφολογία του εδάφους καθώς και οι εδαφικές και κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής που περιγράφηκαν πιο πάνω, έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της φυσιογνωμίας της περιοχής.

Οι οικισμοί του Βόρειου τμήματος λόγω του έντονου ανάγλυφου, της έλλειψης καλλιεργήσιμης γης, του ψυχρότερου κλίματος και του προβληματικά διαμορφωμένου οδικού δικτύου, δεν είχαν τη δυνατότητα σοβαρής γεωργικής ανάπτυξης.

Ο πληθυσμιακός μαρασμός των οικισμών αυτών φαίνεται να ανακόπτεται τελευταία λόγω της ανάπτυξης παραθεριστικής κατοικίας.

Στο νότιο-νοτιοδυτικό πεδινό τμήμα, η εύφορη αρδεύσιμη γεωργική γη, η μεταφορική υποδομή που επιτρέπει άμεση πρόσβαση στην πόλη των Σερρών, αλλά και η σύνδεση με την ευρύτερη περιοχή του νομού, αλλά και η σύνδεση με την ευρύτερη περιοχή του νομού, ευνόησαν την ανάπτυξη πεδινών οικισμών με σαφή προσανατολισμό της παραγωγικής της βάσης στη γεωργία.

Στην πόλη των Σερρών η διαφοροποίηση του κλίματος μεταξύ Βόρειων περιοχών με ξηρό κλίμα και Νότιων που έχουν υψηλή υγρασία, καθώς και η προνομιακή θέση με πανοραμική θέα των βόρειων περιοχών, δημιουργεί ισχυρές πιέσεις οικιστικής ανάπτυξης σε περιοχές που εμφανίζουν έντονες κλίσεις λόγω του ανάγλυφου στο Βόρειο τμήμα. Παράλληλα όμως η πόλη επεκτείνεται και στα αδόμητα πεδινά τμήματα του Δήμου στις νότιες περιοχές όπου η εδαφική διαμόρφωση ευνοεί την οικιστική ανάπτυξη εις βάρος όμως της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας.

Η περιοχή του Δήμου Σερρών σύμφωνα με πληροφορίες του Εργαστηρίου Γεωφυσικής του Α.Π. Θεσσαλονίκης και τους πίνακες

που ισχύουν για τους οικισμούς της χώρας, ανήκει στην κατηγορία των ασθενώς σεισμοπλήκτων περιοχών.

Από άποψη σεισμικής επικινδυνότητας ωστόσο ο Δήμος των Σερρών χωρίζεται σε τέσσερις περιοχές μικρής, μέτριας, μεγάλης και εξαιρετικής επικινδυνότητας που καθορίζονται σε σχέση με τα ιδιαίτερα γεωμορφολογικά- εδαφολογικά χαρακτηριστικά των επιμέρους περιοχών, όπως η σύσταση του εδάφους, οι κλίσεις, το πάχος των στρωμάτων του υπεδάφους κλπ.

Το Β.Α. τμήμα της περιοχής όπου τα εδάφη αποτελούνται από μάρμαρα, γρανίτη, γνευσίους, αμφιβολιτικούς γνευσίους, αστριούχους σχιστόλιθους, είναι μικρής σεισμικής επικινδυνότητας.

Το Β-Β.Δ. τμήμα της περιοχής όπου τα εδάφη αποτελούνται από νεογενείς σχηματισμούς (λιμναία και θαλάσσια ιζήματα), είναι μέτριας σεισμικής επικινδυνότητας

Η πεδινή έκταση Νότια και Νοτιοδυτικά των Σερρών αποτελείται από τεταρτογενείς και σύγχρονες αποθέσεις πάνω από το νεογενή, που αναπτύσσονται σαν προσχώσεις πάνω σ' αυτή. Η ζώνη αυτή είναι μεγάλης σεισμικής επικινδυνότητας.

Τρεις περιοχές που βρίσκονται μεταξύ Σερρών και Λευκώνα και δύο δυτικά του δρόμου Σέρρες - Μονή Τιμίου Προδρόμου, όπου κατά το παρελθόν έγιναν υπόγειες εργασίες και κατασκευή στοών για την εκμετάλλευση του λιγνίτη, είναι περιοχές εξαιρετικής επικινδυνότητας.

Η σεισμική επικινδυνότητα των περιοχών αποτελεί καθοριστικό παράγοντα στην οικιστική επέκταση της πόλης των Σερρών. Οι περιοχές εξαιρετικής επικινδυνότητας αποκλείονται για οικιστική ανάπτυξη, ενώ αντίθετα, οι περιοχές μικρής και μέτριας επικινδυνότητας στα βόρεια του Δήμου εμφανίζονται ως οι πλέον κατάλληλες από άποψη σεισμικής επικινδυνότητας για την επέκταση της πόλης.

Στην Β.Δ. και Β.Α. πλευρά της πόλης των Σερρών έχουν επισημανθεί έξι περιοχές αξιόλογου ορυκτού πλούτου, οι οποίες ερευνώνται από την Ε.Α.Α.Ε.- Κ.Π.Ε. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ Δ.Ε.ΡΟ. Βορείου Ελλάδας με έδρα της Σέρρες. Οι έρευνες έχουν ως αντικείμενο τον εντοπισμό κοιτασμάτων ουρανίου και ταυτόχρονα τη συλλογή στοιχείων, σχετικών με το λιγνίτη.

Η ύπαρξη αξιόλογου ορυκτού πλούτου στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Σερρών δημιουργεί μακροπρόθεσμα προοπτικές αξιοποίησης του. Αν και ο χρονικός ορίζοντας του Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος είναι βραχυ- μεσοπρόθεσμος, θα πρέπει ωστόσο να επισημανθεί ότι από την μορφή ανάπτυξης που θα επιλεγεί

σε σχέση με την ενδεχόμενη αξιοποίηση των κοιτασμάτων, θα καθοριστεί σε σημαντικό βαθμό όχι μόνο η ανάπτυξη της πόλης, αλλά και η αναπτυξιακή πορεία της ευρύτερης περιοχής του νομού Σερρών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

3. ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

3.1 ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ

Μέσα από την εξέλιξη των χρήσεων γης, τόσο στην ευρύτερη περιοχή όσο και στα όρια του Δήμου Σερρών, είναι δυνατόν να εντοπισθούν οι αναπτυξιακές τάσεις που διαχρονικά επηρέασαν την πορεία της περιοχής διαμορφώνοντας τη σημερινή φυσιογνωμία της.

Δύο είναι τα κυρίαρχα γνωρίσματα στην εξέλιξη των χρήσεων γης της περιοχής εξάρτησης του Δήμου. Το πρώτο αφορά στην επέκταση της κατοικίας καθώς και της μεταποίησης σε γεωργικές εκτάσεις και το δεύτερο στην αναβάθμιση γεωργικών εκτάσεων με σοβαρά ενγυιοβελτιωτικά έργα σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας (βλ. Χάρτη Α4).

Τα δύο χαρακτηριστικά εκφράζουν τις δύο κυρίαρχες αναπτυξιακές τάσεις που επηρεάζουν την εξέλιξη της περιοχής. Η γεωργική και η οικιστική ανάπτυξη καθόρισαν και εξακολουθούν να καθορίζουν τη χωροταξική οργάνωση της περιοχής. Παράλληλα αρχίζει να διαφαίνονται πρόσφατα και μια νέα τάση τουριστικής ανάπτυξης, στα βόρεια της πόλης των Σερρών, που πιθανόν να αποτελέσει στο άμεσο μέλλον καθοριστικό παράγοντα στην αναπτυξιακή πορεία της περιοχής.

Η γεωργική γη καλύπτει σημαντική έκταση στα νότια και δυτικά της πόλης των Σερρών. Στις εκτάσεις αυτές έχει δημιουργηθεί ένα εκτεταμένο αρδευτικό δίκτυο, το οποίο συνεχώς επεκτείνεται αυξάνοντας τις στρεμματικές αποδόσεις. Το ανάγλυφο του εδάφους στο βόρειο τμήμα της περιοχής περιόρισε τις δυνατότητες γεωργικής ανάπτυξης με αποτέλεσμα να έχουν δημιουργηθεί μικρές μόνο «νησίδες» με γεωργικές καλλιέργειες γύρω από τους ορεινούς οικισμούς.

Τόσο στην πόλη των Σερρών όσο και στους οικισμούς της περιοχής εξάρτησης του Δήμου, η κατοικία και οι συνοδευτικές της χρήσεις εμπόριο, υπηρεσίες, αναψυχή κλπ. Κυριαρχούν. Ωστόσο θα πρέπει να επισημανθούν κάποιες διαφοροποιήσεις που ανάγονται στη διαφορετική κοινωνικο-οικονομική δομή των οικιστικών ενότητων και καθορίζουν τις προοπτικές εξέλιξης τους.

Έτσι σε αντίθεση με την πόλη των Σερρών που έχει αστικό χαρακτήρα, οι οικισμοί στα νότια και δυτικά έχουν σαφή αγροτικό χαρακτήρα. Το ίδιο ισχύει και για τους μικρούς ορεινούς οικισμούς στα βόρεια της πόλης των Σερρών, οι οποίοι όμως εμφανίζουν τάσεις ανάπτυξης παραθεριστικής κατοικίας. Πρόκειται για οικισμούς Ελαιώνα, Ξηρότοπου, Κ. Μετοχίου, Χρυσοπηγής. Ιδιαίτερα η Χρυσοπηγή είναι κατ' εξοχήν παραθεριστικός

οικισμός με παιδική κατασκήνωση ενώ βορειότερα, έξω από τα όρια του Δήμου Σερρών, βρίσκεται το χιονοδρομικό κέντρο του Λαΐλιά, βασικός πόλος έλξης και τουριστικής ανάπτυξης. Πρέπει να τονισθεί ιδιαίτερα ότι η χρήση αυτή του χιονοδρομικού κέντρου επηρεάζει το σύνολο των χρήσεων γης, βόρεια της πόλης των Σερρών. Η ανάπτυξη της παραθεριστικής κατοικίας, τουρισμού και αναψυχής φαίνεται να ασκεί πιέσεις οικιστικής ανάπτυξης στους οικισμούς της περιοχής.

Η παραθεριστική κατοικία επεκτείνεται από τον οικισμό της Χρυσοπηγής γραμμικά κατά μήκος του δρόμου που οδηγεί στην πόλη των Σερρών, ενώ ο οικισμός του Ελαιώνα τα τελευταία χρόνια έχει μετατραπεί σε τόπο παραθερισμού και δεύτερης κατοικίας. Παρόμοια εξέλιξη φαίνεται να προδιαγράφεται και για τον εγκαταλελειμμένο οικισμό του Άνω Χριστού αλλά και για τις άλλες διάσπαρτες μικρές οικιστικές ενότητες ιδιαίτερα πάνω στους οδικούς άξονες Σερρών-Χρυσοπηγής και Σερρών-Ελαιώνα. Μεταξύ των δύο αυτών αξόνων υπάρχει δάσος ενώ μικρότερες δασικές εκτάσεις υπάρχουν και σε άλλα σημεία βόρεια της πόλης των Σερρών. Η παρουσία των εκτάσεων αυτών αποτελεί καθοριστικό παράγοντα στην ανάπτυξη της περιοχής στην κατεύθυνση παραθεριστική κατοικία-τουρισμός και επομένως επιβάλλεται η άμεση προστασία τους από την αυθαίρετη ανάπτυξη χρήσεων που υποβαθμίζουν το φυσικό περιβάλλον.

Η παραθεριστική κατοικία επεκτείνεται από τον οικισμό της Χρυσοπηγής γραμμικά κατά μήκος του δρόμου που οδηγεί στην πόλη των Σερρών, ενώ ο οικισμός του Ελαιώνα τα τελευταία χρόνια έχει μετατραπεί σε τόπο παραθερισμού και δεύτερης κατοικίας. Παρόμοια εξέλιξη φαίνεται να προδιαγράφεται και για τον εγκαταλελειμμένο οικισμό του Άνω Χριστού αλλά και για τις άλλες διάσπαρτες μικρές οικιστικές ενότητες ιδιαίτερα πάνω στους οδικούς άξονες Σερρών-Χρυσοπηγής και Σερρών-Ελαιώνα. Μεταξύ των δύο αυτών αξόνων υπάρχει δάσος ενώ μικρότερες δασικές εκτάσεις υπάρχουν και σε άλλα σημεία βόρεια της πόλης των Σερρών. Η παρουσία των εκτάσεων αυτών αποτελεί καθοριστικό παράγοντα στην ανάπτυξη της περιοχής στην κατεύθυνση παραθεριστική κατοικία- τουρισμός και επομένως επιβάλλεται η άμεση προστασία τους από την αυθαίρετη ανάπτυξη χρήσεων που υποβαθμίζουν το φυσικό περιβάλλον.

Η μεταποίηση στην περιοχή επιρροής του Δήμου Σερρών αφορά κυρίως μονάδες μεταποίησης γεωργικών προϊόντων και κατά συνέπεια συνδέεται άμεσα με την τοπική γεωργική παραγωγή. Ιδιαίτερη σημασία για την ευρύτερη περιοχή είχε η δημιουργία από την Ε.Τ.Β.Α. το 1981 βιομηχανικής περιοχής, ΒΙ.Π.Ε. σε έκταση 1.200 στρεμμάτων επί της εθνικής οδού Σερρών- Σιδηροκάστρου στην περιοχή της κοινότητας του Χριστού, έξω από των Λευκώνα. Η ΒΙ.Π.Ε. καθώς και το εργοστάσιο ζάχαρης στο Λευκώνα πάνω στην εθνική οδό Σερρών - Θεσσαλονίκης

υπογραμμίζουν τη βιομηχανική συγκέντρωση που εντοπίζεται στα δυτικά της πόλης των Σερρών με έντονες τάσεις γραμμικής ανάπτυξης κατά μήκος της εθνικής οδού. Παρόμοια τάση επέκτασης βιομηχανικών χρήσεων εμφανίζεται και πάνω στους οδικούς άξονες Σερρών - Νιγρίτας και Σερρών - Δράμας. Ιδιαίτερα η τελευταία αυτή συγκέντρωση, στην περιοχή του Αγ. Ιωάννη, Επταμύλων και Οινούσας, περιλαμβάνει και βιομηχανικές δομικών υλικών που σχετίζονται άμεσα με την παλαιότερη ειδίκευση της περιοχής σε λατομικές δραστηριότητες αδρανών υλικών. Η δραστηριότητα αυτή αν και περιορίστηκε τα τελευταία χρόνια, ωστόσο εξακολουθεί να σημαδεύει την περιοχή λόγω σοβαρής αλλοίωσης του φυσικού περιβάλλοντος. Σήμερα η λατομική ζώνη φαίνεται να μετατοπίζεται ανατολικότερα, στην περιοχή του Αγ. Πνεύματος στα όρια της περιοχής άμεσης επιρροής του Δήμου Σερρών.

Το δίκτυο των εθνικών και επαρχιακών οδών γύρω από την πόλη των Σερρών διαχέει την ανάπτυξη χρήσεων εμπορίου υπερτοπικής κλίμακας στην γύρω περιοχή. Έτσι κατά μήκος της εθνικής οδού Θεσσαλονίκης-Σερρών συγκεντρώνονται εμπορικές αντιπροσωπείες ενώ στον επαρχιακό δρόμο Σερρών - Νιγρίτας ψυγεία.

Ο σιδηροδρομικός σταθμός των Σερρών βρίσκεται στο Ν- ΝΔ όριο της πόλης. Υπάρχει τακτική σύνδεση της πόλης των Σερρών με Θεσσαλονίκη, ενώ μέσα από το σταθμό αυτό γίνεται διακίνηση μεγάλου αριθμού εμπορευμάτων.

Ιδιαίτερη σημασία στην οργάνωση των χρήσεων γης έχουν οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις που καταλαμβάνουν σημαντικές εκτάσεις περιμετρικά γύρω από την πόλη των Σερρών. Δυτικά στην είσοδο της πόλης βρίσκονται δυο μεγάλα στρατόπεδα εκατέρωθεν της εθνικής οδού Θεσσαλονίκης -Σερρών, ενώ στρατιωτικές εγκαταστάσεις υπάρχουν και πάνω στον εθνικό δρόμο Σερρών - Δράμας (στρατόπεδο πυροβολικού στο ανατολικό όριο της πόλης) και στον επαρχιακό δρόμο Σερρών- Νιγρίτας. Τα στρατόπεδα δεσμεύουν πολτιμους χώρους για την εκτόνωση ουσιαστικών αναγκών σε κοινωνικό εξοπλισμό ενώ παράλληλα αποτελούν εμπόδιο στην επέκταση του οικιστικού ιστού.

Βόρεια της πόλης των Σερρών υπάρχουν διάσπαρτες χωματερές σε αρκετά σημεία στους λόφους καθώς και στη θέση Καρταλ-τεπεζ όπου γίνονται υγειονομική ταφή των απορριμμάτων της πόλης. Οι οχλούσες αυτές χρήσεις όπως είναι φυσικό αποτρέπουν την ανάπτυξη άλλων χρήσεων γύρω από αυτές και για το λόγο αυτό η χωροθέτηση τους επηρεάζει αρνητικά οποιαδήποτε προσπάθεια ανάπτυξης της γύρω περιοχής.

3.2 ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΗΣ

Η ανάλυση του καθεστώτος γης της περιοχής του Δήμου Σερρών αλλά και της ευρύτερης περιοχής έχει σαν στόχο τον εντοπισμό των δυνατοτήτων αξιοποίησης της στα πλαίσια ενός ολοκληρωμένου αναπτυξιακού σχεδιασμού.

Το ιδιοκτησιακό καθεστώς, οι κατατμήσεις καθώς και οι αξίες γης αποτελούν τα βασικά χαρακτηριστικά του καθεστώτος γης και μεταβάλλονται διαχρονικά εκφράζοντας τις τάσεις ανάπτυξης νέων χρήσεων γης.

Η εικόνα που προκύπτει μέσα από την ανάλυση των χαρακτηριστικών αυτών, θα πρέπει επομένως να ερμηνευθεί μέσα από μια δυναμική θεώρηση των προοπτικών ανάπτυξης στην περιοχή μελέτης.

Το ιδιοκτησιακό καθεστώς της γης γύρω από την πόλη των Σερρών και μέσα στη ζώνη Οικιστικού Ελέγχου, χαρακτηρίζεται από την έλλειψη σημαντικών εκτάσεων του Δημοσίου πλην ελαχίστων εξαιρέσεων. Αυτό οφείλεται στη σταδιακή παραχώρηση από το κράτος των γεωργικών εκτάσεων γύρω από την πόλη ιδιαίτερα κατά την περίοδο 1930-1935. Εκτός από τους γεωργικούς αυτούς κλήρους που σήμερα ανήκουν σε ιδιώτες, ένα μικρό ποσοστό γεωργικής γης κατέχεται από ιδιώτες με βάση οθωμανικά φυρμάνια. Δημόσια γη υπάρχει νότια της πόλης των Σερρών με χρήση που συνδέεται άμεσα με το γεωργικό χαρακτήρα της ευρύτερης περιοχής όπως το Ινστιτούτο Βάμβακος, ο Γεωργικός σταθμός κλπ. Οι χρήσεις αυτές είναι οριοθετημένες με σαφήνεια και μαζί με την Βιομηχανική περιοχή ΒΙ.ΠΕ., στην κοινότητα του Χριστού που ανήκει στην Ε.Τ.Β.Α. είναι οι μόνες δημόσιες εκτάσεις που έχουν ξεκάθαρο ιδιοκτησιακό καθεστώς και σαφή όρια. Η δημόσια γη όπου αλλού υπάρχει διάσπαρτη, είναι καταπατημένη ή διεκδικείται από ιδιώτες λόγω χρησικτησίας. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όπου ιδιώτες κατέχουν συμβόλαια αγοράς δημόσιας ή δημοτικής γης από τρίτους οι οποίοι είχαν καταπατήσει τις εκτάσεις αυτές παλαιότερα.

Στα νότια της πόλης των Σερρών το «αγρόκτημα Σερρών» εδώ και χρόνια έχει πάψει να υφίσταται σαν μια ενιαία δημοτική ιδιοκτησία. Η προοπτική παραχωρήσεων διεκδικούμενης γεωργικής γης με οριστικούς ιδιοκτησιακούς τίτλους, ευνόησε τις καταπατήσεις και οδήγησε στη δημιουργία ενός ιδιαίτερα συγκεχυμένου ιδιοκτησιακού καθεστώτος.

Μέσα στην πόλη των Σερρών η δημόσια γη περιλαμβάνει μικρό αριθμό οικοπέδων που στο μεγαλύτερο ποσοστό τους καλύπτουν ανάγκες κοινωνικού εξοπλισμού με κοινόχρηστες-κοινωνικές. Η ανεπάρκεια της δημόσιας γης για την κάλυψη των αναγκών αυτών εκφράζεται άμεσα με το γεγονός ότι υπάρχουν σήμερα στην πόλη δημόσιες υπηρεσίες που στεγάζονται σε μισθωμένα οικήματα κατά το πλείστον ακατάλληλα για τη συγκεκριμένη χρήση. Θα πρέπει ωστόσο στο σημείο αυτό να επισημανθεί ότι περιμετρικά και σε επαφή με τον οικιστικό ιστό υπάρχουν σημαντικές δημόσιες εκτάσεις του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης που καταλαμβάνονται από στρατιωτικές εγκαταστάσεις. Πρόκειται για τα δυο στρατόπεδα στην είσοδο της πόλης από τα δυτικά εκατέρωθεν της οδού Θεσσαλονίκης - Σερρών, στα ανατολικά το στρατόπεδο πυροβολικού καθώς και το στρατόπεδο στο δρόμο Σερρών - Δράμας. Η δημοτική γη μέσα στην πόλη των Σερρών περιλαμβάνει αξιοποιημένα οικόπεδα για την κάλυψη αναγκών του Δήμου, όπως Δημαρχείο, Πολιτιστικό Κέντρο, Δημοτική αγορά κλπ., καθώς και κοινόχρηστους χώρους όπως πλατείες, παιδικές χαρές κλπ. Η έλλειψη αστικού κτηματολογίου και η αδιαφορία που επέδειξε ο Δήμος για τη διεκδίκηση και κατοχύρωση των οικοπέδων που ανήκουν μέσα στην πόλη οδήγησαν σε μια ιδιαίτερη περίπλοκη ιδιοκτησιακή κατάσταση. Καταπατήσεις και διεκδικήσεις από ιδιώτες, παραχωρήσεις δημοτικών οικοπέδων από τον Δήμο, εκρεμείς δικαστικές υποθέσεις για ιδιοκτησίες του δήμου συνθέτουν την εικόνα του ιδιοκτησιακού καθεστώτος δημοτικών οικοπέδων μέσα στην πόλη. Στα πλαίσια της μελέτης του Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος γίνεται μια πρώτη προσπάθεια τοποθέτησης του σοβαρού ζητήματος της δημοτικής γης στις πραγματικές του διαστάσεις. Στο κεφάλαιο που αναφέρεται στο ρόλο του Δήμου στην ανάπτυξη των Σερρών, εξετάζεται λεπτομερέστερα η δημοτική ακίνητη περιουσία μέσα στην πόλη αλλά και στην ευρύτερη περιοχή της, με στόχο να αναδειχθεί η σημασία της σαν αξιοποιήσιμο περιουσιακό στοιχείο του Δήμου.

Η κατάτμηση της γης παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ της αστικής περιοχής και της αγροτικής στα περίχωρα της πόλης. Οι γεωργικοί κλήροι, στους οποίους απαγορεύεται η κατάτμηση, κυμαίνονται μεταξύ 4 και 6 στρεμμάτων και εκτός συγκεκριμένων περιπτώσεων αναδασμού που περιλαμβάνουν πολλαπλάσιου εμβαδού ιδιοκτησίες, καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο τμήμα κάμπου. Αντίθετα βόρεια της πόλης, όπου και το ανάγλυφο είναι εντονότερο οι ιδιοκτησίες είναι σημαντικά μικρότερες και συνήθως πρόκειται για μικρά αγροτεμάχια εμβαδού που δεν ξεπερνά τα 4 στρέμματα. Οι τάσεις οικιστικής ανάπτυξης της πόλης τα τελευταία χρόνια έχουν

οδηγήσει σε κατατμήσεις μεγάλων κυρίως γεωργικών εκτάσεων γύρω από την πόλη εκεί όπου οι τιμές γης εμφανίζουν ανοδικές τάσεις λόγω ανάπτυξης νέων χρήσεων. Έτσι παρατηρούνται κατατμήσεις πάνω στους κύριους οδικούς άξονες για χωροθέτηση βιοτεχνικών μονάδων καθώς και εμπορικών χρήσεων (εκθέσεις, αντιπροσωπίες, κλπ.) ενώ η γεωργική γη στην περίμετρο της πόλης χάνει βαθμιαία το χαρακτήρα της με οικοπεδοποίηση για την ανέγερση κατοικιών.

Μέσα στο εγκεκριμένο σχέδιο της πόλης η διαχρονική εξέλιξη των χρήσεων γης αλλά και το θεσμικό πλαίσιο δόμησης έχουν παγιώσει κάποια μεγέθη ιδιοκτησιών. Έτσι στις κεντρικές περιοχές όπου επικρατούν και οι υψηλότεροι συντελεστές δόμησης εμφανίζονται μικρότερες ιδιοκτησίες απ' ότι στις νότιες και ανατολικές γειτονιές, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι στις τελευταίες παρατηρούνται σημαντικές κατατμήσεις. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στους όρους δόμησης όπου λόγω χαμηλού συντελεστή δόμησης αποτρέπουν την εμπορική εκμετάλλευση μικρών οικοπέδων, ενώ αντίθετα ευνοούν την ανέγερση πολυκατοικιών σε μεγάλα οικοπέδα.

Οι αξίες γης όπως έχουν διαμορφωθεί σήμερα καθώς και οι τάσεις εξέλιξης τους σε συνδυασμό με το ιδιοκτησιακό καθεστώς καθορίζουν σε σημαντικό βαθμό τα χωρικά αλλά και τα οικονομικά πλαίσια μέσα στα οποία μπορεί να κινηθούν οι αναπτυξιακές παρεμβάσεις του Δήμου. Ιδιαίτερη σημασία έχουν επίσης οι τιμές αγοράς διαμερισμάτων, γραφείων ή καταστημάτων μέσα στην πόλη και ειδικά στις κεντρικές γειτονιές όπου η έλλειψη αδόμητων οικοπέδων και η λειτουργία της αντιπαροχής έχουν μειώσει στο ελάχιστο τις αγοραπωλησίες οικοπέδων.

Το κύριο χαρακτηριστικό των αξιών γης μέσα στην πόλη των Σερρών είναι η διαφοροποίηση τους ανάλογα με τις χρήσεις γης, τους ισχύοντες όρους δόμησης καθώς και τα κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά των κατοίκων μιας συγκεκριμένης γειτονιάς. Σχηματικά θα μπορούσαμε να διακρίνουμε το κέντρο της πόλης και τους εμπορικούς άξονες που ξεκινούν από αυτό, όπου η εμπορικότητα των χρήσεων τοποθετεί τις τιμές γης στο υψηλότερο επίπεδο, ακολουθούν οι ακριβές περιοχές κατοικίας των υψηλών εισοδημάτων στις βόρειες και βορειοανατολικές γειτονιές, οι περιοχές κατοικίας των μέσων εισοδημάτων νοτιότερα και ανατολικά, και τέλος οι νοτιοδυτικές και νοτιοανατολικές γειτονιές κατοικίας χαμηλών εισοδημάτων όπου εμφανίζονται και οι χαμηλότερες τιμές γης στο υψηλότερο επίπεδο, ακολουθούν οι ακριβότερες περιοχές κατοικίας των υψηλών εισοδημάτων στις βόρειες και βορειοανατολικές γειτονιές, οι περιοχές κατοικίας των μέσων εισοδημάτων νοτιότερα και

ανατολικά, και τέλος οι νοτιοδυτικές και νοτιοανατολικές γειτονιές κατοικίας χαμηλών εισοδημάτων όπου εμφανίζονται και οι χαμηλότερες τιμές γης.

Πιο συγκεκριμένα στην περιοχή του κέντρου της πόλης όπου ταυτίζεται με την ζώνη του υψηλότερου συντελεστή δόμησης και περιλαμβάνει κεντρικές λειτουργίες της πόλης, οι αγοραπωλησίες οικοπέδων είναι εξαιρετικά μειωμένες. Ενδεικτικά και μόνο αναφέρεται ότι οι τιμές γης θα πρέπει να κυμαίνονται μεταξύ 220.000-340.000 δρχ./τ.μ. ανάλογα με την εμπορικότητα του δρόμου (βλ. Χάρτη Α5). Η τιμή αυτή προκύπτει από τον υπολογισμό της αξίας υποθετικού οικοπέδου που αξιοποιείται στη ζώνη αυτή με τα σημερινά ποσοστά αντιπαροχής και με τιμές πώλησης διαμερισμάτων, γραφείων και καταστημάτων που ισχύουν στην ελεύθερη αγορά. Η αντιπαροχή κυμαίνεται γύρω στο 40% για τα διαμερίσματα και 50-60% για τα καταστήματα στους κεντρικούς εμπορικούς δρόμους.

Οι τιμές των καταστημάτων εμφανίζουν την μεγαλύτερη διακύμανση, εξαρτώμενες άμεσα από την εμπορικότητα της θέσης τους. Επί της οδού Ερμού οι τιμές των καταστημάτων κυμαίνονται μεταξύ 800.000 1.000.000δρχ./τ.μ. ενώ επί της οδού Μεραρχίας μεταξύ 500.000 και 700.000δρχ./τ.μ. Επί της πλατείας Ελευθερίας που συγκεντρώνονται χρήσεις αναψυχής όπως και στην οδό Εθνικής Αντιστάσεως στα ανατολικά οι τιμές των καταστημάτων κυμαίνονται μεταξύ 500.000 και 700.000δρχ./τ.μ., ενώ περίπου στα ίδια υψηλά επίπεδα κινούνται και οι τιμές των καταστημάτων της πλατείας Εμπορίου που συγκεντρώνει εμπορικές χρήσεις και όπου βρίσκεται η αγορά της πόλης.

Μέσα στη ζώνη του κέντρου και σε γειτονικούς δρόμους από αυτούς που αναφέρθηκαν παραπάνω, οι τιμές των καταστημάτων πέφτουν κατακόρυφα και διαμορφώνονται στο επίπεδο των 200.000 έως 400.000δρχ./τ.μ ανάλογα με την κίνηση του δρόμου. Εδώ θα πρέπει να τονισθεί η επίδραση που έχει στην εμπορικότητα του δρόμου και κατά συνέπεια στις τιμές των ακινήτων η κίνηση που ενισχύεται με πολεοδομικές παρεμβάσεις όπως πεζοδρομήσεις- διαπλατύνσεις πεζοδρομίων κλπ. Οι παρεμβάσεις αυτές έχουν αμελητέο κόστος συγκρινόμενες με τις μεταβολές που προκαλούν στις αξίες των ακινήτων και κατά συνέπεια δίνουν δυνατότητες άμεσης και δυναμικής παρέμβασης του Δήμου μέσα από ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχεδιασμό με στόχο την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του.

Η δεύτερη ζώνη αξιών γης περιλαμβάνει τις περιοχές Βορειότερα και Βορειοανατολικά του κέντρου όπου οι τιμές γης κυμαίνονται μεταξύ 60.000 και 130.000δρχ./τ.μ. Οι διακυμάνσεις

αυτές σχετίζονται άμεσα με το διαφορετικό συντελεστή δόμησης (ισχύει για μεν τις βόρειες γειτονιές $\Sigma\Delta= 2,4$ ενώ για τις ανατολικές $\Sigma\Delta=1,4$) επηρεάζοντας αντίστοιχα τις τιμές γης. Οι τιμές αγοράς των διαμερισμάτων κυμαίνονται μεταξύ 200.000 και 220.000δρχ.τ.μ. ενώ τα καταστήματα περιορίζονται κατά μήκος της οδού Βενιζέλου και της Εθνικής Αντίστασης σε τιμές ελαφρά χαμηλότερες της ζώνης του κέντρου και κυμαίνονται μεταξύ 300.000 -600.000δρχ./τ.μ.

Μια τρίτη ζώνη που περιλαμβάνει τις Βορειότερες περιοχές της πόλης πάνω από τη δεύτερη ζώνη στις γειτονιές όπου ο συντελεστής δόμησης είναι ο χαμηλότερος που ισχύει στην πόλη και δεν ευνοεί την λειτουργία της αντιπαροχής. Οι τιμές γης στην περιοχή αυτή κυμαίνονται μεταξύ 40.000 και 60.000δρχ./τ.μ. και οι αγοραστές είναι στην πλειοψηφία τους εύποροι ελεύθεροι επαγγελματίες και επιχειρηματίες που επιλέγουν την περιοχή αυτή για μόνιμη κατοικία λόγω των πλεονεκτημάτων που προσφέρει σε σύγκριση με άλλες περιοχές της πόλης (θέα, κλίμα)

Η τέταρτη ζώνη περιλαμβάνει τις δυτικές και νότιες περιοχές της πόλης και οι τιμές γης κυμαίνονται μεταξύ 50.000 και 100.000δρχ./τ.μ. Στη ζώνη αυτή περιλαμβάνονται οικοδομικά τετράγωνα μεταξύ των οδών Ελ. Βενιζέλου και Μερραρχίας προς το κέντρο όπου οι τιμές των διαμερισμάτων κυμαίνονται μεταξύ 140.000 και 150.000δρχ./τ.μ., ενώ δυτικότερα και νότια οι τιμές των διαμερισμάτων διαμορφώνονται μεταξύ 130.000 και 140.000δρχ./τ.μ. Οι τιμές γης στην τέταρτη αυτή ζώνη εξαρτώνται από την απόσταση των οικοπέδων από τους κεντρικούς άξονες της Ελ. Βενιζέλου και Μερραρχίας όπου οι τιμές είναι σαφώς υψηλότερες λόγω των εμπορικών χρήσεων γης που έχουν αναπτυχθεί εκεί καθώς και του υψηλότερου σ.δ. που ισχύει. Στα οικοδομικά τετράγωνα εκατέρωθεν της οδού Μερραρχίας, αν και δεν υπάρχουν στοιχεία πρόσφατων αγοραπωλησιών γης, εκτιμάται ότι η αξία γης θα υπερβαίνει σίγουρα τις 100.000δρχ./τ.μ., ενώ αντίθετα οι νοτιότερες περιοχές εμφανίζουν τις χαμηλότερες τιμές γης της ζώνης γύρω στις 50.000δρχ./τ.μ.

Η πέμπτη ζώνη περιλαμβάνει τις περιφερειακές περιοχές της πόλης και οι τιμές γης βρίσκονται στα χαμηλότερα επίπεδα. Ο χαμηλός συντελεστής δόμησης που ισχύει δεν ευνοεί την αντιπαροχή και οι τιμές γης κυμαίνονται μεταξύ 15.000 και 50.000 δρχ. /τ.μ.

Η γεωργική γη κυμαίνεται μεταξύ 150.000 και 250.000δρχ./στρέμμα ανάλογα με την απόδοση του συγκεκριμένου κομματιού γης. Οι αρδευόμενες εκτάσεις έχουν την υψηλότερη τιμή.

Οι τιμές όπως έχουν διαμορφωθεί σήμερα και με τις τάσεις εξέλιξης που εμφανίζουν σχετίζονται άμεσα με τις τάσεις εξέλιξης που

εμφανίζουν σχετίζονται άμεσα με τις αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής, καθ' όσον το κόστος της γης επιβαρύνει σημαντικά το συνολικό κόστος επένδυσης νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών. Σ τα πλαίσια του Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος του Δήμου Σερρών ο παράγοντας αυτός θα ληφθεί σοβαρά υπ' όψιν στην κατεύθυνση της αξιοποίησης της δημοτικής γης με συγκεκριμένο πρόγραμμα παρεμβάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

4. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

4.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η μελέτη της πληθυσμιακής εξέλιξης και των δημογραφικών χαρακτηριστικών του Δήμου συντελεί στην κατανόηση των εξελίξεων σε οικονομικό- κοινωνικό και πολεοδομικό επίπεδο, που προκύπτουν από τις μεταβολές του ανθρώπινου δυναμικού.

Δεδομένης της πολύμορφης σχέσης του Δ. Σερρών με την ευρύτερη περιοχή, πραγματοποιήθηκε συγκριτική δημογραφική ανάλυση με την ευρύτερη περιοχή (επίπεδο Επαρχίας και επίπεδο νομού).

Η ανάλυση έγινε με βάση τον συνολικό πληθυσμό. Προκειμένου να εκτιμηθεί η δυναμική του συνολικού πληθυσμού του Δήμου εξετάστηκε η σύνθεση του πληθυσμού ανά φύλο και ηλικία.

Όσον αφορά τα στοιχεία της απογραφής ΕΣΥΕ του 1981 είναι διαθέσιμα σε επίπεδο Νομού, Επαρχίας και Δήμου. Από την απογραφή 1971 υπάρχουν τα στοιχεία σε επίπεδο νομού, με διάκριση αστικές- ημιαστικές- αγροτικές περιοχές. Όμως στον νομό στις αστικές περιοχές εντάσσεται μόνο ο Δ. Σερρών, κατά συνέπεια είναι δυνατή η διαχρονική εξέταση της εξέλιξης του Δήμου. Όπως τη χρονιά του 1971 έτσι είναι καταγεγραμμένα και τα στοιχεία της απογραφής του 1991. Δυστυχώς τα αποτελέσματα της απογραφής του 2001 δεν μας δόθηκαν παρά μόνο ένα σύνολο νομού και δήμου.

Από την σύγκριση της στατιστικής εικόνας του 1971 με αυτές του 1981 και 1991, μπορούν να εντοπισθούν οι μεταβολές στη δομή του πληθυσμού ανά ηλικία και οι πληθυσμιακές ομάδες που εμφανίζουν διαχρονικά κινητικότητα. Προκειμένου να διευκολυνθεί η συγκριτική και διαχρονική προσέγγιση της σύνθεσης του πληθυσμού, οι πυραμίδες ηλικιών χαρακτήκαν σε σχετικές ποσοστιαίες τιμές.

Για την συνθετική αξιολόγηση των αλλαγών που παρατηρούνται, υπολογίστηκαν οι δείκτες γήρανσης και οι ηλικιακοί μέσοι όροι ανά φύλο.

Η προσέγγιση της φυσικής κίνησης του πληθυσμού (θάνατοι και γεννήσεις) αφορά κύρια την γεννητικότητα. Η θνησιμότητα δεν μπορεί να μελετηθεί διεξοδικά διότι δεν υπάρχουν τα απαραίτητα στοιχεία. Επίσης, όσον αφορά τη θνησιμότητα, δεδομένων των μεταναστευτικών μετακινήσεων, που παραμένουν σημαντικές, δεν είναι δυνατόν οι διαχρονικές απώλειες (κύρια στις μεγάλες ηλικίες) να εκληφθούν μόνον ως θνησιμότητα.

4.2. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (1971-1991)

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας εικοσαετίας (1971- 1991) ο νομός Σερρών παρουσίασε μείωση του πληθυσμού του (-4,2%), η οποία όμως είναι σαφώς μικρότερη από αυτήν της προηγούμενης περιόδου (1961- 1971: -18,2%). Η εξέλιξη που παρατηρείται οδηγεί στην υπόθεση για σημαντική μείωση των μεταναστευτικών τάσεων, αλλά όχι εξάλειψή τους. Αντίστοιχη πτωτική εξέλιξη γνώρισαν οι επαρχίες του Νομού, με εξαίρεση την Επαρχία Σερρών. Η Επαρχία Σερρών κατά το διάστημα 1971- 1991 κατέγραψε αύξηση του πληθυσμού της (+8,5%), με τον Δήμο των Σερρών να παίζει καθοριστικό ρόλο σ' αυτήν την μεταβολή (+24,1%). Με βάση τα προσωρινά αποτελέσματα της ΕΣΥΕ, ο πληθυσμός του Δ. Σερρών το 2001 ανέρχεται σε 56.030. Ενώ τις άλλες χρονιές είχε ως εξής : 1951-37.207, 1961-40.626, 1971- 41.091, 1981- 46.317, 1991- 50.390.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1

ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΝΟΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ, 1971-1981-1991

	1971	%	1981	%	ΜΕΤΑΒΟΛΗ '71-'81	1991	%	ΜΕΤΑΒΟΛΗ '81-'91	ΜΕΤΑΒΟΛΗ Η '71-'91
ΣΕΡΡΕΣ	41091	20,3	46317	23,6	12,7	51019	26,2	10,1	24,1
ΗΡΑΚΛΕΙΑ	4021	2,0	4188	2,1	4,2	3823	2,0	-8,7	-4,9
ΑΓ.ΕΛΕΝΗ	773	0,4	671	0,3	-13,2	617	0,3	-8,8	-20,2
ΑΓ.ΠΝΕΥΜΑ	1733	0,9	1474	0,8	-14,9	1584	0,8	7,5	-8,6
ΑΔΕΛΦΙΚΟ	758	0,4	581	0,3	-23,4	530	0,3	-8,8	-30,1
ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ	1041	0,5	944	0,5	-9,3	974	0,5	3,2	-6,4
ΑΝΩ ΒΡΟΝΤΟΥ	450	0,2	347	0,2	-22,9	412	0,2	18,7	-8,4
ΑΝΩ ΚΑΜΗΛΑ	645	0,3	720	0,4	11,6	792	0,4	10,0	22,8
ΒΑΛΤΟΤΟΠΗ	1168	0,6	1150	0,6	-1,5	1210	0,6	5,2	3,6
ΒΑΜΒΑΚΙΑ	893	0,4	905	0,5	1,3	783	0,4	-13,5	-12,3
ΒΑΜΒΑΚΟΥΣΑ	472	0,2	416	0,2	-11,9	409	0,2	-1,7	-13,3
ΔΑΣΟΧΩΡΙΟ	1362	0,7	1402	0,7	2,9	1262	0,6	-10,0	-7,3
ΕΛΛΙΩΝΑΣ	295	0,1	366	0,2	24,1	311	0,2	-15,0	5,4
ΕΜ.ΠΑΠΑΣ	1204	0,6	1130	0,6	-6,1	1086	0,6	-3,9	-9,8
ΕΠΤΑΜΥΛΟΙ	0	0,0	314	0,2	0,0	340	0,2	8,3	ERR
ΖΕΥΓΟΛΑΤΙΟ	556	0,3	395	0,2	-29,0	443	0,2	12,2	-20,3
ΚΑΛΑ ΔΕΝΤΡΑ	1237	0,6	1431	0,7	15,7	1430	0,7	-0,1	15,6
ΚΑΡΠΕΡΗ	1462	0,7	1405	0,8	-3,9	1271	0,7	-9,5	-13,1
ΚΑΤΩ ΚΑΜΗΛΑ	1489	0,7	1562	0,2	4,9	1478	0,8	-5,4	0,7
ΚΟΥΒΟΥΚΛΙΑ	406	0,2	309	0,3	-23,9	496	0,3	60,5	22,2
ΚΟΥΜΑΡΙΑ	556	0,3	582	0,2	4,7	493	0,3	-15,3	-11,3
ΚΩΝ/ΝΑΤΟ	438	0,2	451	0,8	3,0	442	0,2	-2,0	0,9
ΛΕΥΚΩΝΑΣ	1409	0,7	1568	0,3	11,3	1740	0,9	11,0	23,5
ΛΙΘΟΤΟΠΟΣ	663	0,3	545	0,3	-17,8	619	0,3	13,6	-6,6
ΜΕΛΕΝΙΚΙΤΣΙ	739	0,4	654	0,1	-11,5	645	0,3	-1,4	-12,7
ΜΕΣΟΚΩΜΗ	216	0,1	217	0,1	0,5	185	0,1	-14,7	-14,4
ΜΕΤΑΛΛΑ	225	0,1	203	1,2	-9,8	296	0,2	45,8	31,6
ΜΗΤΡΟΥΣΗ	2171	1,1	2284	0,3	5,2	2313	1,2	1,3	6,5
ΜΟΝΟΒΡΥΣΗ	472	0,2	523	0,2	10,8	562	0,3	7,5	19,1
ΜΟΝΟΚΛΗΣΣΙΑ	540	0,3	475	0,3	-12,0	448	0,2	-5,7	-17,0
ΝΕΑ ΤΥΡΟΛΟΗ	660	0,3	683	1,3	3,5	694	0,4	1,6	5,2
ΝΕΟΣ ΣΚΟΠΟΣ	2744	1,4	2620	1,0	-4,5	2410	1,2	-8,0	-12,2
ΝΕΟΣ ΣΟΥΛΙ	1963	1,0	1903	0,7	-3,1	2069	1,1	8,7	5,4
ΝΕΟΧΩΡΙ	1117	0,6	1289	0,5	15,4	1183	0,6	-8,2	5,9
ΟΡΕΙΝΗ	1223	0,6	907	0,3	-25,8	821	0,4	-9,5	-32,9
ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΟ	606	0,3	612	0,4	1,0	622	0,3	1,6	2,6
ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟ	795	0,4	808	0,9	1,6	572	0,3	-29,2	-28,1
ΠΕΝΤΑΠΟΛΗ	2141	1,1	1845	0,3	-13,8	2015	1,0	9,2	-5,9
ΠΕΠΟΝΙΑ	717	0,4	661	0,8	-7,8	618	0,3	-6,5	-13,8
ΠΡΟΒΑΤΑΣ	1507	0,7	1510	0,8	0,2	1523	0,8	0,9	1,1
ΣΚΟΥΟΥΣΑ	1451	0,7	1534	1,2	5,7	1631	0,8	6,3	12,4
ΣΚΟΥΤΑΡΙ	2171	1,1	2337	0,7	7,6	2397	1,2	2,6	10,4
ΣΤΡΥΜΟΝΙΚΟ	1342	0,7	1304	0,2	-2,8	1151	0,6	-11,7	-14,2
ΤΡΙΑΔΑ	441	0,2	352	0,3	-20,2	317	0,2	-9,9	-28,1
ΧΕΙΜΑΡΡΟΣ	624	0,3	672	0,6	7,7	676	0,3	0,6	8,3
ΧΙΟΝΟΧΩΡΙ	467	0,2	593	0,2	27,0	583	0,3	-1,7	24,8
ΧΡΙΣΤΟΣ	488	0,2	462	1,0	-5,3	470	0,2	1,7	-3,7
ΧΡΥΣΟ	2276	1,1	1923	0,8	-15,5	1808	0,9	-6,0	-20,6
ΧΡΥΣΟΧΩΡΑΦΑ	1729	0,9	1533	0,6	-11,3	1455	0,7	-5,1	-15,8
ΨΥΧΙΚΟ	1101	0,5	1105	50,0	0,4	985	0,5	-10,9	-10,5
ΕΠΑΡ.ΣΕΡΡΩΝ	94048	46,4	98182	3,3	4,4	102004	52,5	3,9	8,5
ΝΙΓΡΙΤΑ	7301	3,6	6531	15,3	-10,5	6694	3,4	2,5	-8,3
ΕΠΑΡ.ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	33696	16,6	29988	3,4	-11,0	29844	15,4	-0,5	-11,4
ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟ	7013	3,5	6706	19,2	-4,4	5924	3,0	-11,7	-15,5
ΕΠΑΡ.ΣΙΝΤΙΚΗΣ	41447	20,4	37609	1,4	-9,3	34759	17,9	-7,5	-16,1
ΝΕΑ ΖΙΧΝΗ	3118	1,5	2726	15,5	-12,6	2446	1,3	-10,3	-21,6
ΕΠΑΡ.ΦΥΛΛΙΔΟΣ	33707	16,6	30468	100,0	-9,6	27699	14,3	-9,1	-17,8
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	202898	100,	196247	12,2	-3,3	195326	100,0	-1,0	-4,2
ΠΕΡ.ΚΕΝ.ΜΑΚΕΔ.	1409123	14,4	1602892	12,2	13,8	1737623	11,2	-8,4	-23,3
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	8768641	2,3	9740417	2,0	11,1	10264156	1,9	5,4	17,1

Η δυναμική ανάπτυξη του Δήμου Σερρών οδήγησε σε αύξηση του ποσοστού των αστικών περιοχών του Νομού, αντιπροσωπεύοντας, το 1991, το 25% του συνολικού πληθυσμού του. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα στοιχεία της ΕΣΥΕ αφορούν ουσιαστικά τους μόνιμους κατοίκους του Δήμου. Δεδομένου όμως του κεντροβαρικού ρόλου του Δήμου, είναι απαραίτητος ο διαχωρισμός μεταξύ του πληθυσμού των μόνιμων κατοίκων και αυτού των χρηστών.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι πληθυσμιακές εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου, παίρνοντας υπόψη τη γεωμορφολογία του εδάφους, την διάρθρωση και εξέλιξη των οικονομικών δραστηριοτήτων, την μορφή του συγκοινωνιακού δικτύου. Κατ' αρχήν σημειώνεται το γεγονός ότι οι κοινότητες και οι οικισμοί με αστικοί σύνδεση με τον Δήμο Σερρών παρουσίασαν σημαντική πληθυσμιακή αύξηση. Την μεγαλύτερη αύξηση είχαν οι κοινότητες Επταμύλων, Λευκώνας, Σκούταρι. Το 91% των αυξήσεων που παρατηρήθηκαν σε επίπεδο Επαρχίας αφορούσαν τον Δήμο και τις κοινότητες που έχουν αστική σύνδεση με το Δήμο.

Οι μεταβολές που παρατηρήθηκαν στην Επαρχία Σερρών, οδηγούν στην παρακμή των δυτικών, ανατολικών και νοτιοανατολικών περιοχών, που γνώρισαν το 75% των απωλειών που καταγράφηκαν. Αντίθετα δυναμικά αναπτύσσεται ο Δήμος Σερρών, καθώς και οι κοινότητες με αστική σύνδεση.

Οι κοινότητες που βρίσκονται δυτικά του Δήμου, στην περιοχή που είναι η ΒΙΠΕ, παρουσιάζουν επίσης αυξητικές τάσεις.

Στην νότια πλευρά παρατηρείται από τη μια η ερήμωση κάποιων κοινοτήτων και από την άλλη η ανάδειξη κάποιων άλλων σε πόλους έλξης. Το σύνολο των παρατηρουμένων μεταβολών οδηγούν στο συμπέρασμα για τον καθοριστικό ρόλο του Δ. Σερρών, στην εξέλιξη και ανάπτυξη και της ευρύτερης περιοχής. Είναι κατά συνέπεια σαφείς οι υφιστάμενες αλληλεξαρτήσεις σε επίπεδο πληθυσμιακών εξελίξεων.

4.3. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (1971-1981-1991)

Η πληροφόρηση σχετικά με τις διαχρονικές μεταβολές του συνολικού πληθυσμού του Δήμου δεν είναι επαρκής προκειμένου ν' αξιολογηθούν αυτές, καθώς και οι επιπτώσεις τους στην ανάπτυξη του Δήμου. Απαραίτητο είναι να μελετηθούν οι μεταβολές παίρνοντας υπόψη την διαφοροποίησή τους ανά φύλο και ηλικία.

Με βάση τα στοιχεία της Απογραφής ΕΣΥΕ 1971, ο πληθυσμός του Δ. Σερρών είναι νεανικός (Διάγραμμα 4.1). Η φυσιογνωμία του πληθυσμού φέρει έντονα τα χαρακτηριστικά της μετανάστευσης, που γνώρισε η ελληνική επαρχία μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Ελλειμματικές εμφανίζονται οι γενεές 1916-1926. Έντονη είναι επίσης η παρουσία στρατοπέδων στην περιοχή, προκαλώντας μια σημαντική αύξηση του ανδρικού πληθυσμού (Πίνακας 4.2).

Την ίδια χρονιά ο πληθυσμός του Δήμου παρουσιάζοταν λιγότερο νεανικός από τον συνολικό πληθυσμό του Νομού (Διάγραμμα 4.2), διατηρώντας όμως κοινή φυσιογνωμία με το σύνολο των μη αγροτικών περιοχών του νομού (Πίνακες 4.3, 4.3 και Διαγράμματα 4.3.1, 4.3.2). Η εξέλιξη που ακολούθησε, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 70, ανέστρεψε αυτήν την εικόνα. Το 1981 η φυσιογνωμία του πληθυσμού του Δήμου παρουσιάζει διαφοροποιήσεις (Πίνακας 4.5). Η μελέτη της δομής ανά φύλο και ηλικία αναδεικνύει τον δυναμισμό του δήμου (διάγραμμα 4.4). Σε σχέση με το 1971 αυξήθηκε το ειδικό βάρος των ηλικιών του ΕΟΠ. Ταυτόχρονα παρατηρήθηκε σημαντική μείωση της παρουσίας στρατοπέδων, με πτώση στο μισό. Στη βάση της πυραμίδας εντοπίζονται τάσεις συρρίκνωσης που αντανακλούν μια αντίστοιχη πτώση των γεννήσεων. Παίρνοντας υπόψη το σύνολο αυτών των εξελίξεων, ο πληθυσμός του Δήμου βρίσκεται σε μεταβατικό στάδιο, χωρίς ν' αποκλείεται προοπτικά η γήρανση του.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της απογραφής του '91, η πορεία του Δήμου ως προς τον πληθυσμό της συνέχισε να είναι ανοδική φθάνοντας τους 50.390 κατοίκους ενώ ο Νομός τους 192.828. Όπως διαπιστώθηκε και παραπάνω από τα στοιχεία μας έχουμε μια συσσώρευση στο Δήμο Σερρών.

Αν παρατηρήσει κάποιος προσεχτικά τον πίνακα Α θα προσέξει πως οι περισσότεροι κάτοικοι του Νομού ανήκουν στην ηλικία 15-19 και κυρίως 50-64. Και οι περισσότερες είναι γυναίκες. Ενώ το αποτέλεσμα του πίνακα Β μας δείχνει πως η πλειοψηφία ατόμων στο Δήμο Σερρών συγκεντρώνεται στις ηλικίες 20-59 με ποσοστό 54,24 %, δηλ. στην κατηγορία ενηλικιότητα (άνδρες- γυναίκες). Ακριβώς

επόμενη κατηγορία είναι η νεότητα 0-19 ετών με ποσοστό 29,25% . Και τέλος με ποσοστό 16,51% η τρίτη κατηγορία, τα γηρατειά. Με λίγα λόγια μπορούμε να πούμε πως ο πληθυσμός που έχει καταγραφή στο Δήμο Σερρών δηλώνει ότι υπερέχει αρκετά η κατηγορία των ενηλίκων 20-59 ετών.

Στον πίνακα Γ και Δ μπορούμε να διαπιστώσουμε αν περισσότεροι δημότες είναι άνδρες ή γυναίκες. Το αποτέλεσμα των πινάκων μας δείχνει πως στην ηλικία 0-19 υπερτερούν οι άνδρες περίπου με τέσσερις μονάδες, στην δεύτερη κατηγορία της ενηλικίωσης ένα πολύ μικρό προβάδισμα της τάξεως 0,6% έχουν οι γυναίκες όπως επίσης και στην τρίτη κατηγορία των γηρατειών. Έτσι λοιπόν, ας συνοψίσουμε, το αποτέλεσμα είναι ότι στο Δήμο Σερρών περισσότερες είναι οι γυναίκες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.2

ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ 1971

ΗΛΙΚΙΑ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΑΝΔΡΕΣ %	ΓΥΝΑΙΚΕΣ %	ΣΥΝΟΛΟ %	ΑΝΔ. ΠΡΟΣ ΓΥΝ. %
0-4	1916	1816	4,67	4,42	9,09	105,51
5-9	1652	1548	4,02	3,77	7,79	106,72
10-14	1568	1564	3,82	3,81	7,63	100,26
15-19	1344	1348	3,27	3,28	6,56	99,70
20-24	3160	1320	7,70	3,21	10,91	239,39
25-29	964	1128	2,35	2,75	5,09	85,46
30-34	1316	1596	3,21	3,89	7,09	82,46
35-39	1596	1660	3,89	4,04	7,93	96,14
40-44	1736	1796	4,23	4,37	8,60	96,66
45-49	1108	1116	2,70	2,72	5,42	99,28
50-54	816	852	1,99	2,08	4,06	95,77
55-59	948	1092	2,31	2,66	4,97	86,81
60-64	884	932	2,15	2,27	4,42	94,85
65-69	720	924	1,75	2,25	4,00	77,92
70-74	504	648	1,23	1,58	2,81	77,78
75-79	308	380	0,75	0,93	1,68	81,05
80-84	172	260	0,42	0,63	1,05	66,15
85-94	152	216	0,37	0,53	0,90	70,37
ΣΥΝΟΛΟ	20864	20196	41060			
ΠΗΓΗ : ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΣΥΕ						

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3

ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ 1971
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

ΗΛΙΚΙΑ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ %	ΓΥΝΑΙΚΕΣ %	ΣΥΝΟΛΟ %	ΑΝΔΡ. ΠΡΟΣ ΓΥΝ. %
0-4	10176	9756	19932	5,02	4,81	9,82	104,31
5-9	9872	9208	19080	4,87	4,54	9,40	107,21
10-14	9712	9544	19256	4,79	4,70	9,49	101,76
15-19	6976	7776	14752	3,44	3,83	7,27	89,71
20-24	10156	5332	15488	5,01	2,63	7,63	190,47
25-29	4504	5072	9576	2,22	2,50	4,72	88,80
30-34	6568	7736	14304	3,24	3,81	7,05	84,90
35-39	7428	7604	15032	3,66	3,75	7,41	97,69
40-44	7636	7932	15568	3,76	3,91	7,67	96,27
45-49	5240	5256	10496	2,58	2,59	5,17	99,70
50-54	3824	4180	8004	1,88	2,06	3,95	91,48
55-59	5056	5592	10648	2,49	2,76	5,25	90,41
60-64	5068	5168	10236	2,50	2,55	5,05	98,07
65-69	3548	4184	7732	1,75	2,06	3,81	84,80
70-74	2248	3116	5364	1,11	1,54	2,64	72,14
75-79	1424	1748	3172	0,70	0,86	1,56	81,46
80-84	948	1448	2396	0,47	0,71	1,18	65,47
85-94	652	1200	1852	0,32	0,59	0,91	54,33
ΣΥΝΟΛΟ	101036	101852	202888				
ΠΗΓΗ : ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ Σ ΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΣΥΕ							

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.4

ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ 1971
ΣΥΝΟΛΟ ΜΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

ΗΛΙΚΙΑ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ %	ΓΥΝΑΙΚΕΣ %	ΣΥΝΟΛΟ %	ΑΝΔΡ. ΠΡΟΣ ΓΥΝ. %
0-4	4320	4014	8424	4,72	4,48	9,20	105,26
5-9	3980	3548	7528	4,35	3,88	8,22	112,18
10-14	3868	3772	7640	4,22	4,12	8,34	102,55
15-19	2944	3084	6028	3,22	3,37	6,55	95,46
20-24	5888	2488	8376	6,43	2,72	9,15	236,66
25-29	1940	2208	4148	2,12	2,41	4,53	87,86
30-34	2904	3472	6376	3,17	3,79	6,96	83,64
35-39	3424	3356	6780	3,74	3,67	7,40	102,03
40-44	3564	3708	7272	3,89	4,05	7,94	96,12
45-49	2452	2344	4796	2,68	2,56	5,24	104,61
50-54	1732	1852	3584	1,89	2,02	3,91	93,52
55-59	2224	2472	4696	2,43	2,70	5,13	89,97
60-64	2112	2260	4372	2,31	2,47	4,78	93,45
65-69	1672	3972	5644	1,83	4,34	6,16	42,09
70-74	1088	1452	2540	1,19	1,59	2,77	74,93
75-79	692	828	1520	0,76	0,90	1,66	83,57
80-84	388	640	1028	0,42	0,70	1,22	60,63
85-94	284	524	608	0,31	0,57	0,68	54,20
ΣΥΝΟΛΟ	45476	46084	91560				
ΠΗΓΗ : ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΣΥΕ							

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.5

ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ 1981

ΗΛΙΚΙΑ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ %	ΓΥΝΑΙΚΕΣ %	ΣΥΝΟΛΟ %	ΑΝΔΡ. ΠΡΟΣ ΓΥΝ. %
0-4	1970	1848	3818	4,34	4,07	8,40	106,60
5-9	1946	1718	3664	4,28	3,78	8,07	113,27
10-14	1893	1837	3730	4,17	4,04	8,21	103,05
15-19	2137	1782	3919	4,70	3,92	8,63	119,92
20-24	2074	1780	3854	4,57	3,92	8,48	116,52
25-29	1345	1719	3064	2,96	3,78	6,75	78,24
30-34	1650	1584	3234	3,63	3,49	7,12	104,17
35-39	1058	1294	2352	2,33	2,85	5,18	81,76
40-44	1398	1772	3170	3,08	3,90	6,98	78,89
45-49	1758	1593	3351	3,87	3,51	7,38	110,36
50-54	1810	1713	3523	3,98	3,77	7,76	105,66
55-59	907	891	1798	2,00	1,96	3,96	101,80
60-64	635	809	1444	1,40	1,78	3,18	78,49
65-69	622	783	1405	1,37	1,72	3,09	79,44
70-74	580	851	1431	1,28	1,87	3,15	68,16
75-79	383	588	971	0,84	1,29	2,14	65,14
80-84	178	315	493	0,39	0,69	1,09	56,51
85-94	99	106	205	0,22	0,23	0,45	93,40
ΣΥΝΟΛΟ	22443	22983	45426	49,41	50,59	100,00	
ΠΗΓΗ : ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΣΥΕ							

ΠΙΝΑΚΑΣ Α

ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ 1991

ΗΛΙΚΙΑ	ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ Φ.	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΥΣ
0-4	9.706	5.058	4.648
5-9	11.293	5.858	5.435
10-14	13.786	7.113	6.673
15-19	14.185	7.332	6.853
20-24	13.018	6.690	6.328
25-29	11.687	5.849	5.838
30-34	12.062	6.049	6.013
35-39	11.478	5.813	5.665
40-44	11.469	5.744	5.725
45-49	10.479	5.181	5.298
50-54	15.329	7.335	7.994
55-59	15.273	7.600	7.673
60-64	15.779	7.765	8.014
65-69	9.583	4.569	5.014
70-74	5.841	2.472	3.369
75-79	5.846	2.507	3.339
80-84	3.900	1.580	2.320
85-94	2.114	823	1.291
ΣΥΝΟΛΟ	192.828	95.338	97.490
ΠΗΓΗ : ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΣΥΕ			

ΠΙΝΑΚΑΣ Β

ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ 1991

ΗΛΙΚΙΑ	ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ Ψ.	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΥΣ
0-4	2.980	1.541	1.439
5-9	3.528	1.895	1.633
10-14	4.199	2.158	2.041
15-19	4.033	2.124	1.909
20-24	4.064	1.998	2.066
25-29	3.628	1.652	1.976
30-34	3.840	1.795	2.045
35-39	3.596	1.754	1.842
40-44	3.306	1.648	1.658
45-49	2.547	1.295	1.252
50-54	3.200	1.475	1.725
55-59	3.150	1.579	1.571
60-64	3.108	1.455	1.653
65-69	1.886	847	1.039
70-74	1.207	506	701
75-79	1.069	429	640
80-84	670	240	630
85-94	379	132	247
ΣΥΝΟΛΟ	50.390	24.523	25.867
ΠΗΓΗ : ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΣΥΕ			

ΠΙΝΑΚΑΣ Γ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ 1991
ΑΝΔΡΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

ΑΝΔΡΕΣ		
ΗΛΙΚΙΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	%
0-19	7718	31,47
20-59	13196	54
60 και άνω	3609	14,73

ΠΙΝΑΚΑΣ Δ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ 1991
ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ		
ΗΛΙΚΙΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	%
0-19	7022	27,1
20-59	14135	54,6
60 και άνω	4710	18,3

Με αυτές τις εξελίξεις ο Δ. Σερρών εμφανίζεται νεανικότερος από τον Νομό και ιδιαίτερα δυναμικός στις μικρές ηλικίες του οικονομικά ενεργού πληθυσμού. Ταυτόχρονα διαφοροποιήθηκε η σχέση του πληθυσμού του Δήμου, με αυτόν των μη αγροτικών περιοχών του Νομού, όπου ο Δήμος εμφανίζεται νεανικότερος και δυναμικότερος (Πίνακες 4.6, 4.7).

Η σύγκριση του πληθυσμού του Δήμου με αυτόν της Επαρχίας το 1981, αναδεικνύει συνάφεια φυσιογνωμίας. Η σημαντικότερη απόκλιση εντοπίζεται στις ηλικίες 15-25 ετών, εντονότερη στους άνδρες, ενδεχόμενα οφειλόμενη και στην ύπαρξη στρατοπέδων, εντός των ορίων του Δήμου. Αντίθετα, σημαντικές διαφοροποιήσεις υπάρχουν με τον αγροτικό πληθυσμό της Επαρχίας Σερρών. Ο Δήμος Σερρών έχει νεανικότερη φυσιογνωμία, απορροφώντας τμήματα πληθυσμού ηλικίας 20-40 ετών, ενώ στις μεγάλες ηλικίες οι αγροτικές περιοχές υπερέχουν (Πίνακες 4.8, 4.9).

4.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κατά την εξεταζόμενη περίοδο, ο Δήμος Σερρών γνώρισε σημαντική πληθυσμιακή αύξηση, αντιπροσωπεύοντας το 1991 25% του συνολικού πληθυσμού του Νομού.

Πρόκειται για Δήμο με νεανικό πληθυσμό, σαφώς νεανικότερο από αυτόν του Ν. Σερρών.

Η πληθυσμιακή αύξηση οδήγησε διαχρονικά (1971-1981) σε μεταβολές της δομής του πληθυσμού ανά ηλικία. Συνολικά διαπιστώνεται ο δυναμισμός του Δήμου, σε σχέση με τις εξελίξεις στον υπόλοιπο Νομό. Ο δυναμισμός αυτός καταγράφεται με αυξήσεις στις ηλικίες του ΟΕΠ. Οφείλεται δε σε πολλαπλά κύματα μετανάστευσης εκτός νομού ή εντός αστικού κέντρου, ή σε κύματα εισροής προς τον Δήμο. Παίρνοντας υπόψη το σύνολο αυτών των εξελίξεων, είναι προφανές ότι ο πληθυσμός του Δήμου βρίσκεται σε μεταβατικό στάδιο, χωρίς ν' αποκλείεται προοπτικά η γήρανση του. Η διαπίστωση αυτή συγκλίνει με τις διαπιστώσεις που αφορούν την εξέλιξη του μαθητικού πληθυσμού. Ο μαθητικός πληθυσμός παρουσίασε διαχρονικά μείωση, που οφείλεται κύρια στην πτώση του μαθητικού δυναμικού της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το γεγονός αυτό, επιτρέπει να υποθέσουμε ως αιτία αυτής της εξέλιξης την αποχώρηση νέων σχετικά ζευγαριών από τα όρια του Δήμου, κατά την τελευταία πενταετία. Σημειώνεται ταυτόχρονα ότι η σχέση ανδρών-γυναικών παρουσιάζεται διαταραγμένη, φαινόμενο που εντοπίζεται σε περιοχές με μετανάστευση ή παλιννοστήσει. Κατόπιν όλων αυτών των διαπιστώσεων υπογραμμίζεται η ανάγκη περαιτέρω σοβαρής διερεύνησης της μετανάστευσης και των αιτιών της στην περιοχή μελέτης, προκειμένου να καταστεί δυνατή η σαφής πρόβλεψη των εξελίξεων.

Σε σχέση με την φυσική κίνηση του πληθυσμού εντοπίζεται θνησιμότητα ιδιαίτερα υψηλά και στα δυο φύλα. Το ύψος των παρατηρουμένων τιμών δικαιολογείται ως φαινόμενο που χαρακτηρίζει πληθυσμούς μεταναστευτικούς.

Στο Δ. Σερρών τα ποσοστά γονιμότητας δεν είναι υψηλά. Την περίοδο 1997-1981 παρατηρείται πτώση της γονιμότητας. Παίρνοντας υπόψη τις συνολικές μεταβολές του πληθυσμού, συμπεραίνεται μεταβολή της γενετικής συμπεριφοράς του πληθυσμού, και επιβεβαιώνεται από την πρόσφατη πτωτική εξέλιξη του ετήσιου αριθμού γεννήσεων στο Δήμο.

Ο πληθυσμός του Δήμου προβλέπεται να ανέρχεται σε 56.179 κατοίκους κατά το έτος 2000. Όσο αφορά την δομή του

προβλεπόμενου πληθυσμού, αν η ένταση εισροών προς τον Δήμο δεν μεταβληθεί, ενδέχεται να μην παρατηθεί τελικά γήρανση του πληθυσμού.

Μεθοδολογία προσέγγισης της φυσικής κίνησης του πληθυσμού.

Σαν φυσική κίνηση του πληθυσμού εννοούμε τις γεννήσεις και τους θανάτους που γνωρίζει ο πληθυσμός. Η μόνη δυνατή προσέγγιση των δύο φαινομένων, που συνιστούν την φυσική κίνηση (γεννητικότητα και θνησιμότητα), είναι μέσω της μελέτης των πυραμίδων ηλικιών. Αυτό διότι τα απαραίτητα στοιχεία για την μελέτη των 2 φαινομένων (κατανομή θανάτων και γεννήσεων ανά φύλο και ηλικία) δεν είναι διαθέσιμα από την ΕΣΥΕ.

Α. Όσον αφορά την θνησιμότητα η μόνη δυνατή προσέγγιση είναι η θνησιμότητα στις μεγάλες ηλικίες. Συνεπώς γίνεται αναφορά στην μορφή κορυφής της πυραμίδας σε σύγκριση με το προφίλ που εμφανίζει η Περιφέρεια Πρωτεύουσας. Ουσιαστικά προσεγγίζεται η θνησιμότητα εξετάζοντας τον αριθμό των επιζώντων το 1981 ηλικίας 75 και άνω σε σχέση με τους καταγραφέντες το 1971 ηλικίας 65 και άνω. Γίνεται κατά συνέπεια η παραδοχή ότι σ' αυτές τις ηλικίες δεν υπάρχουν σοβαρές μετακινήσεις πληθυσμού.

Όσον αφορά την θνησιμότητα στις υπόλοιπες ηλικίες δεν υπάρχει δυνατότητα εφαρμογής της ίδιας μεθόδου. Το εμπόδιο συνίσταται στο γεγονός ότι ο Δήμος γνώρισε σημαντικές μεταναστευτικές εισροές και εκροές κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Κατά συνέπεια δεν είναι δυνατόν να δομηθεί πίνακας θνησιμότητας με βάση τα στοιχεία των 2 απογραφών. Εξ' ίσου προβληματική θα ήταν η μελέτη της θνησιμότητας με χρήση του πίνακα θνησιμότητας με χρήση του Πίνακα θνησιμότητας της Μακεδονίας. Αυτό διότι η εικόνα της είναι ουσιαστικά μέσος όρος της θνησιμότητας πληθυσμών με σαφώς διαφορετική νοσηρότητα και δομή ανά ηλικία.

Β. Όσον αφορά την μελέτη των γεννήσεων, υπάρχει το ίδιο πρόβλημα έλλειψης στοιχείων από την ΕΣΥΕ. Από αυτή την άποψη η μόνη δυνατή προσέγγιση του φαινομένου είναι μέσω της παρατήρησης της πυραμίδας ηλικιών. Στην περίπτωση αυτή υπολογίζουμε ένα ποσοστό γενικής γονιμότητας, το οποίο μας πληροφορεί προσεγγιστικά για τον αριθμό των γεννήσεων που αντιστοιχούν σε 100 γυναίκες ηλικίας 20-45.

5. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ανάλυση των οικονομικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών για το Δήμο Σερρών που ακολουθεί κρίνεται αναγκαία στο μέτρο που απαιτείται να διευκρινισθούν βασικά ερωτήματα γύρω από τα χαρακτηριστικά αυτά της περιοχής, τα ιδιαίτερα προβλήματα που συναντώνται και τις κοινωνικές δυνάμεις που είναι σε θέση να στηρίζουν το Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα.

Η ανάλυση αυτή γίνεται κύρια με χρήση των στατιστικών στοιχείων, όπως αυτά προκύπτουν από τις Απογραφές Πληθυσμού-κατοικιών της ΕΣΥΕ για τα έτη 1971 και 1991. Ειδικότερα, όσον αφορά τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού-κατοικιών του 1981 αυτά είναι διαθέσιμα σε επίπεδο Νομού, Επαρχίας και Δήμου. Από την απογραφή του 1971 υπάρχουν στοιχεία σε επίπεδο Νομού, με διάκριση σε αστικές-ημιαστικές-αγροτικές περιοχές. Η έλλειψη στοιχείων σε επίπεδο Δήμο Σερρών καλύφθηκε από την χρήση των στοιχείων των αστικών περιοχών του Νομού, που σ' αυτές εντάσσεται μόνο ο Δήμος Σερρών αφού αποτελεί τον μόνο ΟΤΑ στον Νομό με πληθυσμό πάνω από 10.000 κατοίκους, με αποτέλεσμα να είναι δυνατή η διαχρονική εξέταση της εξέλιξης του Δήμου

Δεδομένης της πολύμορφης σχέσης του Δ. Σερρών με την ευρύτερη περιοχή σε επίπεδο Επαρχίας(μόνο για το 1981, λόγω έλλειψης στοιχείων για το 1971) και σε επίπεδο Νομού, καθώς επίσης και με το Σύνολο της Ελλάδος.

Παράλληλα έγινε προσπάθεια επικαιρότητας των στοιχείων, με σκοπό την παρακολούθηση της εξέλιξης των τάσεων που διαγράφονται για οικονομικά της περιοχής και οι οποίες με την σειρά τους επιδρούν και στον πληθυσμό.

Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκαν η τελευταία πλήρως δημοσιευμένη απογραφή της ΕΣΥΕ για τη βιομηχανία-βιοτεχνία και το Εμπόριο (1984), το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (1984), καθώς και οι υπάρχουσες μελέτες που αφορούν το Δήμο και παρέχουν πιο πρόσφατες πληροφορίες γι' αυτόν.

5.2. Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

5.1.2. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Ένα βασικό χαρακτηριστικό της απασχόλησης στο Δήμο Σερρών είναι το χαμηλό ποσοστό (33,28%) που αντιπροσωπεύει ο Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός (Ο.Ε.Π.) του Δήμου (Πίνακες 5.2.1, 5.2.2).

Το ποσοστό αυτό το 1971 ήταν χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό του Νομού (45,56%) και του Συνόλου της Χώρας (37,01%). Στη διάρκεια της δεκαετίας 1971-1981 το ποσοστό του ΟΕΠ στο Δήμο Σερρών παρουσίασε μικρή πτώση ακολουθώντας την αντίστοιχη τάση του Νομού Σερρών και του Συνόλου της Χώρας.

Εξετάζοντας την εξέλιξη του συντελεστή συμμετοχής ανά φύλο διαπιστώνεται, ότι η μείωση του συνολικού συντελεστή συμμετοχής οφείλεται στην μείωση του αντίστοιχου συντελεστή και στα δυο φύλα (μεγαλύτερα στους άνδρες απ' ότι στις γυναίκες), κατά την εξεταζόμενη περίοδο.

Όσον αφορά τους άνδρες (πίνακας 5.2.3.) η μείωση που παρατηρείται οφείλεται:

Α. στις νέες ηλικίες (10-19 ετών), γεγονός που μπορεί να ερμηνευτεί μέσω της μετατόπισης της ηλικίας εισόδου στην αγορά εργασίας, λόγω της μεγαλύτερης συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Β. στις ηλικίες 65 και άνω, πιθανότατα λόγω της αποχώρησης από την αγορά εργασίας, και

Γ. στην σημαντικότερη (κατά 18,97%) στις ηλικίες 30-44 ετών (καθαρά παραγωγικές ηλικίες) που δίνει ενδείξεις ότι ο ανδρικός πληθυσμός των ηλικιών αυτών είτε μεταναστεύει εσωτερικά σε άλλα αστικά κέντρα με σκοπό αναζήτηση απασχόλησης, είτε μεταναστεύει στο εξωτερικό για τους ίδιους λόγους.

Πίνακας 5.2.1.
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 1971-1981

ΠΕΡΙΟΧΗ	1971				1981				ΜΗ ΕΝΕΡΓ.	
	Σ. ΠΛΗΘ.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ			ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	Σ. ΠΛΗΘ.	ΟΙΚ. ΕΝΕΡΓΟΙ			
		ΣΥΝ.	ΑΠΑΣ/ΝΟΙ	ΑΝΕΡ.			ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΑΣ/ΝΟΙ	ΑΝΕΡ.	
Δ.ΣΕΡΡΩΝ	41060	14040	12920	1120	17540	45427	15119	14114	1005	23
Ε.ΣΕΡΡΩΝ	-	-	-	-	-	97273	37765	35770	1995	42
Ν.ΣΕΡΡΩΝ	202888	92440	89420	3020	65620	196175	81996	78571	3425	75
Σ.ΧΩΡΑΣ	8768372	3244768	3149040	118164	3810300	9739589	3543797	3388518	155279	44

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2.1 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ
ΦΥΛΟ (ΑΝΔΡΕΣ) 1971-1981

ΠΕΡΙΟΧΗ	1971					1981				
	Σ. ΠΛΗΘ.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ				ΜΗ ΕΝΕΡΓ.	Σ. ΠΛΗΘ.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ		
		ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΑΣ/ΜΟΙ	ΑΝΕΡ.	ΜΗ ΕΝΕΡΓ.		ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΑΣ/ΝΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΜΗ ΕΝΕΡΓ.
Δ.ΣΕΡΡΩΝ	41060	14040	12920	1120	17540	45427	15119	10853	562	5717
Ε.ΣΕΡΡΩΝ	-	-	-	-	-	97273	37765	25999	1272	11048
Ν.ΣΕΡΡΩΝ	202888	92440	89420	3020	65620	196175	81996	53727	2252	2225
Σ.ΧΩΡΑΣ	8768372	3244768	3143040	1181164	38100300	9739589	3543797	2485395	99157	12548

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2.1 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ (ΓΥΝΑΙΚΕΣ) 1971-1981.

ΠΕΡΙΟΧΗ	1971				1981				ΜΗ ΕΝΕΡΓ.	
	Σ. ΠΛΗΘ.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ			ΜΗ ΕΝΕΡΓ.	Σ. ΠΛΗΘ.	ΟΙΚ. ΕΝΕΡΓΟΙ			
		ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΑΣ/ΝΟΙ	ΑΝΕΡ.			ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΑΣ/ΝΟΙ	ΑΝΕΡ.	
Δ.ΣΕΡΡΩΝ	20196	3280	2900	380	13340	22983	3704	3261	443	157
Ε.ΣΕΡΡΩΝ	-	-	-	-	-	49032	10494	9771	723	311
Ν.ΣΕΡΡΩΝ	101852	35400	34300	1100	47640	98215	26017	24644	1173	576
Σ.ΧΩΡΑΣ	4481624	897364	862644	41936	2824028	4960018	959215	903123	56092	324

ΠΗΓΗ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ Ε.Σ.Υ.Ε

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2.2

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 1971-1981

ΠΕΡΙΟΧΗ	1971			1981		
	Συντελεστής Συμμετοχής	Συντελεστής Ανεργίας	Μη ΟΕΠ στον πληθυσμό	Συντελεστής Συμμετοχής	Συντελεστής Ανεργίας	Μη ΟΕΠ στον πληθυσμό
Δ. Σερρών	34.19	7.98	42.72	33.28	6.65	47.17
Ε. Σερρών	-	-	-	38.82	5.28	43.41
Ν. Σερρών	45.56	3.27	32.34	41.80	4.18	40.75
Σύνολο χώρας	37.01	3.64	43.45	36.39	4.38	46.19

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2.2 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ (ΑΝΔΡΕΣ) 1971-1981

ΠΕΡΙΟΧΗ	Συντελεστής Συμμετοχής	Συντελεστής Ανεργίας	Μη ΟΕΠ στον πληθυσμό	Συντελεστής Συμμετοχής	Συντελεστής Ανεργίας	Μη ΟΕΠ στον πληθυσμό
Δ. Σερρών	51.57	6.88	20.13	50.86	4.92	25.47
Ε. Σερρών	-	-	-	56.53	4.66	22.90
Ν. Σερρών	56.46	3.37	17.80	57.14	4.02	22.75
Σύνολο χώρας	54.76	3.25	23.01	54.08	3.84	26.26

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2.2 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ
ΦΥΛΟ (ΓΥΝΑΙΚΕΣ) 1971-1981

ΠΕΡΙΟΧΗ	Συντελεστής Συμμετοχής	Συντελεστής Ανεργίας	Μη ΟΕΠ στον πληθυσμό	Συντελεστής Συμμετοχής	Συντελεστής Ανεργίας	Μη ΟΕΠ στον πληθυσμό
Δ. Σερρών	16.24	11.59	66.05	16.12	11.96	
Ε. Σερρών	-	-	-	21.40	6.89	
Ν. Σερρών	34.76	3.11	46.77	26.49	4.	
Σύνολο χώρας	20.02	4.67	63.01	19.34		

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.1

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΟΜΑΔΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ 1971-1981.

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΛΕΥΘ ΕΠΑΓ/ΤΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΤΗΝ/ΦΟΙ	1971		ΜΗ ΔΙΑΛ/ΝΤΕΣ
			ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	4640	2020	4840	1220	560
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	-	-	-	-	-
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	9020	65960	11340	2820	1200
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	679876	1313336	966488	238888	36408

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.1 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΟΜΑΔΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ (ΑΝΔΡΕΣ), 1971-1981.

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΛΕΥΘ ΕΠΑΓ/ΤΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΤΗΝ/ΦΟΙ	1971		ΜΗ ΔΙΑΛ/ΝΤΕΣ
			ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	3520	1400	4280	740	540
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	-	-	-	-	-
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	6820	35780	9920	2000	1060
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	488004	835420	825220	153868	27076

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.1 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΟΜΑΔΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ (ΓΥΝΑΙΚΕΣ), 1971-1981.

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΛΕΥΘ ΕΠΑΓ/ΤΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΤΗΝ/ΦΟΙ	1971		ΜΗ ΔΙΑΛ/ΝΤΕΣ
			ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	1320	620	560	480	20
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	-	-	-	-	-
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	220	30080	1420	820	140
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	191872	477916	141268	85020	9332

ΠΗΓΗ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ Ε.Σ.Τ.Ε., 1971-1981.

1981

ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΕΥΘΕΡΑΓΓΛΙΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΤΗΝΟΦΟΙ	ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
13280	6021	853	6010	1601	634	15119
	7911	16304	10050	2116	1384	37765
90240	12079	47299	15999	3800	2819	81996
3234996	1030692	973232	1119397	278044	142432	3543739

1981

ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΕΥΘΕΡΑΓΓΛΙΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΤΗΝΟΦΟΙ	ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
10480	3886	681	5503	1054	291	11415
	5276	10722	9078	1459	741	27271
55680	8099	29254	14334	2639	1652	55979
2329589	670781	682127	960812	185307	85605	2584582

1981

ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΕΥΘΕΡΑΓΓΛΙΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΤΗΝΟΦΟΙ	ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
2800	2135	172	507	547	343	3704
	2635	5582	977	657	643	10494
34660	3979	18045	1665	1163	1167	26017
905408	159961	291105	159595	92737	56827	959215

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.2

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΟΜΑΔΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ (ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ), 1971-1981.

ΠΕΡΙΟΧΗ	1971						1981					
	ΕΛΕΥΘ.ΕΠΑΓΓ/ΤΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΤΗΝ/ΦΟΙ	ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΜΗ ΔΙΑΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΕΥΘ.ΕΠΑΓΓ/ΤΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΤΗΝ/ΦΟΙ	ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΜΗ ΔΙΑΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	34.94	15.21	36.45	9.19	4.22	100.00	39.82	5.64	39.75	10.59	4.19	100.00
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	-	-	-	-	-	-	20.95	43.17	26.61	5.60	3.66	100.00
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	10.00	72.98	12.57	3.13	1.33	100.00	14.73	57.68	19.51	4.63	3.44	100.00
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	21.02	40.60	29.88	7.39	1.13	100.00	19.08	27.46	31.59	7.85	4.02	100.00

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.2 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΟΜΑΔΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ (ΑΝΔΡΕΣ, ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ), 1971-1981.

ΠΕΡΙΟΧΗ	1971						1981					
	ΕΛΕΥΘ.ΕΠΑΓΓ/ΤΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΤΗΝ/ΦΟΙ	ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΜΗ ΔΙΑΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΕΥΘ.ΕΠΑΓΓ/ΤΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΤΗΝ/ΦΟΙ	ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΜΗ ΔΙΑΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	33.59	13.36	40.94	7.06	5.15	100.00	34.04	5.97	48.21	9.23	2.55	100.00
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	-	-	-	-	-	-	19.35	39.32	33.27	5.35	2.72	100.00
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	12.27	64.38	17.85	3.60	1.91	100.00	14.74	52.26	25.61	4.71	2.95	100.00
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	20.95	35.86	35.42	6.60	1.16	100.00	25.95	26.39	37.17	7.17	3.31	100.00

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.2 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΟΜΑΔΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ (ΓΥΝΑΙΚΕΣ, ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ), 1971-1981.

ΠΕΡΙΟΧΗ	1971						1981					
	ΕΛΕΥΘ.ΕΠΑΓΓ/ΤΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΤΗΝ/ΦΟΙ	ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΜΗ ΔΙΑΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΕΥΘ.ΕΠΑΓΓ/ΤΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΤΗΝ/ΦΟΙ	ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΜΗ ΔΙΑΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	40.00	22.14	20.00	17.14	0.71	100.00	57.64	4.64	13.69	14.77	9.26	100.00
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	-	-	-	-	-	100.00	25.11	53.29	9.31	5.26	6.13	100.00
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	6.35	86.79	4.10	2.37	0.40	100.00	15.29	69.26	6.40	4.46	4.49	100.00
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	21.19	52.78	15.60	9.39	1.03	100.00	37.53	30.35	16.53	9.57	5.92	100.00

ΠΗΓΗ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ Ε.Σ.Τ.Ε., 1971-1981.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.3

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΟΜΑΔΑ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ (ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ), 1971-1981.

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΛΕΥΘ.ΕΠΑΓΓ/ΤΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΤΗΝ/ΦΟΙ	1971-1981 ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	29,76	-57,77	24,17	31,23	13,21	13,85
ΕΠΑΡΧ.ΣΕΡΡΩΝ -	-	-	-	-	-	-
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	33,91	-28,18	41,08	34,75	134,92	-9,14
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	51,60	-25,90	15,82	16,39	291,21	9,54

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.3 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΟΜΑΔΑ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ (ΑΝΔΡΕΣ, ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ), 1971-1981.

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΛΕΥΘ.ΕΠΑΓΓ/ΤΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΤΗΝ/ΦΟΙ	1971-1981 ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	10,40	-51,36	28,57	42,48	-46,11	8,92
ΕΠΑΡΧ.ΣΕΡΡΩΝ -	-	-	-	-	-	-
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	18,75	-18,24	44,50	31,95	55,85	0,72
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	37,44	-18,35	16,48	20,48	216,17	10,95

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.3 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΟΜΑΔΑ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ (ΓΥΝΑΙΚΕΣ, ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ), 1971-1981.

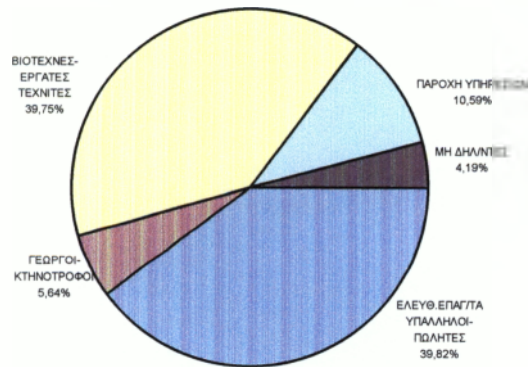
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΛΕΥΘ.ΕΠΑΓΓ/ΤΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΤΗΝ/ΦΟΙ	1971-1981 ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	90,68	-72,26	-9,46	13,96	1615,00	32,29
ΕΠΑΡΧ.ΣΕΡΡΩΝ -	-	-	-	-	-	-
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	80,86	-40,01	17,25	41,59	733,57	24,94
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	87,50	-39,09	12,26	9,08	508,95	5,94

ΠΗΓΗ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΕΣΥΕ 1971-1981.

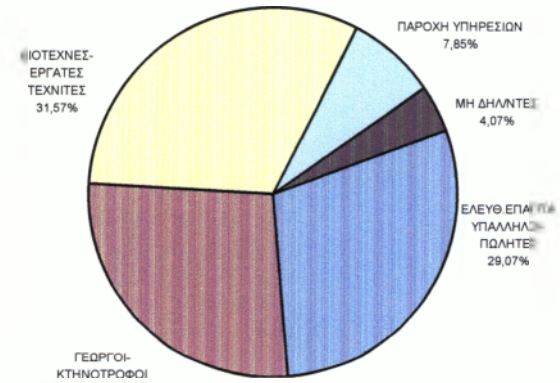

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.4.1
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΟΕΠ

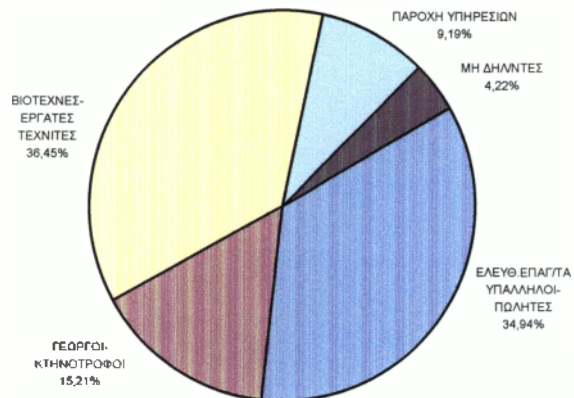
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ 1981

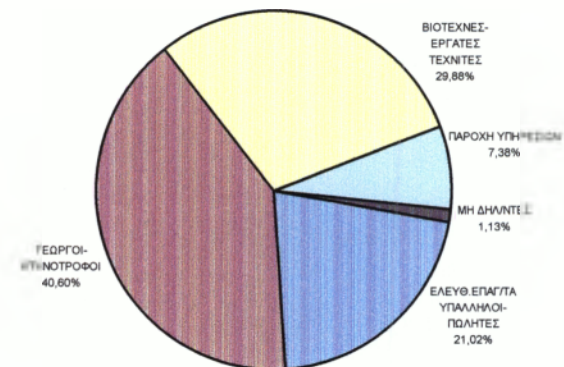
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ 1981

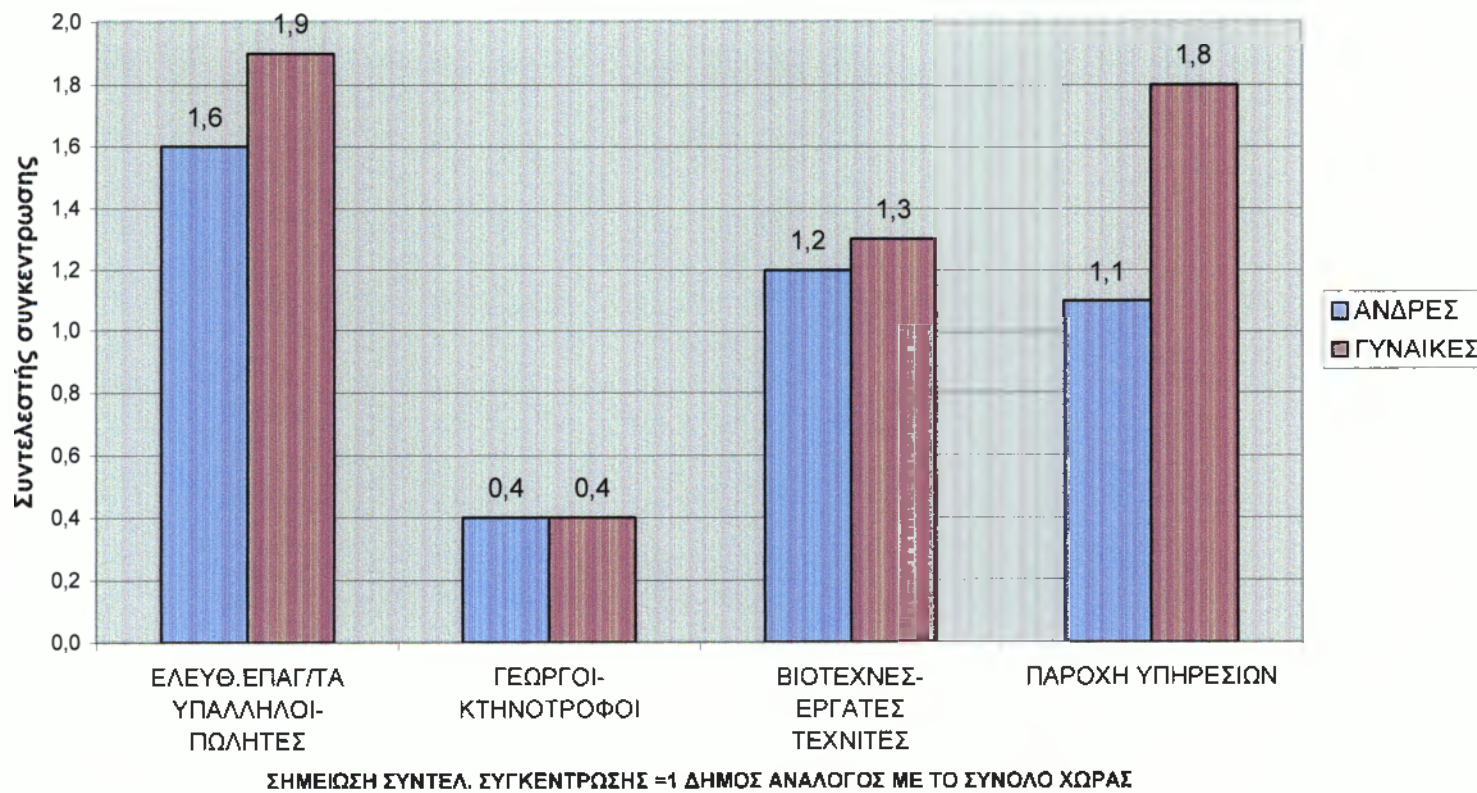
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ 1971

ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ 1971

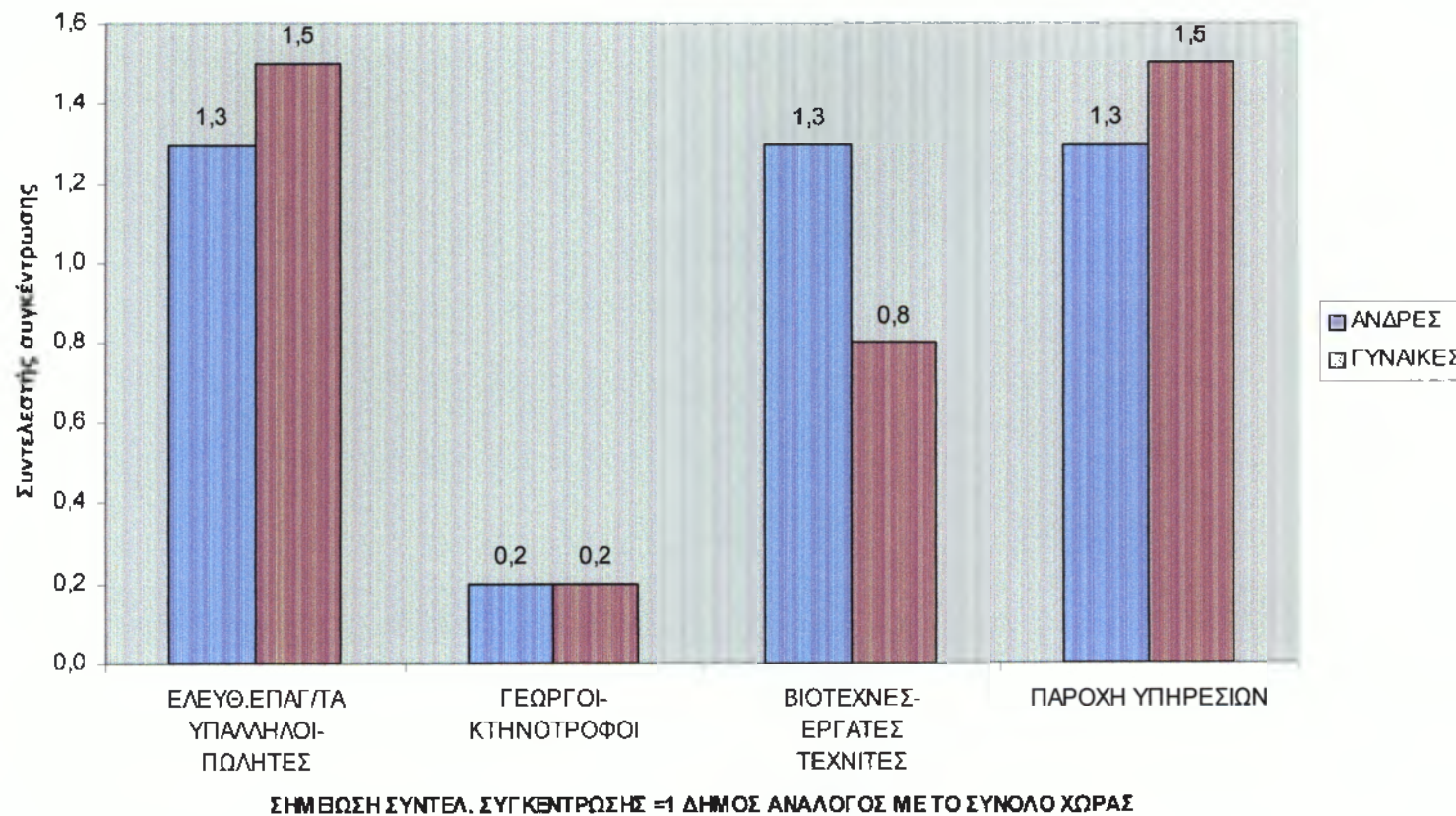

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΚΑΙ ΦΥΛΛΟ
1971

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.4.2.α

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΚΑΙ ΦΥΛΛΟ
1981

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.4.2β

Το 1971 η κατηγορία “βιοτέχνες -εργάτες-τεχνίτες”(που αφορά κύρια την απασχόληση στον δευτερογενή τομέα) αποτελούσε το 36,45% του ΟΕΠ του Δήμου .Στην διάρκεια της δεκαετία; 1971-1981 η απασχόληση των κατοίκων του Δήμου αυξήθηκε στην κατηγορία αυτή φτάνοντας το 39,75%.

Σε σύγκριση με το Νόμο και το σύνολο χώρας ο Δήμος παρουσιάζει υπέρ συγκέντρωση της απασχόλησης στην κατηγορία αυτή (LQ:2,9) και (LQ:1,2) αντίστοιχα το 1971.

Η υπέρ συγκέντρωση της απασχόλησης στην κατηγορία αυτή συνεχίζεται και το 1981 σε σχέση με το Νόμο (LQ:2,0) και το Σύνολο της χώρας (LQ:1,3),παρόλη την αντίστοιχη αύξηση των ποσοστών απασχόλησης στην κατηγορία αυτή και στο Νόμο και στο σύνολο της χώρας.

Σημαντική αύξηση παρουσίασε η απασχόληση των κατοίκων του Δήμου στην κατηγορία “Ελευθ. Επαγγέλματα-πωλητές;”(που μαζί με την παροχή υπηρεσιών συνθέτουν την απασχόληση στον τριτογενή τομέα),από 34,94% το 1971 σε 39,82% το 1981, υπερκαλύπτοντας Ελάχιστα την απασχόληση των κατοίκων στην κατηγορία “Βιοτέχνες; - εργάτες; - τεχνίτες;”.

Σε σύγκριση με το Νόμο και το Σύνολο Χώρας;, ο Δήμος; Σερρών παρουσιάζει υπέρ συγκέντρωση τη; απασχόληση; Στην κατηγορία αυτή το 1971,καθώς; Και το 1981 παρά την αντίστοιχη αύξηση των ποσοστών απασχόληση; Στην κατηγορία αυτή. Παρατηρείται, επίσης , πολύ μικρή αύξηση κατά τη διάρκεια τη; δεκαετία; 1971-1981 στην κατηγορία τη; “παροχή; Υπηρεσιών”(από 9,19% το 1971,σε 10.59% το 1981),ενώ σε σύγκριση με το Νόμο και το Σύνολο Χώρα, ο δήμος Παρουσιάζει υπερσυγκέντρωση τη; απασχόληση; στην κατηγορία αυτή το 1971, την οποία διατηρεί και το 1981.

Πρέπει επίσης να επισημανθεί, η σημαντικότερη πτώση της απασχόλησης των κατοίκων του Δήμου την κατηγορία “Γεωργοί-κτηνοτρόφοι”, από το 15,2% το 1971, σε 5,64% το 1981.

Σε σύγκριση με το Νομό και το Σύνολο Χώρας ο Δήμος υστερεί σημαντικά στην απασχόληση στην κατηγορία αυτή το 1971 καθώς και το 1981, παρά την αντίστοιχη μείωση που παρουσιάζει η απασχόληση στην κατηγορία αυτή διαχρονικά στο Νομό και το Σύνολο Χώρας.

Όσον αφορά την ανάλυση του ΟΕΠ κατά επαγγελματική κατηγορία μεταξύ ανδρών και γυναικών (Πίνακες 5.4.1, 5.4.2,5.4.3),το 1971 το 40,48% των ανδρών απασχολείται στην κατηγορία “Βιοτέχνες-εργάτες-χειριστές”, ενώ μικρότερα ποσοστά εμφανίζει η απασχόληση των ανδρών στις κατηγορίες “Ελεύθερα επαγγέλματα-υπάλληλοι-πωλητές” (33,59%), “Παροχή υπηρεσιών” (7,06%) και “Γεωργοί-κτηνοτρόφοι” (13,36%).Σε σύγκριση με το Νομό και το Σύνολο Χώρας παρατηρείται υπερσυγκέντρωση της απασχόλησης στις ανωτέρω κατηγορίες στο Δήμο, εκτός από την κατηγορία “Γεωργοί-κτηνοτρόφοι” στην οποία ο Δήμος υστερεί.

Κατά την περίοδο 1971-1981 παρατηρείται αύξηση κατά 28,57% της απασχόλησης των ανδρών στην κατηγορία “Βιοτέχνες-εργάτες-τεχνίτες” με αποτέλεσμα το 1981 η πλειοψηφία των ανδρών στο Δήμο (το 48,21%) να απασχολείται στην κατηγορία αυτή. Ο Δήμος Σερρών εξακολουθεί να παρουσιάζει υπερεκπροσώπηση της απασχόλησης στην κατηγορία αυτή σε σχέση με το Νομό και το Σύνολο Χώρας.

Παρατηρείται επίσης μικρή αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των ανδρών στην κατηγορία “Ελεύθερα επαγγέλματα –υπάλληλοι –πωλητές” (στο 34,04%) και στην κατηγορία “Παροχή υπηρεσιών” (στο 9,23%), ενώ παρατηρείται σημαντική πτώση της απασχόλησης στην κατηγορία “Γεωργοί-κτηνοτρόφοι” (στο 5,97%).

Στις γυναίκες το 1971 το 40% απασχολείται στην κατηγορία “Ελεύθερα επαγγέλματα-υπάλληλοι-πωλητές”, ενώ το 1981 παρουσίασαν σημαντικότερη αύξηση της

απασχόλησης στην κατηγορία αυτή φτάνοντας το 57,64%. Παρατηρείται υπερσυγκέντρωση των γυναικών στην κατηγορία αυτή στο Δήμο σε σχέση με το Νομό και το Σύνολο Χώρας το 1971, η οποία διατηρείται και το 1981.

Στις υπόλοιπες κατηγορίες παρατηρείται σημαντική πτώση του ποσοστού απασχόλησης κατά τη διάρκεια της δεκαετίας στις κατηγορίες “Βιοτέχνες-εργάτες-τεχνίτες” (από 20,0% το 1971 σε 13,69% το 1981) και “Γεωργοί-κτηνοτρόφοι” (από 22,14% το 1971 σε 4,64% το 1981). Πτώση παρατηρείται και στην απασχόληση των γυναικών στην κατηγορία “Παροχή υπηρεσιών” είναι όμως μικρότερης κλίμακας (από 17,14% το 1971, σε 14,77% το 1981).

Παρ’ όλη τη πτώση της απασχόλησης των γυναικών στις ανωτέρω κατηγορίες ο Δήμος εξακολουθεί να παρουσιάζει υπερσυγκέντρωση της απασχόλησης σ’ αυτές σε σχέση με το Νομό και το Σύνολο Χώρας, εκτός από την κατηγορία “Γεωργοί-κτηνοτρόφοι” όπου και στις γυναίκες υστερεί σε σύγκριση με το Νομό και το Σύνολο Χώρας.

Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε, προκύπτει το συμπέρασμα ότι οι μεταβολές που συντελέστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου 1971-1981 στις επαγγελματικές κατηγορίες του Δήμου Σερρών, ενισχύουν τις επαγγελματικές κατηγορίες του τριτογενή τομέα και είναι πιο έντονες στον γυναικείο πληθυσμό, τις επαγγελματικές κατηγορίες του δευτερογενή τομέα με πιο έντονες θετικές μεταβολές για τον ανδρικό πληθυσμό, ενώ ο πρωτογενής τομέας παρουσιάζει σημαντικές πτωτικές τάσεις απασχόλησης και στα δυο φύλα. Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνει τις παρατηρήσεις που έγιναν στο κεφάλαιο της συγκριτικής ανάλυσης των τομέων οικονομικής δραστηριότητας.

Επομένως η αναπτυξιακή προσπάθεια του Δήμου Σερρών θα πρέπει να δημιουργήσει προϋποθέσεις για περαιτέρω βελτίωση της επαγγελματικής θέσης των κατοίκων με βάση τις δραστηριότητες που υπάρχουν ή που πρόκειται να αναπτυχθούν στην περιοχή, μέσω:

- A. της βελτίωσης και ανόδου του μορφωτικού επιπέδου των κατοίκων,
- B της οργάνωσης προγραμμάτων μετεκπαίδευσης-εξειδίκευσης του εργατικού δυναμικού της περιοχής,
- Γ της οργάνωσης και ανάπτυξης του επαγγελματικού προσανατολισμού, έτσι ώστε να υπάρχει αποτελεσματική σύνδεση μεταξύ του εκπαιδευτικού συστήματος και της αγοράς εργασίας.

5.4.2 Η ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Ο χαρακτήρας και η κοινωνική διάρθρωση του Δήμου Σερρών διαπιστώνεται και από τη θέση που κατέχει ο Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός στο επάγγελμα (Πίνακες 5.4.4, 5.4.5, 5.4.6 και Διαγράμματα 5.4.3, 5.4.4).

Το 1971, το 49,85% του ΟΕΠ του Δήμου είναι μισθωτοί, ποσοστό συντριπτικά υψηλότερο από το αντίστοιχο στο Νομό (16,29) και λίγο υψηλότερο του Συνόλου Χώρας (42,34%). Στη δεκαετία 1971-1981 παρατηρείται στο Δήμο σημαντική αύξηση (κατά 31,62%) της μισθωτής εργασίας, αφού το ποσοστό των μισθωτών στον ΟΕΠ φτάνει στο 57,63%, ποσοστό που συνεχίζει να είναι σημαντικά υψηλότερο από το αντίστοιχο στον Νομό (24,96%) και το Σύνολο Χώρας (49,60%).

Η σημαντική παρουσία της μισθωτής εργασίας και η αύξησή της διαχρονικά σχετίζεται κυρίως με την απασχόληση στον τριτογενή τομέα και τη διαχρονική της αύξηση καθώς και την σημαντική αύξηση που παρουσίασε η απασχόληση στον δευτερογενή τομέα κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου.

Αξιοσημείωτη παρουσία στη απασχόληση στο Δήμο έχει και η κατηγορία των αυτοαπασχολούμενων με ποσοστό 36,75% το 1971, το οποίο παρουσιάζει πτώση το 1981 στο 28,94%. Η πτώση αυτή οφείλεται κυρίως στην μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα, αλλά η διατήρηση του ποσοστού οφείλεται κυρίως στο σημαντικό ποσοστό της απασχόλησης στο εμπόριο των κατοίκων της πόλης. Σε σχέση με το Νομό ο Δήμος παρουσιάζει υστέρηση του ποσοστού αυτοαπασχολούμενων το 1971 και 1981 λόγω της σημαντικής παρουσίας στο Νομό του πρωτογενούς τομέα, ενώ σε σχέση με το Σύνολο Χώρας θα μπορούσε να παρατηρηθεί ανάλογη εικόνα των ποσοστών των αυτοαπασχολούμενων. Η παρουσία των εργοδοτών είναι χαμηλή κατά το 1971 (5,42%) και μειώνεται ακόμα περισσότερο το 1981 (4,46%), ακολουθώντας τα χαμηλά ποσοστά που παρατηρούνται στο Σύνολο Χώρας, καθώς και το Νομό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.4

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ, 1971-1981

ΠΕΡΙΟΧΗ	1971					1981						
	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΙΔΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΣΥΜΒ/ΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΕΙΒ/ΝΑ ΜΕΛΗ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΙΔΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΣΥΜΒ/ΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΕΙΒ/ΝΑ ΜΕΛΗ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ		
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	720	4880	780	6620	280	13280	674	4375	642	8713	715	15119
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ -	-	-	-	-	-	-	784	15285	6802	13338	1515	37765
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	1900	38868	34480	14700	900	90240	1194	35794	21324	19609	651	78671
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	132135	1115760	593952	1369844	23404	323995	101150	1160043	393602	1680707	58016	3388518

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.4 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ (ΑΝΔΡΕΣ), 1971-1981

ΠΕΡΙΟΧΗ	1971					1981						
	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΙΔΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΣΥΜΒ/ΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΕΙΒ/ΝΑ ΜΕΛΗ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΙΔΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΣΥΜΒ/ΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΕΙΒ/ΝΑ ΜΕΛΗ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ		
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	680	4220	280	5120	180	10480	604	3989	232	6259	331	11415
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ -	-	-	-	-	-	-	714	14380	1522	9824	831	27271
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	1260	34720	7720	11320	560	55580	1124	33432	4362	14369	440	53727
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	120837	982280	183596	1026285	16544	2329589	92304	1044806	123583	1188555	36147	2485395

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.4 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ (ΓΥΝΑΙΚΕΣ), 1971-1981

ΠΕΡΙΟΧΗ	1971					1981						
	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΙΔΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΣΥΜΒ/ΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΕΙΒ/ΝΑ ΜΕΛΗ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΙΔΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΣΥΜΒ/ΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΕΙΒ/ΝΑ ΜΕΛΗ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ		
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	40	660	500	1500	100	2800	70	385	410	2454	384	3704
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ -	-	-	-	-	-	-	70	945	5280	3514	684	10494
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	40	4140	26760	3380	340	34660	70	2362	16962	5239	211	24844
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	11304	133480	410156	343608	6860	905408	8846	115237	270319	492152	16869	903123

ΠΗΓΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ Ε.Σ.Υ.Ε., 1971-1981.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.5

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ (ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ), 1971-1981

ΠΕΡΙΟΧΗ	1971						1981					
	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΙΔΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΣΥΜΒ/ΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΗΦ/ΝΤΑ ΜΕΛΗ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΙΔΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΣΥΜΒ/ΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΗΦ/ΝΤΑ ΜΕΛΗ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	5,42	36,75	5,87	49,85	2,11	100,00	4,45	28,94	4,25	57,63	4,73	100,00
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ -	-	-	-	-	-	-	2,08	40,48	18,01	35,32	4,01	100,00
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	1,44	43,07	38,21	16,29	1,00	100,00	1,52	45,56	27,14	24,96	0,93	100,00
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	4,09	34,49	18,36	42,34	0,72	100,00	2,99	34,23	11,62	49,60	1,56	100,00

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.5 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ (ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΝΔΡΕΣ), 1971-1981

ΠΕΡΙΟΧΗ	1971						1981					
	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΙΔΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΣΥΜΒ/ΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΗΦ/ΝΤΑ ΜΕΛΗ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΙΔΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΣΥΜΒ/ΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΗΦ/ΝΤΑ ΜΕΛΗ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	5,49	40,27	2,67	49,85	1,72	100,00	5,29	34,96	2,03	54,83	2,90	100,00
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ -	-	-	-	-	-	-	2,62	52,73	5,58	36,02	3,05	100,00
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	2,27	62,47	13,89	20,37	1,01	100,00	2,09	62,23	8,12	26,74	0,82	100,00
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	5,19	42,17	7,89	44,05	0,71	100,00	3,71	42,04	4,97	47,82	1,45	100,00

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.5 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ (ΓΥΝΑΙΚΕΣ, ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ), 1971-1981

ΠΕΡΙΟΧΗ	1971						1981					
	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΙΔΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΣΥΜΒ/ΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΗΦ/ΝΤΑ ΜΕΛΗ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΙΔΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΣΥΜΒ/ΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΗΦ/ΝΤΑ ΜΕΛΗ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	1,43	23,57	17,86	53,57	3,57	100,00	1,89	10,42	11,07	66,25	10,37	100,00
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ -	-	-	-	-	-	-	0,67	9,01	50,31	33,49	6,52	100,00
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	0,12	11,94	77,21	9,75	0,98	100,00	0,26	9,51	68,27	21,09	0,85	100,00
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	1,25	14,74	45,30	37,95	0,76	100,00	0,98	12,76	29,90	54,49	1,87	100,00

ΠΗΓΗ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ Ε.Σ.Υ.Ε. 1971-1981

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.6

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ (ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ) 1971-1981

ΠΕΡΙΟΧΗ	1971-1981					ΣΥΝΟΛΟ
	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΙΔΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΣΥΜΒ/ΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΟΙΒ/ΝΑ ΜΕΛΗ	ΜΟΙΣΘΩΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΤΕΣ	
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	-6,39	-10,35	-17,69	31,62	155,36	13,85
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ -	-	-	-	-	-	-
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΩΝ	-8,15	-7,91	-88,16	33,39	-27,67	-12,93
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	-23,45	3,97	-33,72	22,69	126,53	4,75

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.6 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜ (ΑΝΔΡΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ) 1971-1981

	1971-1981					ΣΥΝΟΛΟ
	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΙΔΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΣΥΜΒ/ΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΟΙΒ/ΝΑ ΜΕΛΗ	ΜΟΙΣΘΩΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΤΕΣ	
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	-11,18	-5,47	-17,14	22,25	83,89	8,92
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ -	-	-	-	-	-	-
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΩΝ	-10,79	-3,71	-43,5	26,93	-21,48	-3,33
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	-23,61	6,37	-32,72	15,82	118,49	6,69

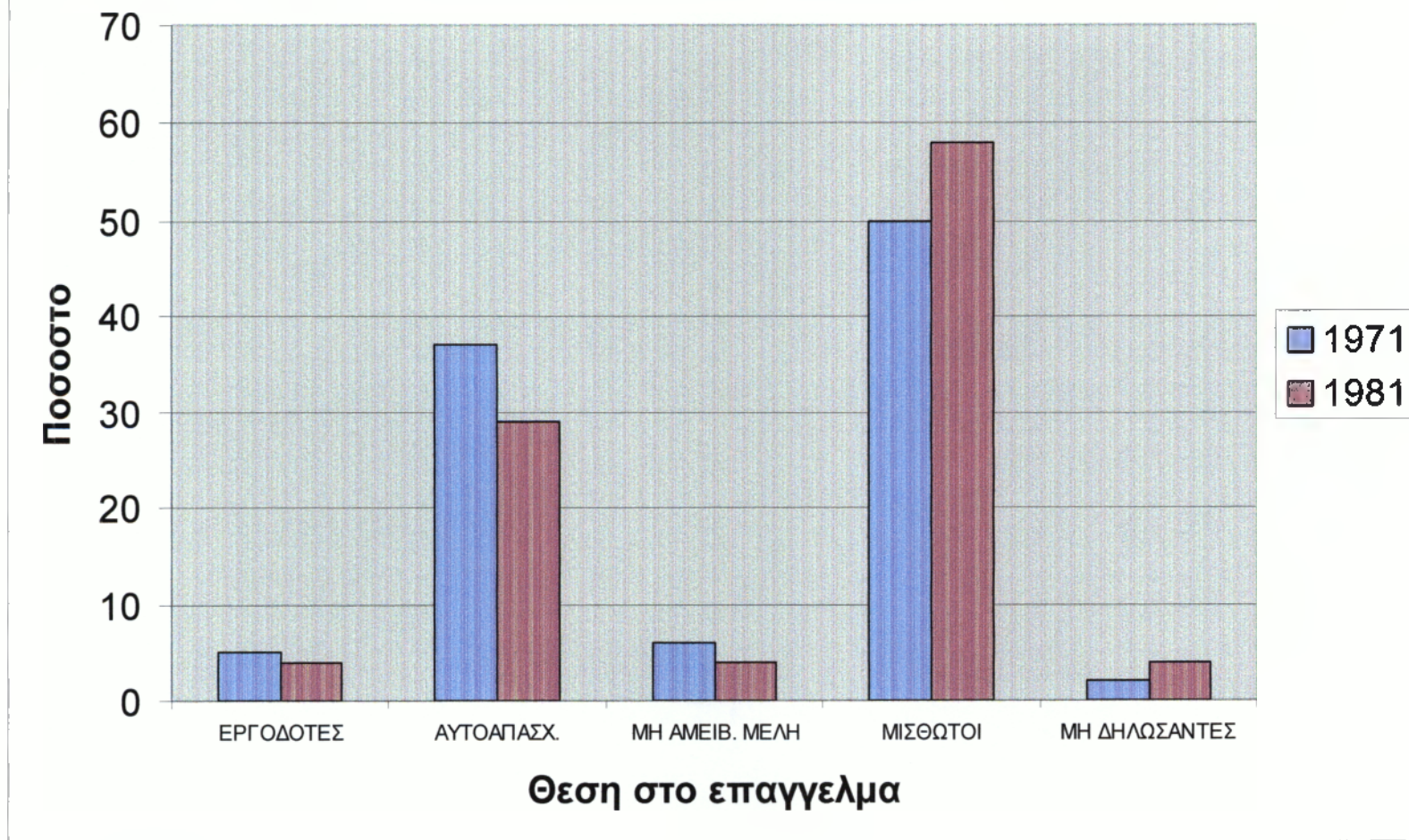
ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.6 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜ (ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ) 1971-1981

	1971-1981					ΣΥΝΟΛΟ
	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΙΔΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΣΥΜΒ/ΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΟΙΒ/ΝΑ ΜΕΛΗ	ΜΟΙΣΘΩΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΤΕΣ	
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	75	-41,52	-18	63,6	284	32,29
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ -	-	-	-	-	-	-
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΩΝ	75	-42,95	-36,61	55	-37,94	-28,32
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	-21,74	-13,67	-34,17	43,23	145,9	-0,25

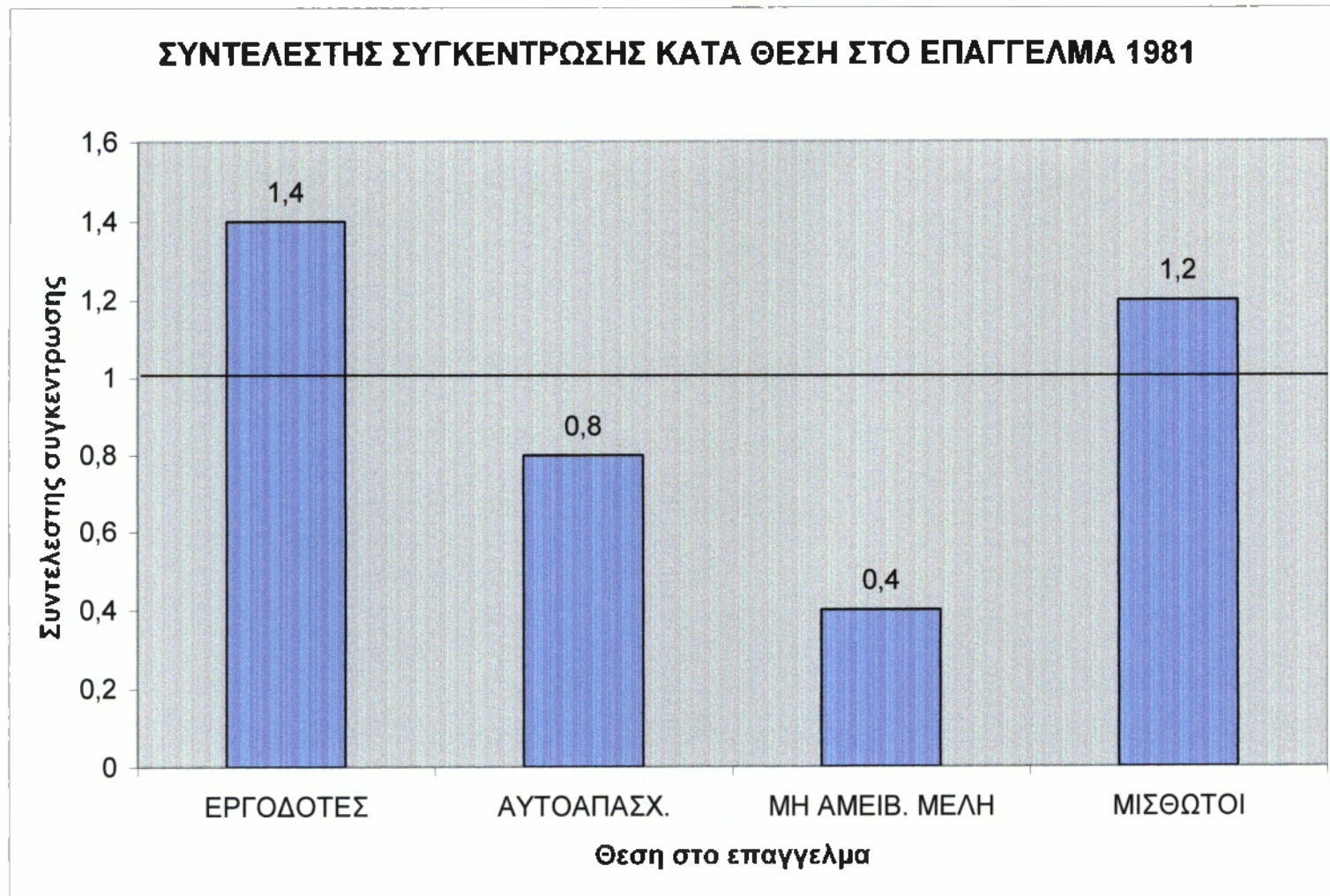
ΠΗΓΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ Ε.Σ.Υ.Ε. 1971-1981

ΟΕΠ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΤΑ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ 1971-1981

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.4.3

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.4.4

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΣΥΝΤΕΛ. ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ =1 ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ

Θα πρέπει να επισημανθεί επίσης το χαμηλό ποσοστό των συμβοηθούτων και μη αμειβόμενων μελών (1971:5,87%,1981:4,25%), που είναι σημαντικά χαμηλότερο από τα αντίστοιχα ποσοστά του Νομού και του Συνόλου Χώρας το 1971 καθώς και το 1981, γεγονός φυσιολογικό για μια αστική περιοχή όπως ο Δήμος Σερρών.

Όσον αφορά την ανάλυση του ΟΕΠ κατά θέση στο επάγγελμα μεταξύ ανδρών και γυναικών (Πίνακες 5.4.4, 5.4.5, 5.4.6) μπορεί να παρατηρηθεί:

Η πλειοψηφία του ανδρικού πληθυσμού είναι μισθωτοί το 1971 (48,85%) και κατά τη διάρκεια της δεκαετίας παρατηρείται αύξηση φτάνοντας το 1981 στο 54,83% (σχετίζεται δε άμεσα με την αύξηση της απασχόλησης κύρια στον δευτερογενή αλλά και τον τριτογενή τομέα). Τα ποσοστά των μισθωτών στο Δήμο είναι υψηλότερα από το Νομό (1971:20,37%, 1981:44,05%) και από το Σύνολο Χώρας (1971:26,74%, 1981:47,82%).

Σημαντική είναι και η παρουσία των αυτοαπασχολούμενων ανδρών το 1971 (40,27%) που παρουσιάζει πτώση το 1981 (34,95%).Ο Δήμος υστερεί σε σχέση με το Νομό ενώ παρουσιάζει ανάλογη εικόνα με αυτή του Συνόλου της Χώρας.

Η παρουσία των ανδρών Εργοδοτών είναι χαμηλή το 1971 (6,49%) και μειώνεται περισσότερο το 1981 (5,29%),ενώ πολύ χαμηλή με τάση μείωσης είναι και η παρουσία των ανδρών συμβοηθούτων και μη αμειβομένων μελών.

Η πλειοψηφία του γυναικείου ΟΕΠ είναι μισθωτής εργασίας το 1971 (53,57%), ενώ το 1981 αυξάνεται σημαντικά στο 66,25% (σχετίζεται δε κύρια με την αύξηση της απασχόλησης και την σημαντική παρουσία του γυναικείου ΟΕΠ στον τριτογενή τομέα).Και εδώ τα ποσοστά των μισθωτών γυναικών στο Δήμο είναι σημαντικά υψηλότερα από τα αντίστοιχα του Νομού και του Συνόλου Χώρας.

Η παρουσία των γυναικών αυτοαπασχολούμενων είναι σημαντικά χαμηλότερη από αυτή των ανδρών στο Δήμο το1971 (23,57%) και μειώνεται ακόμα περισσότερο το 1981 (10,42%), οφείλεται δε στη μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα, αλλά και στο ότι ο γυναικείος ΟΕΠ σε περιόδους Οικονομικής κρίσης πολύ πιο εύκολα πλήττεται και είτε επιστρέφει στο σπίτι είτε διατηρεί σε σχέση με τον ανδρικό ΟΕΠ με μεγαλύτερη ευκολία στάση αναμονής σε σχέση με τις οικονομικές εξελίξεις. Αντίθετα από τον ανδρικό ΟΕΠ, ο γυναικείος πληθυσμός στο Δήμο Σερρών παρουσιάζει υψηλό ποσοστό συμβοηθούτων και μη αμειβομένων μελών το 1971 (17,86%) που παρουσιάζει όμως πτώση το 1981 (στο 11,07%). Σε σχέση βέβαια με το Νομό και το Σύνολο Χώρας τα ποσοστά στο Δήμο είναι το 1971, αλλά και το 1981 σημαντικά χαμηλότερα.

Η παρουσία επίσης των γυναικών εργοδοτών είναι πολύ χαμηλή το 1971 (1,43%) και παραμένει σταθερή το 1981 (1,89%), σημαντικά δε χαμηλότερη από αυτή των ανδρών. Ανάλογη εικόνα με αυτή του Δήμου παρουσιάζει ο Νομός και το Σύνολο Χώρας το 1971 και το 1981.

Κατά συνέπεια ο Δήμος Σερρών μπορεί να θεωρηθεί περιοχή μισθωτής εργασίας σε σύγκριση με το Νομό και το Σύνολο Χώρας. Η σημαντική παρουσία της μισθωτής απασχόλησης των ανδρών αλλά κυρίως των γυναικών, και η ταυτόχρονη μείωση της αυτοαπασχόλησης διαγράφει τις τάσεις της απασχόλησης στο Δήμο, αλλά ταυτόχρονα περιορίζει τα όρια ελαστικότητας και ευελιξίας των κατοίκων της πόλης σε συνθήκες οικονομικής κρίσης.

5.4.3 ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Η ανάλυση του επιπέδου εκπαίδευσης του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού αποτελεί έναν ακόμα χαρακτηριστικό δείκτη του κοινωνικού χαρακτήρα του Δήμου Σερρών (Πίνακες 5.4.7, 5.4.8, 5.4.9 και Διάγραμμα 5.4.5).

Το 1971 η συντριπτική πλειοψηφία του ΟΕΠ ΤΟΥ Δήμου (75,85%) ήταν το πολύ απόφοιτοι Δημοτικού (περιλαμβάνονται οι αγράμματοι, όσοι δεν τελείωσαν Δημοτικό και οι Απόφοιτοι Δημοτικού), ποσοστό κατά πολύ χαμηλότερο από αυτό του Νομού (88,1%) και εφάμιλλο αυτού του Συνόλου Χώρας (74,5%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.7

ΠΑΝΘΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 1971-1981.

	1971							1981								
	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ Η ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ Η ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΛΗΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ Γ ΤΑΞΗΣ Μ.ΕΚΠΛΗΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΔΕΝ ΑΠΟΦ/ΣΑΝ ΑΠΟ ΔΗΜ/ΚΟ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ Η ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ Η ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΛΗΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ Γ ΤΑΞΗΣ Μ.ΕΚΠΛΗΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΔΕΝ ΑΠΟΦ/ΣΑΝ ΑΠΟ ΔΗΜ/ΚΟ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	1452	3280	2028	14133	11696	4440	495	34128	3169	4973	4643	15960	6199	2699	21	37945
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	-	-	-	-	-	-	-	-	3660	6425	7224	36515	18643	9073	61	81521
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	3144	5082	8368	65664	78580	30124	2075	163875	5988	8967	12357	75576	41046	20429	174	166146
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	327436	683566	562828	2031820	2382884	1015180	280644	7269200	640225	1116833	813789	3504317	1281839	708721	51587	6715041

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.7 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΠΑΝΘΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΑΝΔΡΕΣ), 1971-1981

	1971							1981								
	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ Η ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ Η ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΛΗΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ Γ ΤΑΞΗΣ Μ.ΕΚΠΛΗΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΔΕΝ ΑΠΟΦ/ΣΑΝ ΑΠΟ ΔΗΜ/ΚΟ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ Η ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ Η ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΛΗΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ Γ ΤΑΞΗΣ Μ.ΕΚΠΛΗΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΔΕΝ ΑΠΟΦ/ΣΑΝ ΑΠΟ ΔΗΜ/ΚΟ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	1010	1630	1328	8020	4832	1080	118	17814	1868	2374	2635	7967	2757	815	11	16528
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	-	-	-	-	-	-	-	-	2429	3158	4256	18991	8627	2365	21	29645
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	2128	3506	5112	37400	32380	7580	480	89566	3764	5398	7600	40900	19543	5083	93	32379
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	225340	353280	333852	1609955	928392	118940	64340	3632079	403774	537841	480403	1828565	577168	143286	28773	3995505

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.7 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΠΑΝΘΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΓΥΝΑΙΚΕΣ), 1971-1981

	1971							1981								
	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ Η ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ Η ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΛΗΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ Γ ΤΑΞΗΣ Μ.ΕΚΠΛΗΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΔΕΝ ΑΠΟΦ/ΣΑΝ ΑΠΟ ΔΗΜ/ΚΟ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ Η ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ Η ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΛΗΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ Γ ΤΑΞΗΣ Μ.ΕΚΠΛΗΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΔΕΝ ΑΠΟΦ/ΣΑΝ ΑΠΟ ΔΗΜ/ΚΟ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	432	1590	1204	6168	7084	4350	380	18032	1191	2599	2008	7993	3442	2174	10	19417
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	-	-	-	-	-	-	-	-	1451	3269	2969	17624	9716	8708	40	41878
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	1318	2584	3255	28264	45220	22544	1548	82888	2232	4871	5257	34678	21503	15348	81	83688
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	131436	333328	228975	1421864	1454482	798240	218304	3753480	226451	578892	333366	1777752	724656	663466	24764	4219430

ΠΗΓΗ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΠΑΝΘΥΣΜΟΥ, ΕΣΥΕ, 1971-1981

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.8

ΠΑΘΟΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ(ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ) 1971-1981

	1971							1981								
	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ Ή ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ Ή ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ Γ ΤΑΞΗΣ Μ.ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΔΕΝ ΑΠΟΦ/ΣΑΝ ΑΠΟ ΔΗΜ/ΚΟ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛΩΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ Ή ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ Ή ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ Γ ΤΑΞΗΣ Μ.ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΔΕΝ ΑΠΟΦ/ΣΑΝ ΑΠΟ ΔΗΜ/ΚΟ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛΩΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	4,25	9,55	8,90	41,57	34,27	10,01	1,45	100,00	9,33	13,11	12,24	42,06	16,34	7,88	0,06
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ -									4,76	7,88	8,86	44,79	27,50	11,10	0,07	100,00
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	1,82	0,72	5,11	40,07	41,95	13,36	1,24	100,00	8,61	6,00	7,74	45,49	24,30	12,30	0,10	100,00
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	4,50	9,40	7,74	41,71	32,78	13,97	3,95	100,00	7,79	13,59	9,91	43,87	15,60	8,69	0,63	100,00

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.8(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΠΑΘΟΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ(ΑΝΔΡΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ) 1971-1981

	1971							1981								
	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ Ή ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ Ή ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ Γ ΤΑΞΗΣ Μ.ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΔΕΝ ΑΠΟΦ/ΣΑΝ ΑΠΟ ΔΗΜ/ΚΟ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛΩΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ Ή ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ Ή ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ Γ ΤΑΞΗΣ Μ.ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΔΕΝ ΑΠΟΦ/ΣΑΝ ΑΠΟ ΔΗΜ/ΚΟ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛΩΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	5,90	9,71	10,57	46,07	28,78	6,24	0,87	100,00	10,53	12,81	14,22	43,00	14,88	4,40	0,06
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ -									6,10	7,92	10,68	47,66	21,65	5,94	0,05	100,00
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	2,80	4,00	6,01	46,18	39,96	9,35	0,59	100,00	4,57	6,55	9,23	49,65	23,71	6,17	0,11	100,00
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	6,40	10,05	9,50	45,79	26,41	6,17	1,83	100,00	10,11	13,46	12,02	45,71	14,45	3,59	0,67	100,00

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.8(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΠΑΘΟΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ(ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ) 1971-1981

	1971							1981								
	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ Ή ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ Ή ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ Γ ΤΑΞΗΣ Μ.ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΔΕΝ ΑΠΟΦ/ΣΑΝ ΑΠΟ ΔΗΜ/ΚΟ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛΩΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ Ή ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ Ή ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ Γ ΤΑΞΗΣ Μ.ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΔΕΝ ΑΠΟΦ/ΣΑΝ ΑΠΟ ΔΗΜ/ΚΟ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛΩΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	1,57	9,38	7,19	36,64	41,97	19,96	2,25	100,00	6,13	13,39	10,34	41,16	17,73	11,20	0,05
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ -									8,48	7,84	7,12	42,05	28,81	16,10	0,10	100,00
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	1,23	3,12	3,93	34,10	55,76	27,20	1,87	100,00	2,67	5,46	6,28	41,45	25,70	18,84	0,10	100,00
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	2,50	8,80	6,10	37,88	38,75	27,20	5,76	100,00	5,60	10,72	7,90	42,10	16,70	10,36	0,59	100,00

ΠΗΓΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΠΑΘΟΥΣΜΟΥ Ε.Σ.Υ.Ε. 1971-1981

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 4.9
 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ), 1971-1981.

	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ Η ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ Ή ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ Γ ΤΑΞΗΣ Μ.ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΔΕΝ ΑΠΟΦ/ΣΑΝ ΑΠΟ ΔΗΜ/ΚΟ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	117,63	52,55	52,93	17,49	-47,00	-32,68	-95,77	11,18
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	-	-	-	-	-	-	-	-
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	90,71	63,61	53,64	15,10	-47,77	-32,18	-91,41	1,38
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	95,53	63,35	44,59	18,88	-46,21	-30,38	-81,64	13,01

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΑΝΔΡΕΣ, ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ), 1971-1981

	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ Η ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ Ή ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ Γ ΤΑΞΗΣ Μ.ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΔΕΝ ΑΠΟΦ/ΣΑΝ ΑΠΟ ΔΗΜ/ΚΟ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	93,04	41,31	44,15	-0,66	-40,48	-24,54	-90,52	7,12
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	-	-	-	-	-	-	-	-
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	76,88	53,82	48,67	9,36	-39,61	-32,94	-80,63	1,72
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	78,71	52,19	43,90	13,45	-37,83	-33,96	-58,39	13,65

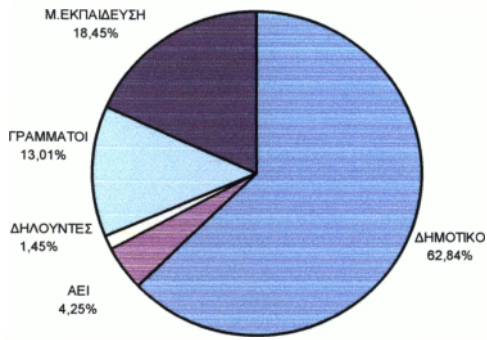
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΓΥΝΑΙΚΕΣ, ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ), 1971-1981.

	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ Η ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ Ή ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ Γ ΤΑΞΗΣ Μ.ΕΚΠ/ΣΗΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΔΕΝ ΑΠΟΦ/ΣΑΝ ΑΠΟ ΔΗΜ/ΚΟ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ	ΜΗ ΔΗΛ/ΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	175,69	64,49	66,23	29,59	-51,27	-35,30	-97,37	15,36
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	-	-	-	-	-	-	-	-
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	119,89	76,90	62,46	22,69	-53,48	-31,93	-94,77	0,94
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	132,97	75,28	45,69	25,03	-51,55	-29,41	-88,55	12,41

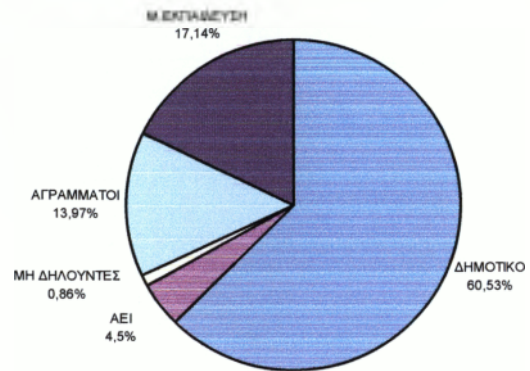
ΠΗΓΗ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ Ε.Σ.Υ.Ε., 1971-1981

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.4.5 ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

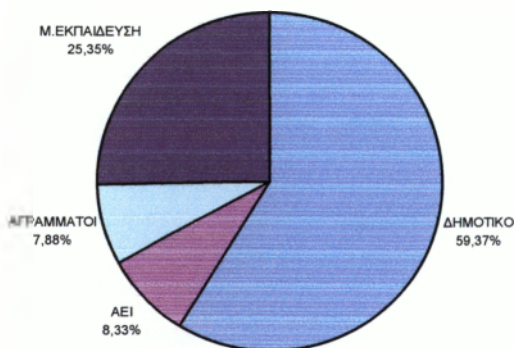
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ 1971

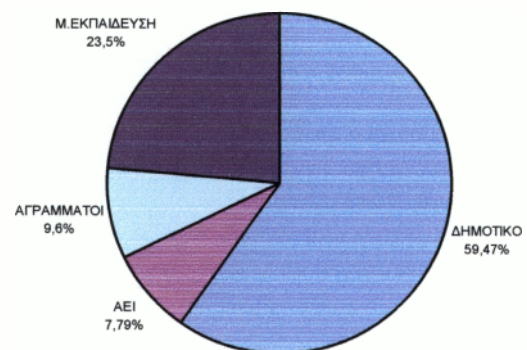
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ 1971

ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ 1981

ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ 1981

Μέσα στη δεκαετία 1971-1981 συντελέσθηκε μια σχετική βελτίωση. Μειώθηκε το ποσοστό των αγραμμάτων και όσων δεν τελείωσαν το δημοτικό. Αυτό το αποτέλεσμα φαίνεται στη μικρή αύξηση του ποσοστού των αποφοίτων του δημοτικού. Το ποσοστό του ΟΕΠ του Δήμου που ήταν το 1981 το πολύ απόφοιτοι δημοτικού μειώθηκε στο 66,28% παραμένει όμως σημαντικά υψηλό. Σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό του Νομού (82,49%) είναι σημαντικά χαμηλότερο και περίπου εφάμιλλο του συνόλου Χώρας (68,07%).

Στην χρονική περίοδο αυξήθηκε στις Σέρρες το ποσοστό των αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης (από 18,45% σε 25,35%) (στη κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης και Γ' τάξης μέσης εκπαίδευσης), ενώ σε σχέση με το νομό, ο Δήμος παρουσιάζει το 1971 και το 1981 υψηλότερα κατά πολύ ποσοστά αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης. Σε σχέση με το σύνολο της Χώρας ο Δήμος παρουσιάζει περίπου ανάλογη εικόνα αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης (1971: 17,14%, 1981: 23,5%).

Θα πρέπει να επισημανθεί η σημαντική αύξηση του ποσοστού των ατόμων με τριτοβάθμια εκπαίδευση (διπλασιασμός του ποσοστού από 4,25% το 1971 σε 8,33% το 1981) στο Δήμο Σερρών. Αντίστοιχη αύξηση παρατηρείται στην κατηγορία α αυτή και στο Νομό και στο σύνολο Χώρας, αλλά τα αντίστοιχα ποσοστά είναι χαμηλότερα στο Νομό απ' ότι στις Σέρρες ενώ στο σύνολο Χώρας είναι εφάμιλλα με αυτά του Δήμου.

Όσον αφορά την ανάλυση του επιπέδου εκπαίδευσης κατά φύλο, μεταξύ ανδρών και γυναικών (πίνακες 5.4.7, 5.4.8, 5.4.9) μπορεί να παρατηρηθεί:

Η πλειοψηφία του ανδρικού πληθυσμού το 1971 (73,15%) ήταν το πολύ απόφοιτοι δημοτικού, παρατηρείται όμως σαφής βελτίωση κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης δεκαετίας όπου το αντίστοιχο ποσοστό μειώνεται στο 62,28%. Ανάλογη εικόνα βελτίωσης με αυτή του Δήμου παρουσιάζει και ο Νομός (τα αντίστοιχα ποσοστά παραμένουν όμως σαφώς υψηλότερα) καθώς και το σύνολο Χώρας (όπου τα ποσοστά του ανδρικού πληθυσμού που είναι το πολύ απόφοιτοι δημοτικού είναι ανάλογα με αυτά του Δήμου).

Στην ίδια χρονική περίοδο παρουσιάζει αύξηση στις Σέρρες το ποσοστό των αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης (1971: 20,28%, 1981: 27,03%), ενώ παρατηρείται διπλασιασμός του ποσοστού των ανδρών με τριτοβάθμια εκπαίδευση (1971: 5,9%, 1981: 10,63%). Εικόνα βελτίωσης παρουσιάζει και ο Νομός κατά τη διάρκεια της δεκαετίας και στις δυο αναφερόμενες παραπάνω κατηγορίες εκπαίδευσης (τα αντίστοιχα ποσοστά παραμένουν όμως χαμηλότερα από αυτά του Δήμου, καθώς και το σύνολο Χώρας (όπου παρατηρούνται αντίστοιχα ποσοστά με αυτά του Δήμου). Αν και η εικόνα του επιπέδου εκπαίδευσης των γυναικών στον Δήμο Σερρών δεν διαφέρει σημαντικά από αυτή των ανδρών, αν τούτης το μορφωτικό επίπεδο των γυναικών είναι χαμηλότερο.

Η πλειοψηφία του γυναικείου πληθυσμού ήταν το 1971 (78,6%) το πολύ απόφοιτοι δημοτικού με τάση βελτίωσης το 1981 (70,09%). Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας παρατηρείται σημαντική αύξηση των γυναικών αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης (1971: 16,57%, 1981: 23,73%) και σχεδόν τριπλασιασμός των γυναικών αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (1971: 2,57%, 1981: 6,13%) ΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΥΤΑ όμως, ΕΙΝΑΙ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΑ από αυτά των ανδρών. Εν τούτης παρατηρείται ότι ο αριθμός των γυναικών αποφοίτων μέσης και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αυξάνει με μεγαλύτερο ρυθμό από αυτό των ανδρών. Σε σχέση με το Νομό, το μορφωτικό επίπεδο των γυναικών είναι σαφώς υψηλότερο στο Δήμο Σερρών και ανάλογο με αυτό του συνόλου Χώρας.

Συμπερασματικά, παρατηρήται ότι παρά τη διαχρονική βελτίωση που παρουσιάζει το μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων του Δήμου, που εκφράζεται μέσα από τις μεταβολές που παρατηρούνται στις επιμέρους κατηγορίες ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης, η πλειοψηφία του πληθυσμού του Δήμου είναι το πολύ απόφοιτοι Δημοτικού.

Κατά συνέπεια η σύνδεση της παραγωγικής διαδικασίας με την εκπαίδευση στους κλάδους που παρουσιάζουν ανάπτυξη ή σε νέους κλάδους που απαιτούν εξειδίκευση του προσωπικού, μέσα από το ρόλο που μπορεί να παίξει ο επαγγελματικός προσανατολισμός έτσι ώστε να υπάρξει αποτελεσματική σύζευξη του εκπαιδευτικού συστήματος και της αγοράς εργασίας αποτελούν ένα πεδίο στο οποίο ο Δήμος Σερρών θα μπορούσε να παίξει ουσιαστικά ρόλο στα πλαίσια της αναπτυξιακής του προσπάθειας.

5.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Για να διαμορφωθεί ο προγραμματισμός της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού μιας περιοχής για μια μελλοντική περίοδο, πρέπει να εξετασθεί η κατάσταση που επικρατεί στην απασχόληση. Έτσι θέματα που σχετίζονται με τα διάρθρωση της απασχόλησης κατά παραγωγικό τομέα, κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, κατά θέση στο επάγγελμα καθώς και με το μορφωτικό επίπεδο έχουν άμεσες επιπτώσεις στην οικονομία της περιοχής και επηρεάζουν τις προοπτικές ανάπτυξής της.

Με βάση την ανάλυση των οικονομικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών του Δήμου Σερρών που προηγήθηκε, παρατηρούνται τα εξής:

- A. Βασικό χαρακτηριστικό της απασχόλησης στο Δήμο Σερρών είναι το χαμηλό ποσοστό που αντιπροσωπεύει ο Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός. Το χαμηλό αυτό ποσοστό οφείλεται κύρια στη χαμηλή συμμετοχή των γυναικών, η οποία δεν οφείλεται μόνο στα ισχύοντα κοινωνικά πρότυπα που καθορίζουν το ρόλο της γυναίκας και αναχαιτίζουν την είσοδο στην αγορά εργασίας, αλλά συνδέεται κυρίως με τις δυνατότητες της τοπικής οικονομίας να προσφέρει διεξόδους απασχόλησης, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στη μείωση της συμμετοχής των γυναικών στον ΟΕΠ στις ηλικίες 30-44 ετών, που θεωρούνται από τις πιο παραγωγικές ηλικίες.
Αντίστοιχη εικόνα παρατηρείται και στον ανδρικό ΟΕΠ (μείωση της συμμετοχής κύρια στις ηλικίες 30-40 ετών) που μας επιτρέπει να θεωρήσουμε ισχυρή την υπόθεση ότι υπάρχουν μεταναστευτικές κινήσεις του πληθυσμού, είτε στο εσωτερικό, είτε στο εξωτερικό με στόχο την αναζήτηση απασχόλησης.
- B. Στη διάρκεια της δεκαετίας 1971-1981 παρατηρούνται τάσεις ισχυροποίησης της κυριαρχίας του τριτογενούς τομέα στον Δήμο Σερρών, λόγω της παρουσίας του σαν του μόνου αστικού κέντρου στο Νομό που συγκεντρώνει εξυπηρετήσεις που αφορούν την παροχή υπηρεσιών (δημοσίου και ιδιωτικού τομέα) με αποτέλεσμα τη συγκέντρωση της απασχόλησης των κατοίκων στον τομέα αυτό.
Ταυτόχρονα παρατηρείται σημαντική αύξηση της απασχόλησης στον δευτερογενή τομέα, ο οποίος ισχυροποιεί τη θέση του διαχρονικά, σχετίζεται δε με την εγκατάσταση βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων στα όρια του Δήμου καθώς και με τη χωροθέτηση σε μικρή απόσταση από αυτόν της ΒΙΠΕ Σερρών. Οι κλάδοι δε που παρουσιάζουν τον μεγαλύτερο δυναμισμό σε σχέση με τους υπόλοιπους, αφού ο Νομός Σερρών παρέχει την δυνατότητα της

άμεσης εξασφάλισης των πρώτων υλών για τις ανάγκες της παραγωγικής διαδικασίας.

Επίσης θα πρέπει να παρατηρηθεί σημαντική μείωση στον Δήμο της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα η οποία θα μπορούσε να θεωρηθεί φυσιολογική στη λογική του ότι από τη στιγμή που δημιουργήθηκαν οι δυνατότητες και προϋποθέσεις για απασχόληση των κατοίκων στους άλλους τομείς, αυτοί εκμεταλλεύτηκαν αυτές τις δυνατότητες.

- Γ. Οι μεταβολές στη διάρθρωση της απασχόλησης διαπιστώνονται και από τις μεταβολές στην επαγγελματική διάρθρωση του ΟΕΠ. Οι μεταβολές αυτές συνίστανται στην αύξηση του ποσοστού των “Βιοτεχνών-εργατών-χειριστών”, στη αύξηση του ποσοστού των “Ελεύθερων επαγγελματιών-υπαλλήλων-πωλητών” και του ποσοστού των ατόμων που απασχολούνται με την “Παροχή υπηρεσιών” (επαγγελματικές κατηγορίες που σχετίζονται κύρια με τον δευτερογενή τομέα) και την μείωση των ποσοστών απασχόλησης στην κατηγορία Γεωργοί-Κτηνοτρόφοι”. Επίσης θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι μεταβολές που συντελέστηκαν κατά τη διάρκεια της δεκαετίας 1971-1981 και ενισχύουν θετικά της επαγγελματικές κατηγορίες του τριτογενή είναι πιο έντονες στον γυναικείο πληθυσμό, οι αντίστοιχες θετικές μεταβολές στον δευτερογενή τομέα είναι πιο έντονες για τον ανδρικό πληθυσμό ενώ ο πρωτογενής τομέας παρουσιάζει σημαντικές πτωτικές τάσεις και στα δύο φύλα.

Ωστόσο οι μεταβολές στη διάρθρωση της απασχόλησης συνοδεύονται και από σημαντικό ποσοστό ανεργίας στο Δήμο, που παρ' όλο που διαχρονικά διατηρείται σχεδόν σταθερό, είναι υψηλό. Η ανεργία δε είναι πιο έντονη στο γυναικείο Οικονομικά Ενεργό Πληθυσμό.

- Δ. Ο Δήμος Σερρών μπορεί να θεωρηθεί περιοχή μισθωτής εργασίας. Η σημαντική παρουσία της μισθωτής εργασίας των ανδρών αλλά και των γυναικών κυρίως, και η ταυτόχρονη μείωση της αυτοαπασχόλησης διαγράφει τις τάσεις απασχόλησης στο Δήμο, αλλά ταυτόχρονα περιορίζει τα όρια ευελιξίας και ελαστικότητας των κατοίκων της πόλης σε συνθήκες οικονομικής κρίσης.
- Ε. Το μορφωτικό επίπεδο του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού στο Δήμο είναι χαμηλό (η πλειοψηφία είναι το πολύ απόφοιτοι Δημοτικού), παρά τη διαχρονική βελτίωση που εκφράζεται μέσω των μεταβολών που παρατηρούνται στις επιμέρους κατηγορίες εκπαίδευσης.

Επομένως, η αναπτυξιακή πολιτική του Δήμου θα πρέπει να εκφραστεί μέσα από στόχους που αφορούν:

- Α. Τη διατήρηση των υπάρχουσών θέσεων απασχόλησης μέσα στα όρια του Δήμου και τη δημιουργία νέων (όπου είναι δυνατό).
- Β. Τη βελτίωση της επαγγελματικής θέσης των κατοίκων με βάση τις δραστηριότητες που υπάρχουν ή πρόκειται να αναπτυχθούν.
- Γ. Τη βελτίωση και άνοδο του μορφωτικού επιπέδου.
- Δ. Την καταπολέμηση της ανεργίας, ιδιαίτερα στις γυναίκες.
- Ε. Την οργάνωση και ανάπτυξη του επαγγελματικού προσανατολισμού, έτσι ώστε να υπάρχει αποτελεσματικότερη σύνδεση μεταξύ εκπαιδευτικού συστήματος και αγοράς εργασίας.
- ΣΤ. Την οργάνωση προγραμμάτων εκπαίδευσης-εξειδίκευσης στην περιοχή.

Η επίτευξη των παραπάνω στόχων (σε συνδυασμό με άλλες παρεμβάσεις) θα έχει σαν αποτέλεσμα όχι μόνο τη βελτίωση και ενίσχυση του εισοδήματος των κατοίκων του Δήμου, αλλά και γενικότερα τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού.

Απογραφή πληθυσμού της 17ης Μαρτίου 1991

Ομάδες ηλικιών	Αμφότερων των φύλων	Άρρενες	Θήλειες
----------------	---------------------	---------	---------

α. ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

ΣΥΝΟΛΟ.....	50390	24524	25867
0-4.....	2980	1541	1439
5-9.....	3528	1895	1633
10-14.....	4199	2158	2041
15-19.....	4033	2124	1909
20-24.....	4064	1998	2066
25-29.....	3628	1652	1976
30-34.....	3840	1795	2045
35-39.....	3596	1754	1842
40-44.....	3306	1648	1658
45-49.....	2547	1295	1252
50-54.....	3200	1475	1725
55-59.....	3150	1579	1571
60-64.....	3108	1455	1653
65-69.....	1886	847	1039
70-74.....	1207	506	701
75-79.....	1069	429	640
80-84.....	670	240	430
85 και άνω.....	379	132	247

Αγροτικές περιοχές κατά δήμους και κοινότητες.
Απογραφή Πληθυσμού της 17ης Μαρτίου 1991.

Δήμοι - Κοινότητες	Φύλο	Σύνολο	Ομάδες ατομικών επαγγελμάτων								Νέοι άνεργοι	Δεν δήλωσαν επάγγελμα
			Ασκούντες επιστημονικά & ελεύθερα επαγγέλματα	Διευθ/ντες & ανώτερα διοικητικά στελέχη	Υπάλληλοι γραφείου κλπ.	Εμποροι & πωλητές	Απασχο- λούμενοι στην παροχή Υπηρεσιών	Γεωργοί, κτηνοτρόφοι υλοτόμοι, αλιείς κλπ.	Τεχνίτες, εράτες και χειριστές μεταφ. μέσω 7/8/2009	Δήλωσαν ανεπαρκώς ή ασαφώς το επάγ/μα		
Κωδικός Αριθμός --->			0/1	2	3	4	5	6	7/8/2009	X2	X1	X3
ΕΛΑΙΩΝΟΣ		152	13	1	6	14	10	59	31	0	5	13
Άρρενες		115	10	1	4	7	7	48	27	0	2	9
Θήλειες		37	3	0	2	7	3	11	4	0	3	4
ΕΠΤΑΜΥΛΩΝ		157	9	7	11	18	16	43	40	1	3	9
Άρρενες		96	6	4	7	11	7	23	30	1	1	6
Θήλειες		61	3	3	4	7	9	20	10	0	2	3
ΖΕΥΓΟΛΑΤΙΟΥ		204	5	0	16	10	10	98	52	0	13	0
Άρρενες		129	4	0	12	7	5	49	46	0	6	0
Θήλειες		75	1	0	4	3	5	49	6	0	7	0

6. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
6.1 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ
6.1.1 ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η παρουσία του πρωτογενούς τομέα (κυρίως της γεωργίας) στις οικονομικές δραστηριότητες του Νομού Σερρών είναι ιδιαίτερα σημαντική, αφού το 1971 απασχολούνταν σε αυτόν το 67,23% του ΟΕΠ, ενώ το 1981 (παρά την πτώση που παρατηρείται) συνεχίζει να απασχολείται το 57,78% του ΟΕΠ. Τα ποσοστά αυτά είναι σημαντικά μεγαλύτερα και στις δύο χρονικές περιόδους από τα αντίστοιχα του συνόλου Χώρας (1971:40,58%, 1981:27,43%).

Η σημαντική παρουσία του πρωτογενούς τομέα στο Νομό επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι:

Α. Ο νομός Σερρών έχει τις μεγαλύτερες εκτάσεις από αροτραίες καλλιέργειες μετά το νομό Λαρίσης και τις περισσότερες αρδευόμενες εκτάσεις από όλους τους νομούς της χώρας.

Β. Έρχεται πρώτος στην παραγωγή ρυζιού με περισσότερη από τη μισή παραγωγή της χώρας.

Γ. Έρχεται πρώτος στην παραγωγή αραχίδας, δεύτερος στην παραγωγή κριθαριού και καπνού, τρίτος στην παραγωγή ζαχαρότευτλων, τέταρτος στην παραγωγή βαμβακιού και πέμπτος στην παραγωγή σιταριού.

Δ. Έρχεται πρώτος στην παραγωγή μηδικής και τρίτος σε έκταση εδαφών καλλιεργούμενων με κτηνοτροφικά φυτά.

Ε. Είναι ο μεγαλύτερος σε έκταση νομός της Μακεδονίας με τις περισσότερες αρδευόμενες εκτάσεις κυρίως από των Στρυμόνα (110 χλμ.).

Παρ' όλη την σημαντική παρουσία του πρωτογενούς τομέα (κυρίως γεωργία) στον Νομό, στο Δήμο Σερρών η εικόνα είναι διαφορετική. Η απασχόληση των κατοίκων ήταν σημαντικά χαμηλότερη από αυτή του Νομού το 1971 (14,09%) και μειώθηκε δραστικά το 1981 φτάνοντας το 5,9%. Όπως ήδη επισημάνθηκε σε παραπάνω κεφάλαιο κύριος τομέας απασχόλησης των κατοίκων του Δήμου είναι ο τριτογενής και ακολουθεί ο δευτερογενής τομέας.

Στα πλαίσια αυτά η εικόνα που παρουσιάζει ο Νομός, η επαρχία και ο Δήμος Σερρών σε σχέση με την παραγωγή βασικών γεωργικών προϊόντων για το έτος 1989 είναι η ακόλουθη:

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1.1
ΒΑΣΙΚΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
(σε τόνους)

ΠΡΟΪΟΝΤΑ	Ν. ΣΕΡΡΩΝ	ΕΠ. ΣΕΡΡΩΝ	Δ. ΣΕΡΡΩΝ
1. Σιτάρι μαλακό και σκληρό	198.000	29.000	5.000
2. Καλαμπόκι	225.000	95.000	2.000
3. Βαμβάκι	37.000	10.000	500
4. Ζαχ/τλα 16.000	544.000	247.000	
5. Ρύζι	34.000	34.000	-
6. Λαχανικά	16.000	-	9.000
7. Μηδική	160.000	-	9.000
8. Αχλάδια, μήλα, ροδάκινα	4.000	-	3.000
9. Βιομηχ. Ντομάτα	166.000	80.000	-
10. Καπνός	8.000	1.000	-

ΠΗΓΗ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ ΣΕΡΡΩΝ

Ειδικότερα, στην επαρχία Σερρών παράχθηκε το 45% των ζαχαρότευτλων του Νομού Σερρών, το 100% του ρυζιού, το 48% της βιομηχανικής ντομάτας, το 42% του καλαμποκιού και το 27% του βαμβακιού.

Αντίστοιχα, στο Δήμο Σερρών παράχθηκε το 75% των φρούτων του Νομού Σερρών, το 56% των λαχανικών, το 5,5% της μηδικής, το 3% των ζαχαρότευτλων και το 2,5% των σιτηρών.

Η παραγωγή των παραπάνω προϊόντων του Δήμου Σερρών γίνεται σε εκτάσεις οι οποίες συνολικά μειώνονται, ενώ αντίστοιχα παρουσιάζει αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων.

Στον πίνακα που ακολουθεί με τα Ετήσια Αποτελέσματα Γεωργικών Στατιστικών Ερευνών του Δήμου Σερρών των ετών 1985-1989 κατά κατηγορίες καλλιεργειών στο σύνολο αρδευόμενων σε στρέμματα, μπορούμε να έχουμε μια πιο συγκεκριμένη εικόνα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1.2

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΤΗΣΙΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1985-1989
ΣΕ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ

		1985	1986	1987	1988	1989
ΑΡΟΤΡΑΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ	33720	31264	31354	31426	31000
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΑ	9810	9773	10334	10350	12900
ΚΗΠΕΥΤΙΚΗ ΓΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ	4560	4370	4165	4060	3333
	ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΑ	4560	4370	4165	4060	3333
ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ	3644	3676	3695	3696	3825
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΑ	535	576	1520	1520	3300
ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΗ	-	-	430	100	100	440
ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ	41974	39790	39365	39332	38700
	ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΑ	14905	16719	16019	15930	19583

ΠΗΓΗ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ ΣΕΡΡΩΝ

Οι παρατηρήσεις που προκύπτουν από τα στοιχεία του πίνακα είναι οι ακόλουθες:

Α. Σταδιακή μείωση του συνόλου των αροτραίων καλλιεργειών κατά τα έτη 1985-1989 κατά 8% (2.720 στρέμματα).

Έχουμε όμως σταδιακή αύξηση των αρδευόμενων αροτραίων καλλιεργειών κατά 31% (3.090 στρέμματα).

Β Σταδιακή μείωση του συνόλου, αλλά και των αρδευόμενων εκτάσεων της κηπευτικής γης κατά 27% (1.227 στρέμματα).

Γ. Σταδιακή σημαντική αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων με δενδρώδεις καλλιέργειες κατά 517% (2.765 στρέμματα), ενώ το σύνολο των εκτάσεων παραμένει σχετικά σταθερό.

Δ. Σταδιακή μείωση των συνολικών καλλιεργούμενων εκτάσεων στο Δήμο κατά 7,5% (3.274 στρέμματα).

Έχουμε όμως σταδιακή αύξηση των αρδευόμενων συνολικών εκτάσεων κατά 33% (4864 στρέμματα).

Η γεωργική αυτή γη περιλαμβάνει αρκετή έκταση στη νότια και δυτική πλευρά των Σερρών. Επισημαίνονται ακόμα μικρότερες εκτάσεις διασκορπισμένες στη βόρεια πλευρά των μεγάλων κλίσεων και γύρω από τους ορεινούς οικισμούς. Η αρδευόμενη γεωργική γη χωροθετείται στη νότια και ανατολική πλευρά της πόλης των Σερρών. Η μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα, η μείωση της καλλιεργούμενης γης διαχρονικά (παρά την αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων) η οποία οφείλεται κύρια σύμφωνα με στοιχεία του ΓΠΣ σε αλλαγή της χρήσης γης από γεωργική σε βιομηχανική συνηγορούν υπέρ της άποψης ότι παρ' όλη τη σημαντική παρουσία που έχει ο πρωτογενής τομέας στον Νομό και την Επαρχία Σερρών, στο Δήμο Σερρών οι κάτοικοι απασχολούνται κυρίως σε άλλες δραστηριότητες (κύρια στον τριτογενή και τον δευτερογενή τομέα).

Η εικόνα αυτή επιβεβαιώνεται και από τα στοιχεία του Δήμου Σερρών όπου σύμφωνα με αυτά 843 Δημότες του είναι ασφαλισμένοι στον ΟΓΑ (Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων) και 1402 Δημότες είναι ήδη συνταξιούχοι του ΟΓΑ.

Όσον αφορά τις περιοχές βοσκοτόπων του Δήμου Σερρών αυτές βρίσκονται στη βόρεια ορεινή πλευρά σε σχέση με την πόλη. Στην περιοχή Μετοχιού υπάρχουν 11.000 στρέμματα βοσκής που το 1989 είχαν δείκτη βοσκοϊκανότητας 21. Το σύνολο των υπαρχουσών ζωικών μονάδων (βοοειδών και αιγοπροβάτων) στις ανωτέρω

εκτάσεις ήταν 145 Ζωικές Μονάδες. Υπάρχει όμως δυνατότητα να εισαχθούν άλλες 379 Ζωικές Μονάδες.

Στην περιοχή, τέλος, Ξηροτόπου υπάρχουν 18.550 στρέμματα βοσκής που έχουν δείκτη βοσκοϊκανότητας 21. Το σύνολο των υπαρχουσών ζωικών μονάδων είναι 157, υπάρχει όμως δυνατότητα να εισαχθούν ακόμα 726 Ζωικές μονάδες (βοοειδών ή αιγοπροβάτων).

6.1.2 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ 355/77 & ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ 797/85

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία τα οποία αφορούν επίπεδο Νομού οι επενδύσεις οι οποίες έγιναν εκμεταλλευόμενες τις δυνατότητες χρηματοδότησης του Ν. 355/77 ήταν:

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1.3

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΥΦΟΣ ΕΓΚΡΙΘΕΝΤΩΝ ΠΟΣΩΝ (Σε εκατομμύρια δρχ.)
1981	8	273,4
1982	6	215,2
1983	1	117,2
1984	1	1208,2
1985	-	-
1986	3	305,2
1987	3	416,8
1988	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	22	2.536

ΠΗΓΗ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ ΣΕΡΡΩΝ

Σύμφωνα με τον Κ. 797/85 για γεωργοκτηνοτροφικές επενδύσεις από έναρξης ισχύος του Νόμου μέχρι 31/12/91 εγκρίθηκαν οι εξής επενδύσεις:

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1.4

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ		ΥΦΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ		ΥΦΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	
	ΑΠΟΛΥΤΑ ΜΕΓΕΘΗ	%	ΑΠΟΛΥΤΑ ΜΕΓΕΘΗ	%	ΑΠΟΛΥΤΑ ΜΕΓΕΘΗ	%
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	5	0,06	18.133.600	0,04	6.273.145	0,02
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	186	23,80	996.831.142	22,20	385.882.922	20,60
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	787	100,00	4.495.977.590	100,00	1.871.783.135	100,00

ΠΗΓΗ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ ΣΕΡΡΩΝ

Παρατηρείται ότι οι επενδύσεις που εντάχθηκαν στο καθεστώς του Κ. 797/85 στο Νομό Σερρών είναι σημαντικές σαν αριθμός, καθώς επίσης και σαν ύψος επένδυσης αλλά και ενίσχυσης.

Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι έγινε σωστή εκμετάλλευση των δυνατοτήτων του Κανονισμού αυτού της ΕΟΚ στο Νομό για την ενίσχυση των γεωργικών και κτηνοτροφικών επενδύσεων.

Η μη ιδιαίτερα σημαντική παρουσία του πρωτογενούς τομέα στην πόλη των Σερρών επιβεβαιώνεται και από το ύψος ενίσχυσης που δόθηκε στους γεωργούς και κτηνοτρόφους της πόλης.

Μόνο το 0,06% του αριθμού των συνολικών επενδύσεων, το 0,04% του συνολικού ύψους επενδύσεων και το 0,02% του συνολικού ύψους των ενισχύσεων που αφορούν τον Νομό έγιναν από κατοίκους της πόλης των Σερρών.

6.2 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

6.2.1 Η ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ

Η διαπίστωση ότι η μεταποίηση αποτελεί έναν από τους βασικούς τομείς απασχόλησης των κατοίκων του Δήμου Σερρών οδηγεί στην ανάγκη ανάλυσης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και τάσεων που εμφανίζει αυτή η δραστηριότητα.

Η ανάλυση αυτή της οικονομικής βάσης θα γίνει προς δύο κατευθύνσεις. Πρώτα θα επιδιωχθεί η στατιστική αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και στη συνέχεια θα διερευνηθούν οι τάσεις αναδιάρθρωσης και οι προοπτικές που ανοίγονται.

Τα στοιχεία στα οποία στηρίζεται η ανάλυση αυτή είναι κυρίως από τις απογραφές καταστημάτων της ΕΣΥΕ για τα χρόνια 1973, 1978 και 1984 και όπου χρειάζεται χρησιμοποιείται η μελέτη του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου για τη διευκρίνιση κάποιων στοιχείων.

Θα πρέπει να επισημανθεί επίσης ότι η κλαδική παρουσίαση σε επίπεδο διψήφιου κλάδου, λόγω της εκτεταμένης ομαδοποίησης που αναγκαστικά περικλείει, έχει μέτρια διαγνωστική ισχύ. Οι προοπτικές και τα χαρακτηριστικά των υποκλάδων μπορεί να είναι ασύμμετρα ή αντίθετα, με αποτέλεσμα η ομογενοποιημένη εικόνα να είναι μερικές φορές παραπλανητική.

6.2.2 Η ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Στη συνέχεια αναλύεται, η κατάσταση στο χώρο της μεταποίησης όπως αυτή δείχνει ότι διαμορφώθηκε από το 1973 μέχρι το 1984.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ (Απογραφές Βιομηχανίας-Βιοτεχνίας) το 1984 τα βιομηχανικά-βιοτεχνικά καταστήματα αποτελούν το 38,3% του συνόλου των καταστημάτων στο Δήμο και απασχολούν το 51,8% του συνόλου των απασχολούμενων.

Όσον αφορά τη διαχρονική εξέλιξη (Πίνακες 6.2.1, 6.2.2) της μεταποιητικής δραστηριότητας παρατηρείται ότι το 1973 υπήρχαν στον Δήμο Σερρών 820 καταστήματα βιομηχανίας-βιοτεχνίας που απασχολούσαν 2.650 εργαζομένους. Η βιομηχανία-βιοτεχνία σημείωσε αύξηση την περίοδο 1973-1978 ως προς τα καταστήματα (8,4%), ενώ η απασχόληση αυξήθηκε επίσης σημαντικά (16,7%). Ο ρυθμός αύξησης της απασχόλησης ήταν σαφώς μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο ρυθμό αύξησης των καταστημάτων της εξεταζόμενης περιόδου.

Ο ρυθμός αύξησης των καταστημάτων και της απασχόλησης την περίοδο 1973-1978 ήταν σαφώς χαμηλότερος από τους αντίστοιχους ρυθμούς της Επαρχίας και του Νομού, ενώ ήταν ανάλογος αυτού του Συνόλου Χώρας.

Την επόμενη περίοδο 1978-1984 οι βιομηχανικές και βιοτεχνικές μονάδες του Δήμου αυξήθηκαν κατά το ίδιο περίπου ποσοστό με την προηγούμενη περίοδο (8,37%), ενώ η απασχόληση ακολούθησε φθίνουσα πορεία σημειώνοντας πτώση της τάξης του

3,17%. Σε σχέση με την Επαρχία, το Νομό και το Σύνολο Χώρας ο Δήμος παρουσιάζει μικρότερη αύξηση σε σχέση με τα καταστήματα, ενώ η απασχόληση στο Νομό, την Επαρχία και το Σύνολο Χώρας παρουσιάζει αύξηση σε αντίθεση με το Δήμο.

Σύμφωνα με την πρόσφατη απογραφή του 1984 (Πίνακας 6.2.3) οι κύριοι κλάδοι βιομηχανικής και βιοτεχνικής δραστηριότητας στις Σέρρες είναι ο κλάδος των ειδών διατροφής (κλάδος 20), ο κλάδος της ένδυσης – υπόδησης (κλάδος 24), ο κλάδος των κατασκευών μεταφορικών μέσων (κλάδος 38), ο κλάδος επίπλων (κλάδος 26), ενώ μικρότερη παρουσία έχουν ο κλάδος του ξύλου και φελλού (κλάδος 25) και ο κλάδος των τελικών προϊόντων από μέταλλο (κλάδος 35). Οι παραπάνω τέσσερις κύριοι κλάδοι αντιπροσωπεύουν το 55,42% των βιομηχανικών – βιοτεχνικών καταστημάτων και το 57,69% της συνολικής απασχόλησης στη μεταποίηση στο Δήμο Σερρών. Όσον αφορά την εξέλιξη των παραπάνω κλάδων, παρατηρείται (Πίνακας 6.2.2, Διάγραμμα 6.2.1) ότι ο κλάδος των ειδών διατροφής παρουσίασε ανάπτυξη στην περίοδο 1973 – 1978 (κύρια ως προς την απασχόληση, ενώ ο αριθμός των καταστημάτων παρουσίασε ελαφρά μείωση) και σημαντική ανάπτυξη την περίοδο 1978 – 1984 (η αύξηση των καταστημάτων όμως υπήρξε ελαφρά μεγαλύτερη από την αύξηση των απασχολουμένων).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.1

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ. 1973

ΚΛΑΔΟΙ	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	111	17	3	25	170	76	78	0	14	6
Α	536	91	90	267	332	285	168	0	45	11
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ Κ	208	30	3	34	250	148	91	0	15	9
Α	1561	107	90	347	465	429	205	0	46	35
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	367	58	3	65	425	299	124	0	20	10
Α	1918	162	93	427	772	743	270	0	58	36
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ Κ	19900	2770	161	5076	23847	11748	9941	376	2412	2761
Α	89285	12307	9049	68419	72080	34406	29446	7971	15963	18061

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.1 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ. 1978

ΚΛΑΔΟΙ	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	106	18	2	19	142	91	92	0	14	6
Α	692	98	125	268	314	253	260	0	44	45
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ Κ	214	80	2	32	272	191	110	0	15	7
Α	2324	108	125	618	524	619	295	0	45	46
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	384	65	7	51	404	366	156	0	21	7
Α	2879	165	138	676	953	900	357	0	66	46
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ Κ	13311	1903	131	5099	21925	11355	10778	444	2848	3770
Α	94324	17727	9771	78877	67284	33009	31263	11023	7235	15549

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.1 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ. 1984

ΚΛΑΔΟΙ	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	121	13	1	20	147	86	100	1	16	4
Α	780	61	25	147	376	250	234	5	49	20
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ Κ	267	29	2	34	231	175	147	2	17	6
Α	2495	78	194	416	698	497	358	7	61	30
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	437	46	4	52	370	336	116	2	23	9
Α	2970	138	196	495	1252	796	490	0	64	33
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ Κ	19674	2766	142	4652	21791	13306	11209	576	2353	4701

30	31	32	33	34	35	36	37	38	39 ΣΥΝΟΛΟ	
7	5	0	41	0	77	29	17	103	46	820
14	13	0	150	0	189	184	30	200	76	2650
10	5	0	56	0	142	44	19	140	46	1252
34	13	0	236	0	286	259	40	274	76	4409
12	5	0	77	0	282	58	30	196	58	2089
35	13	0	292	0	448	228	54	969	91	6006
1766	959	122	5219	31	18028	3855	3774	9708	3906	121357
15882	20255	3765	37466	7859	47860	23697	30478	52808	12012	603957

30	31	32	33	34	35	36	37	38	39 ΣΥΝΟΛΟ	
9	1	2	51	0	91	39	39	115	48	884
21	3	15	145	0	160	204	59	177	95	3092
13	2	2	71	0	182	83	46	164	48	1434
39	7	15	287	0	298	315	86	342	96	6086
23	4	2	98	0	378	116	62	232	62	2438
70	14	15	342	0	569	383	102	465	112	9271
2154	1095	123	5280	59	14685	4465	6308	13365	3899	129038
15480	26009	4746	39517	9816	54317	22323	30401	63004	11279	671437

30	31	32	33	34	35	36	37	38	39 ΣΥΝΟΛΟ	
10	1	1	38	0	70	50	60	160	68	968
20	1	2	122	0	140	166	84	338	149	2994
6	3	4	62	0	133	99	69	240	54	1623
30	10	76	255	0	410	752	100	430	150	6911
45	5	5	94	0	402	135	98	334	68	2709
100	18	83	255	0	722	817	217	628	150	9068
3020	1290	200	6071	112	16619	5109	6922	19533	4647	144468

ΠΗΓΗ: ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΥΕ 1973.1978.1984

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.2

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ. ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ. 1973-1978

ΚΛΑΔΟΙ	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	-4,50	5,88	-33,33	-24,00	-16,47	19,74	26,03-		0,00	0,00	29,57	-90,00-		24,39-		18,18	31,03	127,41	11,65	4,35	7,80
Α	29,10	7,69	34,41	0,37	-5,42	-7,72	54,76-		-2,22	309,09	50,00	-76,92-		-3,33-		26,36	10,37	73,79	24,22	26,30	16,69
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ Κ	2,88	0,00	-33,23	-5,38	-11,20	29,35	20,99-		0,00	-22,22	30,00	-60,00-		26,79-		29,17	88,64	142,11	16,49	6,35	14,54
Α	48,88	0,93	34,41	78,10	12,45	20,99	42,31-		-2,17	31,43	14,71	-46,15-		20,00-		26,27	50,72	115,00	24,87	26,02	38,01
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	4,63	12,07	233,33	-21,54	-4,94	22,41	25,31-		5,00	-30,00	91,67	-20,00-		27,27-		34,04	100,00	106,67	18,37	6,90	16,71
Α	60,10	3,70	48,37	58,31	23,45	21,13	43,33-		-5,17	27,78	84,21	7,69-		17,12-		28,73	67,98	88,89	26,07	20,08	37,76
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ Κ	-2,97	-31,30	-15,63	0,45	-9,06	5,25	9,42	18,09	10,05	36,54	23,67	14,19	0,82	1,17	90,32	12,76	15,92	40,65	39,57	-0,16	6,80
Α	5,64	3,37	7,98	14,55	21,18	-4,06	6,17	39,27	9,28	19,04	23,04	28,41	26,03	5,48	24,90	13,52	-5,80	-0,24	19,31	-6,10	11,18

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.2 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ. ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ. 1978-1984

ΚΛΑΔΟΙ	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	14,16	-27,78	-50,00	5,26	3,52	-5,49	11,96-		14,29	-33,33	11,11	0,00	-50,00	-25,49-		-19,73	31,58	50,85	19,13	10,42	8,37
Α	12,72	-37,76	-69,50	-45,15	19,43	-4,94	-10,00-		11,36	-46,89	9,52	-66,67	-1,28	-15,96-		-9,82	-18,61	40,37	22,07	59,21	-9,17
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ Κ	20,09	-3,30	0,00	6,25	4,05	-5,38	33,64-		13,33	-14,29	-53,05	50,00	100,00	-12,69-		6,04	12,05	47,93	46,14	12,59	10,18
Α	7,36	-27,78	55,20	-32,69	71,37	-4,24	20,95-		13,33	-34,78	-23,09	42,96	406,67	-9,67-		37,68	-17,73	24,42	43,27	56,75	11,93
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	13,80	-24,62	-42,85	1,96	-7,67	-9,20	39,46-		9,52	28,57	95,65	25,00	150,00	-4,09-		14,29	17,24	58,06	43,37	-4,84	11,13
Α	3,16	-27,02	42,03	-25,25	31,37	-11,67	25,61-		16,36	-17,39	90,00	-7,14	453,33	6,73-		26,99	-14,62	112,76	23,98	40,18	9,60
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ Κ	1,89	19,09	3,40	-9,77	0,66	11,65	4,00	29,50	7,20	24,69	38,42	18,08	70,73	14,03	89,88	6,29	16,86	30,41	47,00	16,67	11,95
Α	5,40	10,51	4,63	-16,37	11,07	1,58	1,33	-1,53	1,32	10,09	6,33	5,99	23,01	0,01	9,49	-5,47	8,55	-5,59	5,37	8,63	1,88

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.2 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ. ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ. 1973-1984

ΚΛΑΔΟΙ	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	9,01	-23,53	-66,67	-20,00	-13,53	13,16	41,10-		14,29	-33,33	42,86	-80,00-		-7,32-		-5,19	72,41	252,94	55,34	15,22	16,83
Α	45,52	-32,97	-59,14	-44,94	12,95	-12,29	39,29-		9,89	109,09	64,29	-92,38-		-18,67-		13,95	-9,78	254,55	51,57	96,76	12,98
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ Κ	28,56	-3,33	-33,33	0,00	-7,60	18,24	61,54-		10,33	-33,33	-40,00	-40,00-		10,71-		35,92	111,16	257,99	69,01	17,32	29,53
Α	59,83	-27,10	108,60	19,88	92,70	15,35	72,12-		10,97	-14,29	-11,76	-23,08-		9,51-		73,73	23,32	167,90	78,83	37,37	54,49
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	19,07	-15,52	33,33	-20,00	-10,24	12,37	74,19-		15,00	-10,00	275,00	0,00-		22,38-		50,19	134,48	226,67	70,41	1,72	29,59
Α	54,85	-19,14	110,76	13,58	62,18	7,00	81,45-		10,34	5,56	250,00	0,00-		25,00-		63,35	43,47	301,85	68,83	72,53	50,98
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ Κ	-1,16	-18,19	-11,30	-8,35	-8,66	17,51	10,76	52,93	25,58	70,25	71,18	34,33	72,13	15,37	261,29	19,35	35,16	83,41	122,40	16,44	19,34
Α	11,04	14,24	12,97	-6,19	34,54	-2,54	7,59	36,17	9,72	31,05	30,83	35,97	55,03	5,49	36,76	7,36	2,25	-9,81	25,71	2,20	10,29

ΠΗΓΗ: ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΥΕ 1973.1978.1984

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.3

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ.ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ.1973

ΚΛΑΔΟΙ	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	13,54	2,07	0,37	3,05	20,73	9,27	9,51	0,00	1,71	0,73	0,85	0,61	0,00	5,00	0,00	9,39	3,54	2,07	12,56	5,61	100,00
Α	20,23	3,43	3,40	10,08	12,53	10,75	6,34	0,00	1,70	0,42	0,53	0,49	0,00	5,66	0,00	7,13	6,94	1,13	7,55	2,87	100,00
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ Κ	16,61	2,40	0,24	2,72	19,97	11,82	7,27	0,00	1,20	0,72	0,80	0,40	0,00	4,47	0,00	11,34	3,51	1,52	11,18	3,67	100,00
Α	35,40	2,43	2,04	7,87	10,55	9,73	4,65	0,00	1,04	0,79	0,77	0,29	0,00	5,35	0,00	6,49	5,87	0,91	6,21	1,72	100,00
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	17,57	2,78	0,14	3,11	20,34	14,31	5,94	0,00	0,96	0,48	0,57	0,24	0,00	3,69	0,00	13,50	2,78	1,44	9,38	2,78	100,00
Α	31,93	2,70	1,55	7,11	12,85	12,37	4,50	0,00	0,97	0,60	0,58	0,22	0,00	4,86	0,00	7,46	3,80	0,90	16,13	1,52	100,00
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ Κ	16,40	2,28	0,13	4,18	19,65	9,68	8,19	0,31	1,99	2,28	1,46	0,79	0,10	4,30	0,03	14,86	3,18	3,11	8,00	3,22	100,00
Α	14,78	2,04	1,50	11,33	11,93	5,70	4,88	1,32	2,64	2,99	2,63	3,35	0,62	6,20	1,30	7,92	3,92	5,05	8,74	1,99	100,00

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.3 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ.ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ 1978

ΚΛΑΔΟΙ	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	11,99	2,04	0,23	2,15	16,06	10,29	10,41	0,00	1,58	0,68	1,02	0,11	0,23	5,77	0,00	10,29	4,41	4,41	13,01	5,43	100,00
Α	22,38	3,17	4,04	8,67	10,16	8,18	8,41	0,00	1,42	1,46	0,68	0,10	0,49	4,69	0,00	5,17	6,60	1,91	5,72	3,10	100,00
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ Κ	14,92	5,58	0,14	2,23	18,97	13,32	7,67	0,00	1,05	0,49	0,91	0,14	0,14	4,95	0,00	12,69	5,79	3,21	11,44	3,35	100,00
Α	38,19	1,77	2,05	10,15	8,61	10,17	4,85	0,00	0,74	0,76	0,64	0,12	0,25	4,72	0,00	4,90	5,18	1,41	5,62	1,58	100,00
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	15,75	2,67	0,29	2,09	16,57	15,01	6,40	0,00	0,86	0,29	0,94	0,16	0,08	4,02	0,00	15,50	4,76	2,54	9,52	2,54	100,00
Α	31,05	1,78	1,49	7,29	10,28	9,71	3,85	0,00	0,71	0,50	0,76	0,15	0,16	3,69	0,00	6,14	4,13	1,10	5,02	1,21	100,00
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ Κ	10,32	1,47	0,10	3,95	16,99	8,80	8,35	0,34	2,21	2,92	1,67	0,85	0,10	4,09	0,05	11,38	3,46	4,89	10,36	3,02	100,00
Α	14,05	2,64	1,46	11,75	10,02	4,92	4,66	1,64	1,08	2,32	2,90	3,87	0,71	5,89	1,46	8,09	3,32	4,53	9,38	1,68	100,00

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.3 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ.ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ.1984

ΚΛΑΔΟΙ	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	12,50	1,34	0,10	2,07	15,19	8,88	10,33	0,10	1,65	0,41	1,03	0,10	0,10	3,93	0,00	7,23	5,17	6,20	16,53	7,02	100,00
Α	26,05	2,04	0,84	4,91	12,56	8,35	7,82	0,17	1,64	0,67	0,67	0,03	0,07	4,07	0,00	4,68	5,54	2,81	11,29	4,98	100,00
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ Κ	16,45	1,79	0,12	2,09	14,23	10,78	9,06	0,12	1,05	0,37	0,37	0,18	0,25	3,82	0,00	8,19	6,10	4,25	14,79	3,33	100,00
Α	36,10	1,13	2,81	6,02	10,10	7,19	5,18	0,10	0,88	0,43	0,43	0,14	1,10	3,69	0,00	5,93	10,88	1,45	6,22	2,17	100,00
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Κ	16,13	1,70	0,15	1,92	13,66	12,40	4,28	0,07	0,85	0,33	1,66	0,18	0,18	3,47	0,00	14,84	4,98	3,62	12,33	2,51	100,00
Α	32,75	1,52	2,16	5,46	13,81	8,78	5,40	0,00	0,71	0,36	1,10	0,20	0,92	2,81	0,00	7,96	9,01	2,39	6,93	1,65	100,00
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ Κ	13,62	1,91	0,10	3,22	15,08	9,21	7,76	0,40	1,63	3,25	2,09	0,89	0,14	4,20	0,08	11,50	3,54	4,79	13,52	3,22	100,00
Α	14,53	2,06	1,49	9,60	14,16	4,90	4,63	1,59	2,57	2,50	3,03	4,04	0,85	4,31	1,57	7,51	3,54	4,20	9,67	1,79	100,00

Ο κλάδος της ένδυσης-υπόδησης ενώ την περίοδο 1973-1978 παρουσίασε πτωτική τάση (και ως προς τα καταστήματα και ως προς την απασχόληση), την επόμενη περίοδο 1978-1984 παρουσίασε σημαντική αύξηση(κυρίως της απασχόλησης). Ο κλάδος της κατασκευής μεταφορικών μέσων παρουσίασε σημαντική ανάπτυξη την περίοδο 1973-1978 (και ως προς τα καταστήματα και την απασχόληση). ο κλάδος των επίπλων παρουσίασε σημαντική ανάπτυξη την περίοδο 1973-1978 (και ως προς τα καταστήματα και την απασχόληση), ενώ την περίοδο 1978-1984 παρουσίασε πτωτική πορεία (κυρίως ως προς την απασχόληση).

Τέλος οι κλάδοι του ξύλου και φελλού και τελικών προϊόντων από μέταλλο παρουσιάζουν ο μεν πρώτος πτωτική τάση και τις δύο χρονικές περιόδους (την δεύτερη χρονική περίοδο η πτώση είναι πιο μεγάλη), ενώ ο δεύτερος παρουσίασε σημαντική ανάπτυξη την πρώτη περίοδο 1973-1978 και σημαντική πτώση την επόμενη περίοδο 1978-1984.

Όσον αφορά το μέσο μέγεθος, καταστήματος (με βάση την απασχόληση) διαπιστώνεται (Πίνακας 6.2.4) ότι στο Δήμο Σερρών το μέσο μέγεθος απασχόλησης ανά κατάστημα το 1984 είναι 2,1 σημαντικά μικρότερο από το αντίστοιχο του Συνόλου Χώρας (3,4) και ελάχιστα μεγαλύτερο από το αντίστοιχο ποσοστό του Νομού(1,9). Διαχρονικά παρατηρείται πολύ μικρή αύξηση το 1978 (1973:2,2, 1978:2,4) και μικρή πτώση το 1984. Αντίστοιχη εικόνα παρουσιάζει το μέσο μέγεθος καταστήματος στο Νομό κατά την εξεταζόμενη περίοδο, ενώ το μέσο μέγεθος καταστήματος στο Σύνολο Χώρας παρουσιάζει διαχρονικά πτωτική τάση, παραμένει όμως σαφώς υψηλότερο από το αντίστοιχο μέσο μέγεθος καταστήματος στο Δήμο. Μέσα στους κλάδους που έχουν το μεγαλύτερο ειδικό βάρος για τον Δήμο θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι σε όλους το μέσο μέγεθος καταστήματος κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου δεν ξεπερνά τους 2,5-2,9 απασχολούμενους/κατάστημα . Εξαίρεση αποτελεί ο κλάδος των ειδών διατροφής ο οποίος παρουσιάζει μεγαλύτερες τιμές (1973:4,8, 1978:6,5, 1984:6,4). Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ο κλάδος αυτός έχει την σημαντικότερη παρουσία στην μεταποίηση στο Δήμο,

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.4

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ. ΜΕΣΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΑΣΤΗΜΑΤΟΣ. 1973

ΚΛΑΔΟΙ	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Α/Κ	4,8	5,4	30,0	10,7	2,0	3,8	2,2-		3,2	1,8	2,0	2,6-		3,7-		2,5	6,3	1,8	1,9	1,7	3,2
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ Α/Κ	7,5	3,6	30,0	10,2	1,9	2,9	2,3-		3,1	3,9	3,4	2,6-		4,2-		2,0	5,9	2,1	2,0	1,7	3,5
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Α/Κ	5,2	2,8	31,0	6,6	1,8	2,5	2,2-		2,9	3,6	2,9	2,6-		3,8-		1,6	3,9	1,8	4,9	1,6	2,9
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ Α/Κ	4,5	4,4	56,2	13,5	3,0	2,9	3,0	21,2	6,6	6,5	9,0	21,1	30,9	7,2	253,5	2,7	6,1	8,1	5,4	3,1	5,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.4 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ. ΜΕΣΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΑΣΤΗΜΑΤΟΣ. 1978

ΚΛΑΔΟΙ	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Α/Κ	6,5	5,4	62,5	14,1	2,2	2,8	2,8-		3,1	7,5	2,3	3,0	7,5	2,8-		1,8	5,2	1,5	1,5	2,0	3,5
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ Α/Κ	10,9	1,4	62,5	19,3	1,9	3,2	2,7-		3,0	6,6	3,0	3,5	7,5	4,0-		1,6	3,8	1,9	2,1	2,0	4,2
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Α/Κ	7,5	2,5	19,7	13,3	2,4	2,5	2,3-		3,1	6,6	3,0	3,5	7,5	3,5-		1,5	3,3	1,6	2,0	1,8	3,8
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ Α/Κ	7,1	9,3	74,6	15,5	3,1	2,9	2,9	24,8	2,5	4,1	9,0	23,8	38,6	7,5	166,4	3,7	5,0	4,8	4,7	2,9	5,2

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.4 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ. ΜΕΣΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΑΣΤΗΜΑΤΟΣ. 1984

ΚΛΑΔΟΙ	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Α/Κ	6,4	4,7	25,0	7,4	2,6	2,9	2,3	5,0	3,1	5,0	2,0	1,0	2,0	3,2-		2,0	3,3	1,4	2,1	2,2	3,1
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ Α/Κ	9,3	2,7	97,0	12,2	3,0	2,8	2,4	3,5	3,6	5,0	5,0	3,3	19,0	4,1-		3,1	7,6	1,4	1,8	2,8	4,3
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ Α/Κ	6,8	3,0	49,0	9,5	3,4	2,4	4,2	0,0	2,8	3,7	2,2	3,6	16,6	2,7-		1,8	6,1	2,2	1,9	2,2	3,3
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ Α/Κ	5,1	5,1	72,0	14,1	4,4	2,5	2,8	18,9	7,5	3,6	6,9	21,4	29,2	4,9	96,0	3,1	4,7	4,1	3,4	2,6	4,7

ΠΗΓΗ: ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΥΕ 1973. 1978. 1984

Λόγω της ύπαρξης μεγάλων μονάδων (εκτός από τις μικρές βιομηχανικές μονάδες) που μεταποιούν τα προϊόντα του πρωτογενούς τομέα που παράγονται στο Νομό.

Οι κυριότερες βιομηχανίες είναι:

- A. Η “Στρυμών Ελλάς Αφών Μπιτζίδη” στην εθνική οδό Σερρών-Θεσσαλονίκης με δραστηριότητα στην επεξεργασία ρυζιού, ντομάτας και παραγωγή τοματοπολτού, κονσερβοποίησης και κατάψυξη οπωροκηπευτικών. Το μόνιμο προσωπικό της είναι 180 άτομα και το εποχιακό 1.000 άτομα. Οι μετακινήσεις στην παραπάνω βιομηχανία γίνονται κύρια από την πόλη των Σερρών και δευτερευόντως από τα χωριά Προβατά και Μητρούσι.
- B. Η “Μάγειρος Αφών Χατζηαθανασιάδη” με δραστηριότητα στην επεξεργασία ρυζιού, ντομάτας και παραγωγή προϊόντων ντομάτας. Το μόνιμο προσωπικό είναι 87 άτομα και το εποχιακό 35 άτομα. Οι μετακινήσεις εδώ από την πόλη των Σερρών είναι μικρότερης κλίμακας.
- Γ. Η Βιομηχανία Ζαχάρως Α.Ε. στην εθνική οδό Σερρών-Θεσσαλονίκης, με δραστηριότητα στην παραγωγή ζάχαρης και υποπροϊόντων. Το μόνιμο προσωπικό είναι 215 άτομα και το εποχιακό 730 άτομα. Εδώ παρατηρείται ότι όλες οι μετακινήσεις για εργασία στη συγκεκριμένη βιομηχανία γίνονται από την πόλη των Σερρών.
- Δ. Η Σ.Ε.ΚΟ.ΒΕ. (Συνεταιριστικά Εργοστάσια Κονσερβοποιίας Β. Ελλάδος) στο χωριό Σκούταρι, με δραστηριότητα στην επεξεργασία ντομάτας, παραγωγή τοματοπολτού, κονσερβοποίηση οπωροκηπευτικών. Το μόνιμο προσωπικό είναι 50 άτομα και το εποχιακό 45 άτομα. Στην παραπάνω βιομηχανία υπάρχει σοβαρή μετακίνηση απασχολούμενων από την πόλη των Σερρών.

Άλλες μεγάλες μονάδες με δραστηριότητα εκτός μεταποίησης προϊόντων του πρωτογενούς είναι:

- A. Η Σκουλίδης ΑΒΕ στην εθνική οδό Σερρών-Θεσσαλονίκης με υφαντική δραστηριότητα και προσωπικό 153 άτομα. Εδώ όλη η μετακίνηση απασχολούμενων γίνεται από την πόλη των Σερρών.
- B. Η ΒΕΒΕ ΖΗ.ΤΑ-Ζαχαράκη Α. Α.Ε. στο 3^ο χλμ. Της οδού Σερρών-Δράμας με δραστηριότητα στα πλεκτά και προσωπικό 100 άτομα. Οι μετακινήσεις των εργαζομένων εδώ γίνονται κύρια από την πόλη των Σερρών.
Γίνονται επίσης και κάποιες από την πόλη των Σερρών προς τις Ασφαλιστικές Εγκαταστάσεις της Οινούσας.

Θα πρέπει να επισημανθεί η σημαντική παρουσία έξω από τα όρια του Δήμου Σερρών στο δρόμο Θεσσαλονίκης-Σερρών στην περιοχή του Χριστού της ΒΙ.ΠΕ Σερρών. Η θεσμοθέτησή της έγινε με βάση το Νόμο 742/77 και η οριοθέτησή της με την Κοινή Υπουργική Απόφαση Κ.Υ.Α. 66162/1016/1.11.78. Μέχρι το 1981 είχαν αποκτηθεί 1100 στρ. ενώ σήμερα βρίσκεται σε πλήρη ανάπτυξη με συνολική έκταση 1200 στρ. Από τα 1200 στρ. τα 710 αφορούν βιομηχανικά γήπεδα, ενώ τα 171 βιοτεχνικά. Επίσης οι κοινόχρηστες εξυπηρετήσεις καλύπτουν 57 στρ., οι δρόμοι 130 και το πράσινο 132 στρ.

Οι όροι δόμησης από το Π. Δ/γμα από 19.6.81 (Φ.Ε.Κ. 461 Δ' /28.8.81) καθορίστηκαν ως εξής:

A. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΓΗΠΕΔΑ

ΕΜΒΑΔΟΝ:	2000 τμ. (minimum)
ΠΡΟΣΩΠΟ:	30 τμ.
ΒΑΘΟΣ:	50 τμ.
ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ:	60%
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΚΑΤ' ΟΓΚΟΝ ΕΚΜΕΤΑΛ:	12 κμ./τμ. Οικοπεδου
ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ ΚΤΙΡΙΩΝ:	Καθορίζεται έμμεσα
ΑΠΟΣΤΑΣΗ (Δ) ΚΤΙΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΟΡΙΑ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ:	Δ=0,6Η 5000μ. (όπου Η το ύψος των κτίριων)
ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ ΑΠΟ ΡΥΜΟΤΟΜΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ:	10 μέτρα

B. ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΑ ΓΗΠΕΔΑ

ΕΜΒΑΔΟΝ:	1000 τμ. (minimum)
ΠΡΟΣΩΠΟ:	20 τμ.
ΒΑΘΟΣ:	40 τμ.
ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ:	60%
ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΡΟΦΩΝ:	4
ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ ΚΤΙΡΙΩΝ:	20 τμ.
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ:	2,4
ΑΠΟΣΤΑΣΗ (Δ) ΚΤΙΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΟΠΙΣΘΕΝ ΟΡΙΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ:	5,00 μ.
ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ ΑΠΟ ΡΥΜΟΤΟΜΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ:	10 μ.

ΠΗΓΗ: ΤΟΠΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΤΒΑ, ΒΙ.ΠΕ. ΣΕΡΡΩΝ

Οι ωφέλειες των επιχειρηματιών επενδυτών από την εγκατάσταση στη ΒΙ.ΠΕ.

Σερρών είναι:

- A. Καθαροί τίτλοι ιδιοκτησίας
- B. Απαλλαγή των επιχειρήσεων από την υποχρέωση της έκδοσης άδειας εγκατάστασης μέσα στη ΒΙ.ΠΕ. (Π.Δ. 279/81 κατά εφαρμογή του άρθρου 29 του Ν. 1116/81 που ισχύει με βάση το άρθρο 25 του Ν. 1262/82).
- Γ. Δεν απαιτείται η τήρηση της υπό της παρ. 2 του άρθρου. 1, του Ν. 159/75 προβλεπόμενης διαδικασίας για επενδύσεις που υπάγονται στους νόμους 4171/61 και 2687/53 (Ν. 742/77 άρθρο. 5).

Επίσης, απολαμβάνουν προνομιακή φορολογική και δασμολογική μεταχείριση για αγορά οικοπέδων, για μετεγκατάσταση, για έξοδα δανεισμού, προνομιακά πιστωτικά μέτρα, προνομιακή επιδότηση επιτοκίου και επιχορήγηση της επένδυσης με τον Ν. 1262/82 και τον Ν. 1892/90.

Η σημερινή τιμή πώλησης για τα βιομηχανικά-βιοτεχνικά γήπεδα είναι 1.500.000 δρχ. πλέον 10% για τα γωνιακά οικόπεδα. Αυτή τη στιγμή προχωρά η κατασκευή έργων υποδομής (B φάση) και από τα 881 στρ. γης διαθέσιμης για εγκατάσταση βιομηχανιών-βιοτεχνιών μόνο το 24,3% έχει καλυφθεί (214,11 στρ.).

Προγραμματίζεται μελλοντικά η κατασκευή κέντρου εξυπηρέτησης, κεντρικής μονάδας καθαρισμού αποβλήτων, εργαστηρίου ελέγχου ρύπανσης αποβλήτων και

τυποποιημένα βιοτεχνικά κτίρια (εφόσον υπάρξει ενδιαφέρον από επιχειρηματίες επενδυτές).

Η υπάρχουσα υποδομή καλύπτει εσωτερικό οδικό δίκτυο, δίκτυο ύδρευσης, δίκτυο αποχέτευσης όμβριων-ακαθάρτων, δίκτυο ηλεκτροφωτισμού οδών, δημιουργία πρασίνου περιμετρικά αλλά και μέσα στην έκταση της ΒΙ.ΠΕ., ηλεκτροδότηση (μέση τάση), τηλεφωνοδότηση και οδική σύνδεση με το εθνικό δίκτυο. Διαθέτει επίσης, σιδηροδρομική εξυπηρέτηση και εξυπηρέτηση με λεωφορειακή γραμμή.

Μέσα στα όρια της ΒΙ.ΠΕ. Σερρών είναι αυτή τη στιγμή εγκατεστημένες 23

βιομηχανικές-βιοτεχνικές μονάδες, ενώ ήταν προεγκατεστημένες δύο από αυτές.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι από αυτές το 83% (19 μονάδες) εκμεταλλεύτηκαν τις ευνοϊκές ρυθμίσεις του Ν. 1262/82 και επιδοτήθηκαν από αυτόν για εγκατάστασή τους στην ΒΙ.ΠΕ., το αντικείμενο δραστηριότητάς τους, η έκτασή τους σε τμ., το ύψος της επένδυσης και ο αριθμός των νέων θέσεων απασχόλησης που δημιουργούν:

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.6

ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΣΤΗ ΒΙ.ΠΕ. ΣΕΡΡΩΝ

Α/Α	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ	ΔΡΑΣΤ/ΤΗΤΑ- ΔΙΗΦΗΦΙΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ ΣΕ Τ Μ	ΥΨΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (ΣΕ ΧΙΛ. ΔΡΧ.)	ΝΕΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
1	ΑΑΦΑ Α.Ε	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΠΝΟΥ(22)	29.381		19
2	ΛΑΜΚΟ Α Ε Β Ε	ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ (20)	18.603		40
3	ΣΙΡΡΙΣ(ΕΝΩΣΗ ΓΕΡΓ. ΣΥΝ/ΣΜΩΝ)	ΕΚΚΟΚΙΣΤΗΡΙΟ ΒΑΜΒΑΚΟΣ (20)	36323+9033		25
4	ΕΛ ΜΑ	ΠΛΑΣΤ ΔΑΠΕΔΑ (30)	6626+2355	9.500+6.671*	4
5	ΤΥΠΟΠΛΑΣΤΙΚΗ-ΧΑΡΤΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (30)	2950		10
6	ΑΛΕΞ. ΑΡΑΜΠΑΝΖΗΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΠΑΤΑΡΙΩΝ (37)		19.741+46.454*	12
7	ΧΑΝΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ	ΤΣΑΝΤΕΣ-ΕΙΔΗ ΤΑΞΙΔΙΟΥ (24)			
8	OLI-ROSE	ΕΤΟΙΜΑ ΕΝΔΥΜΑΤΑ (24)	10767+9320	140.188+84.196*	127+133
9	ΙΩΑΝΝΟΥ-ΚΟΥΡΟΥΖΙΔΗΣ	ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ (24)	3277		17
10	ΜΠΙΤΣΙΔΗΣ ΑΛΕΞ.	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΡΥΖΙΟΥ (20)	7022		9
11	ΑΦΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗ	ΕΠΙΠΛΑ (26)	4456		10
12	ΑΦΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ	ΕΠΙΠΛΑ (26)	6260		7
13	ΓΕΡΟΣΤΕΡΓΙΟΥ & ΣΙΑ	ΕΠΙΠΛΑ (26)	5382		23
14	ΒΕΖΥΡΓΙΑΝΝΙΔΗΣ	ΛΕΒΤΟΠΟΙΑ (36)	16687	ΔΕΝ ΧΡΗΜ/ΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ 1262/82	
15	Θ.ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗΣ	ΦΑΝΟΠΟΙΕΙΑ (38)	2625	ΔΕΝ ΧΡΗΜ/ΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ 1262/82	
16	ΕΠΙΠΛΟΤΕΧΝΙΚΗ Ο Ε	ΕΠΙΠΛΑ (26)	3011+2025		17
17	ΔΡΟΜΕΑΣ Α Ε	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ (26)	13262	376.440+68.454*	2+33
18	GLOBAL-TRUCK Α.Ε	ΣΙΔΗΡΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ(35)	6021+2025		76
19	ΠΡΩΤΕΑΣ	ΕΞΑΤΜΗΣΕΙΣ (38)	4670+4278		17
20	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ	ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (72)	6017+4000	ΔΕΝ ΧΡΗΜ/ΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ 1262/82	-
21	ΒΟΥΡΚΟΣ-ΚΑΛΑΙΤΖΗΣ	ΕΠΙΠΛΑ (26)	3463		8
22	ΡΑΝ-ΓΙΑΝ	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΞΗΡΩΝ ΚΑΡΠΩΝ(20)	21159		15
23	ΣΤΑΥΡΑΣ(ΚΑΔΕ ΟΛΟΚΛΗΤΩ)	ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ (39)	3151		5

ΠΗΓΗ: ΤΟΠΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΤΒΑ, ΒΙ.ΠΕ. ΣΕΡΡΩΝ - ΥΠΕΘΟ

Η χωροθέτηση της ΒΙ.ΠΕ. Σερρών σε μικρή απόσταση από τα όρια της πόλης των Σερρών, επιτρέπει σημαντικές μετακινήσεις εργατικού δυναμικού από την πόλη στις μονάδες που βρίσκονται εγκατεστημένες εκεί αφ' ενός, αφετέρου επιτρέπει την εγκατάσταση πιθανών επενδυτών από την πόλη στα όρια της ΒΙ.ΠΕ.

Επίσης η παρουσία στην πόλη των Σερρών εξυπηρετήσεων αστικού κέντρου (τράπεζες, ασφάλειες, τηλεπικοινωνίες, άλλες δημόσιες εξυπηρετήσεις) διευκολύνει τους εγκατεστημένους στην ΒΙ.ΠΕ., και καθώς η απόσταση από την πόλη είναι ελάχιστη της παρέχει ακόμη ένα συγκριτικό πλεονέκτημα για την εγκατάσταση μονάδων σ' αυτήν.

Παρ' όλη την ύπαρξη στην πόλη των Σερρών ή σε επαφή με τα διοικητικά της όρια μεγάλων μονάδων που σχετίζονται κύρια με τον κλάδο της μεταποίησης αγροτικών προϊόντων που παράγονται στο Νομό, η συντριπτική πλειοψηφία των μονάδων μπορούν να χαρακτηρισθούν σαν μικρομεσαίες με μέσο μέγεθος καταστήματος μικρότερο από 5. Γενικά οι μικρομεσαίες μεταποιητικές μονάδες στην πλειοψηφία τους κατέχουν σημαντική θέση όχι μόνο στην πόλη των Σερρών, αλλά και σε όλη την Ελλάδα. Οι μικρές αυτές επιχειρήσεις παρουσιάζουν πλεονεκτήματα (π.χ. αντοχή στις διακυμάνσεις του οικονομικού περιβάλλοντος, ευκολία αλλαγής προμηθευτών – πελατών μέσα στην περιοχή τους, κάλυψη αναγκών τοπικών αγορών όπου δεν φτάνουν οι μεγάλες επιχειρήσεις, κλπ.) που υποβοηθούν και αναπαράγουν την λειτουργία τους, αντιμετωπίζουν, όμως, και σοβαρά προβλήματα που σχετίζονται με την οργάνωσή τους (μικρή παραγωγική δυναμικότητα, έλλειψη πληροφόρησης για τις εξελίξεις της αγοράς και των προϊόντων, χαμηλή τεχνολογική υποδομή κλπ.). Αυτές οι διαρθρωτικές και λειτουργικές αδυναμίες τους τις κάνουν ευάλωτες στον ανταγωνισμό, προς όφελος των μεγάλων μονάδων σύγχρονης τεχνολογίας τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

Στις Σέρρες παρ' όλη την ανάπτυξη που σε γενικές γραμμές παρουσιάζουν οι κλάδοι που έχουν ιδιαίτερο βάρος για την οικονομία της περιοχής θα πρέπει να διερευνηθούν οι τάσεις αναδιάρθρωσης και οι προοπτικές που ανοίγονται για τους κλάδους αυτούς σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Στο κεφάλαιο που ακολουθεί γίνεται μία προσπάθεια παρουσίασης των τάσεων και των προοπτικών αυτών των συγκεκριμένων κλάδων.

6.2.3 ΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στο τμήμα αυτό της μελέτης γίνεται αναφορά στα γενικά χαρακτηριστικά των κυριότερων κλάδων της περιοχής μελέτης, που εντοπίστηκαν κατά την ανάλυση των οικονομικών δραστηριοτήτων.

Τα στοιχεία αφορούν την εξέλιξη και τις προοπτικές αυτών των κλάδων στο σύνολο της χώρας και προέρχονται από τις αντίστοιχες κλαδικές μελέτες της Ιονικής Τράπεζας.

Η κατάταξη των κλάδων ακολουθεί τη Στατιστική Ταξινόμηση της ΕΣΥΕ.

Πηγή στοιχείων για την Απασχόληση σε κάθε κλάδο είναι οι “Στατιστικές Εργασίες” της ΕΣΥΕ όπου ο αριθμός των απασχολούμενων αναφέρεται στους μισθωτούς σε βιομηχανικά και βιοτεχνικά καταστήματα με μέση ετήσια απασχόληση 10 ατόμων και πάνω (στον αριθμό απασχολούμενων ανά έτος έχει υπολογισθεί ο μέσος όρος των 12 μηνών).

Το ύψος του Ακαθάριστου Προϊόντος της βιομηχανίας υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ (Εθνικοί Λογαριασμοί) για το σύνολο των επιχειρήσεων (βιομηχανίες-βιοτεχνίες) ανεξάρτητα από το μέγεθος τους κλπ.

Αντίθετα, τα στοιχεία που δίνονται για τον αριθμό των επιχειρήσεων σε κάθε κλάδο καθώς και οι αριθμοδείκτες αφορούν μόνο τις Κεφαλαιουχικές Εταιρείες της μορφής Α.Ε. και ΕΠΕ με βάση τα δημοσιευμένα στοιχεία της ICAP.

Ειδικότερα, γίνεται αναφορά στους κλάδους των ειδών διατροφής (κλάδος 20), της ένδυσης-υπόδησης (κλάδος 24), των μεταφορικών μέσων (κλάδος 38), των επίπλων (κλάδος 26), των τελικών προϊόντων από μέταλλο (κλάδος 35), και των προϊόντων ξύλου και φελλού (κλάδος 25).

1. Είδη Διατροφής (κλάδος 20)

- Μέγεθος του κλάδου

Ο κλάδος των ειδών διατροφής περιελάμβανε το 1987 454 κεφαλαιουχικές εταιρείες (ΑΕ και ΕΠΕ), με 54.069 απασχολούμενους και έχει σημαντική συμμετοχή στη διαμόρφωση του προϊόντος της βιομηχανίας (13,3%).

- Συγκρότηση του κλάδου

Η ΕΣΥΕ κατατάσσει στον κλάδο αυτό 2 υποκλάδους που ασχολούνται με τη σφαγή και παρασκευή του κρέατος, την παρασκευή και διατήρηση λαχανικών, φρούτων, ψαριών, την παραγωγή ζωικών και φυτικών λιπαρών ουσιών, την επεξεργασία δημητριακών και οσπρίων, τηναρτοποιία και ζαχαροπλαστική, την παραγωγή ζάχαρης, τη σοκολατοποιία, τη βιομηχανία γάλακτος κλπ.

- Παραγωγή του κλάδου

Η παραγωγή του κλάδου παρουσιάζεται ανοδική στη διάρκεια της περιόδου 1980-1988. Η παραγωγή εξαρτάται άμεσα από την πορεία της αγροτικής παραγωγής και παρουσιάζει διακυμάνσεις κατά την εξεταζόμενη περίοδο, ιδιαίτερα το 1986 και 1987, λόγω καταστροφής της αγροτικής παραγωγής (Τσέρνομπιλ-καιρικές συνθήκες). Η αλλαγή του μακροοικονομικού περιβάλλονος το 1985 επηρέασε συνολικά εξέλιξη της παραγωγής. Έτσι η παραγωγή της υποπεριόδου 1980-1985 κυμάνθηκε στα ίδια επίπεδα με εκείνα της υποπεριόδου 1986-1988.

- Οικονομικά Αποτελέσματα του κλάδου

Η πορεία των αποτελεσμάτων του κλάδου δείχνει άμεση σχέση με την εξέλιξη της παραγωγής του. Έτσι κατά το 1987, που υπήρξε σημαντική μείωση της παραγωγής, ο κλάδος παρουσιάζει για πρώτη φορά από το 1983 σημαντικές ζημιές. Αντίθετα κατά τα προηγούμενα έτη, όλα τα βασικά οικονομικά μεγέθη του κλάδου (κέρδη, δανειακή επιβάρυνση, αποδοτικότητα ιδίων και συνολικών κεφαλαίων) είναι θετικά και καλύτερα των αντίστοιχων του συνόλου της βιομηχανίας.

Χρηματοδότηση του Κλάδου

Το μερίδιο του κλάδου στη χρηματοδότηση του συνόλου της βιομηχανίας ήταν 17,7%, δηλαδή ελαφρά ανώτερο από τη συμβολή του κλάδου στη διαμόρφωση του βιομηχανικού προϊόντος (13,3%).

Η μέση ετήσια αύξηση της χρηματοδότησης του κλάδου στην περίοδο 1985-1987 ήταν 6,73% και οφείλεται κυρίως στην αύξηση των μακροπρόθεσμων χορηγήσεων (μέση ετήσια αύξηση 14,3%), ενώ οι βραχυπρόθεσμες πιστώσεις παρέμειναν ουσιαστικά στάσιμες.

- Προοπτικές του κλάδου

Παρά το γεγονός ότι ο κλάδος ειδών διατροφής χαρακτηρίζεται παραδοσιακός, παρουσιάζει μακροχρόνια αξιόλογες προοπτικές, κύρια λόγω των σημαντικών επενδύσεων εκσυγχρονισμού που πραγματοποιεί. Επίσης, οι πραγματοποιούμενες, κατά τα δύο τελευταία χρόνια σε πολλούς υποκλάδους, εξαγορές-συγχωνεύσεις επιχειρήσεων, συντελούν στη διαμόρφωση καλών προοπτικών για τον κλάδο. Οι εξαγορές-συγχωνεύσεις πραγματοποιούνται τόσο από ηγέτιδες εγχώριες επιχειρήσεις του κλάδου, όσο και από ομοειδείς του εξωτερικού. Εκτιμάται, δε, ότι με τον συνακόλουθο διοικητικό και παραγωγικό εκσυγχρονισμό που αυτές επιφέρουν, ο κλάδος θα μπορέσει ν' αντιμετωπίσει το νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον που θα προκύψει με την ολοκλήρωση της ενιαίας εσωτερικής αγοράς.

2. Είδη Ένδυσης – Υπόδησης (Κλάδος 24)

- Μέγεθος του Κλάδου

Το 1987 ο κλάδος περιελάμβανε 388 κεφαλαιουχικές εταιρείες (ΑΕ και ΕΠΕ) με μέση ετήσια απασχόληση 46.091 άτομα και με ιδιαίτερη σημασία για την οικονομία της χώρας, ιδίως από την πλευρά των εξαγωγών.

- Συγκρότηση του Κλάδου

Σύμφωνα με την στατιστική ταξινόμηση της ΕΣΥΕ, ο κλάδος περιλαμβάνει 4 υποκλάδους: υποδηματοποιία, επισκευή υποδημάτων, κατασκευή ειδών ενδυμασίας (εκτός πλεκτών που ανήκουν στον κλάδο των υφαντικών βιομηχανιών) και κατασκευή ειδών από ύφασμα (εκτός από είδη ενδυμασίας).

- Παραγωγή του Κλάδου

Η παραγωγή του κλάδου κατά την περίοδο 1980-1988 παρουσιάζεται ιδιαίτερα πτωτική και η αλλαγή των μακροοικονομικών συνθηκών από τα τέλη του 1985 δεν ανέτρεψε αυτή την πτωτική πορεία. Η μείωση της παραγωγής θα μπορούσε κατ' αρχήν ν' αποδοθεί στη συγκρατημένη εισοδηματική πολιτική και τις αρνητικές επιπτώσεις της στην εγχώρια ζήτηση. Ήδη η εσωτερική ζήτηση στην προηγούμενη πενταετία (1980-1985) ήταν φθίνουσα, ενώ ταυτόχρονα αυξήθηκαν οι εισαγωγές ξένων προϊόντων. Ο συνδυασμός αυτός οδήγησε τον κλάδο σε εντατικοποίηση των εξαγωγών του, που προφανώς ενισχύθηκαν από την υποτίμηση του 1985. Φαίνεται όμως ότι η αύξηση των εξαγωγών δεν κάλυψε το πρόβλημα της εγχώριας ζήτησης αναγκάζοντας τον κλάδο να προσαρμόσει την παραγωγή του σε νέα χαμηλότερα επίπεδα. Οι εξελίξεις αυτές θα πρέπει να συσχετισθούν και με την ιδιομορφία στην παραγωγή του κλάδου ενδυμάτων (πολλές μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις, παραγωγής τύπου «φασόν» κλπ.).

- Οικονομικά αποτελέσματα του Κλάδου

Παρά τη μείωση της παραγωγής ο κλάδος παρουσίασε κέρδη κατά την περίοδο 1983-1987. Το γεγονός ότι ο κλάδος είναι εντάσεως εργασίας, αποτελεί έναν από τους λόγους που εξηγούν γιατί η δανειακή επιβάρυνση είναι χαμηλότερη, σε σχέση με το σύνολο της βιομηχανίας (69% για τον κλάδο έναντι 72% για το σύνολο της βιομηχανίας κατά το 1987). Θα πρέπει ωστόσο να αναφερθεί ότι η δανειακή επιβάρυνση του κλάδου είναι πλασματική κι αυτό γιατί ο κλάδος καταφεύγει σε χρηματοδότηση εκτός τραπεζικών πηγών.

- Προοπτικές του κλάδου

Οι μακροχρόνιες προοπτικές εξαρτώνται από τον εκσυγχρονισμό του κλάδου και τη μεταστροφή της παραγωγής του σε προϊόντα υψηλής ποιότητας (άρα και προστιθέμενης αξίας).

Ειδικά στην υποδηματοποιία, οι αθρόες εισαγωγές μη δερμάτινων υποδημάτων κυρίως από χώρες χαμηλού κόστους (Taiwan, S. Korea) και η απαγόρευση λήψης μέτρων περιορισμού τους από την Ε.Ο.Κ., αυξάνει τον ανταγωνισμό, ιδίως στην εσωτερική αγορά.

Εξάλλου, για την ανάπτυξη των εξαγωγών αλλά και την υποκατάσταση των εισαγωγών στα δερμάτινα υποδήματα, από βασικές ανταγωνίστριες χώρες (π.χ. Ιταλία), απαιτείται η ανάπτυξη έρευνας και υποδομής, τόσο την παραγωγή διαφοροποιημένων προϊόντων (αλλαγές στον προϊόν, αλλαγές στο design, έρευνα των τάσεων της διεθνούς μόδας) όσο και στη διάθεση των προϊόντων στο εξωτερικό, μέσω της ανάπτυξης των τεχνικών marketing. Τα παραπάνω ισχύουν και για τον υποκλάδο κατασκευής ειδών ενδυμασίας.

3. Μεταφορικά Μέσα (Κλάδος 38)

- Μέγεθος του Κλάδου

Ο κλάδος των μεταφορικών μέσων του 1987 περιελάμβανε 83 κεφαλαιουχικές εταιρίες (Α.Ε και Ε.Π.Ε.) και η σημασία του για την οικονομία της χώρας είναι αυξημένη παρά τον μικρό αριθμό των κεφαλαιουχικών εταιριών του κλάδου. Η συμμετοχή του κλάδου το 1987 στη διαμόρφωση του προϊόντος της βιομηχανίας ήταν 4,6% και στη μέση ετήσια απασχόληση μισθωτών στη βιομηχανία 8,45% (32.700 απασχολούμενοι).

- Συγκρότηση του Κλάδου

Η ΕΣΥΕ κατατάσει στον κλάδο 8 υποκλάδους που ασχολούνται με: Ναυπήγηση και επισκευή σκαφών - Κατασκευή σιδηροδρομικού και τροχιοδρομικού υλικού – Κατασκευή αυτοκινήτων – Επισκευή αυτοκινήτων – Κατασκευή μοτοσικλετών και ποδηλάτων – Επισκευή αεροπλάνων – Κατασκευή λοιπών μεταφορικών μέσων.

- Παραγωγή του Κλάδου

Η παραγωγή του κλάδου μετά από μια ικανοποιητική αύξηση το 1981 διατηρείται στα επόμενα χρόνια σε χαμηλά επίπεδα. Ιδιαίτερα χαμηλή εμφανίζεται η παραγωγή στην τριετία 1985-1987, ενώ το 1988 παρατηρείται μια σχετική ανάκαμψη.

- Οικονομικά Αποτελέσματα του Κλάδου

Η πορεία των αποτελεσμάτων του κλάδου συνδυάζεται σημαντικά με την παραγωγή του και όλα τα βασικά οικονομικά μεγέθη του κλάδου εμφανίζονται ιδιαίτερα αρνητικά κατά την περίοδο 1983-87.

Η εξέλιξη των ζημιών που προαναφέρθηκαν συνδέεται με τις ζημιές των μεγάλων ναυπηγείων, ενώ υπάρχουν ικανοποιητικά κέρδη ή και βελτίωση των αποτελεσμάτων στις επιχειρήσεις αυτοκινήτων. Η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων, κυρίως, αλλά και των συνολικών κεφαλαίων είναι έντονα αρνητική. Ακόμα η δανειακή επιβάρυνση του κλάδου κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα και ο μέσος ετήσιος όρος της στην περίοδο 1980-88 είναι ανώτερος από τον αντίστοιχο του συνόλου της βιομηχανίας.

- Χρηματοδότη του Κλάδου

Το μερίδιο του κλάδου στη χρηματοδότηση του συνόλου της βιομηχανίας ήταν 4/91%. Παρά τη στασιμότητα της χρηματοδότησης του κλάδου, ένδειξη για επενδυτική δραστηριότητά του αποτελεί και η αύξηση των μακροπρόθεσμων πιστώσεων κατά την ίδια περίοδο.

- Προοπτικές του Κλάδου

Μακροχρόνιες: Αν και ο κλάδος των μεταφορικών μέσων πλήττεται σημαντικά, τόσο διεθνώς όσο και στον Κοινοτικό χώρο, οι προοπτικές του κλάδου (σαν σύνολο) μακροχρόνια στην Ελλάδα εξαρτώνται βασικά από την πορεία των δημοσίων επενδύσεων.

Για την τελική επιβίωση όμως του κλάδου και ειδικότερα των ελληνικών ναυπηγείων, που είναι και ο πλέον ανεπτυγμένος υποκλάδος, απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο εκσυγχρονισμός του παραγωγικού εξοπλισμού και η μεταφορά τεχνογνωσίας από το εξωτερικό. Επίσης, ο υποκλάδος κατασκευής ανταλλακτικών αυτοκινήτων αναμένεται να έχει καλές προοπτικές με την προϋπόθεση να ξεπεράσει ορισμένες από τις ενδογενείς αδυναμίες του (μικρή κλίμακα παραγωγής, κόστος πρώτων υλών, μεγάλη διασπορά και έλλειψη τεχνολογικού εξοπλισμού).

4. Έπιπλα και Είδη Επίπλωσης (Κλάδος 26)

- Μέγεθος του Κλάδου

Ο κλάδος των βιομηχανιών επίπλων και ειδών επίπλωσης περιελάμβανε μέχρι ο 1987, 87 κεφαλαιουχικές εταιρείες (ΑΕ και ΕΠΕ) με μέση ετήσια απασχόληση 5.768 άτομα, η δε συμβολή του κλάδου στην οικονομία της χώρας είναι σχετικά περιορισμένη.

- Συγκρότηση του Κλάδου

Η ΕΣΥΕ κατατάσει τις μονάδες του κλάδου, ανάλογα με τη βασική πρώτη ύλη που χρησιμοποιούν στην παραγωγή σε 2 υποκλάδους: κατασκευής επίπλων και ειδών επίπλωσης και κατασκευής μεταλλικών επίπλων.

Ο υψηλός συγκριτικά βαθμός παγιοποίησης της περιουσίας του κλάδου κατά την περίοδο 1983-1987 και η μικρή συμμετοχή του σε βασικά μεγέθη της οικονομίας της χώρας, οφείλεται στην πολύ μεγάλη διασπορά του δυναμικού του κλάδου σε επιχειρήσεις, των οποίων η συμμετοχή αν και είναι μεγάλη στον κλάδο, δεν λαμβάνεται υπ' όψη σε μετρήσεις που γίνονται για το σύνολο της μεταποίησης της χώρας.

- Παραγωγή του Κλάδου

Η παραγωγή παρουσιάζει έντονες διακυμάνσεις κατά την περίοδο 1980-1988 ενώ οι εξαγωγές επίπλων παρουσίασαν μείωση και τη διετία 1986-1987 έφτασαν στο χαμηλότερο σημείο. Ο υποκλάδος κατασκευής ξύλινων επίπλων ακολούθησε πορεία ανάλογη με εκείνη του κλάδου συνολικά, ενώ ο υποκλάδος παραγωγής μεταλλικών επίπλων είχε αντίθετη πορεία και ο δείκτης παραγωγής του ήταν υψηλότερος σε σχέση με το συνολικό δείκτη παραγωγής του κλάδου, κυρίως λόγω αύξησης της ζήτησης για εξοπλισμό γραφείων επιχειρήσεων.

- Οικονομικά αποτελέσματα του Κλάδου

Κατά την περίοδο 1983-1987 ο κλάδος εμφάνισε θετικά αποτελέσματα μόνο το 1985, όπου παρατηρείται μια πρόσκαιρη ανάκαμψη της παραγωγής του.

Η αποδοτικότητα των ιδίων και των συνολικών κεφαλαίων ήταν αρνητική, σ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο (εκτός του 1985).

Η δανειακή επιβάρυνση του κλάδου κυμάνθηκε σε επίπεδα χαμηλότερα εκείνων του συνόλου της βιομηχανίας.

- Χρηματοδότηση του Κλάδου

Το μερίδιο του κλάδου στη χρηματοδότηση του συνόλου της βιομηχανίας ήταν το μικρότερο από κάθε άλλο κλάδο (0,48%). Κατά την τριετία 1985-1987, η χρηματοδότησή του παρουσίασε σημαντική αύξηση, λόγω αύξησης τόσο των μακροπρόθεσμων όσο και των βραχυπρόθεσμων πιστώσεων.

- Προοπτικές του Κλάδου

Οι βραχυχρόνιες προοπτικές είναι ενθαρρυντικές κι εκτιμάται ότι ο κλάδος θα παρουσιάσει κέρδη και ειδικά ο υποκλάδος μεταλλικών επίπλων.

Όσον αφορά τις μακροχρόνιες προοπτικές του, ο κλάδος είναι παραδοσιακά στραμμένος στην εσωτερική αγορά, ενώ οι εξαγωγές του (κυρίως των μεταλλικών επίπλων) είναι σποραδικές και αμελητέες. Με την άνοδο του βιοτικού επιπέδου, παρατηρείται μια σημαντική τάση αύξησης των εισαγωγών επίπλων σε ορισμένες κατηγορίες (όπως τα έπιπλα κουζίνας).

Οι μακροχρόνιες προοπτικές του κλάδου εξαρτώνται από τον εκσυγχρονισμό του, μέσω της τυποποίησης της πρώτης ύλης και των προϊόντων του, ώστε να γίνει ανταγωνιστικότερος και ν' αντιμετωπίσει με ίσους όρους τις αντίστοιχες κοινοτικές επιχειρήσεις.

5. Τελικά προϊόντα από μέταλλο (Κλάδος 35)

• Μέγεθος του Κλάδου

Ο κλάδος αντικειμένων μετάλλου το 1987 περιελάμβανε 277 κεφαλαιουχικές εταιρίες (ΑΕ και ΕΠΕ) και επηρεάζει σημαντικά τα μεγέθη τη μεταποίησης. Η συμμετοχή του κλάδου στη διαμόρφωση του προϊόντος της βιομηχανίας ήταν 4,2% και στη μέση ετήσια απασχόληση μισθωτών στη βιομηχανία 5,9% (22.995 απασχολούμενοι).

• Συγκρότηση του Κλάδου

Η ΕΣΥΕ περιλαμβάνει στον κλάδο 9 υποκλάδους που απασχολούνται με την κατασκευή: Σιδηροσωλήνων – Συρμάτων, αλυσίδων, κοχλιών και καρφιτσών – Ειδών από μέταλλο για οικοδομές και μεταλλικές κατασκευές – Εργαλείων από μέταλλο – Συσκευών μαγειρικής, φωτισμού και θέρμανσης (πλην ηλεκτρικών), όπως και ειδών υδραυλικής και φανοποιίας – Αντικειμένων από χυτοσίδηρο – Ειδών χαλκούργιας, ορειχαλκούργιας και από μόλυβδο – Σκευών από αλουμίνιο και ειδών εμαγιέ – Λοιπών αντικειμένων από μέταλλο εκτός μηχανών και μεταφορικού υλικού.

• Παραγωγή του Κλάδου

Ο μέσος όρος του δείκτη παραγωγής στην περίοδο 1980-88 διαμορφώνεται σε 96,1 με 100 τη μέση παραγωγή του 1980. Στην περίοδο 1980-84 ο δείκτης παραμένει σε επίπεδα λίγο υψηλότερα του 100, όμως από το 1985 διατηρείται σταθερά κάτω του 100 παρά τις μικρές ανακάμψεις το 1986 και 1988.

• Οικονομικά αποτελέσματα του Κλάδου

Ο κλάδος, σε αντίθεση με το σύνολο της βιομηχανίας, παρουσιάζεται κερδοφόρος την περίοδο 1983-85, ενώ τα δύο τελευταία χρόνια 1986 και 1987 παρουσιάζει έντονες ζημιές.

Στη διατήρηση του αρνητικού αποτελέσματος του κλάδου για το 1987 στα επίπεδα του 1986 έχει επηρεάσει η αύξηση των ζημιών της Πυρκάλ, θα πρέπει να σημειωθεί ότι με τη μεταβολή του αποτελέσματος του κλάδου σε ζημιές τα έτη 1986 και 1987, η αποδοτικότητα τόσο των ιδίων όσο και των συνολικών κεφαλαίων μετατράπηκε σε αρνητική.

Τέλος η δανειακή επιβάρυνση σε αντίθεση με την περίοδο 1983-85 αυξήθηκε σε υψηλότερα επίπεδα από αυτά του συνόλου της βιομηχανίας λόγω και της χρηματοδότησης των ζημιών που εμφάνισε ο κλάδος.

• Χρηματοδότηση του Κλάδου

Το μερίδιο του κλάδου στη χρηματοδότηση του συνόλου της βιομηχανίας ήταν 6,17 το 1987.

Η μέση ετήσια αύξηση της χρηματοδότησης του κλάδου την περίοδο 1985-87 ήταν 12,44% και οφείλεται κυρίως στην αύξηση των μακροπρόθεσμων πιστώσεων με μέσο ετήσιο ρυθμό 23,43% ενώ οι βραχυπρόθεσμες πιστώσεις αυξήθηκαν με μικρότερο ρυθμό (8,58%).

• Προοπτικές του Κλάδου

Μακροχρόνιες: Οι μακροχρόνιες προοπτικές του κλάδου εξαρτώνται από τον εκσυγχρονισμό του παραγωγικού εξοπλισμού. Συγκεκριμένα, καλύτερες προοπτικές έχει ο υποκλάδος παραγωγής ειδών συσκευασίας από αλουμίνιο καθώς και ο υποκλάδος παραγωγής σιδηροσωλήνων με την προϋπόθεση υλοποίησης των μεγάλων έργων (Αχελώος, φυσικό αέριο). Επίσης ο υποκλάδος της συρματοουργίας έχει σημαντικές προοπτικές στον βαθμό που προχωρήσει σε εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεών του και επεκταθεί στην παραγωγή νέων προϊόντων. Αντίθετα οι υπόλοιποι υποκλάδοι οι οποίοι στην Ελλάδα έχουν βιοτεχνικό χαρακτήρα έχουν περιορισμένες δυνατότητες ανάπτυξης.

6. Προϊόντα από ξύλο και φελλό (Κλάδος 25)

• Μέγεθος του Κλάδου

Ο κλάδος των βιομηχανιών ξύλου περιλάμβανε το 1987, 65 κεφαλαιουχικές εταιρίες (ΑΕ και ΕΠΕ), με 7.700 απασχολούμενους και με σχετικά περιορισμένη σημασία για την οικονομία της χώρας.

• Συγκρότηση του Κλάδου

Ο κλάδος των βιομηχανιών ξύλου κα φελλού ανήκει στην ελαφριά βιομηχανία. Η ΕΣΥΕ κατατάσσει στον κλάδο από 4 υποκλάδους που ασχολούνται με τη μηχανική κατεργασία του ξύλου, κατασκευή οικοδομικών ειδών, ειδών συσκευασίας από ξύλο και φυτικές ίνες κλπ.

• Παραγωγή του Κλάδου

Η παραγωγή του κλάδου ήταν έντονα πτωτική στη διάρκεια της περιόδου 1980-1988, με εξαίρεση το 1987 όπου παρατηρήθηκε μια μικρή ανάκαμψη του δείκτη παραγωγής του κλάδου. Η παραγωγή φαίνεται να εξαρτάται σημαντικά από την πορεία της οικοδομικής δραστηριότητας, αλλά και από την τάση υποκατάστασης του ξύλου με άλλα δομικά υλικά.

Μικρότερη κάμψη στην παραγωγή παρουσίασαν οι μονάδες που ασχολούνται με την κατεργασία του φελλού, την κατασκευή ξυλοκιβωτίων και τεχνητής ξυλείας.

Αντίθετα, αρνητικά στην εξέλιξη της παραγωγής συνέβαλαν οι μονάδες που ασχολούνται με την παραγωγή καπλαμάδων – κόντρα πλακέ καθώς και οικοδομικών ειδών (σανίδες, πατώματα, ρολά, κλίμακες κλπ.)

• Οικονομικά αποτελέσματα του Κλάδου

Ο κλάδος παρουσιάζεται ζημιογόνος καθ' όλη την περίοδο 1983-1986, ενώ το 1987, όπου υπήρξε μια μικρή ανάκαμψη της παραγωγής, ο κλάδος παρουσίασε για πρώτη φορά κέρδη. Η κακή πορεία των αποτελεσμάτων του κλάδου είχε σαν αποτέλεσμα η αποδοτικότητα, τόσο των ιδίων όσο και των συνολικών κεφαλαίων να είναι αρνητική (εκτός του 1987) και χειρότερη των αντίστοιχων μεγεθών του συνόλου της βιομηχανίας.

• Χρηματοδότηση του Κλάδου

Η δανειακή επιβάρυνση του κλάδου κυμαίνεται (εκτός του 1986) σε ελαφρώς χαμηλότερα επίπεδα, σε σχέση με το σύνολο της βιομηχανίας. Κατά την περίοδο 1985-1987 ο κλάδος παρουσίασε μέση ετήσια αύξηση της βραχυχρόνιας χρηματοδότησης κατά 8,43%, έναντι μέσης ετήσιας μείωσης κατά 7,61% των μακροπρόθεσμων πιστώσεων.

• Προβλήματα και αδυναμίες του Κλάδου

Τα σημαντικότερα προβλήματα του κλάδου είναι τα εξής:

- α. Η ανεπάρκεια και η κατώτερη ποιότητα της εγχώριας πρώτης ύλης.
- β. Ο μεγάλος αριθμός μικρών μονάδων και η σχεδόν παντελής έλλειψη καθετοποιημένων συγκροτημάτων.
- γ. Έλλειψη τυποποίησης των προϊόντων του κλάδου.
- δ. Μειωμένη απασχόληση του δυναμικού των μονάδων.
- ε. Γρήγορη οικονομική απαξίωση του μηχανολογικού εξοπλισμού.
- στ. Δυσχέρειες στην εισαγωγή ακατέργαστης τροπικής ξυλείας.

• Προοπτικές του Κλάδου

Στον τομέα του ξύλου, που αποτελεί το σημαντικότερο μέρος της παραγωγικής δραστηριότητας του κλάδου, οι μακροχρόνιες προοπτικές του εξαρτώνται κυρίως από την πορεία της οικοδομικής δραστηριότητας συνολικά, αλλά και από την τάση υποκατάστασης του ξύλου στην οικοδομή από άλλα υλικά ανάλογα με τη χρήση (πλαστική ύλη για τα ρολά, μάρμαρο για τα πατώματα κλπ.).

Ο υποκλάδος της επεξεργασίας του φελλού έχει περιορισμένες δυνατότητες ανάπτυξης, αφού ο φελλός χρησιμοποιείται βασικά μόνο στην εμφιάλωση κρασιών.

6.3 ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

6.3.1 ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Εκτός από μεταποίηση, σημαντική οικονομική δραστηριότητα για τους κατοίκους της πόλης των Σερρών αποτελεί και το εμπόριο που είναι ένας από τους κύριους κλάδους του τριτογενούς τομέα που όπως προαναφέρθηκε απασχολεί την πλειοψηφία των κατοίκων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ (Απογραφές Βιομηχανίας – Βιοτεχνίας και Εμπορίου 1978,1984) το 1984 τα καταστήματα εμπορίου αποτελούν το 61,2% του συνόλου των καταστημάτων στο Δήμο και απασχολούν το 46,3% του συνόλου των απασχολούμενων. Όσον αφορά τη διαχρονική εξέλιξη της εμπορικής δραστηριότητας στο Δήμο (Πίνακας 6.3.1) παρατηρείται ότι το 1978(1) υπήρχαν στις Σέρρες 1216 καταστήματα εμπορίου που απασχολούσαν 2469 εργαζόμενους. Μεταξύ 1978 και 1984 τα εμπορικά καταστήματα στην περιοχή σημείωσαν αύξηση 26,07% αριθμώντας 1533, σύμφωνα με την απογραφή της ΕΣΥΕ του 1984. Η ανάπτυξη του εμπορίου οδήγησε σε αύξηση (σαφώς μικρότερη από αυτή των καταστημάτων) του απασχολούμενου προσωπικού σ' αυτό κατά 8,3% (2674 απασχολούμενοι).

Την ίδια περίοδο στο Νομό Σερρών παρατηρείται αύξηση των καταστημάτων (9,97%) με ταυτόχρονη μείωση των απασχολούμενων (5,84%). Αντίστοιχη εικόνα παρατηρείται και στο Σύνολο Χώρας όπου τα καταστήματα αυξήθηκαν κατά 11,86% ενώ η απασχόληση μειώθηκε κατά 5,84%. Επομένως η αύξηση των καταστημάτων στις Σέρρες είναι σαφώς υψηλότερη από την αντίστοιχη αύξηση του Νομού και του Συνόλου της Χώρας.

Από τους επιμέρους κλάδους του εμπορίου (χονδρικό-λιανικό) η κυριαρχία του λιανικού εμπορίου είναι σαφής (Πίνακας 6.3.2). Το 1984 τα καταστήματα λιανικού εμπορίου αποτελούν το 90,02%

-----
(1) Από την απογραφή του εμπορίου του 1978 έχουν αφαιρεθεί τα καταστήματα που ανήκουν στον κλάδο 66 (εστιατόρια-ξενοδοχεία) για να υπάρξει συγκρισιμότητα με τα αντίστοιχα στοιχεία του 1984, όπου δεν περιλαμβάνεται η κατηγορία αυτή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3.1
ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.1978-1984.

	1978			1984		
	Σ	Α	Α/Σ	Σ	Α	Α/Σ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	1216	2469	2,0	1533	2674	1,7
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	2018	3759	1,9	2401	3778	1,6
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	3860	6433	1,7	4245	6057	1,4
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	188635	397598	2,1	211013	384038	1,8

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3.1 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)
ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.1978.

		ΧΩΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ			ΛΙΑΝ ΕΜΠΟΡΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ	
		61	62	63	ΣΥΝΟΛΟ	64/65	ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	Χ	135	1	16	152	1064	1216
	Λ	487	2	37	526	1943	2469
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	Χ	181	1	17	199	1819	2018
	Λ	560	2	38	600	3159	3759
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	Χ	285	1	23	309	3551	3860
	Λ	742	2	44	788	5645	6433
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	Χ	25104	162	2810	28076	180559	188635
	Λ	93099	492	8362	101953	295645	397598

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3.1 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)
ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.1984.

		ΧΩΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ			ΛΙΑΝ ΕΜΠΟΡΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ	
		61	62	63	ΣΥΝΟΛΟ	64/65	ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	Χ	131	3	19	153	1380	1533
	Λ	275	5	50	330	2344	2674
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	Χ	179	4	23	206	2195	2401
	Λ	344	6	55	405	3368	3773
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	Χ	245	4	26	275	3970	4245
	Λ	454	6	59	519	5538	6057
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	Χ	22886	332	2903	26121	184892	211013
	Λ	73155	657	8903	82715	301318	384033

ΠΗΓΗ:ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.ΕΣΥΕ 1978.1984.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3.2
ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ (ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ) 1978

		ΧΩΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ			ΛΙΑΝ ΕΜΠΟΡΙΟ		ΣΥΝΟΛΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
		61	62	63	ΣΥΝΟΛΟ	64/65	
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	Χ	88,82	0,66	10,53	12,50	87,50	100,00
	Λ	92,59	0,38	7,03	21,30	78,70	100,00
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	Χ	90,95	0,50	8,54	9,86	90,14	100,00
	Λ	93,33	0,33	6,33	15,96	84,04	100,00
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	Χ	92,23	0,32	7,44	8,01	91,99	100,00
	Λ	94,16	0,25	5,58	12,25	87,75	100,00
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	Χ	89,41	0,58	10,01	14,88	85,12	100,00
	Λ	91,32	0,48	8,20	25,64	74,36	100,00

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3.2 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)
ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ (ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ) 1984

		ΧΩΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ			ΛΙΑΝ ΕΜΠΟΡΙΟ		ΣΥΝΟΛΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
		61	62	63	ΣΥΝΟΛΟ	64/65	
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	Χ	85,62	1,96	12,42	9,98	90,02	100,00
	Λ	83,33	1,52	15,15	12,34	87,66	100,00
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	Χ	86,89	1,94	11,17	8,58	91,42	100,00
	Λ	84,94	1,48	13,58	10,73	89,27	100,00
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	Χ	89,09	1,45	9,45	6,48	93,52	100,00
	Λ	87,48	1,16	11,37	8,57	91,43	100,00
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	Χ	87,62	1,27	11,11	12,38	87,62	100,00
	Λ	88,44	0,79	10,76	21,64	78,46	100,00

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3.2 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)
ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ (ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ) 1978-1984

		ΧΩΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ			ΛΙΑΝ ΕΜΠΟΡΙΟ		ΣΥΝΟΛΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
		61	62	63	ΣΥΝΟΛΟ	64/65	
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	Χ	-2,96	200,00	18,75	0,66	29,70	26,07
	Λ	-43,53	150,00	35,14	-37,26	20,64	8,30
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	Χ	-1,10	300,00	35,29	3,52	20,67	18,98
	Λ	-38,57	200,00	44,74	-32,50	6,62	0,37
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	Χ	-14,04	300,00	13,04	-11,00	11,80	9,97
	Λ	-38,81	200,00	34,09	-34,14	-1,90	-5,84
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	Χ	-8,84	104,94	3,31	-6,96	15,16	11,86
	Λ	-21,42	33,54	6,47	-18,87	1,92	-3,41

ΠΗΓΗ ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΕΣΥΕ 1978, 1984.

του συνόλου των εμπορικών καταστημάτων του Δήμου και συγκεντρώνουν το 87,66% της απασχόλησης στον κλάδο του εμπορίου.

Κατά την περίοδο 1978-84 τα καταστήματα λιανικού εμπορίου αυξήθηκαν κατά 29,7%, ενώ η απασχόληση επίσης σημείωσε αύξηση της τάξης του 20,64%.

Αυξητική τάση ως προς τα καταστήματα την ίδια χρονική περίοδο παρουσιάζει ο Νομός και το Σύνολο της Χώρας (κατά 11,8% και 15,16% αντίστοιχα), ενώ η απασχόληση σημείωσε μικρή μείωση στο Νομό (κατά 1,90%) και η μικρή αύξηση (κατά 1,92%) στο Σύνολο της Χώρας. Ωστόσο, οι Σέρρες παρουσιάζουν μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση των καταστημάτων και από το Νομό και το Σύνολο της Χώρας ενώ η αύξηση των απασχολούμενων είναι αντίστοιχα πολύ υψηλότερη.

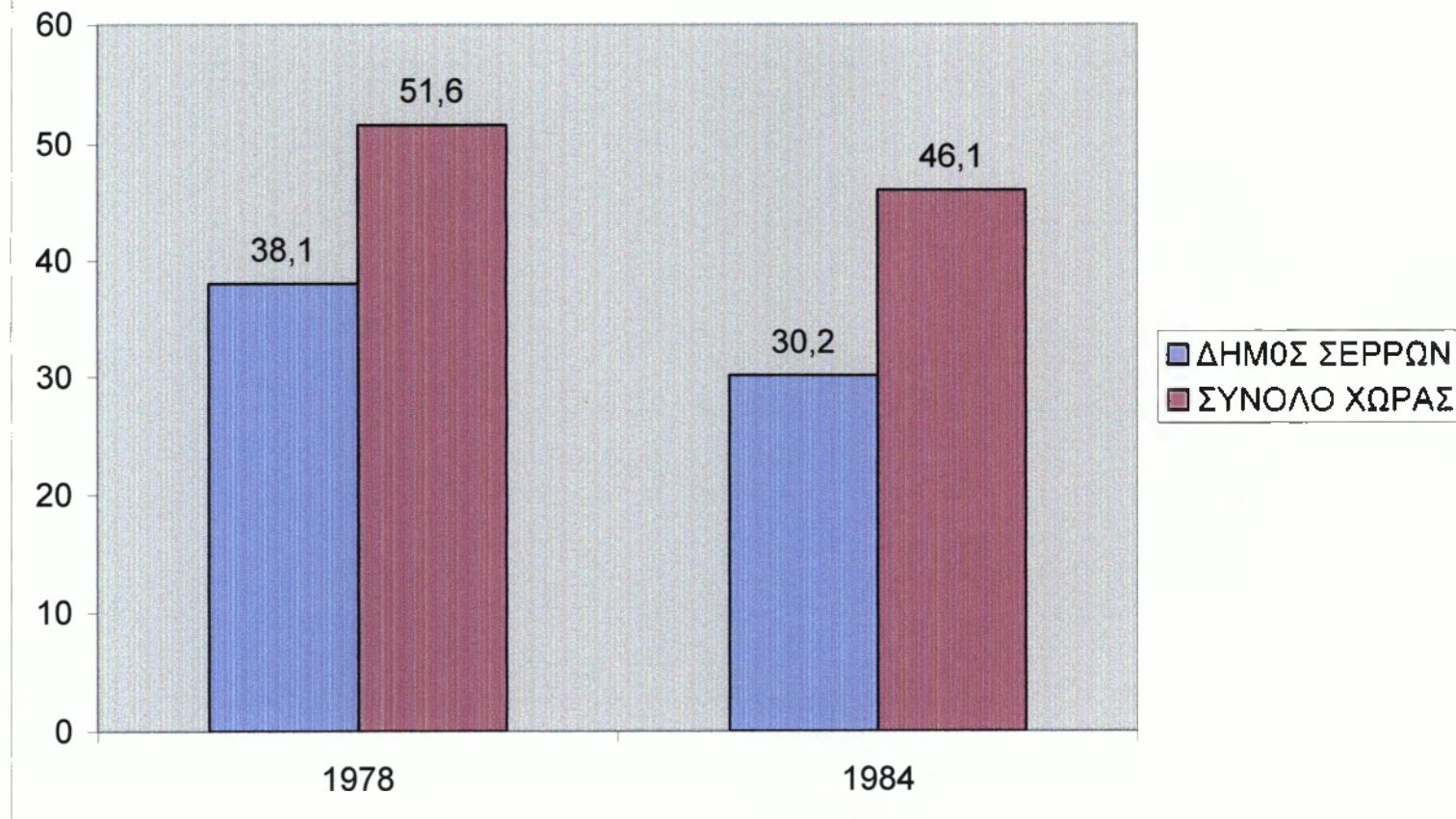
Όσον αφορά το χονδρικό εμπόριο στις Σέρρες στη διάρκεια της ίδιας περιόδου παρατηρείται στασιμότητα ως προς τα καταστήματα (0,66% αύξηση) και σημαντική πτώση (κατά 37,14%) της απασχόλησης. Αντίστοιχη εικόνα παρουσιάζει και ο Νομός και το Σύνολο της Χώρας με μεγαλύτερη μείωση των καταστημάτων (1,0% και 18,87% αντίστοιχα), ενώ η μείωση της απασχόλησης είναι μικρότερη (34,14% και 18,87% αντίστοιχα).

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται τάση εξάπλωσης του εμπορίου στο Δήμο. Το γεγονός αυτό υποδηλώνεται και από το λόγο κατοίκων / εμπορικό κατάστημα (Διάγραμμα 6.3.1). Το 1978 ο λόγος είναι 38,1 κάτοικοι ανά εμπορικό κατάστημα, ενώ το 1984 μειώνεται στους 30,2 κατοίκους ανά εμπορικό κατάστημα, γεγονός που υποδηλώνει ότι αναλογούν περισσότερα καταστήματα ανά κάτοικο.

Παρά την σημαντική αύξηση που παρουσιάζει το εμπόριο στο Δήμο, η μεγαλύτερη αύξηση των καταστημάτων από αυτή των απασχολούμενων έχει σαν αποτέλεσμα την μείωση του μέσου μεγέθους καταστήματος (Πίνακας 6.3.3) από 2,03 το 1978 σε 1,74 το 1984. Η σημαντική παρουσία (και η αύξηση της σημασίας του) του λιανικού εμπορίου υποδηλώνει την ανάγκη στήριξης των μικρομεσαίων μονάδων του κλάδου, αφ' ενός για να ενισχυθεί και να διατηρηθεί η εμπορική κίνηση που υπάρχει και αφ' ετέρου να αντιμετωπισθούν προβλήματα που έχουν να κάνουν με την ενοποίηση της Ευρωπαϊκής Αγοράς.

ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΑΝΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΣΤΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ 1978-1984

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.3.1

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3.3
 ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ (ΜΕΣΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ) 1978,1984

		ΧΩΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ				ΛΙΑΝ ΕΜΠΟΡΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΧΩΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ				ΛΙΑΝ ΕΜΠΟΡΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ
		61	62	63	ΣΥΝΟΛΟ	64/65	ΕΜΠΟΡΙΟΥ	61	62	63	ΣΥΝΟΛΟ	64/65	ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	Α/Σ	3,61	2,00	2,31	3,46	1,83	1,03	2,10	1,67	2,63	2,16	1,70	1,74
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	Α/Σ	3,09	2,00	2,24	3,02	1,74	1,86	1,92	1,50	2,39	1,97	1,53	1,57
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	Α/Σ	2,60	2,00	1,91	2,55	1,59	1,67	1,85	1,50	2,27	1,89	1,39	1,43
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	Α/Σ	3,71	3,04	2,98	3,68	1,84	2,11	3,20	1,98	3,07	3,17	1,63	1,82

ΠΗΓΗ: ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΕΣΥΕ 1978, 1984

Όσον αφορά την χωροθέτηση του εμπορίου στην πόλη των Σερρών αυτό οριοθετείται κύρια γύρω από την Πλατεία Ελευθερίας και την Πλατεία Εμπορίου.

Καταστήματα χονδρικού εμπορίου, όπως οι αντιπροσωπείες βρίσκονται χωροθετημένα στον εθνικό δρόμο Σερρών – Θεσ/νίκης κοντά στην πόλη και τα ψυγεία στον επαρχιακό δρόμο Σερρών – Νιγρίτας.

Η πόλη των Σερρών δέχεται πληθυσμούς των γύρω οικισμών της επαρχίας Σερρών που βρίσκονται σε μικρή απόσταση από την πόλη με σκοπό τα ψώνια που αφορούν κυρίως ρουχισμό και οικιακό εξοπλισμό.

Μικρότερης έντασης μετακινήσεις για τον ίδιο σκοπό γίνονται από τις περιοχές επιρροής των πρωτευουσών των επαρχιών Νιγρίτας, Ν. Ζίχνης και Σιδηροκάστρου, ενώ τα πιο απομακρυσμένα χωρά μετακινούνται προς την Θεσ/νίκη και τη Δράμα για τέτοιου είδους αγορές.

Για το εμπόριο τροφίμων ή γεωργικών φαρμάκων υπάρχει συνήθως αυτάρκεια στους αγροτικούς οικισμούς με μεσαία ή μικρή ένταση μετακινήσεων προς τις Σέρρες.

Έτσι οι μετακινήσεις ως προς το εμπόριο ακολουθούν τη διοικητική κλιμάκωση των οικισμών, ενώ η ακτίνα επιρροής του εμπορίου γεωργικών φαρμάκων και τροφίμων είναι σχετικά μικρή και του ρουχισμού και των οικοσκευών είναι μεγαλύτερη.

6.3.2 ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Στο κεφάλαιο των οικονομικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών που αφορά την απασχόληση κατά τομέα και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας των κατοίκων της πόλης των Σερρών τονίστηκε η σημαντική παρουσία του τριτογενούς τομέα με κύριους επιμέρους κλάδους απασχόλησης το εμπόριο και τις υπηρεσίες.

Οι δυνατότητες παρουσίασης των καταστημάτων και των απασχολουμένων της πόλης των Σερρών περιορίζεται στη απογραφή καταστημάτων Βιομηχανίας – Βιοτεχνίας Εμπορίου και Υπηρεσιών του 1978 και του 1988 (μόνο σε επίπεδο Νομού) της ΕΣΥΕ, αφού στις απογραφές 1973 και 1978 δεν έγινε αντίστοιχη απογραφή των Υπηρεσιών.

Ωστόσο, η σημαντική παρουσία της πόλης των Σερρών είναι εμφανής σε σχέση με τη συγκέντρωση των υπηρεσιών σ' αυτήν στο Νομό.

Ειδικότερα η παρουσίαση των κλάδων 7,8,9 (2) που αφορούν τις υπηρεσίες παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3.4

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, 1978

ΚΛΑΔΟΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	7		8		9	
		ΑΠΟΛΥΤΑ	%	ΑΠΟΛΥΤΑ	%	ΑΠΟΛΥΤΑ	%
ΣΕΡΡΕΣ	Κ	56	38,3	122	45,2	140	27,6
	Α	1095	70,3	396	54,5	231	29,9
ΕΠΑΡΧΙΑ	Κ	83	56,8	156	57,8	259	51,1
	Α	1166	71,6	477	65,6	418	54,1
ΝΟΜΟΣ	Κ	146	100,0	270	100,0	507	100,0
ΣΕΡΡΩΝ	Α	1558	100,0	727	100,0	773	100,0

ΠΗΓΗ: ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ΕΣΥΕ 1978

(2) Ο κλάδος 7 περιλαμβάνει τους επιμέρους κλάδους των Μεταφορών των Αποθηκεύσεων και των Επικοινωνιών.

Ο κλάδος 8 περιλαμβάνει τους επιμέρους κλάδους των Τραπεζών και Λοιπών Οικονομικών Ιδρυμάτων, των Ασφαλειών, της Διεκπεραίωσης Υποθέσεων, των Ενοικιάσεων Κινητών και των Ενοικιάσεων ακινήτων.

Ο κλάδος 9 περιλαμβάνει τους κλάδους Κυβερνητικών Υπηρεσιών, των Υπηρεσιών Υγιεινής και Νεκροταφείων, της Παιδείας, των Υπηρεσιών Επιστημονικών Ερευνών, των Ιατρικών και Υγειονομικών Υπηρεσιών, της Κοινωνικής Πρόνοιας και Λοιπών Επαγγελματικών Οργανώσεων, των Υπηρεσιών Αναψυχής και Πολιτισμού, των Προσωπικών Υπηρεσιών και των Οικιακών Υπηρεσιών.

Στον κλάδο 7 στην πόλη των Σερρών συγκεντρώνεται το 38,3% των καταστημάτων που υπάρχουν στο Νομό και το 70,3% της απασχόλησης. Αντίστοιχα στην επαρχία Σερρών συγκεντρώνεται το 56,8% των καταστημάτων και το 71,6% των απασχολούμενων στον κλάδο σε σχέση με το Νομό.

Στον κλάδο 8 η συγκέντρωση των καταστημάτων στην πόλη των Σερρών είναι της τάξης του 45,2% και των απασχολούμενων της τάξης του 54,5% σε σχέση με το Νομό Σερρών. Αντίστοιχα, στην Επαρχία Σερρών συγκεντρώνεται το 57,8% των καταστημάτων και το 65,6% της απασχόλησης στον κλάδο σε σχέση με το Νομό.

Στον κλάδο 9 στην πόλη των Σερρών παρατηρείται συγκέντρωση της απασχόλησης κατά 29,9% και των καταστημάτων κατά 27,6% από το σύνολο που αφορούν το Νομό Σερρών. Ταυτόχρονα στην Επαρχία Σερρών συγκεντρώνεται το 51,1% των καταστημάτων και το 54,1% στον κλάδο αυτό σε σχέση με το σύνολο του Νομού. Σύμφωνα με την απογραφή του 1988 στον Νομό Σερρών οι κλάδοι που αφορούν τις υπηρεσίες παρουσιάζουν της εξής εικόνα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3.5

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, 1988

ΚΛΑΔΟΙ		7		8		9	
		ΑΠΟΛΥΤΑ	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1978-1988	ΑΠΟΛΥΤΑ	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1978-1988	ΑΠΟΛΥΤΑ	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1978-1988
ΠΕΡΙΟΧΗ							
ΝΟΜΟΣ	Κ	127	-13,0	422	+56,3	610	+20,3
ΣΕΡΡΩΝ	Α	1039	-33,3	1218	+67,5	1014	+31,2

ΠΗΓΗ: ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ΕΣΥΕ 1988

Θεωρώντας ότι η εικόνα που παρουσιάζουν οι τρεις αυτοί κλάδοι των Υπηρεσιών το 1988 αντικατοπτρίζουν κατά μεγάλο μέρος την αντίστοιχη εικόνα στην πόλη των Σερρών (αφού σ' αυτήν παρουσιάζονται οι μεγαλύτερες συγκεντρώσεις στους κλάδους των Υπηρεσιών το 1978) μπορούμε να θεωρήσουμε ότι η συνολική αύξηση των καταστημάτων και απασχόλησης που παρατηρείται το 1988 σε σχέση με το 1978 στο Νομό σχετίζεται με μια αντίστοιχη αύξηση στην πόλη των Σερρών.

Η σημαντικότερη αύξηση καταστημάτων και απασχόλησης παρατηρείται στον κλάδο 8 (περιλαμβάνει τους κλάδους των Τραπεζών και των Ασφαλειών κυρίως) οφείλεται κυρίως στην αντίστοιχη αύξηση που παρατηρείται στην πόλη των Σερρών (λαμβάνοντας υπόψη την παραδοχή της ανάλογης συμπεριφοράς με αυτή του 1978). Ανάλογες παρατηρήσεις μπορούμε να κάνουμε για τον κλάδο 9, ότι η σημαντική αύξηση που παρουσιάζει στο Νομό αντικατοπτρίζει αντίστοιχη αύξηση και στην πόλη των Σερρών.

Τέλος, η σημαντική πτώση που παρουσιάζει ο κλάδος 7 στο Νομό (κυρίως στην απασχόληση) και οφείλεται κυρίως στον υποκλάδο των Επικοινωνιών αντικατοπτρίζει μια αντίστοιχη μείωση και στον Δήμο Σερρών.

Στο συμπέρασμα θα μπορούσε να παρατηρήσει κανείς ότι η πόλη των Σερρών συγκεντρώνει σημαντικές εξυπηρετήσεις που αφορούν την παροχή υπηρεσιών στο Νομό με τάσεις αύξησής τους διαχρονικά, γεγονός που επιβεβαιώνει τις παρατηρήσεις που έγιναν στο κεφάλαιο των οικονομικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών και αφορούν την κυριαρχία του τριτογενούς τομέα στο Δήμο.

6.4. ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

6.4.1. ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 1262/82

Α. ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΕΘΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦ. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ο Νόμος 1262/82 υπήρξε κατά τα τελευταία έτη κινητήριο μοχλός των επενδύσεων στο Νομό Σερρών, όπως άλλωστε και σε όλη την Ελλάδα. Η πολύ μεγάλη πλειοψηφία των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν, ακόμα και αυτών που σχεδιάστηκαν, υπήχθησαν στο νόμο αυτό με στόχο την εκμετάλλευση των σημαντικών κινήτρων που παρείχε σε παραγωγικές επενδύσεις. Επομένως η ανάλυση των επενδύσεων που υπήχθησαν στο Ν. 1262/82 και αυτών που ολοκληρώθηκαν δίδει μια σαφή εικόνα του επενδυτικού κλίματος στο Νομό Σερρών των εκτιμήσεων και προτιμήσεων των επενδυτών.

Ειδικότερα, στο Νομό Σερρών από την έναρξη ισχύος του νόμου μέχρι τις 30/6/90 υπάχθηκαν στο Νόμο 282 επενδύσεις από τις οποίες ολοκληρώθηκε το 73,8% (208 επενδύσεις). Το ύψος του επενδεδυμένου κεφαλαίου φτάνει τα 16.107.095.970 δρχ. και αυτό αντιστοιχεί σε ύψος επιχορηγήσεων από το κράτος 5.527.845.970 δρχ., δανειοδοτήσεων από το τραπεζικό σύστημα 7.123.027.912 δρχ. και 3.456.222.088 δρχ. σε ίδια συμμετοχή των επενδυτών. Οι νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται στον Νομό σύμφωνα με τις εντάξεις στον νόμο είναι 3614, από αυτές σύμφωνα με τις υλοποιήσεις των επενδύσεων υφίσταται το 62,8%(2272 υπάρχουσες θέσεις εργασίας).

Από τις 282 επενδύσεις στο Νομό Σερρών, οι 134 (45,5%) αφορούν επενδύσεις στην Επαρχία Σερρών, ενώ από αυτές πραγματοποιήθηκε το 5,4% (101 επενδύσεις). Από το ύψος του επενδεδυμένου κεφαλαίου στο νομό, το 52,9%(8.526.771.999 δρχ.) αφορά την Επαρχία Σερρών. Το ύψος των επιχορηγήσεων από το κράτος φτάνει τα 3.724.088.512 δρχ., ενώ των δανειοδοτήσεων τα 4.263.198.980 δρχ. Από τις 3614 θέσεις εργασίας, οι 2091 θέσεις (57,8%) αφορούν την Επαρχία Σερρών, ενώ από τις 2091 θέσεις, το 68,9% (1442 θέσεις) υφίστανται σε σχέση με τις υλοποιήσεις. Επίσης από τις 158 κλίνες ξενοδοχειακών μονάδων, οι 152 έχουν δημιουργηθεί στην Επαρχία Σερρών.

Οι επενδύσεις του Ν.1262/82 που εντάχθηκαν σ' αυτόν στην πόλη των Σερρών είναι 24 ενώ από αυτές ολοκληρώθηκε το 75% (18 επενδύσεις), που αντιστοιχεί στο 17,8% των υλοποιημένων επενδύσεων στην Επαρχία και στο 8,6% στο Νομό.

Το ύψος του επενδυτικού κεφαλαίου φτάνει το 1.886.924.584 δρχ., ενώ από αυτό τα 502.180.000 δρχ. αφορούν επιχορηγήσεις από το κράτος και τα 914. 287.860 δανειοδοτήσεις από το τραπεζικό σύστημα. Οι θέσεις απασχόλησης που εγκρίθηκαν σύμφωνα με τις διαδικασίες του νόμου φτάνουν τις 227, ενώ από αυτές οι υλοποιηθείσες αφορούν το 58,2% (132 θέσεις). Οι υλοποιηθείσες θέσεις απασχόλησης στην πόλη των Σερρών αποτελούν το 9,1% των αντίστοιχων θέσεων στην Επαρχία και το 5,8% στο Νομό Σερρών.

Όσον αφορά τις επενδύσεις κατά τομέα (πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής) στο Δήμο, στην Επαρχία και στο Νομό Σερρών, ο δευτερογενής είναι ο τομέας στον οποίο έχουν γίνει οι περισσότερες εντάξεις και υλοποιήσεις επενδύσεων στο Ν. 1262/82.

Ειδικότερα από τις συνολικές επενδύσεις στο Δήμο το 83,3% αφορούν επενδύσεις στον δευτερογενή τομέα, στην επαρχία Σερρών το 69,4%, ενώ στο Νομό το 51,1%.

Από το συνολικό ύψος του επενδεδυμένου κεφαλαίου στο Δήμο το 90,5% αφορά επενδύσεις στον δευτερογενή, ενώ στην Επαρχία Σερρών το αντίστοιχο ποσοστό φτάνει στο 90,8% και στο Νομό Σερρών στο 73,3%.

Ανάλογη εικόνα παρατηρείται και στις θέσεις απασχόλησης. Από το σύνολο των θέσεων εργασίας στο Δήμο το 87,7% αφορούν θέσεις στον δευτερογενή, στην Επαρχία το 94,6% και στο Νομό το 85,0%.

Οι κλάδοι του δευτερογενούς τομέα στους οποίους έχει δημιουργηθεί ο μεγαλύτερος αριθμός των επενδύσεων, έχουν επενδυθεί τα περισσότερα κεφάλαια και έχουν δημιουργηθεί οι περισσότερες νέες θέσεις εργασίας είναι: ο κλάδος 20, των ειδών διατροφής που συγκεντρώνει το 55% του συνόλου των επενδύσεων στο δευτερογενή στο Δήμο Σερρών, το 38,7% του συνόλου των επενδύσεων στο δευτερογενή στην Επαρχία και το 39,6% των αντίστοιχων επενδύσεων στο Νομό.

Ο κλάδος 24, των βιομηχανιών ένδυσης- υπόδησης που συγκεντρώνει το 15% του συνόλου των επενδύσεων στο δευτερογενή τομέα στο Δήμο, ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά στην Επαρχία είναι 11,8% και στο Νομό 12,5%.

Ο κλάδος 26, των βιομηχανιών επίπλων και ειδών επίπλωσης που συγκεντρώνει το 5% στο Δήμο του συνόλου των επενδύσεων στο δευτερογενή τομέα, το 7,5% στην Επαρχία και το 9,0% των αντίστοιχων επενδύσεων στο Νομό.

Ο κλάδος 35, των βιομηχανιών κατασκευής τελικών προϊόντων από μέταλλο, που συγκεντρώνει το 15% του συνόλου των επενδύσεων στο δευτερογενή τομέα στο Δήμο, το 9,7% στην Επαρχία και το 6,3% στο Νομό Σερρών.

Οι παραπάνω αναφερθέντες κλάδοι όπως έχει ήδη επισημανθεί στο Κεφάλαιο 6.2.1 που αφορά την μεταποίηση αποτελούν τους κυρίαρχους κλάδους στον Δήμο, αλλά και το Νομό Σερρών γενικότερα και συγκεντρώνουν

το μεγαλύτερο ποσοστό των καταστημάτων και των απασχολούμενων στο δευτερογενή τομέα. Στο κεφάλαιο αυτό επιβεβαιώνεται ακόμη μια φορά η σημαντική παρουσία των συγκεκριμένων κλάδων για την περιοχή μελέτης.

Από πλευράς επενδύσεων στον πρωτογενή τομέα σ' αυτόν συγκεντρώνεται το 8,3% των συνολικών επενδύσεων στο Δήμο, (γεγονός που επιβεβαιώνει την φθίνουσα παρουσία του τομέα αυτού στον πόλη των Σερρών) το 19,4% των συνολικών επενδύσεων στην Επαρχία Σερρών και το 33,7% στο Νομό Σερρών. Η παρουσία του τομέα παρατηρούμε ότι αυξάνεται καθώς παίρνουμε από το επίπεδο της πόλης στο επίπεδο του Νομού που, όπως έχει επισημανθεί είναι κυρίαρχος.

Από πλευράς ύψους επενδύσεων στην πόλη των Σερρών το 2,5% των συνολικών επενδεδυμένων κεφαλαίων αφορούν επενδύσεις στον πρωτογενή, στην Επαρχία το 6,5% και στο Νομό το 17,9%.

Στην πόλη των Σερρών οι θέσεις απασχόλησης που δημιουργούνται στον πρωτογενή τομέα αποτελούν το 2,6% των συνολικών θέσεων, ενώ στην Επαρχία Σερρών το 3,6% και στον Νομό το 11,5% των συνολικών θέσεων.

Ο κλάδος ο οποίος έχει την σημαντική παρουσία στον πρωτογενή τομέα είναι ο κλάδος της κτηνοτροφίας σε σχέση με τον αριθμό των επενδύσεων και των επιδοτήσεων. Αφορά κυρίως δημιουργία μονάδων αγελαδοτροφίας και βοοειδών καθώς και χοιροτροφίας. Η παρουσία του κλάδου στην πόλη των Σερρών είναι μηδαμινή (1 μονάδα σε σύνολο 2 μονάδων στον τομέα αυτό). Ο κλάδος της κτηνοτροφίας έχει σημαντική παρουσία στην Επαρχία Σερρών ως αναφορά τις χρηματοδοτήσεις από το Νόμο 1262/82 και συγκεντρώνει το 80,7% των ενταχθεισών μονάδων στον πρωτογενή τομέα το 87,7% του ύψους των επενδεδυμένου κεφαλαίου και το 92,0% των θέσεων εργασίας.

Ανάλογη εικόνα παρατηρείται και στο Νομό Σερρών. Ο κλάδος της κτηνοτροφίας συγκεντρώνει το 81,1% των συνολικών επενδύσεων στον πρωτογενή τομέα, το 72,1% του επενδεδυμένου κεφαλαίου και το 74,0% των θέσεων εργασίας.

Αξιόπιστη των κινήτρων του Ν. 1262/82 στην γεωργία έχει γίνει στο Νομό κυρίως με 17 μονάδες, ύψος επενδεδυμένου κεφαλαίου 771.792.000 δρχ. , αριθμό 73 θέσεων απασχόλησης και 158 κλινών, η μεγαλύτερη μονάδα έχει γίνει στην πόλη των Σερρών η οποία δημιούργησε 19 θέσεις απασχόλησης, διαθέτει 152 κλίνες και συγκεντρώνει το 15,0% του επενδεδυμένου κεφαλαίου στον κλάδο αυτό στο Νομό.

Στον κλάδο των αποθηκεύσεων οι εντάξεις στον Νόμο 1262/82 αφορούν την Επαρχία και το Νομό Σερρών (δεν υπάρχει καμία ένταξη στην πόλη). Στην επαρχία Σερρών έγιναν 12 εγκρίσεις μονάδων αποθήκευσης (κυρίως γεωργικών προϊόντων) ύψους 92.477.000 δρχ. επενδεδυμένου κεφαλαίου και 15 θέσεων απασχόλησης.

Στον Νομό ο αριθμός των εγκρίσεων στον κλάδο αυτό ανεβαίνει στις 29 μονάδες, το ύψος του επενδεδυμένου κεφαλαίου στα 480.014.000 δρχ. και ο αριθμός των θέσεων απασχόλησης στις 29. και εδώ οι αποθηκευτικοί χώροι που δημιουργούνται στην πλειοψηφία τους αφορούν χώρους αποθήκευσης γεωργικών προϊόντων.

Στις εντάξεις επενδύσεων που αφορούν μηχανοργάνωση στο Δήμο Σερρών εντάχθηκε στο Νόμο μια επένδυση, η οποία τελικά δεν υλοποιήθηκε.

Στην Επαρχία Σερρών εντάχθηκαν δυο επενδύσεις με ύψος επενδεδυμένου κεφαλαίου 25.209.000 δρχ. και 4 θέσεις απασχόλησης, ενώ στο Νομό Σερρών 5 επενδύσεις με ύψος επενδεδυμένου κεφαλαίου 34.682.000 δρχ. και 5 θέσεις εργασίας.

Για τις εντάξεις στον νέο αναπτυξιακό νόμο 1892/90 δεν υπάρχουν στοιχεία για την περιοχή μελέτης.

Β. ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ Ν. 1262/82 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΕΟΜΜΕΧ.

Οι επενδύσεις που εντάχθηκαν στο Ν. 1262/82 και βρίσκονται στην αρμοδιότητα έγκρισης του ΕΟΜΜΕΧ αφορούν τους κλάδους του δευτερογενή τομέα και κυρίως τους κλάδους της ένδυσης -υπόδησης, των επίπλων και των ειδών διατροφής.

Τα στοιχεία που υπάρχουν στη διάθεση μας αφορούν συγκεντρωτικά στοιχεία εγκρίσεων ανά επαρχία, χωρίς να υπάρχει η δυνατότητα να γνωρίζουμε ποιες από αυτές τις επενδύσεις υλοποιήθηκαν και ποιες από αυτές αφορούν την πόλη των Σερρών.

Ειδικότερα τα στοιχεία αυτά παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ Ν. 1262/82 ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΟΜΜΕΧ

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ		ΥΨΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ		ΠΟΣΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ		ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	
	ΑΠΟΛΥΤΑ ΜΕΓΕΘΗ	%	ΑΠΟΛΥΤΑ ΜΕΓΕΘΗ	%	ΑΠΟΛΥΤΑ ΜΕΓΕΘΗ	%	ΑΠΟΛΥΤΑ ΜΕΓΕΘΗ	%
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	104	67,9	865.406.167	75,7	270.732.234	77,4	856	76,1
ΕΠΑΡΧΙΑ ΦΥΛΛΙΔΟΣ	12	7,8	46.451.000	4,1	12.342.000	3,5	62	5,5
ΕΠΑΡΧΙΑ ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	17	11,1	77.498.000	6,8	20.322.000	5,8	102	9,1
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΙΝΤΙΚΗΣ	20	13,2	154.511.833	13,4	46.528.766	13,3	99	8,9
ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΜΟΥ	153	100,0	1143867000	100,0	349.952.000	100,0	1119	100

Αντίστοιχα ο αριθμός των μέχρι σήμερα υπαγόμενων επενδύσεων στις διατάξεις του Ν. 1892/90 στο Νομό Σερρών είναι 8 επενδύσεις με το ύψος επενδεδυμένου κεφαλαίου 468.747.000 δρχ. και ύψος επιχορήγησης 132.186.750δρχ.

Από τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα 6.4.2. μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι ο κύριος όγκος των επενδύσεων που έχουν εγκριθεί από τον ΕΟΜΜΕΧ στο Νομό Σερρών αφορούν επενδύσεις στην Επαρχία Σερρών. Ειδικότερα το 67,9% των επενδύσεων στο Νομό, αφορούν επενδύσεις στην Επαρχία Σερρών που αντιστοιχεί στο 75,7% του συνολικού επενδεδυμένου κεφαλαίου στο Νομό, στο 77,4% του συνολικού ύψους των επιχορηγήσεων και στο 76,5% των συνολικών θέσεων απασχόλησης.

Οι παρατηρήσεις αυτές συμφωνούν με τις αντίστοιχες παρατηρήσεις που έγιναν ανωτέρω για την βαρύνουσα σημασία στον δευτερογενή τομέα που παρουσιάζει από πλευράς εντάξεων στον νόμο αυτό η Επαρχία Σερρών σε σχέση με το Νομό.

Γ. ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟ Ν. 1262/82 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ Α.Τ.Ε.

Οι επενδύσεις που έχουν ενταχθεί στο Ν. 1262/82 και βρίσκονται στην αρμοδιότητα έγκρισης της Α.Τ.Ε. (Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος) αφορούν τους κλάδους του πρωτογενή τομέα και κυρίως την κτηνοτροφία.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι εντάξεις στον Ν. 1262/82 από 1/1/1988-30/6/1990 κατά Επαρχία και κατά διψήφιο κλάδο του πρωτογενή τομέα.

Αντίστοιχα ο αριθμός των μέχρι σήμερα υπαγόμενων επενδύσεων για έγκριση από το Ν. 1892/82 στο Νομό Σερρών από πλευράς Α.Τ.Ε. είναι 4, με ύψος επενδεδυμένου κεφαλαίου 105.180.000 δρχ., ύψος επιχορήγησης 36.850.000δρχ. και ύψος δανειοδότησης από την Τράπεζα 30.400.000 δρχ. Από αυτές τις επενδύσεις οι τρεις αφορούν επενδύσεις στην κτηνοτροφία και η μια στην γεωργία.

Από τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα παρατηρείται ότι στην Επαρχία Σερρών δημιουργήθηκε το 43,7% των συνολικών επενδύσεων στο Νομό που αφορούν τον πρωτογενή τομέα και εγκρίθηκαν από την Α.Τ.Ε. (Επισημαίνεται εδώ ότι από τις επενδύσεις στην Επαρχία Σερρών καμία δεν αφορά την πόλη των Σερρών).

Στην Επαρχία Σερρών αντιστοιχεί το 46,1% των συνολικών επενδεδυμένων κεφαλαίων στο Νομό στον τομέα αυτό μέσω των κινήτρων του Νομού, το 42,9% του ύψους των επιχορηγήσεων και το 47,1% των δανειοδοτήσεων της Α.Τ.Ε.

**ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ Ν. 1262/82 ΑΠΟ
ΤΗΝ Α.Τ.Ε**

	ΓΕΩΡΓΙΑ				
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΥΦΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΥΦΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	ΔΑΝΕΙΟ	ΣΕ ΣΤΑΔΙΟ ΟΛΟΚΛ
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	-	-	-	-	-
ΕΠΑΡΧΙΑ ΦΥΛΛΙΔΟΣ	-	-	-	-	-
ΕΠΑΡΧΙΑ ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	3	39.680	16.104	17.520	2
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΙΝΤΙΚΗΣ	-	-	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΜΟΥ	3	39.680	16.104	17.520	2

	ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ				
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΥΦΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΥΦΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	ΔΑΝΕΙΟ	ΣΕ ΣΤΑΔΙΟ ΟΛΟΚΛ.
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	6	100.733	34.162	48.843	2
ΕΠΑΡΧΙΑ ΦΥΛΛΙΔΟΣ	1	7.510	1.920	4.190	0
ΕΠΑΡΧΙΑ ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	-	-	-	-	-
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΙΝΤΙΚΗΣ	4	121.300	46.900	52.880	1
ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΜΟΥ	11	229.543	82.982	105913	3

	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ				
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΥΦΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΥΦΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	ΔΑΝΕΙΟ	ΣΕ ΣΤΑΔΙΟ ΟΛΟΚΛ.
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ	7	148.733	50.528	68.477	3
ΕΠΑΡΧΙΑ ΦΥΛΛΙΔΟΣ	1	7.510	1.920	4.190	0
ΕΠΑΡΧΙΑ ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	3	39.680	16.104	17.520	2
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΙΝΤΙΚΗΣ	5	126.950	49.250	55.050	1
Σ. ΝΟΜΟΥ	16	322.873	117.802	145.237	6
ΠΗΓΗ: ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ					

Επισημαίνεται εδώ ότι, όπως παρατηρήθηκε και στην αντίστοιχη ανάλυση του πρωτογενή τομέα που αφορούσε εντάξεις στον Ν. 1262/82 από το ΥΠΕΘΟ και την Περιφ. Κεντρικής Μακεδονίας ο μεγαλύτερος αριθμός των επενδύσεων αφορά μονάδες κτηνοτροφίας (κυρίως βοοειδών-αγελαδοτροφίας και χοιροτροφίας), ενώ στην γεωργία οι επενδύσεις αφορούν θερμοκηπιακές μονάδες.

6.4.2. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

Α. ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Μέσω των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων (ΜΟΠ) χρονικής διάρκειας από το 1986-1992 που χρηματοδοτούν έργα και μελέτες, γίνεται η πρώτη συντονισμένη σημαντική προσπάθεια περιφερειακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Ελληνικού Κράτους για ανάπτυξη των περιφερειών της χώρας.

Από το ΜΟΠ της Βορείου Ελλάδας το τμήμα του που αφορά έργα και μελέτες (75 έργα και μελέτες) στο Ν. Σερρών, επικεντρώνεται σε:

Α. Έργα άρδευσης, που αποτελούν το 18,9%(14 έργα) του συνολικού προγράμματος.

Β. Έργα ύδρευσης, που αποτελούν το 17,6%(13 έργα) του συνολικού προγράμματος.

Γ. Έργα αποχέτευσης, που αποτελούν το 13,5%(10 έργα) του συνολικού προγράμματος.

Δ. Έργα προστασίας και βελτίωσης δασών, που αποτελούν το 8,1%(6 έργα) του συνολικού προγράμματος.

Ε. Μελέτες και έρευνες πάνω σε θέματα βελτίωσης του γενετικού υλικού που αποτελούν το 6,7%(5 μελέτες-έρευνες) του συνολικού προγράμματος.

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΟΡΕΙΟΥ
ΕΛΛΑΔΑΣ, 1986-1992

ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ							
ΕΡΓΑ ΜΕΛΕΤΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑ- ΜΕΛΕΤΕΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ 1986-1988	ΔΑΠΑΝΕΣ 1989	ΔΑΠΑΝΕΣ 1990	ΔΕΣΜ/ΣΕΙΣ 1990	ΔΕΣΜ/ΣΕΙ 1992	ΣΥΝΟΛΟ
ΓΕΩΤΡΗΣΕΙΣ	2	30337	6380	0	0	0	36717
ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΑ	2	0	75197	1036	0	0	76233
ΓΕΩΡ. ΣΥΜΒ/ΛΟΙ	1	86782	46191	56808	0	0	18978
ΚΟΙΝ. ΣΥΜΒ/ΛΟΙ	2	20107	14090	0	0	0	34197
ΚΤΗΝΙΑΤ. ΕΡΓΑΣ/ΡΙΟ	1	0	24999	39999	0	0	64998
ΠΡΟΣ/ΣΙΑ ΔΑΣΩΝ	6	127371	321811	300661	34998,75	0	784841,
ΑΡΔΕΥΣΗΣ	14	359256	158699	93540	123323,85	86727,12	821545,
ΓΕΩΡΓΙΑ	1	0	4292	3160	0	0	7452
ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜ ΟΣ	1	0	0	0	0	0	0
ΕΡΓΑ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	13	62133	1660	0	0	0	63793
ΑΓΡ. ΟΔΟΠΟΙΑ	1	101339	84959	75126	22500	24000	30792
ΥΠΟΔΟΜΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ	1	63542	10414	56931	43749,9	60333,36	234970 6
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	1	0	0	573	0	0	573
ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ	1	14230	90468	66940	0	0	17163
ΕΡΕΥΝΑ ΚΤΗΝ/ΦΙΑΣ	5	37908	26887	37974	0	0	10276
ΚΑΤΑΠ/ΣΗ ΝΟΣΗΡΟΤΗΤΑ Σ ΖΩΩΝ	4	95996	42596	40393	0	0	17898
ΜΕΛΕΤΕΣ	1	1493	7360	2500	6525	9840	27718
ΠΑΙΔΕΙΑ	1	121500	138111	212095	0	0	47170
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	3	100307	44950	41183	98580,375	33679,2	318699
ΟΔΟΠΟΙΑ	2	49927	1241	0	0	0	51168
ΕΡΓΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ	10	40572	27032	13175	26625,15	4246,08	111650,
ΛΙΜΑΝΙΑ	1	561	0	0	0	0	561
ΥΓΕΙΑ	1	21209	50433	27716	0	0	99358
ΣΥΝΟΛΟ	75	1334570	1177770	1069810	356303,02	218825,7	415727

ΠΗΓΗ: ΝΟΜΑΡΧΕΙΑ ΣΕΡΡΩΝ

Στ. Προγράμματα καταπολέμησης της νοσηρότητας των ζώων που αποτελούν το 5,4% (4 προγράμματα) του συνολικού προγράμματος.

Τα παραπάνω έργα, μελέτες και προγράμματα αποτελούν το 69,3% του προγράμματος του ΜΟΠ που αφορά τι Νομό Σερρών. Επιπλέον στο Μεσογειακό πρόγραμμα για το Νομό περιλαμβάνονται έργα και μελέτες που ενισχύουν την γεωργία, την υγεία, τον πολιτισμό, την υποδομή(διάνοιξη δρόμων- λιμάνια κ.α.) καθώς και προγράμματα συμβούλων (γεωργικοί, γεωτεχνικοί, κοινωνικοοικονομικοί σύμβουλοι), όπως και ένα πρόγραμμα απασχόλησης.

Οι κύριοι φορείς υλοποίησης του προγράμματος είναι η Νομαρχία Σερρών και το Υπουργείο Γεωργίας και ακολουθούν το Υπουργείο Πολιτισμού, το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού.

Το συνολικό ύψος του προγράμματος για το Νομό Σερρών φτάνει τα 4.157.278.700δρχ. από τα οποία το 32,1% (1.334.570.000 δρχ.) αποτελούν δαπάνες της περιόδου 1986-1988, το 28,3% (1.177.770.000 δρχ.) δαπάνες του έτους 1989, το 25,7% (1.069.810.000 δρχ.) δαπάνες του έτους 1990, το 8,6% (356.303.020 δρχ.) δεσμεύσεις για το 1991 και το 5,3% (218.825.760 δρχ.) δεσμεύσεις για το 1992 που αποτελεί έτος ολοκλήρωσης του προγράμματος.

Τα έργα άρδευσης απορροφούν το μεγαλύτερο μέρος του συνολικού ύψους των κονδυλίων του προγράμματος. Ειδικότερα απορροφούν 821.545.970 δρχ. (19,8%). Ακολουθούν τα έργα προστασίας δασών που απορροφούν 784.841.750 δρχ. (18,9%) από το συνολικό πρόγραμμα, το έργο που αφορά την παιδεία (πρόκειται για έργο που αφορά το τμήμα στελέχωσης επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι Σερρών) 471.706.000 δρχ. (11,3%), τα έργα που αφορούν τον πολιτισμό και απορροφούν 318.699.570 δρχ. (7,7%) από το συνολικό πρόγραμμα, τα έργα που αφορούν αγροτική οδοποιία απορροφούν 307.924.000 δρχ. (7,4%) του συνολικού προγράμματος και τα έργα που αφορούν την υποδομή της γεωργίας (γεωργικός εξοπλισμός Σερρών) και απορροφούν 234.970.260 δρχ. (5,6%) του συνολικού προγράμματος. Τα παραπάνω έργα συγκεντρώνουν το 70,7% του συνολικού ύψους των χρηματοδοτήσεων του προγράμματος.

Τα υπόλοιπα έργα αντιπροσωπεύουν μικρότερα κονδύλια από τα ανωτέρω, ενώ τα έργα ύδρευσης- αποχέτευσης παρ' όλο που σαν αριθμός αντιπροσωπεύουν το 30,7 του συνόλου των έργων του προγράμματος (23 έργα) δεν συγκεντρώνουν πάνω από το 4,2%(175.443.23 δρχ.) του συνολικού ύψους του προγράμματος. Επίσης οι μελέτες και έρευνες πάνω σε θέματα βελτίωσης του γενετικού υλικού καθώς και τα προγράμματα καταπολέμησης της νοσηρότητας των ζώων, δεν αντιπροσωπεύουν πάνω από το 6,7 % (281.754.000 δρχ.) του συνολικού ύψους του προγράμματος.

Συμπερασματικά μπορεί να παρατηρήσει κανείς ότι το μεγαλύτερο μέρος των κονδυλίων που αφορά το Νομό Σερρών από το ΜΟΠ Βορείου Ελλάδας επικεντρώνεται σε έργα και μελέτες που αφορούν τον πρωτογενή τομέα που αποτελεί και την σημαντικότερη οικονομική δραστηριότητα στο Νομό. Ειδικότερα περιλαμβάνονται έργα που αφορούν την γεωργία, όπως άρδευσης, αγροτική οδοποιία, υποδομή της γεωργίας, κλπ. την κτηνοτροφία με έρευνες σε θέματα βελτίωσης του γενετικού υλικού και προγράμματα καταπολέμησης της νοσηρότητας ζώων, και προγράμματα που αφορούν στην προστασία των δασών.

Ακολουθούν έργα που σχετίζονται με την τεχνική υποδομή (ύδρευση-αποχέτευση) και την κοινωνική υποδομή (πολιτισμός, παιδεία, υγεία κ.α.) του Νομού Σερρών.

Β. Περιφερειακό Λειτουργικό Πρόγραμμα

Μέσα από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης που αφορά όλες τις περιφέρειες που αποτελούν διοικητικά τμήματα των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας γίνεται η δεύτερη συντονισμένη προσπάθεια από πλευράς της Κοινότητας και των κρατών-μελών για περιφερειακή ανάπτυξη. Το περιφερειακό σκέλος για την Ελλάδα περιλαμβάνει τα Περιφερειακά Λειτουργικά Προγράμματα των 13 περιφερειών της Χώρας και ο Νομός Σερρών εντάσσεται στο Περιφερειακό Λειτουργικό Πρόγραμμα της Κεντρικής Μακεδονίας. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα έχει χρονική διάρκεια από το 1990-1993 και περιλαμβάνει περιφερειακά έργα(ΣΑΕ) και νομαρχιακά έργα(ΣΑΝΤ). Σ' αυτό το Λειτουργικό Πρόγραμμα, τον Νομό Σερρών αφορούν έργα τα οποία εντάσσονται στο περιφερειακό σκέλος του προγράμματος, αλλά κυρίως έργα του νομαρχιακού σκέλους. Στο παρόν κεφάλαιο εξετάζονται έργα(περιφερειακού ή νομαρχιακού επιπέδου) που εντάσσονται στο υποπρόγραμμα του ΕΤΠΑ(Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) και το υποπρόγραμμα ΕΑΠΤΑ(Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης).

Τα έργα που αφορούν το Νομό Σερρών στο υποπρόγραμμα ΕΤΠΑ κατά σκέλος(περιφερειακό-νομαρχιακό)παρουσιάζονται στον κατωτέρω πίνακα:

**ΠΕΠ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ-
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΤΠΑ**

ΕΚΑΤ. ΔΡΧ.

ΜΕΤΡΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΚΕΛΟΣ					ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΣΚΕΛΟΣ					
	ΣΥΝ/ΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛ	1990	1991	1992	1993	ΕΓΚΕΚΡΙ ΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠ.	ΠΡΟΤ/Ν ΟΣ ΠΡΟΥΠ.	ΧΡΗΜ '92	ΥΠΟΛ/ ΠΟ '92	ΠΙΣ/ ΣΗ '92	ΠΙΣ/Σ '93
ΔΡΟΜΟΙ	1200	0	200	500	500	1030	1264,5	598,1	666,4	446,4	220
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΥΠΟΔΟΜΗ	100	138	300	300	262	0	820,5	0	820,5	670,5	150
ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	200	49	90	61	0	0	40	0	40	40	0
ΥΔΡΕΥΣΕΙΣ	-	-	-	-	-	110	126,5	108,5	18	11	7
ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΙΣ	-	-	-	-	-	110	126,5	66,5	60	36	24
ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧ. ΧΩΡΩΝ	50	0	20	15	15	90	103,5	56,7	46,8	41,2	5,6
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ- ΤΟΥΡ. ΠΕΡΙΟΧΕΣ	30	0	10	20	0	190	218,5	79,6	138,9	62,5	76,4
ΑΡΧ. ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΕΡΡΩΝ	100	0	10	40	50	-	-	-	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	2580	187	630	936	827	1530	2700	909,4	1790,6	1307, 6	483

ΠΗΓΗ: ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΣΕΡΡΩΝ

Σύμφωνα με τα στοιχεία του επάνω πίνακα παρατηρείται ότι στο ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας στο Νομό Σερρών το μεγαλύτερο ύψος των κονδυλίων αφορά έργα οδοποιίας (46,5%) του συνόλου των κονδυλίων και έργα εκπαιδευτικής υποδομής (38,7%), καθώς και χρηματοδοτήσεις για κατασκευή παιδικών- βρεφονηπιακών σταθμών (7,7%) στο περιφερειακό σκέλος.

Στο νομαρχιακό σκέλος οι χρηματοδοτήσεις από το πρόγραμμα στο Νόμο, αφορούν κυρίως έργα οδοποιίας (46,8%), εκπαιδευτικοί υποδομή (30,4%) και έργα που αφορούν το περιβάλλον και την ανάδειξη τουριστικών περιοχών (8,1% του συνόλου).

6.5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε στο κεφάλαιο αυτό μπορούν να επισημανθούν τα εξής:

Α) η παρουσία του πρωτογενούς τομέα παρ' όλη τη σημαντικότητα του σε επίπεδο Νομού (αποτελεί την κύρια οικονομική δραστηριότητα) είναι ιδιαίτερα χαμηλή σε επίπεδο Δήμου. Παρατηρείται διαχρονική μείωση των συνολικών καλλιεργούμενων εκτάσεων που συνοδεύεται όμως από αύξηση των αρδευόμενων.

Β) Σημαντικότερη οικονομική δραστηριότητα για το Δήμο Σερρών αποτελεί η μεταποίηση. Παρατηρείται συνολική αύξηση καταστημάτων και απασχολούμενων και τις δυο περιόδους που εξετάστηκαν (1973-1978, 1978-1984).

Γ) Πολύ σημαντική δραστηριότητα για το Δήμο Σερρών αποτελεί επίσης, ο τριτογενής τομέας. Ιδιαίτερα σημαντική για το Δήμο Σερρών είναι η παρουσία του εμπορίου και υπηρεσιών.

Το εμπόριο παρουσιάζει σημαντική ανάπτυξη η οποία οφείλεται στο λιανικό εμπόριο. Το χονδρικό εμπόριο παρουσιάζει πτωτική πορεία, η παρουσία του όμως είναι ιδιαίτερα χαμηλή.

Οι υπηρεσίες παρουσιάζουν επίσης σημαντική αύξηση στην πόλη των Σερρών που οφείλεται κυρίως στην αύξηση καταστημάτων και απασχολούμενων στους κλάδους 8(Τράπεζες-Ασφάλειες- Διεκπεραίωση Υποθέσεων κλπ.) και 9(Κυβερνητικές Υπηρεσίες, Υπηρεσίες Υγείας, Παιδείας, Πολιτισμού-Αναψυχής, Προσωπικές Υπηρεσίες κλπ.). Αντίθετα παρατηρείται πτωτική πορεία της απασχόλησης και των καταστημάτων στον κλάδο 7(Μεταφορές- Αποθηκεύσεις-Επικοινωνίες).

Δ) Οι επενδύσεις των ιδιωτών επενδυτών που πραγματοποιήθηκαν κάνοντας χρήση των κινήτρων του Ν.1262/82 αφορούν κυρίως επενδύσεις του δευτερογενή τομέα με κύρια έμφαση στους κλάδους, που όπως ήδη αναφέρθηκε, έχουν ιδιαίτερο βάρος για το Νόμο, αλλά και το Δήμο των Σερρών και το μεγαλύτερο μέρος από αυτές(66,7%) έγιναν στην Επαρχία Σερρών.

Οι επενδύσεις του πρωτογενούς τομέα(κύρια μονάδες αγελαδοτροφίας, χοιροτροφίας και θερμοκηπιακές) δημιουργήθηκαν ως επί το πλείστον στις άλλες επαρχίες του Νομού Σερρών και ιδιαίτερα στην επαρχία Σιντικής. Στον τριτογενή τομέα(κυρίως τουριστικές επενδύσεις, επενδύσεις για αποθηκευτικούς χώρους και επενδύσεις μηχανοργάνωσης) δεν παρουσιάζεται ιδιαίτερη επενδυτική διάθεση.

Από το σύνολο των αιτήσεων ένταξης στο Νομό υλοποιήθηκε το 73,8% και δημιουργήθηκαν 2272 θέσεις απασχόλησης.

Ε) Οι χρηματοδοτήσεις από το ΜΟΤΠ Βορείου Ελλάδος που αφορούν το Νομό Σερρών επικεντρώνονται κυρίως σε έργα στήριξης του πρωτογενή τομέα(άρδευση, αγροτική οδοποιία, προγράμματα καταπολέμησης νοσηρότητας των ζώων, έρευνες βελτίωσης του γενετικού υλικού, προστασίας δασών) και ακλουθούν έργα υποδομής(τεχνική υποδομή:ύδρευση-αποχέτευση, κοινωνική υποδομή:πολιτισμός, υγεία παιδεία).

Οι χρηματοδοτήσεις του ΠΕΠ κεντρικής Μακεδονίας για το Νομό Σερρών αλλά και το Δήμο Σερρών μέσω του υποπρογράμματος ΕΤΠΑ αφορούν έργα οδοποιίας, εκπαιδευτικής υποδομής, παιδικών- βρεφονηπιακών σταθμών, αποχέτευσης, ύδρευσης, αξιοποίησης- ανάδειξης αρχαιολογικών

χώρων- αρχαιολογικής κληρονομιάς και περιβάλλοντος και ανάδειξης τουριστικών περιοχών.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η αναπτυξιακή προσπάθεια του Δήμου Σερρών μέσα από το Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα θα μπορούσε να επικεντρωθεί:

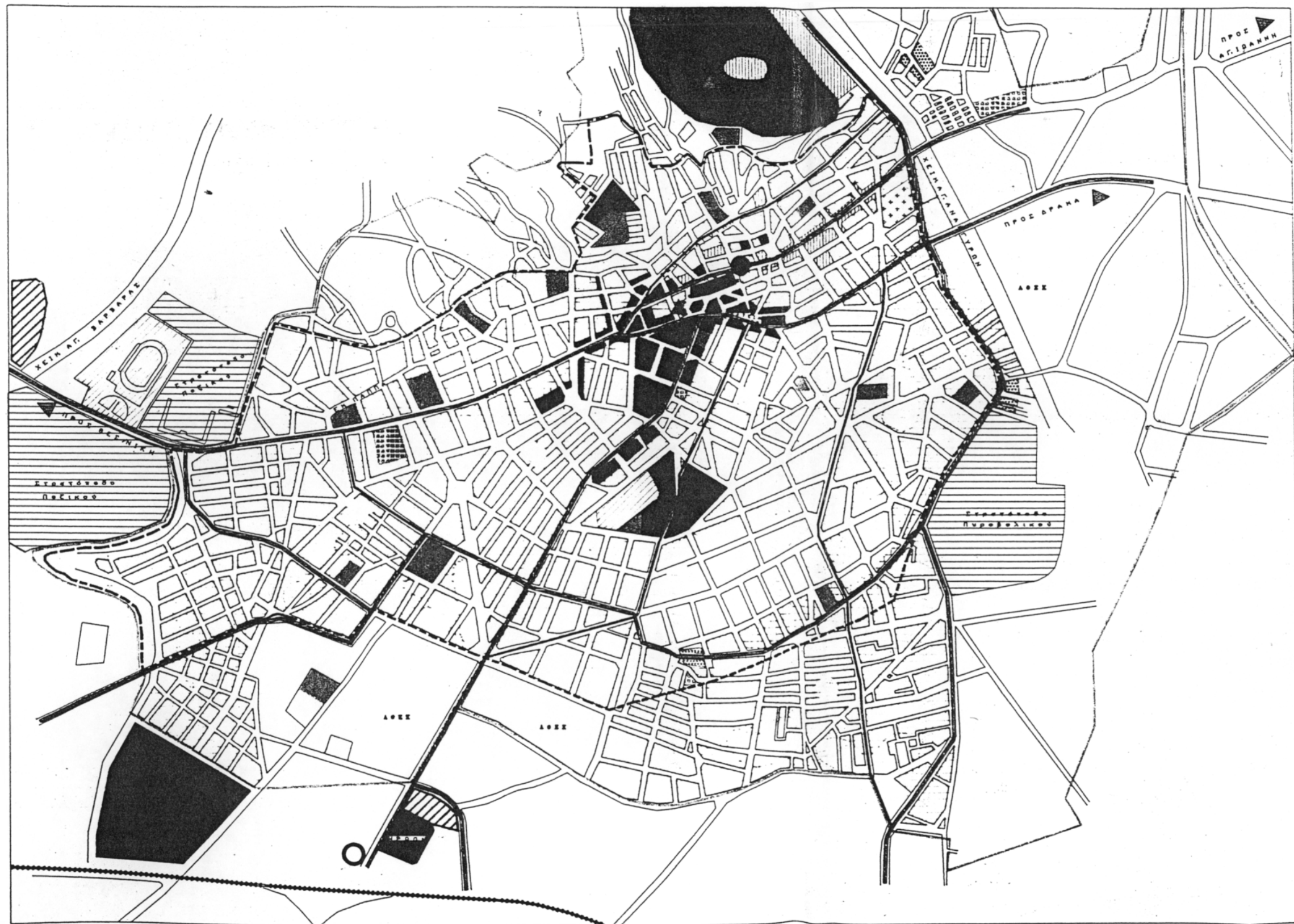
Α) Στη στήριξη των μονάδων του δευτερογενή τομέα που έχουν ιδιαίτερο βάρος για την τοπική οικονομία και παρουσιάζουν είτε πτωτική πορεία είτε δυναμισμό.

Β) Στη στήριξη του εμπορίου, κυρίως του λιανικού που παρουσιάζει ιδιαίτερο δυναμισμό.

Γ) Στην προσπάθεια καταπολέμησης της ανεργίας, μέσα από την οργάνωση και ανάπτυξη του επαγγελματικού προσανατολισμού για αποτελεσματικότερη σύνδεση μεταξύ εκπαιδευτικού συστήματος και αγοράς εργασίας και την οργάνωση προγραμμάτων εκπαίδευσης - κατάρτισης στην περιοχή.

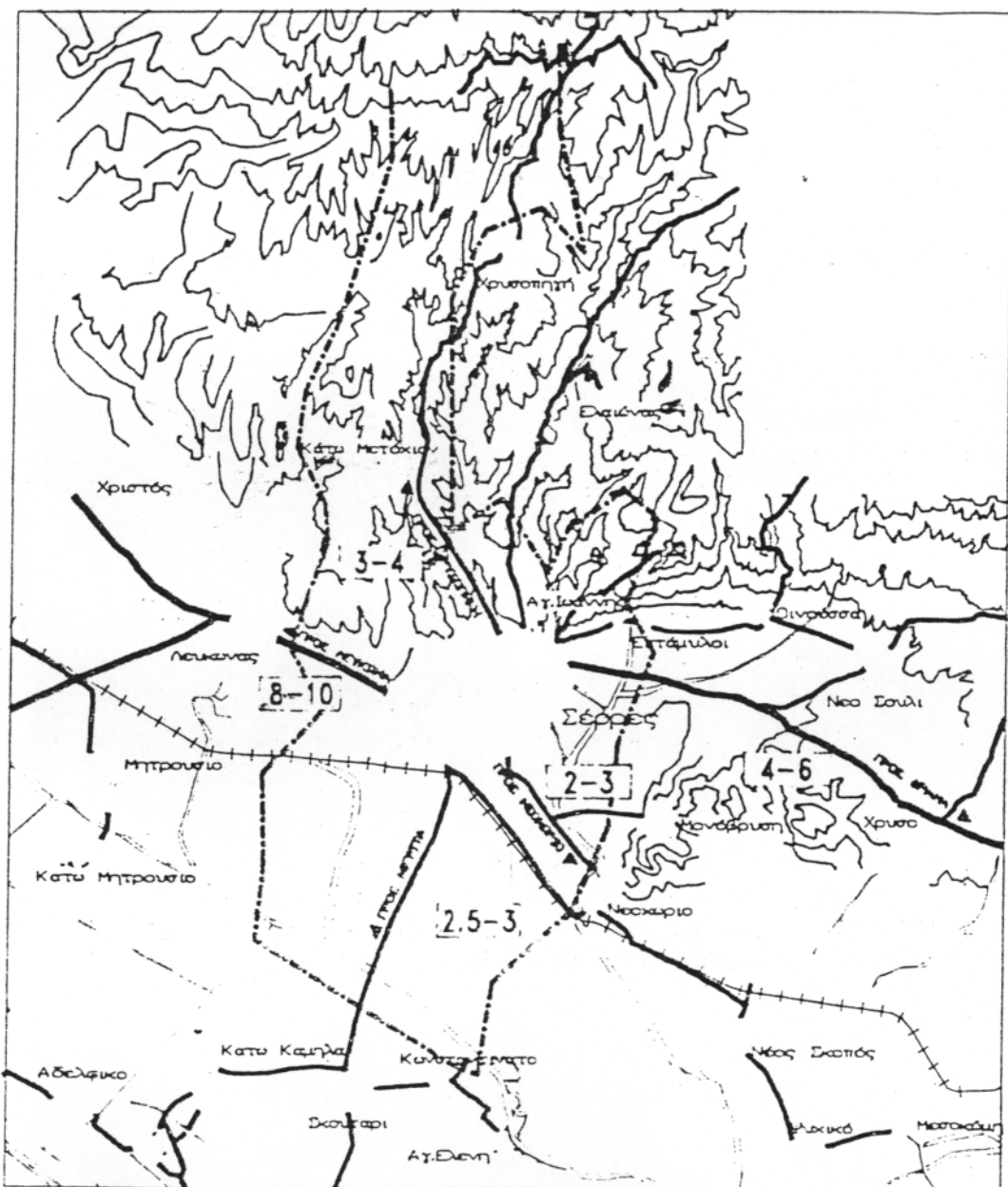
Δ) Στην διερεύνηση και εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που υπάρχουν από κοινοτικά προγράμματα για χρηματοδότηση έργων υποδομής και προγραμμάτων άσκησης κοινωνικής πολιτικής, καθώς και την άσκηση πίεσης για απορρόφηση των χρηματοδοτήσεων και συνέχιση των έργων που έχουν ενταχθεί ήδη στα υφιστάμενα προγράμματα του Δημόσιου Τομέα.

Η επίτευξη των στόχων αυτών θα βοηθήσει όχι μόνο στη βελτίωση και ενίσχυση του εισοδήματος των κατοίκων του Δήμου, αλλά και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων γενικότερα.

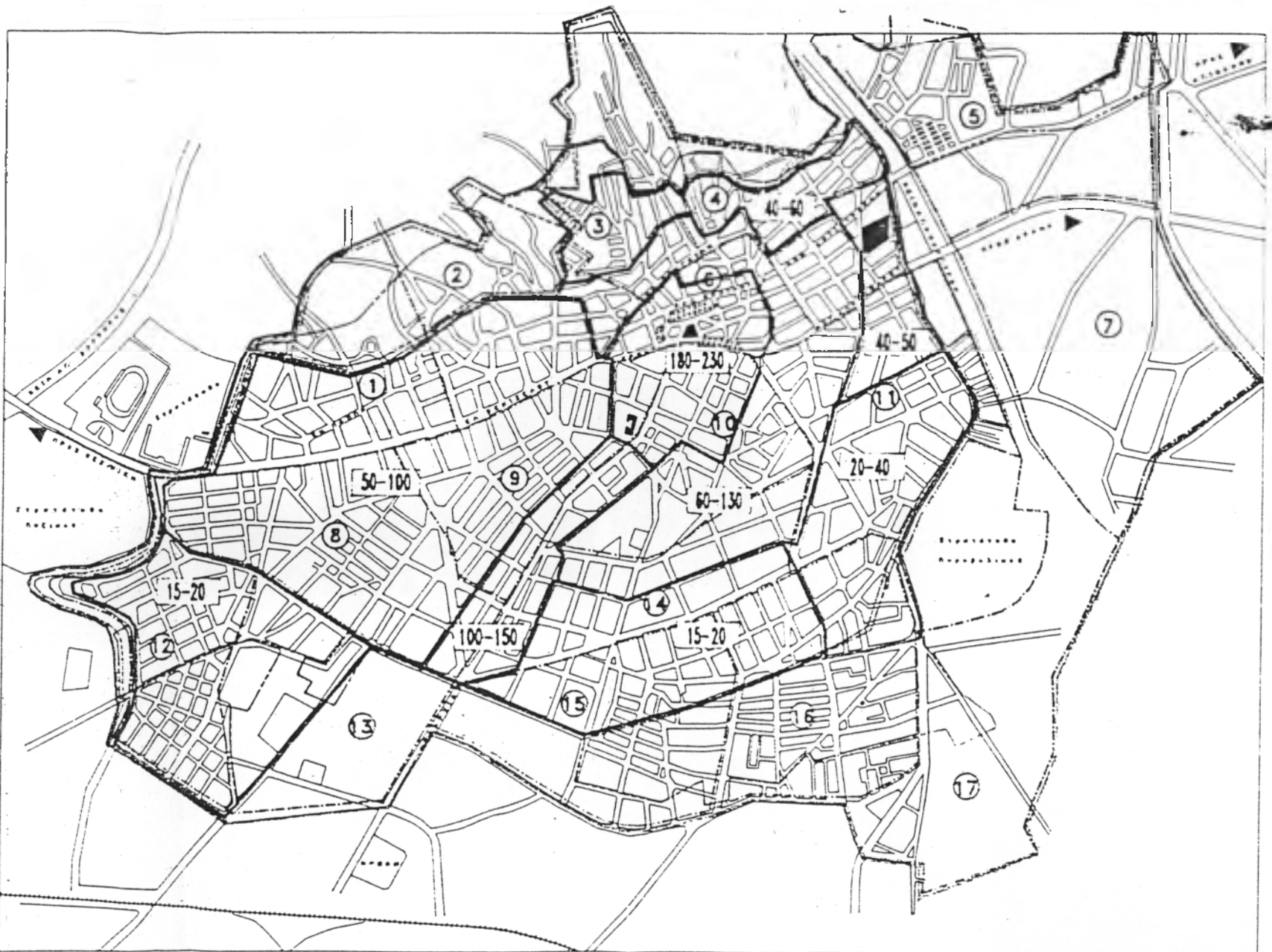
- ΥΠΟΜΝΗΜΑ
- ΟΡΙΟ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΟΛΗΣ 1987
  - - - ΟΡΙΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΜΕΝΟΥ 1982
  - ΑΡΤΗΡΙΕΣ
  - ΣΥΛΛΕΚΤΗΡΙΕΣ
  - ΣΤΑΘΜΟΣ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ
  - ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
  - ΚΑΤΟΙΚΙΑ
  - ΑΔΟΜΗΤΟΙ ΧΩΡΟΙ
  - ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ
  - ▨ ΤΟΠΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
  - ▩ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
  - ▧ ΠΡΟΝΟΙΑ
  - ▦ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ
  - ▤ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
  - ▣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ
  - ▲ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ
  - ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΧΩΡΟΙ
  - ▨ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
  - ΧΩΔΡΕΜΠΟΡΙΟ
  - ▨ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ

ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	
ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
ΕΚΔΗΜΗ	ΣΤΑΜΑΤΟΣ ΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ Δ.
ΜΕΛΕΤΗ	ΣΑΧΑΝΙΩΤΗΣ Κ.
ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	
Α 11	ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ
ΚΑΔΜΑΚΑ 1/13.000	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ
ΜΑΙΟΣ 1992	ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- ΟΡΙΑ ΔΗΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ
- ΠΡΩΤΕΡΩΝ ΒΑΘΜΟ ΔΙΚΤΥΟ
- ΔΕΥΤΕΡΩΝ ΒΑΘΜΟ ΔΙΚΤΥΟ
- ΣΑΦΕΡΩΡΟΜΕΝΗ ΓΡΑΜΜΗ
- ΟΙΚΙΣΜΟΙ
- ΤΡΟΧΙ ΠΡΟ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
- 3-4, κατ' ερώτημα

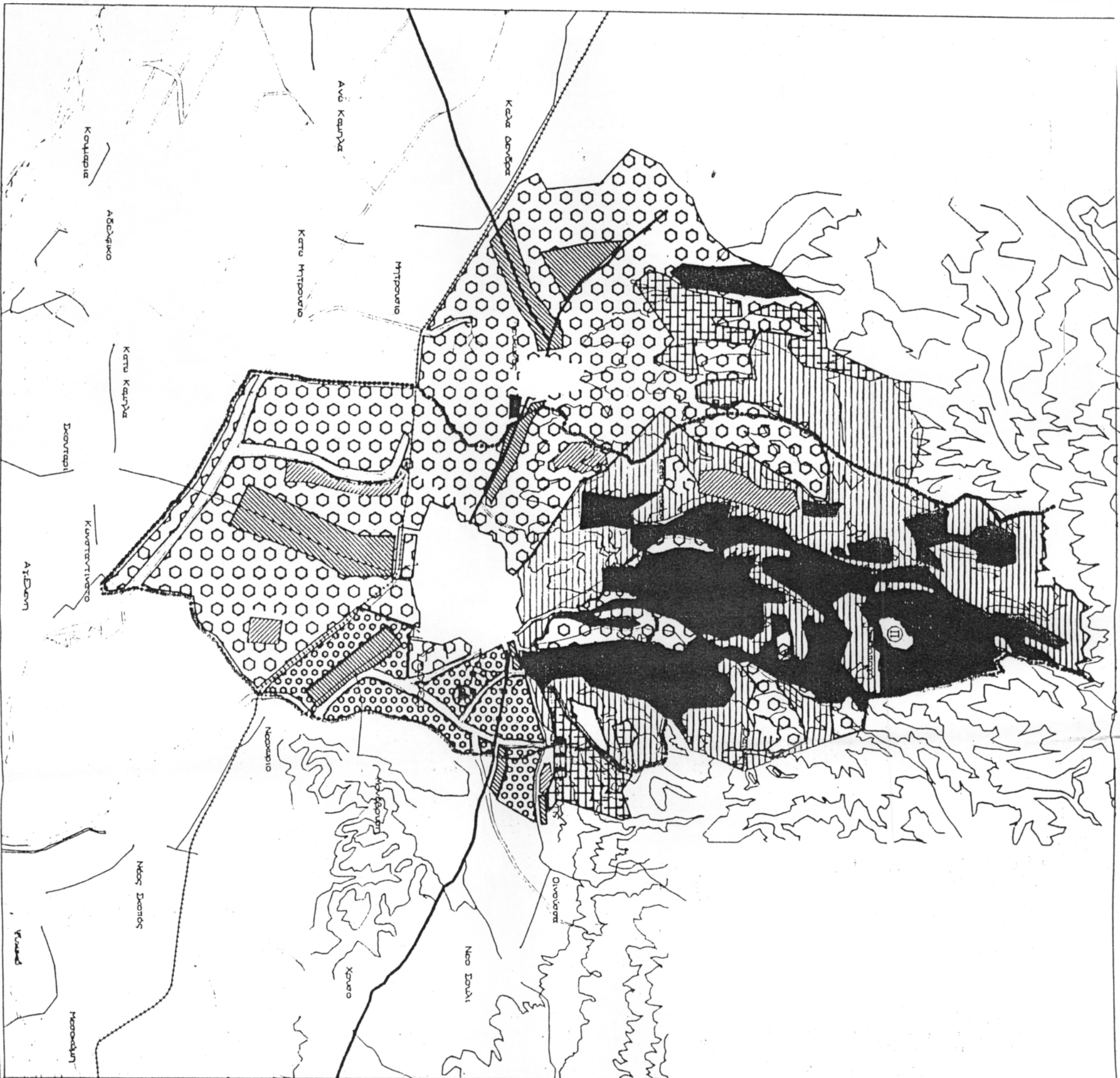

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- ΟΡΙΟ ΣΕΔΩΣΟΥ ΠΟΛΗΣ 1967
- ΟΡΙΟ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ 1982
- ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΣΕΔΩΣΟΥ ΠΟΛΗΣ-ΓΗΣ
- ΟΡΙΟ ΔΙΚΙΩΣΗΣ ΠΡΟ ΤΟΥ 1923
- ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ
- ΤΙΜΕΣ ΓΗΣ ΠΟΛΗΣ ΣΕΡΡΩΝ
- 15-20 ΚΑΙ ΕΡΧ/ΤΗ

ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	
ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
ΔΙΟΝΗΣΙΟΣ	ΣΤΑΜΑΤΟΣ ΛΑΝΟΣΠΟΥΛΟΣ Δ.
ΜΕΛΕΤΗ	ΣΑΧΑΝΟΠΟΥΛΟΣ Κ.
ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΗΣ	
Α 5	Α 5 ΙΣ
ΚΛΙΜΑΚΕΣ 116.500 15.500	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ
ΜΑΪΟΣ 1992	ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ

- ΥΠΟΜΝΗΜΑ
- ΟΡΤΑ ΔΗΜΟΥ
  - ⊙ ΤΕΡΜΑΤΙΚΗ ΠΗ
  - ⊙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΤΕΡΜΑΤΙΚΗ ΠΗ
  - ⊙ ΣΑΦΗΡΙ
  - ⊙ ΣΠΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΡΕΙ ΕΚΤΑΞΕΙΣ
  - ⊙ ΣΑΒΗ
  - ⊙ ΕΡΧΟΜΕΝΟΙ ΣΑΥΑΡΕ
  - ⊙ ΑΥΤΟΡΚΗ ΣΗΜΗ
  - ⊙ ΣΟΚΟΤΟΡΕΙ
  - ⊙ ΚΑΤΟΙΚΙΑ
  - ⊙ ΣΙΣ-ΚΑΝΑΛΑ - ΣΙΣΤΕΡΑΝΑ
  - ⊙ ΚΥΡΙΑ ΟΔΟΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
  - ⊙ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΟΔΟΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
  - ⊙ ΣΥΜΦΟΡΟΚΗ ΤΡΑΧΗΗ
  - ⊙ ΧΡΕΙΣ ΔΙΑΒΕΒΕ ΑΠΟΡΡΗΜΑΤΩΝ
  - ⊙ ΠΑΡΑΒΕΒΗΤΙΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ

ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	
ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΧΕΙΡΣΗΣ ΕΡΓΩΝ	
ΜΕΤΡΟ 4	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΜΗΔΕΙΣ ΠΕ
ΠΡΟΤΥΠΟ	ΜΗΔΕΙΣ ΠΕ ΕΡΧΟΜΕΝΟΙ ΣΑΥΑΡΕ
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ
ΑΡΙΘΜΟΣ	ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ

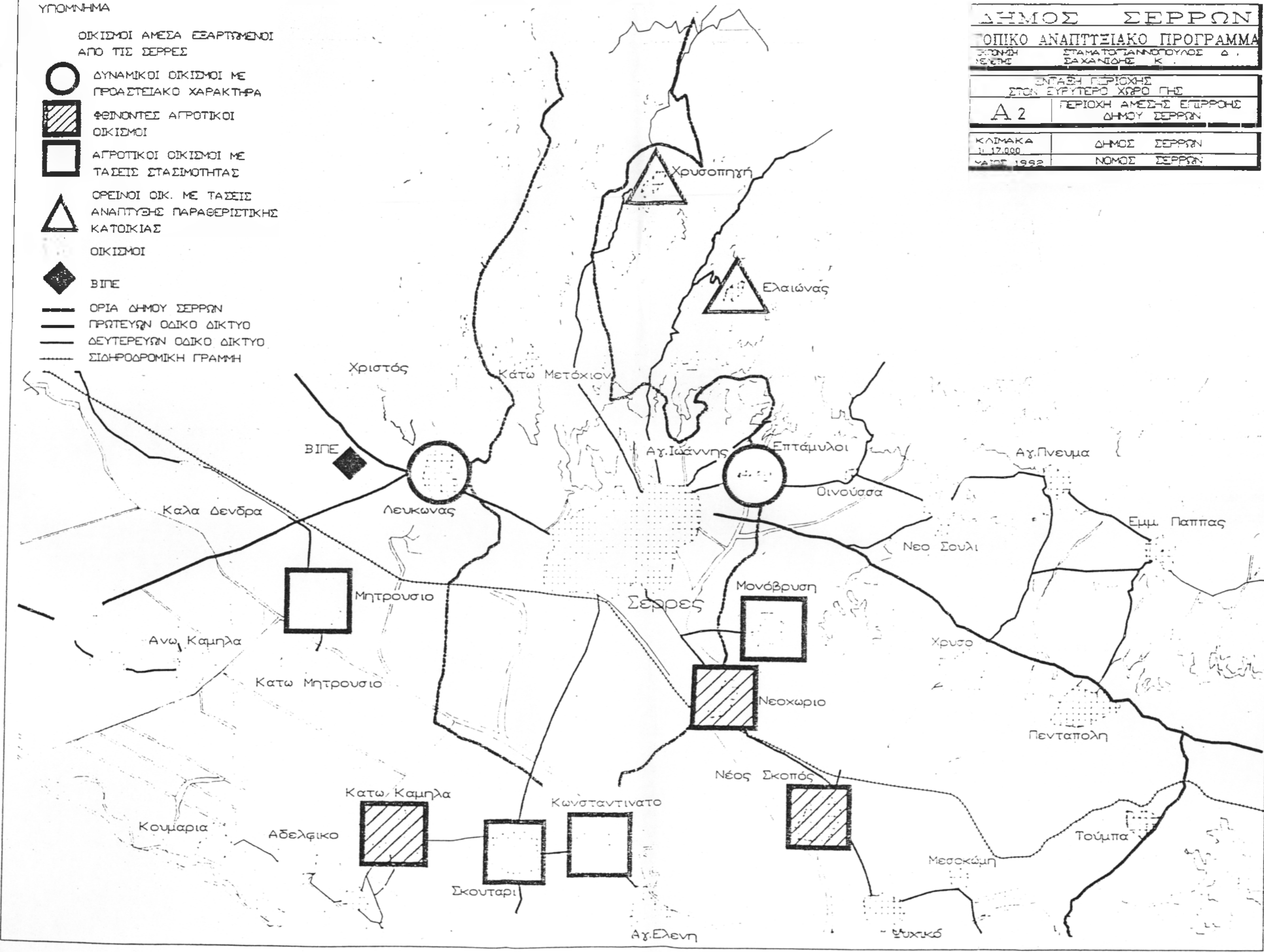

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΑΜΕΣΑ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΟΙ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΕΡΡΕΣ

- ΔΥΝΑΜΙΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΜΕ ΠΡΟΑΣΤΕΙΑΚΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ
- ▨ ΦΕΙΝΟΝΤΕΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ
- ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΜΕ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ
- △ ΟΡΕΙΝΟΙ ΟΙΚ. ΜΕ ΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ
- ◻ ΟΙΚΙΣΜΟΙ
- ◆ ΒΙΠΕ
- ΟΡΙΑ ΔΗΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ
- ΠΡΩΤΕΥΩΝ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
- ΔΕΥΤΕΡΕΥΩΝ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
- ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ

ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	
ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
ΕΠΙΜΟΡΦΗ ΣΕΡΡΕΣ	ΣΤΑΜΑΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ Δ. ΣΑΧΑΝΙΩΤΗΣ Κ.
ΕΝΤΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΣΤΟΝ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΧΩΡΟ ΓΗΣ	
Α 2	ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΜΕΣΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΔΗΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:12.000	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ
ΜΑΪΟΣ 1992	ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ

Τ.Ε.Ι ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
« ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ»

Β' ΦΑΣΗ : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ : ΔΑΓΚΛΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΤΟΪΚΟΥΔΗ ΔΗΜΗΤΡΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : κ. ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2002

7. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

7.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η φύση των κοινωνικών αναγκών σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, τις οποίες καλείται να ικανοποιήσει η Τ.Α., σε ρόλο συμπληρωματικό με την Κεντρική Διοίκηση καθιστά το συγκεκριμένο τομέα δραστηριοτήτων της ιδιαίτερα προβληματικό, τόσο λόγω του αυξημένου κόστους, όσο και των οικονομικών προβλημάτων της Τ.Α.

Η έκταση όμως και η ποιότητα κάλυψης αυτών των αναγκών καθώς και η ουσιαστική στην πράξη κατοχύρωση των αντίστοιχων θεμάτων παραμένει ανοικτή.

7.2 ΠΑΙΔΕΙΑ

7.2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το πρόβλημα της παιδείας έχει δυο σημαντικές πλευρές. Η πρώτη αφορά την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης. εμπλέκονται δηλαδή τόσο το περιεχόμενο και η οργάνωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, όσο και το επίπεδο των διδασκόντων.

Η δεύτερη πλευρά αφορά την υλικοτεχνική υποδομή υποστήριξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σ' αυτήν περιλαμβάνεται η κτιριακή υποδομή και η υποδομή υποστήριξης (εργαστήρια, βιβλιοθήκες, κλπ.). Στα πλαίσια αυτής της προβληματικής όσον αφορά το πρώτο σκέλος, και στο Δήμο Σερρών αντανακλώνεται οι γενικότερες ελλείψεις και οι ανεπάρκειες που χαρακτηρίζουν το εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας, με σοβαρές επιπτώσεις στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Όσον αφορά την υλικοτεχνική υποδομή, στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση η κτιριακή υποδομή των σχολικών κτιρίων θεωρείται καλή έως πολύ καλή, όταν πρόκειται για δημόσια κτίρια.

Τα προβλήματα που εντοπίζονται στα σχολεία του Δήμου έχουν σχέση με:

- ζητήματα χωροθέτησης των σχολείων
- ποιότητα κτιρίων των νηπιαγωγείων
- ελλείψεις σε αίθουσες

Αναλυτικά τα διαθέσιμα στοιχεία για την υπάρχουσα υποδομή παραθέτονται στο επόμενο κεφάλαιο.

7.2.2 ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Στο Δήμο Σερρών, στα πλαίσια της δημόσιας εκπαίδευσης πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας λειτουργούν:

- 29 Νηπιαγωγεία
- 22 Δημοτικά
- 7 Γυμνάσια
- 5 Λύκεια
- 2 Τεχνικά Επαγγελματικά Λύκεια
- ΤΕΕΦΑ Σερρών του Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης
- ΤΕΙ Σερρών.

Αξιοσημείωτη είναι η λειτουργία από φέτος τεσσάρων πειραματικών δημοτικών σχολείων (9^ο, 10^ο, 12^ο, 18^ο), στα οποία παρέχονται επιπλέον γνώσεις σε ειδικά μαθήματα (καλλιτεχνικά, φυσική αγωγή, ξένες γλώσσες). Επίσης στα όρια του Δήμου λειτουργεί το ιδιωτικό δημοτικό Χ. Παλάζη.

Όσον αφορά τη χωροθέτηση κτιριακών εγκαταστάσεων, δεν εντοπίζονται έντονα προβλήματα εξυπηρέτησης του πληθυσμού, με εξαίρεση την ανεπαρκή εξυπηρέτηση του νότιου τμήματος της πόλης, όπου λειτουργεί μόνο ένα δημοτικό. Σημειώνεται επίσης το πρόβλημα μετακίνησης που αντιμετωπίζουν οι μαθητές των ΤΕΛ, δεδομένου ότι οι κτιριακές εγκαταστάσεις βρίσκονται εκτός της πόλης, επί της εθνικής οδού Σερρών /Θεσ/νίκης.

Σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των κτιρίων της δημόσιας εκπαίδευσης, ιδιαίτερα έντονο εμφανίζεται το πρόβλημα στα νηπιαγωγεία. Από τα 29 νηπιαγωγεία που λειτουργούν στο Δήμο Σερρών, μόνον 9 στεγάζονται σε δημόσια κτίρια. Με τα δημοτικά δεν υπάρχει πρόβλημα, 18 δημοτικά στεγάζονται δημόσια κτίρια και 3 σε κτίρια που έχει παραχωρήσει ο Δήμος. Το μισθωμένο κτίριο στο οποίο στεγάζεται το 8^ο δημοτικό έχει χαρακτηριστεί ως ακατάλληλο. Στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση όλες οι σχολικές μονάδες στεγάζονται σε δημόσια κτίρια (Πίνακες 7.2.1, 7.2.2, 7.2.3., 7.2.4).

Αναλυτικότερα, σχετικά με την ποιότητα των κτιρίων σοβαρά προβλήματα υπάρχουν στα νηπιαγωγεία. Πολλοί από τους χώρους είναι καταστήματα ή διαμερίσματα πολυκατοικιών. Συχνά οι αίθουσες είναι μικρές, με ανεπαρκή φωτισμό, χωρίς αερισμό και χωρίς αυλή. Επίσης λόγω ανεπάρκειας χώρων ακολουθείται η συστέγαση και η διπλή βάρδια, συνθήκες σαφώς ακατάλληλες για την φυσιολογική και εποικοδομητική απασχόληση των νηπίων. Στους υπόλοιπους τύπους σχολείων (δημοτικά, γυμνάσια, λύκεια) δεν εντοπίζονται σοβαρά προβλήματα) δεν εντοπίζονται σοβαρά προβλήματα ποιότητας κτιρίων. Τα περισσότερα χαρακτηρίζονται ως καλά.

Με βάση τα σταθερότυπα και τις υπάρχουσες δημόσιες αίθουσες, δεν εντοπίζονται ελλείψεις παρά μόνον στα νηπιαγωγεία (Πίνακας 7.2.5)

7.2.3 ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ

Κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά 1991-1992, το συνολικό μαθητικό δυναμικό στο Δήμο ανέρχεται σε 11.462 μαθητές (Πίνακας 7.2.8). Συνολικά ο αριθμός μαθητών στα νηπιαγωγεία και δημοτικά είναι 5.671 μαθητές και οι μαθητές στα Γυμνάσια και τα Λύκεια 5.791.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.2.1

ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ 1991-92

ΣΧΟΛΕΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΙΔΙΟΚΤΗΣ ΚΑΘΕΣΤΩΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ	ΑΙΘΟΥΣΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΜΑΘ/ΑΙΘΟΥΣΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1ο	Μ. Ασίας 21	Μισθωμένο	Ακατάλληλο	2	49	25	ΔΙΠΛΗ ΒΑΡΔΙΑ, ΘΕΡΜΑΝΣΗ & ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤ. ΕΛΛΕΙΨΗ ΑΥΛΗΣ
2ο	Μητζανίου 1	Δημόσιο	Π. Καλή	2	25	13	
3ο	Ικονίου 2	Μισθωμένο	Μέτρια	2	45	23	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 200, ΔΙΠΛΗ ΒΑΡΔΙΑ
4ο	Θουκιδίδου 18	Μισθωμένο	Π. Καλή	2	35	18	
5ο	Καναβού 2	Δημόσιο	Καλή	2	28	14	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 120 ΔΗΜ
6ο	Ορφάνης 3	Μισθωμένο	Μέτρια	2	44	22	ΜΙΚΡΕΣ ΑΙΘΟΥΣΕΣ, ΕΛΛΕΙΨΗ ΑΥΛΗΣ
7ο	Αίνου 16	Δημόσιο	Καλή	1	31	31	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 100, ΔΙΠΛΗ ΒΑΡΔΙΑ
8ο	Εργ. Κατοικίες	Δωρεά ΟΕΚ	Π. Καλή	2	34	17	
9ο	Ελ. Βενιζέλα 134						
10ο	Αίνου 16	Δημόσιο	Π. Καλή	1	30	30	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 70, ΔΙΠΛΗ ΒΑΡΔΙΑ
11ο	Κων/πόλεως 56	Μισθωμένο	Κακή	2	30	15	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 240, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΙΚΑ WC, ΥΔΡΕΥΣΗ
12ο	Ραιδεστού 22	Μισθωμένο	Μέτρια	2	22	11	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 210, ΔΙΠΛΗ ΒΑΡΔΙΑ
13ο	Μισούλη 22	Δημόσιο	Μέτρια	2	38	19	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 150
14ο	Α. Παπαπούλου	Μισθωμένο	Μέτρια	1	36	36	ΔΙΠΛΗ ΒΑΡΔΙΑ
15ο	Δ. Θράκης 4	Μισθωμένο	Ακατάλληλο	2	34	17	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 130 & 250, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΧΩΡΟΥ
16ο	Α. Στεφάνου 16	Μισθωμένο	Μέτρια	2	25	13	ΕΛΛΕΙΨΗ ΑΥΛΗΣ
17ο	Κισσαβού 12	Δημόσιο	Μέτρια	2	30	15	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 130, ΜΙΚΡΕΣ ΑΙΘΟΥΣΕΣ
18ο	Αρκαδοπόλεως 14	Μισθωμένο	Μέτρια	1	22	22	
19ο	Αθ. Αργυρού 16	Μισθωμένο	Ακατάλληλο	2	28	14	ΑΚΑΤΑΛΗΛΟΣ ΧΩΡΟΣ (ΑΙΘ. ΜΙΚΡΕΣ, ΑΝΕΠΑΡΚΗΣ ΦΩΤΙΣΜΟΣ-ΑΕΡΙΣΜΟΣ)
20ο	Ικονίου 204 & Κοπλιών 7	Μισθωμένο	Ακατάλληλο	1+1	43	22	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 30
21ο	Ραιδεστού 22	Μισθωμένο	Μέτρια	2	22	11	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 120
22ο	Π. Γρηγορίου Ζ' 13	Μισθωμένο	Μέτρια	1	37	37	ΔΙΠΛΗ ΒΑΡΔΙΑ
23ο	Μουδανίων 29	Μισθωμένο	Κακή	2	26	13	ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΑΕΡΙΣΜΟΥ-ΑΥΛΗΣ
24ο	Κων/πόλεως 56	Μισθωμένο	Μέτρια	2	30	15	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 110
25ο	Δ. Θράκης 4	Μισθωμένο	Ακατάλληλο	2	34	17	ΔΙΠΛΗ ΒΑΡΔΙΑ, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΧΩΡΟΥ
26ο	Μουδανίων 29	Μισθωμένο	Κακή	1	13	13	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΕΡΙΣΜΟΥ-ΑΥΛΗΣ, ΣΥΣΤΕΓ. ΜΕ 230
27ο	Μισούλη 12	Δημόσιο	Μέτρια	2	38	19	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 150
28ο	Μισούλη 12	Δημόσιο	Μέτρια	2	46	23	
29ο	Δ. Σπυριδίου 12	Μισθωμένο	Κακή	2	29	15	ΑΝΕΠΑΡΚΗΣ ΦΩΤΙΣΜΟΣ, ΑΕΡΙΣΜΟΣ, ΜΙΚΡΕΣ ΑΙΘ.
	ΣΥΝΟΛΟ			50	904	19	

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.2.2

ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ 1991-1992

ΔΗΜΟΤΙΚΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΙΔΙΟΚΤΗΣ. ΚΑΘΕΣΤΩΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ	ΑΙΘΟΥΣΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΜΑΘ. /ΑΙΘΟΥΣΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1ο	Κιούπλια 7	Δημόσιο	Καλή	12	315	26	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 70 ΔΗΜ.
2ο	Νηρίτας 128	Δημόσιο	Καλή	13	208	16	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 220 ΔΗΜ.
3ο	Κων/πόλεως 54	Δημόσιο	Καλή	14	314	22	
4ο	Δ Θράκης 16	Παραχώρηση από Δήμο	Μέτρια	6	259	43	
5ο	Παρ. Δ Μαρουλή		Πολύ Καλή	8	173	22	
6ο	Α Αργυρού 45	Παραχώρηση από Δήμο	Καλή	9	248	27	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 160 ΔΗΜ.
7ο	Κιούπλια 7	Δημόσιο	Καλή	12	336	28	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 10 ΔΗΜ.
8ο	Τσαλοπούλου 10	Μισθωμένο	Αρκετά Καλή	7	279	40	
9ο	Αίνου 16	Δημόσιο	Καλή	6	188		
10ο	Ελ Βενιζέλου 92	Δημόσιο	Αρκετά Καλή	12	292		ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 50 ΓΥΜΝ.
11ο	Ελ Βενιζέλου 134	Δημόσιο	Καλή	10	154	15	
12ο	Κανναβού 2	Δημόσιο	Καλή	10	153		
13ο	Ο Κισσάβου 12	Δημόσιο	Καλή	6	156	26	
14ο	Αγ Ιωάννης	Δημόσιο	Πολύ Καλή	4	56	14	
15ο	Μισούλη 12	Δημόσιο	Καλή	18	270	15	
16ο	Αθ Αργυρού 45	Παραχώρηση από Δήμο	Καλή	9	130	14	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 60 ΔΗΜ.
17ο	Τριγλίας 36	Δημόσιο	Καλή	12	248	21	
18ο	Χ.Τρικούπη 32	Δημόσιο	Καλή	6	185		
19ο	Μ Αλεξάνδρου 9	Δημόσιο	Καλή	12	227	19	
20ο	Α Χρυσόφη 36	Δημόσιο	Πολύ Καλή	12	251	21	
21ο	Μισούλη 12	Δημόσιο	Καλή	18	109	6	
22ο	Νηρίτας 128	Δημόσιο	Καλή	13	108	8	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 20 ΔΗΜ.
ΙΔΙΩΤΙΚΟ Χ. ΠΑΛΑΣΗ	Αγ Ιωάννης	Ιδιωτικό		6	108	18	
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ				229	4.659	20	
ΣΥΝΟΛΟ				235	4.767	20	

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.2.3

ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 1991

ΣΧΟΛΕΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΙΔΙΟΚΤ ΚΑΘΕΣΤΩΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ	ΑΙΘΟΥΣΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΜΑΘ./ΑΙΘΟΥΣΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1ο Γυμνάσιο	Α ΠΑΠΑΓΟΥ 30	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΚΑΛΗ	14	429	31	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 10 ΛΥΚΕΙΟ
2ο Γυμνάσιο	ΚΙΑΚΙΣ-ΦΛΕΜΙΝΓΚ	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΚΑΛΗ	12	362	31	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 30 ΛΥΚ.
3ο Γυμνάσιο	Ε ΑΔΑΜ 1	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΚΑΛΗ	16	499	31	
4ο Γυμνάσιο	ΚΙΑΚΙΣ-ΦΛΕΜΙΝΓΚ	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΚΑΛΗ	13	374	28	
5ο Γυμνάσιο	Ε ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 92	ΔΗΜΟΣΙΟ	Π.ΚΑΛΗ	12	392	33	ΣΥΣΤΕΓΑΣΗ ΜΕ 10 ΔΗΜ
6ο Γυμνάσιο	ΤΡΙΓΛΟΙΑΣ 36	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΚΑΛΗ	12	362	31	
7ο Γυμνάσιο	Α ΧΡΥΣΑΦΗ 36	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΚΑΛΗ	9	250	28	
1ο Λύκειο	Α ΠΑΠΑΓΟΥ 30	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΚΑΛΗ	17	511	30	ΣΥΣΤΕΓ. ΜΕ 10 ΓΥΜΝ
2ο Λύκειο	ΚΙΑΚΙΣ-ΦΛΕΜΙΝΓΚ	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΚΑΛΗ	10	292	29	ΣΥΣΤΕΓ. ΜΕ 40 ΛΥΚ
3ο Λύκειο	Ε.ΑΔΑΜ 1	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΚΑΛΗ	19	589	31	ΣΥΣΤΕΓ. ΜΕ 30 ΓΥΜΝ.
4ο Λύκειο	ΚΙΑΚΙΣ-ΦΛΕΜΙΝΓΚ	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΚΑΛΗ	9	240	27	ΣΥΣΤΕΓ. ΜΕ 20 ΓΥΜΝ
5ο Λύκειο	ΓΡ.ΡΑΚΙΤΖΗ 88	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΚΑΛΗ	8	214	27	
1ο ΤΕΛ	ΕΘΝ.ΟΔΟΣ ΣΕΡΡΩΝ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΚΑΛΗ	25	560	22	ΣΥΣΤΕΓ. ΜΕ 20 ΤΕΛ
2ο ΤΕΛ	ΕΘΝ.ΟΔΟΣ ΣΕΡΡΩΝ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΚΑΛΗ	20	477	24	ΣΥΣΤΕΓ. ΜΕ 10 ΤΕΛ
ΣΥΝΟΛΟ				196	5791	30	

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.2.4

ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ 1991

ΚΤΙΡΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΤΙΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΘΟΥΣΩΝ	ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΜΑΘ./ΑΙΘΟΥΣΙΑ
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ	9	196	5791	30
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ	38	285	5671	20
ΣΥΝΟΛΟ	47	481	11462	24

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.2.5

ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΕ ΝΕΕΣ ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΠΛΥΘΗΣΜΟ
(ΧΩΡΙΣ ΜΙΣΘΩΜΕΝΕΣ ΑΙΘΟΥΣΕΣ)

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	ΜΑΘΗΤΕΣ	ΜΑΘ./ΑΙΘΟΥΣΑ	ΥΠΑΡΧΟΥΣΕΣ	ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ ΑΡΙΘΜ ΑΙΘΟΥΣΩΝ	ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΕ ΝΕΕΣ ΑΙΘΟΥΣΕΣ
	1991-1992		ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΑΙΘΟΥΣΕΣ		
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	904	30	15	30	15
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	4767	30	192	159	-
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	2668	35	88	76	-
ΛΥΚΕΙΟ	3123	35	108	89	-

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.2.6

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
(1987-1992)

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΕΤΗΣΙΕΣ
	1987-1988	1988-1989	1989-1990	1990-1991	1991-1992	ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	1114	882	900	980	904	-20,8 +2,0 +8,9 -7,7
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	5382	5119	5393	5027	4767	-4,8 +5,5 -6,8 -5,2
ΣΥΝΟΛΟ	6476	5985	6293	6007	5671	-7,4 +4,9 -4,5 -5,6

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.2.7

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
(1987-1992)

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΕΤΗΣΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ
	1987-1988	1988-1989	1989-1990	1990-1991	1991-1992	
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	2638	2680	2811	2881	2888	+1,8 -2,0 +1,0 +0,3
ΛΥΚΕΙΟ	2790	2749	2771	2802	3123	-1,5 +0,8 +1,1 +11,5
ΣΥΝΟΛΟ	5428	5429	5582	5683	5791	0,0 -0,0 +1,5 +0,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.2.8

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ
(1987-1992)

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΕΤΗΣΙΕΣ
1987-1988	1988-1989	1989-1990	1990-1991	1991-1992	ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ
6476	5995	6293	6007	5671	-7,4 + 5,0 -4,5 -5,8
5429	5429	5382	5463	5791	0,0 -0,9 +1,5 +6,0
11905	11424	11621	11470	11462	-4,0 +1,7 -1,3 -0,1

Από την διαχρονική εξέλιξη του μαθητικού δυναμικού κατά την περίοδο 1987-1991 παρατηρούνται:

1. Αυξομειώσεις του μαθητικού πληθυσμού στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, με υψηλό ποσοστό μείωσης κατά τη σχολική χρονιά 1987-1988. Το σύνολο των μεταβολών, κατά την εξεταζόμενη περίοδο, οδήγησε σε μείωση κατά 12,5% των μαθητών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Αντίστοιχη εξέλιξη καταγράφηκε και σε επίπεδο Νομού, και οφείλεται κατά κύριο λόγο στην ύπαρξη μετανάστευσης (Πίνακας 7.2.6).
2. Αυξομειώσεις του μαθητικού πληθυσμού στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με υψηλό ποσοστό αύξησης κατά την τρέχουσα χρονιά. Το σύνολο των μεταβολών, κατά την εξεταζόμενη περίοδο οδήγησε σε αύξηση κατά 6,6% των μαθητών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Σημειώνεται όμως ότι οι σχολικές μονάδες, που λειτουργούν στο Δήμο Σερρών, εξυπηρετούν και τους μαθητές από γύρω χωριά. Η μεταφορά των μαθητών γίνεται με λεωφορεία του ΚΤΕΛ Σερρών. Κατά συνέπεια δεν υπάρχει σαφής εικόνα για τις τάσεις εισροής πληθυσμού προς τον Δήμο Σερρών (Πίνακας 7.2.7).

7.3 ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

“Το στοιχείο του συναγωνισμού, της επιδίωξης του καλύτερου αποτελέσματος, καθώς και η ωφελιμότητα για τη διανοητική και σωματική ισορροπία, δίνουν στον αθλητισμό την δυνατότητα να παίζει ένα σοβαρό ρόλο στη διαπαιδαγώγηση του ανθρώπου στην ανάπτυξη της συλλογικότητας και της αυτοπειθαρχίας”.¹

Η αθλητική υποδομή που υπάρχει στο Δήμο Σερρών αποτελείται από μονάδες κεντρικού χαρακτήρα:

α. Εθνικό Αθλητικό Κέντρο (ΕΑΚ)

---

¹ Γ. Τζιά, Μια προσέγγιση στο ρόλο του Αθλητισμού και στην κατάστασή του στην Ελλάδα, Επιστημονική Σκέψη, Νο 9, Οκτώβριος 1982, σ. 37-44.

Το ΕΑΚ, ιδρύθηκε το 1981 και βρίσκεται στην βορειοανατολική πλευρά της πόλης, στην κοιλάδα των ΑΓ. Αναργύρων. Διαθέτει ένα κλειστό γυμναστήριο που εξυπηρετεί τα εξής αθλήματα: μπάσκετ, χάντμπολ, βόλεϊ, τένις.

Επίσης στις εγκαταστάσεις του ΕΑΚ περιλαμβάνονται:

4 γήπεδα τένις

2 γήπεδα βόλεϊ

1 γήπεδο χάντμπολ

2 γήπεδα μπάσκετ

και το εθνικό Κολυμβητήριο.

Το ΕΑΚ λειτουργεί με ωράριο από 7 π.μ. -12:30 μ.μ. Προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι υπάρχουσες ανάγκες, με βάση τον προγραμματισμό του ΕΑΚ, οι εγκαταστάσεις διατίθενται: 7 π.μ. -9 π.μ. για το Αθλητικό Σχολείο, 9 π.μ. -14.30 μ.μ. για την Γυμναστική Ακαδημία. Από 14.30 μ.μ. ως το τέλος του ωραρίου οι αθλητικές εγκαταστάσεις διατίθενται για τον σωματικό αθλητισμό, εξυπηρετώντας τους 8 συλλόγους που υπάρχουν στην πόλη.

Στο νότιο μέρος του κέντρου της πόλης είναι χωροθετημένο το Δημοτικό Γήπεδο. Οι εγκαταστάσεις του διαθέτουν γήπεδα ποδοσφαίρου, μπάσκετ, βόλεϊ και πάλης. Η θέση του Δημοτικού Γηπέδου στο κέντρο της πόλης εκτιμάται ως προβληματική.

Στη Δυτική πλευρά της πόλης και εκτός οικισμού βρίσκεται το Εθνικό Στάδιο Σερρών. Στο Στάδιο οι εγκαταστάσεις καλύπτουν ποδόσφαιρο και στίβο.

Όπως ήδη αναφέρθηκε στον Δήμο Σερρών υπάρχει αθλητική υποδομή μόνον σε κεντρικές μονάδες. Σε επίπεδο γειτονιάς και συνοικίας δεν υπάρχουν αθλητικά κέντρα. Τονίζεται επίσης η έλλειψη γηπέδων αθλοπαιδιών σε όλη την πόλη.

Στο βαθμό όμως που δεν υπάρχουν ελεύθεροι χώροι, εντός οικιστικού ιστού, δεν είναι δυνατή η δημιουργία νέων αθλητικών κέντρων. Από την άποψη αυτή η πλέον εφικτή λύση μπορούσε να είναι η επέκταση των υπαρχόντων αθλητικών κέντρων.

7.4 ΠΡΟΝΟΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

7.4.1 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Στο δήμο Σερρών λειτουργούν 5 κρατικοί σταθμοί, ένας Δημοτικός, 9 ιδιωτικοί και ο παιδικός σταθμός της Μακεδονικής Εστίας.

Οι πέντε κρατικοί παιδικό σταθμοί (ΚΠΣ) ανήκουν στο Υπουργείο Υγείας - Πρόνοιας και με βάση τον υφιστάμενο προγραμματισμό δεν προβλέπεται δημιουργία νέων παιδικών σταθμών (Πίνακας 7.4.1).

Από αυτούς μόνο 2 στεγάζονται σε δημόσιο κτίριο. Παρ' όλα αυτά η κριτική υποδομή των παιδικών σταθμών εκτιμάται ως ικανοποιητική. Πρόκειται για καινούργια κτίρια, που διαθέτουν τους αναγκαίους χώρους. Εξαιρέση αποτελεί ο Α' ΚΠΣ, στον οποίο υπάρχει πρόβλημα ανεπάρκειας χώρου. Σημειώνεται επίσης η προβληματική χωροθέτηση του Β' ΚΠΣ, ο οποίος γειτνιάζει με αποθήκες υλικών της ΔΕΗ. Το εποπτικό υλικό των ΚΠΣ θεωρείται πλήρες και επαρκές. Όσον αφορά το προσωπικό των σταθμών, η σύνθεσή του φαίνεται στον Πίνακα 7.4.1 και κατά τη διερεύνηση του θέματος δεν αναφέρθηκαν ελλείψεις.

Το δυναμικό των παιδιών που καλύπτεται από τους 5 ΚΠΣ (στοιχεία 1991-92) ανέρχεται σε 431 παιδιά. Παίρνοντας υπόψη ότι ο συνολικός πληθυσμός αντίστοιχης ηλικίας (92-5 ετών) το 1981 ανερχόταν σε 4550 παιδιά, και δεδομένων των αυξητικών τάσεων που εντοπίζονται διαχρονικά, είναι προφανές ότι η προσφερόμενη κοινωνική υποδομή είναι ανεπαρκής. Όπως εντοπίστηκε κατά την συλλογή των στοιχείων, την τελευταία 5ετία παρατηρείται αυξημένη ζήτηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.4.1 ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ

ΜΟΝΑΔΕΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
1ΟΣ ΚΡΑΤΙΚΟΣ	ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ	94	ΔΗΜΟΣΙΟ	3ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ 3ΑΤΟΜΑ ΒΟΗΘ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
2ΟΣ ΚΡΑΤΙΚΟΣ	Μ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ	100	ΔΗΜΟΣΙΟ	4ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ 3ΒΡΕΦΟΝ/ΚΟΜΟΙ 2ΜΑΓΕΙΡΕΣ 3ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΕΣ
3ΟΣ ΚΡΑΤΙΚΟΣ	ΜΠΙΖΑΝΙΟΥ 3	64	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	2ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ 1ΒΡΕΦΟΝ/ΚΟΜΟΣ
4ΟΣ ΚΡΑΤΙΚΟΣ	ΔΥΡΩΝΟΣ 17	65	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	3ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ 3ΒΟΗΘΗΤ.ΠΡΟΣ
5ΟΣ ΚΡΑΤΙΚΟΣ	ΣΩΚΡΑΤΗ 35	60	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	3ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ 3ΒΟΗΘ ΠΡΟΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ Π.Σ		48	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	2ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ 1ΜΑΓΕΙΡΑΣ 1ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΑ 1ΔΙΟΙΚ.
Π.Σ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ		40	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	1ΒΡΕΦΟΝ/ΚΟΜΟΣ 1ΒΟΗΘ
ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ Π.Σ.				
ΠΑΛΑΖΗ ΧΕΛΙΔΟΝΑΚΙΑ	5ΧΛΜ ΧΡΥΣ/ΛΗΣ	25	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	2ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ
ΣΝΟΟΡΥ		40	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	1ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ 3ΒΡΕΦΟΝ/ΚΟΜΟΙ 1ΜΑΓΕΙΡΑΣ 1ΟΔΗΓΟΣ
ΑΕΡΟΣΤΑΤΟ	ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ 82	70	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	3ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ 3ΒΡΕΦΟΝ/ΚΟΜΟΙ 1ΜΑΓΕΙΡΑΣ 2ΟΔΗΓΟΙ
ΟΥΡΑΝΙΟ ΤΟΞΟ		18	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	1ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ 1ΒΡΕΦΟΝ/ΚΟΜΟΣ 1ΜΑΓΕΙΡΑΣ
ΚΥΨΕΛΗ	ΚΟΝ/ΠΟΛΕΩΣ 29	10	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	1ΒΡΕΦΟΝ/ΚΟΜΟΣ
ΡΟΣ ΠΑΝΘΗΡΑΣ	ΤΡΙΓΛΙΑΣ 32	20	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	2ΒΡΕΦΟΝ/ΚΟΜΟΙ
ΦΩΛΙΤΣΑ	ΠΑΠΑΦΩΤΙΟΥ & ΑΙΝΟΥ 19	4	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	1ΒΡΕΦΟΝ/ΚΟΜΟΣ
ΒΑΒΥ PARKING	Δ ΣΟΛΩΜΟΥ 12	20	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	1ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ 1ΒΡΕΦΟΝ/ΚΟΜΟΣ
		35	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	1ΒΡΕΦΟΝ/ΚΟΜΟΣ 1ΚΟΙΝ/ΛΕΙΤ 1ΙΔΙΟΚΗΤΙΚΟΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ		431		
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ		242		
ΓΕΝ ΣΥΝΟΛΟ		673		

Οι ΚΠΣ λειτουργούν 7πμ-4μμ και προσφέρουν 2 γεύματα ημερησίως, τα οποία κοστολογούνται 200 δρχ. ανά παιδί, ημερησίως. Όσον αφορά το πρόγραμμα απασχόλησης των παιδιών, ακολουθείται ελεύθερο πρόγραμμα και όχι αυτό του Υπουργείου Παιδείας.

Στα κύρια κριτήρια εγγραφής προτάσσονται οι περιπτώσεις παιδιών από οικογένειες με χαμηλό εισόδημα, πολυτέκνων και οικογένειες όπου η μητέρα είναι εργαζόμενη.

Το 1990 ξεκίνησε τη λειτουργία του ο Παιδικός Σταθμός του Δήμου Σερρών (Πίνακας 7.4.1). ο σταθμός λειτουργεί με ωράριο 7πμ-3μμ και εξασφαλίζει 2 γεύματα ημερησίως, στεγάζεται σε μισθωμένο κτίριο, του οποίου οι εγκαταστάσεις θεωρούνται ικανοποιητικές. Η δυναμικότητα του σταθμού είναι ως 50 παιδιά ηλικίας 2,5-5 ετών. Τα κριτήρια επιλογής είναι τα οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά της οικογένειας, με προτεραιότητα στις οικογένειες με χαμηλό εισόδημα και εργαζόμενη μητέρα. Οι οικονομικές απαιτήσεις ανέρχονται σε 8.000δρχ. μηνιαίως ανά παιδί. Στους μελλοντικούς στόχους του Δήμου περιλαμβάνεται και η δημιουργία 2 νέων δημοτικών παιδικών σταθμών.

Στο Δήμο λειτουργεί επίσης ο παιδικός σταθμός της Μακεδονικής Εστίας, η οποία είναι φιλανθρωπικό σωματείο, με έδρα την Αθήνα. Η διοίκηση του σταθμού εξασκείται από 10μελές Δ.Σ., με βάση το ιδιωτικό δίκαιο. Ο παιδικός σταθμός λειτουργεί με χρηματοδότηση από τη Μακεδονική Εστία και επιχορήγηση από το Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας. Οι γονείς πληρώνουν 500δρχ. μηνιαίως για κάθε παιδί. Ο σταθμός στεγάζεται σε μισθωμένο κτίριο με μέγιστη δυναμικότητα 40 παιδιά και λειτουργεί με ωράριο 7πμ-4μμ. Προσφέρονται 2 γεύματα ημερησίως και το πρόγραμμα απασχόλησης των παιδιών είναι ελεύθερο. Διδάσκονται επίσης Αγγλικά (3 φορές τη βδομάδα). Παρέχεται ακόμη ιατρική περίθαλψη από ειδικευμένο παιδίατρο.

Στο Δήμο λειτουργούν τέλος 9 ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί (Πίνακας 7.4.1), που καλύπτουν συνολικά 242 παιδιά. Από αυτούς μόνον ένας στεγάζεται σε

ιδιωτικό κτίριο. Οι υπόλοιποι στεγάζονται σε μισθωμένα κτίρια, τα οποία στην πλειοψηφία τους είναι διαμερίσματα.

Κατά συνέπεια δεν διαθέτουν κατ' ανάγκην τους αναγκαίους χώρους (αυλή κλπ.) για την απασχόληση των παιδιών. Οι ιδιωτικοί σταθμοί λειτουργούν με ωράριο 7πμ-4μμ, και προσφέρουν 2 γεύματα ημερησίως. Τα διδάκτρα ανέρχονται σε 18.000 26.000 δρχ. μηνιαίως.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία ανάλυσης, υπογραμμίζονται οι μη ικανοποιητικής ποιότητας παρεχόμενες υπηρεσίες, τονίζεται επίσης η ποσοτική τους ανεπάρκεια προκειμένου να καλυφθούν οι υπάρχουσες ανάγκες. Παίρνοντας δε υπόψη τις πληθυσμιακές εξελίξεις, οι ανάγκες φαίνεται ότι θα ενταθούν. Τονίζεται επίσης η κακή χωροθέτηση των κρατικών παιδικών σταθμών, προκειμένου για την σωστή εξυπηρέτηση των κατοίκων της πόλης.

Επίσης στο Δ. Σερρών λειτουργεί ορφανοτροφείο θηλέων σε κεντρικό σημείο επί της Λ. Βενιζέλου, το οποίο διαθέτει σημαντικές κτιριακές εγκαταστάσεις, που υπερκαλύπτουν τις ανάγκες. Το παλιό ορφανοτροφείο αρρένων μεταστεγάστηκε σε σχολή κωφαλάλων, οπότε καλύπτονται οι ανάγκες του (Πηγή: ΓΠΣ). Λειτουργεί επίσης Ίδρυμα προστασίας απροσάρμοστων, που είναι χωροθετημένο στη Β.Α. πλευρά της πόλης.

7.4.2 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Το ΚΑΠΗ του Δήμου Σερρών ιδρύθηκε το 1984. Αρχικά στεγαζόταν σε ενοικιαζόμενο χώρο. Από το 1988 λειτουργεί σε κτίριο του Δήμου. Πρόβλημα ποιότητας κτιρίου δεν υπάρχει. Αντίθετα πρόβλημα δημιουργεί η θέση του, διότι βρίσκεται εκτός κέντρου πόλης, με αποτέλεσμα να μην εξυπηρετεί του ενδιαφερομένους, ανεξάρτητα από τον τόπο κατοικίας τους.

Οι οικονομικοί πόροι του ΚΑΠΗ προέρχονται από κρατική επιχορήγηση, η οποία όμως υπολείπεται του καταρτιζόμενου προϋπολογισμού.

Το προσωπικό του ΚΑΠΗ αποτελείται από:

1 Κοινωνική Λειτουργό

1 Φυσιοθεραπεύτρια

1 Αδελφή Νοσοκόμα

2 Οικογενειακούς Βοηθούς

1 Ιατρό Παθολόγο.

Η ιατρος είναι ωρομισθια και επισκεπτεται το ΚΑΠΗ 3 φορές την εβδομάδα για 2 ώρες. Ελλείψεις όμως υπάρχουν και σε άλλες ειδικότητες. Από τον κανονισμό του ΚΑΠΗ προβλέπεται επίσης μια θέση εργοθεραπευτή, η οποία όμως δεν έχει προκηρυχθεί. Η θέση καλύπτεται προσωρινά από επιμορφωτές της ΝΕΛΕ και του ΕΟΠ.

Το 1991 τα εγγεγραμμένα μέλη ανέρχονταν σε 450 άτομα, αριθμός ιδιαίτερα υψηλός με βάση τις υπάρχουσες δυνατότητες του ΚΑΠΗ.

Κατά συνέπεια, η υπάρχουσα υποδομή υποδοχής της τρίτης ηλικίας δεν μπορεί να θεωρηθεί επαρκής τόσο από άποψη προσφερόμενων υπηρεσιών όσο και από πλευρά κάλυψης της ζήτησης. Παρ' όλα αυτά με βάση τις προβλεπόμενες πληθυσμιακές εξελίξεις, δεν αναμένεται να παρουσιαστεί περαιτέρω αύξηση των αναγκών.

Στο Δήμο Σερρών λειτουργούν δυο γηροκομεία. Το παλαιό γηροκομείο βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του οικισμού, δίπλα στο νοσοκομείο, είναι μικρό και σε γειτνίαση με ασύμβατες χρήσεις. Από αυτήν την άποψη δεν υπάρχουν δυνατότητες βελτίωσης. Το ανεγειρόμενο νέο γηροκομείο στην περιοχή του Αι Γιώργη του Κρυονερίτη στη Μαρούλη, θα καλύψει μελλοντικά τις ανάγκες της πόλης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.4.2

ΛΟΙΠΗ ΠΡΟΝΟΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ Δ. ΣΕΡΡΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ ΦΟΡΕΑ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΔΙΟΚΤΗΣ. ΚΑΘΕΣΤΩΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ
1. Κέντρο παιδικής μέριμνας θηλέων	Δημόσιο	Δημόσιο	Καλή
2. Ίδρυμα προστασίας απροσαρμοστων	Δημόσιο	Δημόσιο	Μέτρια
3. Γηροκομείο	Δημόσιο	Ιδιωτικό	Κακή
4. Ν.Γηροκομείο	Δημόσιο	Ιδιωτικό	Καλή
5. ΚΑΠΗ Δ. Σερρών	Δημόσιο	Δημοτικό	Καλή

ΠΗΓΗ: ΓΠΣ, Στοιχεία Δήμου

7.5 ΥΓΕΙΑ

Σοβαρότατος δείκτης αξιολόγησης του βιοτικού επιπέδου των πολιτών αναμφισβήτητα είναι η υγεία και οι κάθε είδους παρεχόμενες υγειονομικές υπηρεσίες. Ταυτόχρονα η υγεία εξαρτάται τόσο από το εργασιακό και οικιστικό περιβάλλον, όσο και από τις συνθήκες και τον τρόπο ζωής που προκύπτουν.

Είναι προφανές ότι για την κάλυψη των αναγκών της πρωτοβάθμιας όσο και της δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας απαιτείται ένα ευρύτερο δίκτυο υπηρεσιών σωστά εξοπλισμένο και στελεχωμένο αλλά και σωστά προσανατολισμένο.

Η Τ.Α. σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία, που αναφέρεται στα καθήκοντα των “Υγειονομικών Επιτροπών Δήμων και Κοινοτήτων” και στη λήψη μέτρων προστασίας της Δημόσιας Υγείας, έχει διευρυμένες αρμοδιότητες και οι αρμοδιότητες της Τ.Α. στα θέματα υγείας συναντούν αρκετά εμπόδια. Η έλλειψη πόρων που αντιμετωπίζει η Τ.Α. συμπληρώνεται από την έλλειψη προσανατολισμού και σωστού προγραμματισμού των αρμόδιων δημοτικών υπηρεσιών.

Όσον αφορά την υφιστάμενη κατάσταση στην περιοχή μελέτης, σημαντικές είναι οι ελλείψεις που εντοπίζονται στον τομέα της υγείας. Η έλλειψη επίσης,

στατιστικών στοιχείων και επιδημιολογικών ερευνών εμποδίζουν την μελέτη νοσηρότητας του μελετώμενου πληθυσμού.

Σε επίπεδο πρωτοβάθμιας περίθαλψης εντάσσονται τα αγροτικά ιατρεία. Τα αγροτικά ιατρεία έχουν την έδρα τους σε χωριά (με περίπου 500 κατοίκους), κατά συνέπεια δεν υπάρχουν Α΄ βήθμια κέντρα υγείας σε επίπεδο πόλης.

Σε επίπεδο δευτεροβάθμιας περίθαλψης υπάγονται οι υγειονομικοί σταθμοί, που έχουν έδρα σε κωμοπόλεις ή μεγάλα χωριά. Υγειονομικοί σταθμοί υπάρχουν σε διάφορες πόλεις του Νομού, εκτός της πόλης Σερρών.

Στην πόλη των Σερρών η νοσοκομειακή περίθαλψη καλύπτεται από το Γενικό Νοσοκομείο Σερρών (Πίνακας 7.5.1), το οποίο εξυπηρετεί ολόκληρο το Νομό δυναμικότητας 321 κλινών. Λειτουργούν επίσης 5 ιδιωτικές κλινικές και το ΙΚΑ Σερρών. Το Γενικό Νοσοκομείο Σερρών βρίσκεται στην ανατολική πλευρά της πόλης. Τονίζεται το γεγονός της κακής χωροθέτησης του Νοσοκομείου, δεδομένης της γειτνίασης με χρήσεις ψυχαγωγίας, οπότε δημιουργούνται προβλήματα όχλησης των ασθενών. Επίσης η γειτνίαση του ΓΝΣ με περιοχή κατοικίας, δημιουργεί αυξημένα προβλήματα κυκλοφοριακών φόρτων. Με βάση το ΓΠΣ Σερρών, προτείνεται η μετατροπή του ΓΝΣ σε Αστικό Κέντρο Υγείας, που θα καλύπτει τον ανατολικό τομέα της πόλης, μετά την συμπλήρωση της κατασκευής του Νέου Γενικού Νοσοκομείου στους Επτάμυλους. Υπάρχει ταυτόχρονα προγραμματισμός επέκτασης των εξωτερικών ιατρείων και των χειρουργείων του ΓΝΣ. Οι προμελέτες των επεκτάσεων αυτών βρίσκονται στο Υπουργείο Υγείας -Πρόνοιας για έλεγχο.

Όσον αφορά το Νέο Γενικό Νοσοκομείο, υπάρχει προγραμματισμός για τη δημιουργία του. Η μελέτη εφαρμογής έχει ολοκληρωθεί και βρίσκεται επίσης στο Υπουργείο Υγείας -Πρόνοιας για έλεγχο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.5.1 ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΣΕΡΡΩΝ

ΤΜΗΜΑ	ΓΙΑΤΡΟΙ	ΓΑΙΤΡΟΙ	ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ	ΚΡΕΒΑΤΙΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
	ΕΣΥ	ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ		
Α' ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟ	4	7	19	29	
Β' ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟ	6	8	19	30	
ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΚΟ	6	7	23	28	
ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΟ	5	7	14	20	
ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΟ	3	-	12	9	
ΠΝΕΥΜΟΝΓΙΚΟ	2	-	2	9	
Α' ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟ	6	5	15	31	
Β' ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟ	6	4	14	29	
ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟ	4	1	12	20	
ΟΥΡΟΛΟΓΙΚΟ	3	-	9	15	
ΟΦΘΑΛΜΙΚΟ	3	1	11	15	
ΩΤΟΡΙΝ/ΚΟ	3	-	5	15	
Α' ΜΑΙΕΥΤΙΚΟ	6	2	7	35	ΜΑΙΕΣ 8
Β' ΜΑΙΕΥΤΙΚΟ	6	1	7	36	ΜΑΙΕΣ 9
<u>ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ</u>					
ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΚΟ	6	1	1		
ΜΙΚΡΟΒΙΟΛ/ΚΟ	8	3	1		
ΠΑΘΟΛΟΓΟΑΝΑ- ΤΟΜΙΚΟ	1	-			
ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ	3	-	1		
ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ	1	-	10		
<u>ΕΞΩΤ.ΙΑΤΡΕΙΑ</u>					
ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ	2	-			
ΑΙΜΟΚΑΘΑΡΣΕΙΣ	2	-	19		
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΟ	1	-	1		
ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡ/ΚΟ	1	-	1		
ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ	2	-			
ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟ	-	-	15		
ΑΝΑΙΣΘΗΣ/ΚΟ	6	-	8		
ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟ	-	-	16		
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ</u>					
ΑΝΑΙΣΘΗΣ ΠΑΡ	-	-	5		
ΕΞΩΤΕΡ.ΙΑΤΡ	-	-	21		
ΕΞΩΤ.ΙΑΤΡ ΠΑΡ	-	-	11		
ΑΙΘ. ΤΟΚΕΤΟΥ	-	-	5		ΜΑΙΕΣ 9*

Το νέο Γενικό Νοσοκομείο δυναμικότητας 300 κλινών, προβλέπεται να βελτιώσει τις συνθήκες περίθαλψης στον νομό.

Οι πέντε ιδιωτικές κλινικές που υπάρχουν στην πόλη, έχουν δυναμικό 257 κλίνες, και βρίσκονται στην κεντρική περιοχή του Δήμου. Δεδομένων των κυκλοφοριακών φόρτων και της ρύπανσης πολλές από τις κλινικές αντιμετωπίζουν προβλήματα στην ποιότητα της παρεχόμενης περίθαλψης. Από αυτές, τρεις είναι γενικές κλινικές και δυο είναι μαιευτήρια. Τα χαρακτηριστικά της κάθε κλινικής βρίσκονται στον Πίνακα 7.5.2.

Συνοπτικά σημειώνεται ότι η υπάρχουσα υποδομή υγείας κρίνεται ως σαφώς ανεπαρκής. Με βάση τις υπάρχουσες κλίνες, αντιστοιχούν 11 κλίνες ανά 1000 κατοίκους σε επίπεδο πόλης Σερρών. Όπως όμως ήδη ειπώθηκε, το ΓΝΣ εξυπηρετεί ανάγκες όλου του Νομού. Με βάση τον πληθυσμό του Νομού Σερρών για το 1991, αντιστοιχούν 3 κλίνες ανά 1000 κατοίκους.

Επίσης απασχολούνται στο σύνολο των τμημάτων Νοσοκομείου και παραρτήματος:

α. Νοσοκόμοι 29

β. Τραυματιοφορείς 10

ΣΥΝΟΛΟ

ΓΙΑΤΡΟΙ ΕΣΥ	96
ΓΙΑΤΡΟΙ ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ	47
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	284
ΚΡΕΒΑΤΙΑ	321

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.5.2
ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΚΛΙΝΙΚΕΣ Δ. ΣΕΡΡΩΝ (1992)

ΚΛΙΝΙΚΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΙΑΤΡΟΙ	ΝΟΣΑ. ΠΡΟΣΩΠ.		ΚΛΙΝΕΣ
1. ΓΕΝΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟ		8	11	75
	ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟ				
	ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΟ				
	ΟΡΛ.				
	ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΟ				
	ΟΥΡΟΛΟΓΙΚΟ				
	ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΚΟ				
	ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟ				
2. ΓΕΝΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΥΘΥΜΙΟΥ	ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟ		4	8	70
	ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟ				
	ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΚΟ				
	ΟΡΛ.				
3. ΓΕΝΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟ	5 ΜΟΝΙΜΟΙ		9	71
	ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟ	2 ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΙ			
	ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟ				
	ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΟ				
4. ΚΛΙΝΙΚΗ ΛΙΒΑΝΟΥ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΟ				21
	ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟ	2 ΜΟΝΙΜΟΙ	5 ΜΑΙΕΣ		
		4 ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΙ			
5. ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟ	ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟ	2 ΜΟΝΙΜΟΙ	5 ΜΑΙΕΣ		20
		3 ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΙ	2 ΒΟΗΘΗΤΕΣ		

7.6 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

7.6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πόλη των Σερρών, που ιδρύθηκε πριν από 2500 χρόνια, έχει να επιδείξει ιδιαίτερα πλούσια ιστορία και παράδοση στον τομέα του πολιτισμού. Η ιστορική διαχρονική διαδρομή καταγράφεται σε τοιχογραφίες αιώνων, έργα τέχνης, συγγράμματα, μελέτες, στον τομέα της ιστορικής παράδοσης και της λογοτεχνίας.

Η αναπτυσσόμενη πολιτιστική δραστηριότητα σήμερα, δεδομένων των οικονομικών -κοινωνικών συνθηκών, εκτιμάται ως ιδιαίτερα αξιόλογη. Στην πόλη των Σερρών μπορούμε να μιλήσουμε για την ύπαρξη οργανωμένου και συνεκτικού ιστού πολιτιστικής δράσης, όπου οι πολίτες δρουν τόσο σαν δημιουργικά υποκείμενα, όσο και ως δέκτες πολιτιστικών εκδηλώσεων. Η εμβέλεια των δραστηριοτήτων, που συχνά ξεπερνά τα όρια του δήμου αγκαλιάζοντας και κοινότητες του Νομού, αφορούν στο θέατρο, την μουσική, τις εικαστικές τέχνες, το χορό, τον έντεχνο λόγο. Ιδιαίτερα έντονη και σημαντική είναι η συμμετοχή του Δήμου, όπως θ' αναλυθεί διεξοδικά στη συνέχεια, στα πλαίσια της κοινωνικής του πολιτικής (Πίνακας 7.6.1). Χαρακτηριστικό επίσης της πολιτιστικής δράσης στην πόλη αποτελεί το γεγονός της στενής συνεργασίας μεταξύ δημοτικών και ιδιωτικών φορέων. Σοβαρή επίσης η αξιοποίηση δυνατοτήτων χρηματοδότησης από Τράπεζες και Ιδιώτες, λόγω της έντονης ιδιωτικής κινητοποίησης και πρωτοβουλίας.

Πίνακας 7.6.1

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ Δ. ΣΕΡΡΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ ΦΟΡΕΑ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ
Κρατικό Θέατρο Ορφέας	Δημοτικός	Μισθωμένο	Μέτρια
Αίθουσα Μουσικής -ΠΠΚ	Δημόσιος	Δημοτικό	Μέτρια
Λαογραφικό Μουσείο	Δημόσιος	Μισθωμένο	Μέτρια
Μουσείο Μεζεστενίου	Δημόσιος	Δημόσιο	Μέτρια
Δημόσια Βιβλιοθήκη	Δημόσιος	Μισθωμένο	Καλή

7.6.2 ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ

Το Πνευματικό και Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Σερρών (ΠΠΚ) ιδρύθηκε το 1983, παίζοντας μέχρι σήμερα πρωταγωνιστικό ρόλο στα πολιτιστικά πράγματα της πόλης.

Το ΠΠΚ διοικείται από 9μελές Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται:

1. από τον Δήμαρχο, που είναι ο Πρόεδρος του
2. από τους τρεις δημοτικούς συμβούλους
3. από έναν εκπρόσωπο της Ένωσης Γεωργικών Συνεταιρισμών, έναν εκπρόσωπο του Εργατικού Κέντρου και έναν εκπρόσωπο του Εμπορικού Επιμελητηρίου
4. από δυο κατοίκους της πόλης.

Οι πόροι του ΠΠΚ είναι:

1. Η ετήσια επιχορήγηση του Δήμου που καθορίζεται στο ποσό των 500.000δρχ.
2. Κάθε είδους εισφοράς, δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες
3. Εισπράξεις από το αντίτιμο των πραγμάτων ή υπηρεσιών που παρέχει το νομικό πρόσωπο
4. Πρόσοδοι από τη δικιά του περιουσία
5. Επιχορηγήσεις του Δημοσίου.

Σκοπός του ΠΠΚ είναι η εξύψωση του πνευματικού, μορφωτικού, επιστημονικού, πολιτιστικού και αθλητικού επιπέδου των δημοτών της πόλης. Για την υλοποίηση των σκοπών του, το ΠΠΚ Δήμου Σερρών, αναλαμβάνει κάθε δυνατή δραστηριότητα και συνεργάζεται με πολιτιστικούς και αθλητικούς φορείς, κοινοτικές, Δημοτικές και Δημόσιες αρχές, με συνδικαλιστικές συνεταιριστικές και επαγγελματικές οργανώσεις και με λαϊκές ομάδες πρωτοβουλίας.

Μέσα στις δραστηριότητες του ΠΠΚ ενδεικτικά και όχι περιοριστικά αναφέρονται:

- α. Η ανάπτυξη κάθε μορφής τέχνης με τη δημιουργία αναλόγων τμημάτων και η πραγματοποίηση διαλέξεων και ελευθέρων συζητήσεων.
- β. Η διοργάνωση εκθέσεων ζωγραφικής, γλυπτικής, χειροτεχνίας, ειδών λαϊκής τέχνης, διακόσμησης.

- γ. Η δημιουργία ομάδων και σχολών θεάτρου, κινηματογράφου, φωτογραφίας, χορού, σκακιού, φιλοτελισμού, μουσικής κλπ.
- δ. Η διάσωση, διαφύλαξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και του λαογραφικού και ιστορικού υλικού των Σερρών και της περιοχής.
- ε. Η ανέγερση σε κατάλληλο οικόπεδο κτιρίου για την στέγαση του ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ και η στέγαση σ' αυτό όλων των τμημάτων του.
- στ. Η δημιουργία μιας σύγχρονη αίθουσας θεάτρου, κινηματογράφου, διαλέξεων και συναυλιών.
- ζ. Η δημιουργία και λειτουργία βιβλιοθήκης. Η προβολή και διάσωση του βιβλίου.
- η. Εκδόσεις εντύπων και βιβλίων που είναι σύμφωνα με το σκοπό και τις αρχές του.
- θ. Η οργάνωση διαγωνισμών και έπαθλα για την ανάπτυξη της ευγενικής άμιλλας.
- ι. Η παροχή των υλικοτεχνικών μέσων, η ενίσχυση και διευκόλυνση της δραστηριότητας ατόμων και ομάδων που κινούνται στα πλαίσια του σκοπού και των αρχών του Κέντρου (πηγή: Πρακτικά Δ.Σ. Σερρών.
- ια. Προωθεί, με κάθε δυνατό μέσο, την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων και επικοινωνίας των Σερραίων κατοίκων απαραίτητων για την επιτυχία του σκοπού του Κέντρου.²

Το ΠΠΚ περιλαμβάνει τα εξής τμήματα:

- α. Δημοτική Βιβλιοθήκη και Πινακοθήκη
- β. Θέατρο -Κινηματογράφο
- γ. Χορωδία -Χορό -Μουσική
- δ. Κέντρο νεότητας
- ε. Φιλολογικό -Διαλέξεις
- στ. Λαογραφικό και Ιστορικό Μουσείο.

---

² Πηγή: Πρακτικά Δ. Σ. Δ. Σερρών.

Η λεπτομερέστερη παρουσίαση της δραστηριότητας των τμημάτων του ΠΠΚ, πραγματοποιείται ανά τομέα στη συνέχεια.

Το ΠΠΚ, με πολλές και ποικίλες δραστηριότητες, πολιτιστικές, επιμορφωτικές, ψυχαγωγικές, αθλητικές και άλλες, συνέβαλε στην πολιτιστική εικόνα των Σερρών. Η προσπάθειά του αυτή βρήκε απήχηση στο Σερραϊκό κοινό, και ιδιαίτερα στη νεολαία. Ενδεικτικά αναφέρονται κάποιες από τις εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν το 1991, προκειμένου να υπογραμμιστεί ο πολύπλευρος χαρακτήρας της δράσης του ΠΠΚ και οδήγησε στην αξιοποίηση του δυναμικού της πόλης.

1. Συναυλία Αρχαίας Ελληνικής Μουσικής (11 Μαΐου 1991)
2. Συμπόσιο Λαϊκού Πολιτισμού, με συνδιοργανωτή τα ΤΕΦΑΑ Σερρών Παν/μίου Θεσ/νίκης (18-19 Μαΐου 1991)
3. Έκθεση με θέμα "Το αρχαίο λογικό έργο στα βυζαντινά μνημεία της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης", σε συνεργασία με την 12^η Εφορεία αρχαιοτήτων
4. Τριήμερο αφιέρωμα στον κινηματογράφο με προβολές των καλύτερων ταινιών του 1991, σε συνεργασία με το περιοδικό ΟΘΟΝΗ
5. Στα πλαίσια των ετήσιων πολιτιστικών -αθλητικών εκδηλώσεων "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ", πραγματοποιήθηκαν τα "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ '91", με θεατρικές παραστάσεις, μουσικές συναντήσεις, παρουσίες χορευτικών συγκροτημάτων των διαφόρων πολιτιστικών συλλόγων του νομού, αθλητικές συναντήσεις, εκθέσεις ζωγραφικής και φωτογραφίας, έκθεση βιβλίου.

Το ΠΠΚ προετοιμάζεται επίσης να συμμετάσχει στις εκδηλώσεις που οργανώνονται στο Λουξεμβούργο με θέμα "ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ -ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ", για το Μάιο του 1992, και με στόχο την προβολή της παρουσίας 3000 χρόνων του ελληνισμού στη Μακεδονία.

Τέλος όσον αφορά τη βιβλιοθήκη του ΠΠΚ, για πρώτη φορά οργανώνεται συστηματικά, από βιβλιοθηκονόμο, σε συνεργασία με το ΤΕΙ Θεσ/νίκης.

Συνοψίζοντας τονίζεται ότι η δράση του ΠΠΚ παρουσιάζει ιδιαίτερη ένταση καλύπτοντας ένα ευρύτατο φάσμα πλευρών της πολιτιστικής δράσης. Αυτή η

προσπάθεια συνδυασμού διαφόρων τομέων, εξασφαλίζει σοβαρά ποσοστά συμμετοχής του σεραϊκού πληθυσμού, δημιουργώντας μια δυναμική, που λειτουργεί προωθητικά για την ανάπτυξη της πολιτιστικής δράσης, όχι μόνο στην πόλη, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή.

7.6.5 Θέατρο

Σοβαρή πολιτιστική δράση αναπτύσσεται στον τομέα του θεάτρου. Στην πόλη των Σερρών λειτουργεί ως αυτόνομος οργανισμός, με τη νομική μορφή ΝΠΙΔ, το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Σερρών (ΔΗΠΕΘΕ). Το ΔΗΠΕΘΕ είναι το μοναδικό περιφερειακό θέατρο που υπάρχει στην περιοχή της Κ. Μακεδονίας και Δ. Θράκης, και ιδρύθηκε το 1984. Στεγάζεται στο κτίριο του πολιτιστικού συλλόγου ΟΡΦΕΑΣ, έναντι μισθώματος. Ο χώρος όμως είναι προβληματικός από άποψη λειτουργικότητας, λόγω παλαιότητας του κτιρίου και παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις στον υλικοτεχνικό εξοπλισμό. η χρηματοδότηση καλύπτεται από κρατική και δημοτική επιχορήγηση, καθώς και από τα ίδια έσοδα λειτουργίας του θεάτρου. Όμως τα έσοδα είναι ανεπαρκή, με επιπτώσεις στην ποιοτική και τεχνική παρουσίαση των θεατρικών έργων.

Παρ' όλα αυτά η συμβολή του ΔΗΠΕΘΕ είναι ιδιαίτερα αξιόλογη, συμβάλλοντας στην πολιτιστική ανάπτυξη όχι μόνον του Δήμου αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Ανεβάζει 3-5 παραστάσεις κάθε θεατρική περίοδο, και έχει συνολικά παρουσιάσει 20 έργα.

Εκτός από το ΔΗΠΕΘΕ, στις Σέρρες υπάρχουν και λειτουργούν και άλλες μονάδες, που εκφράζουν την δυναμική στο χώρο του θεάτρου.

Υπάρχει η θεατρική ομάδα του Πνευματικού Κέντρου Σερρών, με έδρα το Πνευματικό Κέντρο στην πλατεία Εμπορίου. Η ομάδα απαρτίζεται από δημότες Σεραϊούς αλλά και δημότες κοινοτήτων της ευρύτερης περιοχής, και η δράση του είναι ερασιτεχνική. Οι δυνατότητες έκφρασης είναι περιορισμένες λόγω των οικονομικών δυνατοτήτων.

Εκτός από την θεατρική ομάδα του Πνευματικού Κέντρου υπάρχουν 4-5 ακόμη θεατρικές ομάδες ερασιτεχνικές. Μεταξύ αυτών αξιόλογη είναι η παρουσία του θεατρικού Εργαστηρίου Ν. Σκοπού και βρίσκει μεγάλη απήχηση από το κοινό. Το θεατρικό Εργαστήρι αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα υποδομής (έλλειψη μόνιμου χώρου) σε αντίθεση με την αξιόλογη προσφορά του.

7.6.4 ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Στις Σέρρες έντονη ανάπτυξη των εικαστικών υπήρξε από την μεταβυζαντινή περίοδο, ιδιαίτερα στην τέχνη της αιογραφίας. Έργα αιογραφίας αποτυπώνονται και διακοσμούν τα μοναστήρια αυτής της περιόδου και μετέπειτα, αλλά και εκκλησίες που βρίσκονται μέσα στην πόλη. Με την αιογραφία ασχολείται σήμερα ένας σημαντικός αριθμός ατόμων, οι περισσότεροι από τους οποίους δρουν εκτός πόλης Σερρών.

Με την ζωγραφική ασχολούνται πολλοί, επαγγελματικά ή ερασιτεχνικά. Κατ' αρχήν στις Σέρρες υπάρχουν αρκετοί ζωγράφοι, από τους οποίους κάποιοι είναι διακεκριμένοι στον ευρύτερο καλλιτεχνικό χώρο των εικαστικών. Αυτή η μορφή καλλιτεχνική δημιουργίας έχει τόσο ιδιωτική όσο και δημοτική δίοδο έκφρασης. Σήμερα στις Σέρρες υπάρχουν 4 ιδιωτικές Galleries, ἴε ἰδίεσ αποτελοῦν και τους κύριους εκθεσιακούς χώρους, γεγονός που ενδεχόμενα δημιουργεί φραγμούς στην ανάδειξη νέων καλλιτεχνών. Άλλοι χώροι προσφερόμενοι για εκθέσεις είναι αίθουσες ξενοδοχείων και εκκλησιαστικές αίθουσες. Συνοπτικά εκτιμάται ότι η υπάρχουσα κτιριακή υποδομή είναι ανεπαρκής προκειμένου ν' ανταποκριθεί στη ζήτηση.

Όσον αφορά την δημοτική δίοδο, είναι μια πρακτική η οποία πρόσφατα υιοθετήθηκε. Η κτιριακή και υλικοτεχνική υποδομή του δήμου σήμερα είναι ανεπαρκής. Ο μοναδικός χώρος που μπορούν να γίνουν εκθέσεις είναι το Πνευματικό Κέντρο και στον οποίο δεν γίνονται εκθέσεις. Συχνά όμως πραγματοποιούνται εκθέσεις σε ιδιωτικές αίθουσες, υπό την αιγίδα του Δήμου.

Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει τον σοβαρό ρόλο που μπορεί να παίξει ο δήμος με την δυναμική του παρουσία.

Στα πλαίσια της λειτουργίας του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου, λειτουργεί το καλλιτεχνικό εργαστήρι. Ο χαρακτήρας του είναι εκπαιδευτικός, δημιουργικός, με αντικείμενο την καλλιτεχνική ζωγραφική. Το προσωπικό του είναι καταρτισμένο από ειδικούς και οι μαθητευόμενοι ανέρχονται σε 35 περίπου άτομα. Ο χώρος του εργαστηρίου είναι προβληματικός και ανεπαρκής.

Όπως διαφαίνεται από τα παραπάνω και πέρα από κάθε ιδιωτική πρωτοβουλία, ο Δήμος στα πλαίσια της κοινωνικής του πολιτικής, θα πρέπει να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που υπάρχουν και που οφείλονται κύρια στις ελλείψεις σε υλικοτεχνική υποδομή, με την διαμόρφωση αίθουσας προορισμένης για εικαστικές τέχνες.

Στον τομέα της γλυπτικής οι Σέρρες δεν έχουν να επιδείξουν ιδιαίτερη ενασχόληση.

7.6.5 ΜΟΥΣΙΚΗ

Στον τομέα της μουσικής η πόλη των Σερρών δεν έχει να αναδείξει ποσοτικά ιδιαίτερη δραστηριότητα, όμως οι μουσικές εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται παρουσιάζουν μια ποιότητα και ευαισθησία στον τομέα της μουσικής.

Σήμερα στις Σέρρες λειτουργούν 3 ιδιωτικά ωδεία, το Ελληνικό Ωδείο, το Ωδείο Σερρών και Νέο Ωδείο. Συνολικά στα ωδεία είναι εγγεγραμμένα περίπου 80 άτομα, ηλικίας 12-25 ετών.

Εκτός από τα ιδιωτικά ωδεία, υπάρχουν επίσης μουσικά εργαστήρια, με τη μορφή συλλόγων μουσικών, καθώς και η μουσική σχολή των αδών Λάμπρου.

Ιδιαίτερη σημαντική και αξιόλογη δραστηριότητα αναπτύσσεται από το Μουσικό Εργαστήρι Σερρών. Το εργαστήρι λειτουργεί υπό την διεύθυνση Δ.Σ., πρόεδρος του οποίου είναι ο κ. Λ. Αερόπουλος, διευθυντής της ορχήστρας και της χορωδίας. Το Μουσικό Εργαστήρι έχει συμμετάσχει, με σοβαρή επιτυχία, σε διάφορες μουσικές εκδηλώσεις, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου έχει ν' αναδείξει μια από τις καλύτερες χορωδίες στις Σέρρες, την οποία διευθύνει ο κ. Β. Παπατσαρούχας, και η οποία έχει ως έδρα το κτίριο του Πνευματικού Κέντρου. Αξιόλογη επίσης προσπάθεια αποτελεί η μουσική ορχήστρα του Δήμου Σερρών.

Επίσης υπάρχει η χορωδία του Μουσικού Εργαστηρίου, καθώς και η χορωδία του πολιτιστικού Συλλόγου Ορφέα η οποία διευθύνεται από τον κ. Α. Αερόπουλο.

7.6.6 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Στις Σέρρες υπάρχουν 354 πολιτιστικοί σύλλογοι. Στη νομική τους μορφή, οι πολιτιστικοί σύλλογοι εμφανίζονται ως σωματεία, ή με τη μορφή αστικής εταιρείας ή κοινοπραξίας, ή με τη μορφή απλής ένωσης προσώπων.

Όμως η δυναμική των πολιτιστικών συλλόγων είναι περιορισμένη σήμερα. Από τους 354, μόνον 100 παρουσιάζουν κάποια δραστηριότητα, και από αυτούς ελάχιστοι εκφράζουν μια δυναμική παρουσία στο χώρο των πολιτιστικών. Πρόκειται κύρια για λαογραφικούς, πολιτιστικούς, θρησκευτικούς και λιγότερο καλλιτεχνικούς συλλόγους.

Ο εκπολιτιστικός σύλλογος "ΟΡΦΕΑΣ" εμφανίζεται σαν ο δυναμικότερος. Ο "ΟΡΦΕΑΣ" ιδρύθηκε το 1905, και έχει ιστορική παράδοση στην πολιτιστική ζωή της πόλης, με πλούσιο ρεπερτόριο δραστηριοτήτων. Ο "ΟΡΦΕΑΣ", έχοντας κτίρια στην κυριότητά του, παραχωρεί αίθουσα στο ΔΗΠΕΘΕ, όπως ήδη αναφέρθηκε. Δεδομένης δε της έλλειψης κτιριακών εγκαταστάσεων, για την κάλυψη των πολιτιστικών αναγκών, η προσφορά του συλλόγου καθίσταται ιδιαίτερα σημαντική, και μόνο από το γεγονός της προσφοράς στέγης. Ο "ΟΡΦΕΑΣ" είναι τελικό ο σύλλογος που δεσπόζει με την ενεργητική παρουσία του στο χώρο των πολιτιστικών πραγμάτων.

Αξίζει επίσης να επισημανθούν οι εξής σύλλογοι:

- Η πολιτιστική σεραϊκή εταιρεία, με στόχο την καλλιέργεια γραμμάτων και τεχνών, την τουριστική ανάπτυξη, την συλλογή ιστορικού αρχαιολογικού υλικού κλπ.

- Ο σερραϊκός επιμορφωτικός σύλλογος για τα γράμματα και τις τέχνες
- Η πολιτιστική σερραϊκή εταιρεία με την επωνυμία “Τέχνη”
- Η εταιρεία σερραϊκών σπουδών για την προώθηση και προβολή καλλιτεχνών
- Ο όμιλος φίλων θεάτρου
- Ο σύλλογος μουσικών
- Ο σύλλογος φίλων γραμμάτων και τεχνών.

Βέβαια υπάρχουν και άλλοι μικρότερης σημασίας εκπολιτιστικοί σύλλογοι, που βρίσκονται και εκτός Σερρών.

Επίσης σημαντική είναι η παρουσία συλλόγων που αφορούν στην χορευτική παράδοση (σύλλογοι Θρακών, Ποντίων, Σαρακατσάνων κλπ). Η παραπάνω μορφή πολιτιστικών συλλόγων εναρμονίζεται με τον χαρακτήρα, τις συνήθειες και τα έθιμα διαφόρων γεωγραφικών περιοχών. σημειώνεται επίσης ότι υπάρχουν χορευτικοί πολιτιστικοί σύλλογοι, των οποίων η εμβέλεια ξεπερνά το τοπικό και το υπερτοπικό, πραγματοποιώντας χορευτικές παραστάσεις και σε ευρωπαϊκές χώρες.

Κατά συνέπεια εκτιμάται ως θετική η ύπαρξη τόσων πολιτιστικών συλλόγων, στο βαθμό που ο καθένας προωθεί το αντικείμενο για το οποίο συστάθηκε και τονίζει την παρουσία του με δραστηριότητα στο χώρο των πολιτιστικών.

7.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ανακεφαλαιώνοντας, τα βασικά χαρακτηριστικά και κατά συνέπεια αναγκαιότητες, που προκύπτουν όσον αφορά τον τομέα της κοινωνικής υποδομής, εντοπίζονται τα εξής σημεία:

1. Παιδεία: Σύμφωνα με την ανάλυση, στο Δήμο Σερρών παρατηρούνται προβλήματα που αφορούν:

- └ την συχνά κακή χωροθέτηση των σχολείων
- └ την ποιότητα κτιρίων των νηπιαγωγείων
- └ την έλλειψη αιθουσών κυρίως στα νηπιαγωγεία

Όσον αφορά την εξέλιξη του μαθητικού δυναμικού, εντοπίζεται μείωση του συνολικού αριθμού των μαθητών, που οφείλεται στην σοβαρή πτώση του δυναμικού της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι διαχρονικές αυξομειώσεις, σε συνδυασμό με την εξέλιξη αυτή επιβεβαιώνουν την ύπαρξη και διατήρηση σημαντικών μεταναστευτικών κινήσεων στο Δ. Σερρών.

2. Αθλητισμός: Η αθλητική υποδομή που παρέχεται στο Δήμο αφορά κεντρικές μονάδες. Οι ανάγκες σε επίπεδο γειτονιάς και συνοικίας παραμένουν, καθώς και η έλλειψη γηπέδων αθλοπαιδιών σε όλη την πόλη.

3. Πρόνοια: Ελλείψεις εντοπίζονται στον τομέα της προνοιακής υποδομής τόσο σε παιδικούς σταθμούς, όσο και στην κάλυψη αναγκών της τρίτης ηλικίας. Ιδιαίτερα σχετικά με τους παιδικούς σταθμούς, παίρνοντας υπόψη τις πληθυσμιακές εξελίξεις, οι ανάγκες φαίνεται ότι θα ενταθούν.

4. Υγεία: Η περίθαλψη πρωτοβάθμια και νοσηλευτική είναι σαφώς ανεπαρκής. Το πρόβλημα της υφιστάμενης ανεπάρκειας οξύνεται δεδομένου το γεγονός ότι το Γενικό Νοσοκομείο Σερρών εξυπηρετεί τις ανάγκες όλου του Νομού. Εκτιμάται ότι η ολοκλήρωση του Νέου Γενικού Νοσοκομείου θ' ανακουφίσει σημαντικά τόσο τις ανάγκες του Δήμου Σερρών όσο και αυτές της ευρύτερης περιοχής.

5. Πολιτισμός: Η υποδομή που θα μπορούσε να δεχθεί τις πολιτιστικές λειτουργίες είναι σαφώς ανεπαρκής. Τονίζεται όμως ότι η ιδιαίτερα έντονη πολιτιστική δράση που αναπτύσσεται είναι πολύπλευρη, δημιουργική, αγκαλιάζοντας ευρύτερα τμήματα πληθυσμού.

Είναι κατά συνέπεια φανερό ότι, στα πλαίσια χάραξης της αναπτυξιακής πολιτικής του Δήμου, η παρέμβαση στους διάφορους τομείς της κοινωνικής υποδομής θεωρείται απαραίτητη.

ΥΠΕΘ-ΑΙΠΕΕ
ΤΜ.ΕΠ.ΕΡΕΥΝΩΝ
ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ
ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ: 2000-2001

Α/ΝΣΒ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΤΗΣ ΣΕΡΡΩΝ

ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ	ΤΑΞΗ Α'			ΤΑΞΗ Β'			ΤΑΞΗ Γ'			ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ			ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΝ ΜΟΝΟ ΠΡΩΙ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ (1)		ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ (2)		
	ΜΑΘΗΤΕΣ		ΤΜΗΜΑΤ Α	ΜΑΘΗΤΕΣ		ΤΜΗΜΑΤ Α	ΜΑΘΗΤΕΣ		ΤΜΗΜΑΤ Α	ΜΑΘΗΤΕΣ		ΤΜΗΜΑΤ Α		ΜΟΝΟ ΠΡΩΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ		ΣΥΝΟΛΟ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ		ΣΥΝΟΛΟ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ		ΣΥΝΟΛΟ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ							
1989	160	85								160	85							
1988	601	311		177	86					778	397							
1987	44	16		538	272			148	75	730	363							
1986	19	10		49	22			568	279	636	311			142	65			
1985	5	2		16	6			41	16	61	24			538	261			
1984 & ΠΡΩΙΝ	1	1		6	2			11	8	18	11			48	26			
ΣΥΝ.	830	425	34	786	388	30	768	378	31	2384	1191	98	95	720	352	277	185	

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ	
	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ
ΑΓΓΛΙΚΑ	2383	1191
ΓΑΛΛΙΚΑ	1371	722
ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	952	455
ΚΑΜΜΙΑ	1	
ΜΙΑ	61	14
ΔΥΟ	2322	1177

(1): ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΜΟΝΟ ΟΣΟΙ ΤΕΛΕΩΣΑΝ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ (ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2000)

(2): ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΟΛΕΣ ΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΝΑ ΔΙΔΑΧΘΟΥΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΤΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΩΡΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΤΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ

Ο ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΤΟΥ ΕΝΤΥΠΟΥ Β. ΑΣΙΑΝΙΔΗΣ

ΥΠΕΘ-ΔΙΠΕΕ
ΤΜ.ΕΠ.ΕΡΕΥΝΩΝ
ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ . 2000-2001

Δ/ΝΣΗ ΔΕΥΤ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΣΕΡΡΩΝ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΔΗΜΟ Ή ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΤΑΞΗ Α'		ΤΑΞΗ Β'		ΤΑΞΗ Γ'		ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ		ΑΡ.ΤΜΗΜ.ΠΟΥ	ΑΠΟΦΟΙΤΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΔΕΓΓ.ΜΟΝΟ ΠΡΩΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ
10 Γ/ΣΙΟ ΣΕΡΡΩΝ	73	3	40	2	67	3	180	8	8	69	20
20 Γ/ΣΙΟ ΣΕΡΡΩΝ	137	6	146	6	141	6	424	18	18	142	45
30 Γ/ΣΙΟ ΣΕΡΡΩΝ	152	6	152	5	141	5	443	16	16	128	39
40 Γ/ΣΙΟ ΣΕΡΡΩΝ	161	6	158	5	149	6	468	17	17	127	37
50 Γ/ΣΙΟ ΣΕΡΡΩΝ	137	6	121	5	131	5	389	16	16	117	39
60 Γ/ΣΙΟ ΣΕΡΡΩΝ	111	4	100	4	106	4	317	12	12	96	27
ΜΟΥΣΙΚΟ Γ/ΣΙΟ Σ.	59	3	71	3	33	2	163	8	8	41	70
ΣΥΝΟΛΟ	830	34	786	30	768	31	2384	95	95	720	277

Δ/ΝΣΗ ΔΕΥΤ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΣΕΡΡΩΝ

ΚΛΑΔΟΣ		ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΑΣ (1)					ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΜΕ ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΑΣ		
		ΜΕ ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΘΕΣΗ	ΜΕ ΑΠΟΣΠΑΣΗ	ΑΝΑΠΑΗΡΩΤΕ Σ	ΩΡΟΜΙΣΘΙΟΙ	ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ	ΔΕΝ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΕ ΚΑΝΕΝΑ ΣΧ.	ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ (2)	ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ
		ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΕ1	ΘΕΟΛΟΓΟΙ	10	1			11		11	11
ΠΕ2	ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	64	9			73	6	68	74
ΠΕ3	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	24	2		1	27	1	26	27
ΠΕ4	ΦΥΣΙΚΟΙ	25	2	3		30	2	27	29
ΠΕ5	ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣ	10	2			12	2	11	13
ΠΕ6	ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣ	13		1	1	15		13	13
ΠΕ7	ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛ.	3	3			6		3	3
ΠΕ8	ΚΑΛΛΙΤΕΧΝ.ΕΠ.	3		1	1	5		3	3
ΠΕ9	ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ								
ΠΕ10	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ	1				1		2	2
ΠΕ11	ΦΥΣ. ΑΓΩΓΗΣ	12	3	6		21	2	16	18
ΠΕ12	ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	1				1		2	2
ΠΕ13	ΝΟΜ-ΠΟΛ.ΕΠΙΣΤ		1			1			
ΠΕ14	ΙΑΤΡΟΙ		2			2			
ΠΕ15	ΟΕΚ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	5				5	1	5	6
ΠΕ16	ΜΟΥΣΙΚΟΙ	10	2	36	4	52		10	10
ΠΕ17	ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ	1	1			2	1	1	2
ΠΕ18	ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΙ	1	1			2		1	1
ΠΕ19-20	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	8	1	1		10	2	8	10
ΤΕ1	ΤΜΗΜ ΤΕΛ-ΕΠΑ		1			1			
ΔΕ1	ΤΕΧΝΙΤΕΣ								
ΣΥΝΟΛΟ		191	31	48	7	277	17	207	224

(1) ΑΝ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΝΑ ΔΗΛΩΘΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΩΡΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΤΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ

(2) ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΕ ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΕΠΕ ΣΤΟ ΔΙΚΟ ΣΑΣ ΣΧΟΛ. ΕΙΤΕ ΩΣ ΑΠΟΣΠΑΣΜΕΝΟΙ ΣΕ ΑΛΛΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Α/ΘΜΙΑΣ Η Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ)

Δ/ΝΣΗ ΔΕΥΤ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΣΕΡΡΩΝ

ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ	ΤΑΣΗ Α'		ΤΑΣΗ Β'		ΤΑΣΗ Γ'		ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ		ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩ Ν ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡ. ΜΟΝΟ ΠΡΩΙ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ (1)	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ (2)
	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩ Ν	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩ Ν	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΑ		ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ
1989											
1988											
1987	4						4				
1986	7		2		2		11			1	
1985	7		13		4		24				
1984 & ΠΡΙΝ	20		24		35		79			34	
ΣΥΝΟΛΟ	38	2	39	2	41	2	118	6		35	20

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	ΣΥΝ. ΜΑΘ/ΤΩΝ
ΑΙΤΑΙΚΑ	118
ΓΑΛΛΙΚΑ	
ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	
ΚΑΜΜΙΑ	
ΜΙΑ	118
ΔΥΟ	

(1): ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΜΟΝΟ ΟΣΟΙ ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ (ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2000)

(2): ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΟΛΕΣ ΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΓΟ ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΝΑ ΔΙΑΛΟΘΟΥΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΤΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΩΡΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΤΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ

Ο ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΤΟΥ ΕΝΤΥΠΟΥ Β. ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ

Δ/ΝΣΗ ΔΕΥΤ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΣΕΡΡΩΝ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΔΗΜΟ Ή ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΤΑΞΗ Α'		ΤΑΞΗ Β'		ΤΑΞΗ Γ'		ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ		ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΣΠΕΡΙΝΟ Γ/ΣΙΟ ΣΕΡΡΩΝ	38	2	39	2	41	2	118	6	26	20
ΣΥΝΟΛΟ	38	2	39	2	41	2	118	6	26	20

Δ/ΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΣΕΡΡΩΝ

ΚΛΑΔΟΙ		ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΑΣ (1)					ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΜΕ ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΑΣ		
		ΜΕ ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΘΕΣΗ	ΜΕ ΑΠΟΣΤΑΣΗ	ΑΝΑΠΑΡΩΤΕ Σ	ΠΡΟΜΙΣΘΙΟΙ	ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ	ΔΕΝ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΕ ΚΑΝΕΝΑ ΣΧ.	ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ (2)	ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ
		ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΕ1	ΘΕΟΛΟΓΟΙ				2	2			
ΠΕ2	ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	7				7		7	7
ΠΕ3	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	2				2		2	2
ΠΕ4	ΦΥΣΙΚΟΙ	3	1			4		3	3
ΠΕ5	ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣ								
ΠΕ6	ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣ.	1				1		1	1
ΠΕ7	ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛ.								
ΠΕ8	ΚΑΛΛΙΤΕΧΝ ΣΠ								
ΠΕ9	ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ				1	1			
ΠΕ10	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ								
ΠΕ11	ΦΥΣ.ΑΓΩΓΗΣ		1			1			
ΠΕ12	ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ								
ΠΕ13	ΝΟΜ-ΠΟΛ ΕΠΙΣΤ								
ΠΕ14	ΙΑΤΡΟΙ								
ΠΕ15	ΟΙΚ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ								
ΠΕ16	ΜΟΥΣΙΚΟΙ								
ΠΕ17	ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ								
ΠΕ18	ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΙ								
ΠΕ19-20	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	1	1			2		1	1
ΤΕ1	ΤΜΗΜ ΤΕΛ-ΕΠΑ								
ΔΕ1	ΤΕΧΝΙΤΕΣ								
ΣΥΝΟΛΟ		14	3		3	20		14	14

(1): ΑΝ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΝΑ ΔΗΛΩΘΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΩΡΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΤΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ

(2): ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΕ ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΕΙΤΕ ΣΤΟ ΔΙΚΟ ΣΑΣ ΣΧΟΛ. ΕΙΤΕ ΩΣ ΑΓΙΩΣΠΑΣΜΕΝΟΙ ΣΕ ΆΛΛΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Α/ΘΜΙΑΣ Η Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ)

ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ	ΤΑΞΗ Α'		ΤΑΞΗ Β'		ΤΑΞΗ Γ'		ΤΑΞΗ Δ'		ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ		ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡ. ΜΟΝΟ ΠΡΩΙ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ (1) ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ (2) ΣΥΝΟΛΟ
	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΑ			
1986	92								92				
1985	403		103						506				
1984	87		419						610				
1983	6		97						489			128	
1982	1		13						111			392	
1981 & ΠΡΩ			3						14			90	
ΣΥΝΟΛΟ	589	25	635	29	598	26			1822	80	80	610	153

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	ΤΑΞΗ Β'		ΤΑΞΗ Γ'	
	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΑ
	ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ	265	13	245
ΘΕΤΙΚΗ	236	11	228	10
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ	ΚΥΚΛΟΣ ΤΕΧ/ΓΙΑΣ & ΠΑΡ/ΤΗΣ			4
	ΚΥΚΛΟΣ ΠΛΗΡ/ΚΗΣ & ΥΠΗΡ/ΣΙΩΝ	134	5	125
ΣΥΝΟΛΟ	635	29	598	26

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ
ΑΙΤΑΛΙΚΑ	1684
ΓΑΛΛΙΚΑ	341
ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	33
ΚΑΜΜΙΑ	
ΜΙΑ	1586
ΔΥΟ	236

(1): ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΜΟΝΟ ΟΣΟΙ ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ (ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2000)

(2): ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΟΛΕΣ ΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΝΑ ΔΙΔΑΧΘΟΥΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΩΡΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΤΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ

Δ/ΝΣΗ ΔΕΥΤ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΣΕΡΡΩΝ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΔΗΜΟ Ή ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΤΑΞΗ Α'		ΤΑΞΗ Β'		ΤΑΞΗ Γ'		ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ		ΑΡ.ΤΜΗΜ.ΒΟΥ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΔΕΠ.ΜΟΝΟ ΠΡΩΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ
1Ο ΛΥΚΕΙΟ ΣΕΡ.	53	2	75	4	72	4	200	10	10	132	25
2Ο ΛΥΚΕΙΟ ΣΕΡ.	113	5	155	7	119	5	387	17	17	141	32
3Ο ΛΥΚΕΙΟ ΣΕΡ.	177	7	169	7	178	7	524	21	21	154	43
4Ο ΛΥΚΕΙΟ ΣΕΡ.	132	5	117	5	115	4	364	14	14	84	29
5Ο ΛΥΚΕΙΟ ΣΕΡ.	90	4	88	4	92	4	270	12	12	83	24
Α Τ ΜΟΥΣΙΚΟΥ	24	2	31	2	22	2	77	6	6	16	-
ΣΥΝΟΛΟ	589	25	635	29	598	26	1822	80	80	610	153

Δ/ΝΣΗ ΔΕΥΤ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΣΕΡΡΩΝ

ΚΛΑΔΟΙ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΑΣ (1)					ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΜΕ ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΑΣ			
	ΜΕ ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΘΕΣΗ	ΜΕ ΑΠΟΣΠΑΣΗ	ΑΝΑΠΑΛΒΡΩΤΕ Σ	ΩΡΟΜΙΣΘΙΟΙ	ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ	ΔΕΝ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΕ ΚΑΝΕΝΑ ΣΧ.	ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ (2)	ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ	
	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	
ΠΕ1	ΘΕΟΛΟΓΟΙ	3	4			7	4	4	4
ΠΕ2	ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	47	7			54	1	62	66
ΠΕ3	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	23	4			27		29	30
ΠΕ4	ΦΥΣΙΚΟΙ	24	2	1		27		30	30
ΠΕ5	ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣ.	3				3		4	4
ΠΕ6	ΑΙΤΑΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣ.	5	1	1		7		7	7
ΠΕ7	ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛ.							2	2
ΠΕ8	ΚΑΛΛΙΤΕΧΝ ΣΠ.								
ΠΕ9	ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ	5			1	6		5	5
ΠΕ10	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ	2				2		3	3
ΠΕ11	ΦΥΣ ΑΓΩΓΗΣ	6	2			8		10	10
ΠΕ12	ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	3	1			4		3	3
ΠΕ13	ΝΟΜ-ΠΟΛ ΕΠΙΣΤ.	3				3		4	4
ΠΕ14	ΙΑΤΡΟΙ								
ΠΕ15	ΟΙΚ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ								
ΠΕ16	ΜΟΥΣΙΚΟΙ								
ΠΕ17	ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ								
ΠΕ18	ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΙ								
ΠΕ19-20	ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	5				5		5	5
ΤΕ1	ΤΜΗΜ ΤΕΛ-ΕΠΛ								
ΔΕ1	ΤΕΧΝΙΤΕΣ								
ΣΥΝΟΛΟ		129	21	2	1	153	5	168	173

(1): ΑΝ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΠΟ ΈΝΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΝΑ ΔΗΛΩΘΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΩΡΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΤΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ

(2): ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΕ ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΕΙΤΕ ΣΤΟ ΔΙΚΟ ΣΑΣ ΣΧΟΛ. ΕΙΤΕ ΩΣ ΑΠΟΣΠΑΣΜΕΝΟΙ ΣΕ ΆΛΛΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Α/ΘΜΙΑΣ Η Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ)

Δ/ΝΣΗ ΔΕΥΤ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΣΕΡΡΩΝ

ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ	ΤΑΞΗ Α'		ΤΑΞΗ Β'		ΤΑΞΗ Γ'		ΤΑΞΗ Δ'		ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ		ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡ. ΜΟΝΟ ΠΡΩΙ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ (1) ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ (2) ΣΥΝΟΛΟ
	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΑ			
1986													
1985													
1984													
1983													
1982													
1981 & ΠΡΙΝ	24		15		33		15		87			14	-
ΣΥΝΟΛΟ	24	1	15	1	33	2	15	1	87			14	-

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	ΤΑΞΗ Γ'		ΤΑΞΗ Δ'	
	ΣΥΝ. ΜΑΘΗΤΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΥΝ. ΜΑΘΗΤΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ	13	1	10	1
ΘΕΤΙΚΗ				
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ	ΚΥΚΛΟΣ ΤΕΧΝΙΑΣ & ΠΑΡΤΗΣ			
	ΚΥΚΛΟΣ ΠΛΗΡΚΗΣ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ		20	1
ΣΥΝΟΛΟ	33	2	15	2

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ
ΑΙΤΑΙΚΑ	87
ΓΑΛΛΙΚΑ	
ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	
ΚΑΜΜΙΑ	
ΜΙΑ	87
ΔΥΟ	

(1) ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΜΟΝΟ ΟΣΟΙ ΤΕΛΕΩΣΑΝ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ (ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2000)

(2) ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΟΛΕΣ ΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΓΟ.ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΝΑ ΔΙΑΘΟΥΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΩΡΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΤΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ

Δ/ΝΣΗ ΔΕΥΤ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΣΕΡΡΩΝ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΔΗΜΟ Ή ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΤΑΞΗ Α'		ΤΑΞΗ Β'		ΤΑΞΗ Γ'		ΤΑΞΗ Δ'		ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ		ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝ.ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡ.ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ
ΛΥΚ ΤΑΞΕΙΣ Ε Γ ΣΕΡΡΩΝ	24	1	15	1	33	2	15	1	87	5	14	-
ΣΥΝΟΛΟ	24	1	15	1	33	2	15	1	87	5	14	-

8. ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ - ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ

8. ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ - ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ

8.1 ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Η ανάλυση της μεταφορικής υποδομής του Δήμου Σερρών αλλά και της ευρύτερης περιοχής στα πλαίσια της εκπόνησης της μελέτης του Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος έχει σα στόχο τον εντοπισμό των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της περιοχής.

Η κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού, η διακίνηση των αγροτικών προϊόντων από την περιοχή παραγωγής στα κέντρα κατανάλωσης και στις μεταποιητικές μονάδες, η ευκολία πρόσβασης και στην πόλη των Σερρών, αλλά και η λειτουργικότητα του οδικού της πόλης αποτελούν καθοριστικές παραμέτρους ανάπτυξης για το Δήμο και την περιοχή επιρροής του.

Η δημιουργία κατάλληλης μεταφορικής υποδομής απορροφά συνήθως το μεγαλύτερο μέρος των δημοσίων επενδύσεων σε μια περιοχή, γεγονός που αποδεικνύει τη σημασία του τομέα των μεταφορών στον αναπτυξιακό σχεδιασμό.

Το Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα έχοντας σαν βασικό στόχο τη βελτίωση των συνθηκών ζωής στην περιοχή μελέτης, αναλύει τη μεταφορική υποδομή του Δήμου και της ευρύτερης περιοχής ώστε να γίνει δυνατή η αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που εμφανίζει στα πλαίσια ενός ολοκληρωμένου αναπτυξιακού σχεδιασμού.

8.1.1 ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ - ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟΙ ΦΟΡΤΟΙ

Η πόλη των Σερρών, το μεγαλύτερο αστικό κέντρο του νομού, κατέχοντας κεντροβαρική θέση βρίσκεται πολύ κοντά σ' έναν από τους σημαντικότερους κόμβους εθνικών αρτηριών.

Δυτικά της πόλης, στην περιοχή του Λευκώνα, συμβάλλουν πάνω στον άξονα Σερρών -Δράμας δυο βασικές εθνικές αρτηρίες: Θεσσαλονίκης -Σερρών

(υπ' αριθμ. 12) και Σερρών -Σιδηροκάστρου - Βουλγαρικών συνόρων (υπ' αριθμ. 63). Ο άξονας αυτός Θεσσαλονίκη -Σέρρες -Βουλγαρικά σύνορα, κατασκευασμένος με υψηλές προδιαγραφές και χαρακτηρισμένος σαν αυτοκινητόδρομος με ελεγχόμενες προσβάσεις δίνει τη δυνατότητα ανάπτυξης υψηλών ταχυτήτων και εξυπηρέτησης μεγάλου κυκλοφοριακού φόρτου.

Στο άξονα αυτό σύμφωνα με τα στοιχεία του ΥΠΕΧΩΔΕ του τμήματος Μητρώου Οδών και Κυκλοφοριακών Στοιχείων (βλέπε Πίνακες 8.1.1, 8.1.2) για την πενταετία 1984-1998, εμφανίζονται οι μεγαλύτεροι κυκλοφοριακοί φόρτοι. Πιο συγκεκριμένα το 1988 στο σταθμό 6208 (βλέπε χάρτη Α 6) και στον κλάδο προς Βουλγαρικά σύνορα διήλθαν 6971 οχήματα/24ωρο, από τον κλάδο προς Θεσσαλονίκη 8384 οχήματα/24ωρο και από τον κλάδο προς τις Σέρρες 13205 οχήματα/24ώρο.

Διαχρονικά ο κυκλοφοριακός φόρτος ακολουθεί αυξητική τάση την περίοδο 1984-1987 σημειώνοντας τα μεγαλύτερα ποσοστά το 1986 και 1987. Στους κλάδους προς Σέρρες και Βουλγαρικά σύνορα παρουσιάζει στασιμότητα ενώ στον κλάδο προς Θεσσαλονίκη μειώνεται κατά 16,4% (βλέπε Πίνακα 8.1.1).

Η διαχρονική αύξηση του κυκλοφοριακού φόρτου στην εθνική οδό Σερρών - Βουλγαρίας παρά την στασιμότητα των ετών 1986,1987 υπογραμμίζει την ιδιαίτερη βαρύτητα που έχουν οι σχέσεις με την γειτονική χώρα. Το πλέγμα των οικονομικοκοινωνικών αυτών σχέσεων και αλληλεξαρτήσεων επηρεάζει άμεσα τις αναπτυξιακές επιλογές του Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος, αν ληφθούν υπ' όψιν οι νέες προοπτικές ανάπτυξης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που δημιουργούνται από το ρόλο της πόλης των Σερρών σαν πύλη εισόδου της χώρας όχι μόνο από την Βουλγαρία αλλά από την ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.1.1

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΦΟΡΟΥ (1984-1988) ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΤΟΥ ΚΟΜΒΟΥ 6208 (ΛΕΥΚΩΝΑΣ)

ΕΤΟΣ	ΚΛΑΔΟΣ 1		ΚΛΑΔΟΣ 2		ΚΛΑΔΟΣ 3	
	ΟΧΗΜ./24ωρο	ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	ΟΧΗΜ./24ωρο	ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	ΟΧΗΜ./24ωρο	ΜΕΤΑΒΟΛΗ %
1984	5.870	14,4	3.836	16,4	8.969	15,8
1985	6.717	12	4.466	20,2	10.384	13,1
1986	7.525	33,3	5.366	32,3	11.743	14,6
1987	10.032	-16,4	7.100	-1,8	13.460	-1,6
1988	8.384		6.971		3.854	

ΠΗΓΗ ΥΠΕΧΩΔΕ, ΤΜΗΜΑ ΜΗΤΡΩΟΥ ΟΔΩΝ ΚΑΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΚΛΑΔΟΣ 1: ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

ΚΛΑΔΟΣ 2: ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ

ΚΛΑΔΟΣ 3: ΣΕΡΡΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.1.2

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ (%) ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΦΟΡΟΥ 1984-1988 (ΚΟΜΒΟΣ 6208)

ΕΤΟΣ	ΚΛΑΔΟΣ	ΕΠΙΒΑΤΙΚΑ	ΛΕΙΨΟΡΕΙΑ	ΗΦ	ΕΛ.ΦΡΤ	ΒΡ.ΦΡΤ.	ΛΟΙΠΑ ΟΧΗΜΑΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ
1984	1	55,7	4,2	19,3	18,2	1	1,6	100
	2	61,2	1,2	20,9	13,6	0,8	1,4	100
	3	59	3,4	20,2	15	0,8	1,5	100
1985	1	66	3,8	12,3	12,8	1,1	4	100
	2	66,7	1,9	15	11,9	1,3	3,2	100
	3	67,5	2,8	12,9	12,7	1,1	3	100
1986	1	68,3	3,5	12,4	13,7	1	1,1	100
	2	71,3	1,6	13,2	11,6	1,5	0,8	100
	3	70,5	2,8	12,3	12,3	1	1,1	100
1987	1	72,1	3,5	10,5	11,5	0,6	1,8	100
	2	71,6	1,2	13	12,1	0,4	1,7	100
	3	69,2	3,1	12,9	12,4	0,4	2	100
1988	1	67,5	3,1	12,5	11,7	2,1	3,1	100
	2	72,4	2,1	10,4	10,8	2,3	2	100
	3	69,9	2,7	11,7	12,1	1,2	2,4	100

ΠΗΓΗ: ΥΠΕΧΩΔΕ, ΤΜΗΜΑ ΜΗΤΡΩΟΥ ΟΔΩΝ ΚΑΙ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Στη σύνθεση του κυκλοφοριακού φόρτου ανάλογα με τον τύπο των οχημάτων το μεγαλύτερο ποσοστό και στους τρεις κλάδους κατέχουν τα επιβατηγά με ποσοστό άνω του 50%, ακολουθούν τα ημιφορτηγά και ελαφρά φορτηγά με ποσοστό άνω του 10% και έπονται τα λεωφορεία, τα λοιπά οχήματα και τέλος τα βαρέα φορτηγά (βλέπε Πίνακα 8.1.2).

Νοτιοανατολικά της πόλης στην περιοχή της Μεσοράχης βρίσκεται η διακλάδωση της εθνικής οδού Σερρών -Δράμας (υπ' αριθμ. 12) με την εθνική αρτηρία που οδηγεί στην εθνική οδό Θεσ/νίκης -Τούρκικων συνόρων.

Η εθνική οδός Σερρών -Δράμας χαρακτηρισμένη ως αρτηρία, έχει κατασκευασθεί με χαμηλότερες προδιαγραφές από εκείνες του προηγούμενου άξονα χωρίς έλεγχο των προσβάσεων δίνοντας τη δυνατότητα εξυπηρέτησης μικρότερων φόρτων.

Η πόλη των Σερρών συνδέεται με το κέντρο των άλλων επαρχιών και με του οικισμούς του νομού με ένα δίκτυο επαρχιακών δρόμων που ποικίλουν ως προς τις δυνατότητες εξυπηρέτησης και τη βατότητα.

Γενικά οι δρόμοι οδηγούν στους βόρειους ορεινούς οικισμούς λόγω του έντονου ανάγλυφου και των μεγάλων κλίσεων παρουσιάζουν προβλήματα βατότητας. Ο πληθυσμιακός μαρασμός αλλά και οι περιορισμένες παραγωγικές δραστηριότητες των ορεινών οικισμών έχουν σαν αποτέλεσμα οι δρόμοι αυτοί να δέχονται μικρούς κυκλοφοριακούς φόρτους. Κάποιες εποχιακές αιχμές παρουσιάζονται κατά την περίοδο των χειμερινών εορτών και αργιών διότι οι άξονες αυτοί εξυπηρετούν κύρια λειτουργίας αναψυχής και παραθερισμού των κατοίκων της πόλης, Οι τάσεις ανάπτυξης των βόρειων οικισμών σε κέντρα παραθερισμού και η αξιοποίηση του ενδιαφέροντος φυσικού περιβάλλοντος με τουριστικές δραστηριότητες θα απαιτήσουν βελτίωση του οδικού δικτύου στο άμεσο μέλλον, γεγονός που πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της ευρύτερης περιοχής.

ΟΙ πεδινές αρτηρίες του δικτύου αν και δεν έχουν κατασκευαστεί με υψηλά πρότυπα παρουσιάζουν καλύτερες χαράξεις και λιγότερα προβλήματα βατότητας.

Το μεγαλύτερο μέρος των αρτηριών αυτών συμβάλλουν στον άξονα Θεσ/νίκης -Σερρών -Δράμας και παίζουν σημαντικό ρόλο στη διακίνηση των ανθρώπων όσο και στην διακίνηση του σημαντικού όγκου αγροτικών προϊόντων που παράγονται στην εύφορη πεδιάδα του Στρυμόνα.

Η βελτίωση του δικτύου αυτού που θα περιλαμβάνει πιθανά διαπλατύνσεις, ασφαλτοστρώσεις, βελτιώσεις χαράξεων κλπ. θα μειώσει σημαντικά τις χρονοαποστάσεις μεταξύ των οικισμών και αστικών κέντρων και θα συμβάλει ουσιαστικά στη καλύτερη οργάνωση της πρωτογενούς παραγωγής και τη μεγιστοποίηση των παραγόμενων προϊόντων.

8.1.2 ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ

Το οδικό δίκτυο της πόλης των Σερρών αποτελείται από ένα πρωτεύον δίκτυο βασικών αρτηριών που λόγω της χάραξης και των γεωμετρικών χαρακτηριστικών τους, χρησιμοποιούνται για υπερτοπικές κινήσεις και εξυπηρετούν μεγάλους κυκλοφοριακούς φόρτους και ένα δευτερεύον δίκτυο συλλεκτήριων δρόμων που συγκεντρώνουν την κίνηση από τους τοπικούς δρόμους των γειτονιών και τη διοχετεύουν στις αρτηρίες.

Η σημαντικότερη αρτηρία του οικισμού είναι η οδός Ελευθερίου Βενιζέλου η οποία ξεκινά από τη δυτική κύρια είσοδο της πόλης και αποτελεί προέκταση της εθνικής οδού Θεσ/νίκης -Σερρών.

Η αρτηρία αυτή στο κέντρο της πόλης χωρίζεται σε δυο κλάδους, Εθνικής Αντίστασης και Μεγάλου Αλέξανδρου που καταλήγουν αντίστοιχα στη διασταύρωση με την επαρχιακή οδό Αγ. Ιωάννη -Επταμύλων και στην ανατολική έξοδο της πόλης προς Δράμα.

Προέκταση του δεύτερου αυτού κλάδου είναι η εθνική οδός Σερρών - Δράμας με αποτέλεσμα να επιβαρύνεται εκτός από την τοπική κυκλοφορία (που σχετίζεται με τις λειτουργίες του κέντρου) και με την υπεραστική διερχόμενη κίνηση.

Κατά μήκος της Ελ. Βενιζέλου έχουν αναπτυχθεί κύρια εμπορικές δραστηριότητες ενώ στην Εθν. Αντίστασης λειτουργούν χώροι ψυχαγωγίας (pubs, καφετέριες, κλπ.).

Ο άξονας Ελ. Βενιζέλου -Μεγ. Αλεξάνδρου χωρίζει ουσιαστικά τη πόλη σε δυο τμήματα -το βόρειο και το νότιο- με διαφορετικά διαμορφωμένο οδικό δίκτυο.

Το ανάγλυφο, το οποίο γίνεται έντονο στο βόρειο τμήμα της πόλης, σε συνδυασμό με τον οικιστικό ιστό της παλιάς πόλης που διατηρείται σε σημαντικό βαθμό είχαν σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ανεπαρκούς οδικού με προβληματικά γεωμετρικά χαρακτηριστικά σε αρκετά σημεία καθώς και έλλειψη ιεράρχησης.

Αντίθετα το δίκτυο στο νότιο τμήμα της πόλης, λόγω κυρίως του πεδινού εδάφους, εμφανίζει λιγότερα προβλήματα τα οποία είναι δυνατόν να επιλυθούν με ευκολότερο τρόπο απ' ό τι στο βόρειο.

Μια δεύτερη σημαντική αρτηρία με κατεύθυνση βορρά-νότου είναι η οδός Μεραρχίας η οποία βόρεια συμβάλλει στον άξονα Βενιζέλου -Μ. Αλέξανδρου, ενώ προεκτεινόμενη νότια συνδέεται με την επαρχιακή οδό Σερρών -Νιγρίτας και καταλήγει στο σιδηροδρομικό σταθμό Σερρών. Έτσι η αρτηρία αυτή διοχετεύει στον κέντρο τη κίνηση που προέρχεται από τις νότιες συνοικίες, την επαρχιακή οδό και το σιδηροδρομικό σταθμό, ενώ πάνω στον άξονα και προς το

κέντρο της πόλης, έχουν αναπτυχθεί εμπορικές χρήσεις καθώς και διοικητικές υπηρεσίες (νομαρχία, δικαστικό μέγαρο, κλπ).

Τις κινήσεις βορρά-νότου εξυπηρετεί επίσης ο άξονας Σαρανταπόρου - Προύσσης -Εξοχών στα ανατολικά της πόλης.

Ο σημερινός λεγόμενος περιφερειακός στα νότια της πόλης λόγω των χαμηλών προτύπων κατασκευής του (πολλές στροφές και διακλαδώσεις) και της διόδου του μέσα από πυκνοκατοικημένες περιοχές, δεν είναι σε θέση να παίξει τον ρόλο της περιφερειακής παρακαμπτήριος οδού του κέντρου της πόλης.

Όπως αναφέρεται στο Γ.Π.Σ. σύμφωνα με κυκλοφοριακές μετρήσεις που πραγματοποιήθηκαν από την 3^η ΔΕΚΕ της 14^{ης} Π.Υ.Δ.Ε. Σερρών το έτος 1983 το μεγαλύτερο κυκλοφοριακό φόρτο δέχονται οι άξονες ανατολής-δύσης. Πιο συγκεκριμένα η οδός Ελ. Βενιζέλου δέχεται 1525 οχήματα /ώρα, ο άξονας Ερμού-Μ. Αλεξάνδρου 1160 οχήματα /ώρα μέχρι τοπικά 421 οχήματα /ώρα και ο άξονας Β. βασιλείου -Β. Κωνσταντίνου δέχεται 1367 οχήματα /ώρα μέχρι τοπικά 215 οχήματα /ώρα.

Η οδός Μερραρχίας δέχεται 1367 οχήματα /ώρα και η Σαρανταπόρου - Προύσσης 111 οχήματα /ώρα, ενώ ο εσωτερικός περιφερειακός υπολειτουργεί και δέχεται 161 οχήματα /ώρα.

Βέβαια η κατάσταση αυτή έχει διαφοροποιηθεί σημαντικά κι έτσι σήμερα οι φόρτοι είναι σαφώς μεγαλύτερο, ενώ ο εσωτερικός περιφερειακός παρά τα προβληματικά χαρακτηριστικά του δέχεται σημαντικά μεγαλύτερο κυκλοφοριακό φόρτο.

Στις νοτιότερες περιοχές της πόλης οι συλλεκτήριοι δρόμοι ακολουθούν ορθγωνική διάταξη εξυπηρετώντας τις περιοχές κατοικίας ενώ παράλληλα υπάρχουν αρκετοί αδιάνοικτοι τοπικοί οδοί οι οποίοι μετά τη διαμόρφωση και κατασκευή τους θα είναι σε θέση να αναλάβουν σημαντικό κυκλοφοριακό φόρτο.

Σοβαρά προβλήματα στη κυκλοφορία του κέντρου δημιουργούνται από την έλλειψη οργανωμένων χώρων στάθμευσης.

Έρευνα που έγινε στα πλαίσια της κυκλοφοριακής μελέτης του Δήμου Σερρών έδειξε ότι:

- Ο μέσος αριθμός επιβαινόντων ανά όχημα είναι 1,2 -1,5, γεγονός που φανερώνει τόσο τη χαμηλή αξιοποίηση του επιβατικού αυτοκινήτου όσο και το χαμηλό βαθμό εξυπηρέτησης των αστικών συγκοινωνιών.
- Ένας σημαντικός αριθμός μετακινήσεων δεν έχει άμεση σχέση με τις χρήσεις της πόλης.
- Δεν τηρούνται οι απαγορεύσεις στάθμευσης από τους οδηγούς. Το 40-80% των μετακινούμενων σταθμεύει όπου βρει, ανεξάρτητα των απαγορεύσεων, ένα 40% περίπου σταθμεύει μπροστά στο σημείο όπου θέλει να εξυπηρετηθεί χωρίς να λαμβάνει υπ' όψη του τα απαγορευτικά σήματα και τα προβλήματα που θα προκαλέσει στη κυκλοφορία και μόλις ένα 5% αναζητεί οργανωμένους χώρους στάθμευσης (γκαράζ -κάρτες).
- Έλλειψη θέσεων στάθμευσης εντοπίζεται στα οικοδομικά τετράγωνα γύρω από το κέντρο όπου υπάρχει μεγάλη ζήτηση θέσεων στάθμευσης μικρής διάρκειας (για ψώνια, δημόσιες υπηρεσίες, ψυχαγωγία κλπ.).

Οι μόνοι σημαντικοί χώροι στάθμευσης που λειτουργούν στην πόλη των Σερρών είναι το προαύλιο της Νομαρχίας Σερρών, το προαύλιο των ΤΕΙ και η πλατεία Ακροπόλεως τα οποία δεν καλύπτουν τις ανάγκες της πόλης και ιδιαίτερα του κέντρου της. Τα λιγοστά ιδιωτικά γκαράζ που λειτουργούν δεν αλλοιώνουν τη γενική εικόνα που χαρακτηρίζεται από την έντονη ανάγκη χώρων στάθμευσης.

Μεγάλη κυκλοφοριακή αναστάτωση προκαλείται στην πόλη κάθε Τρίτη που γίνεται η Λαϊκή Αγορά στο κέντρο, στις οδούς Δήμητρας -Βασ. Βασιλείου και στις κάθετες προς αυτές. Η αναστάτωση αυτή προκαλείται όχι μόνο από την έλλειψη ρύθμισης της κυκλοφορίας και των σηματοδοτών αλλά και από την έλλειψη αυστηρής αστυνόμευσης της παράνομης στάθμευσης.

Η μετακίνηση της αγοράς έστω και σε μικρή απόσταση συναντά ποικίλες αντιδράσεις, γεγονός που υπογραμμίζει τη σημασία ενός ολοκληρωμένου αναπτυξιακού σχεδιασμού για την ορθολογική οργάνωση-χωροθέτηση παρόμοιων χρήσεων.

Στα νότια και σε απόσταση 500μ. από τα όρια της πόλης περνά η σιδηροδρομική γραμμή Θεσσαλονίκης -Αλεξανδρούπολης που συνδέει τη πόλη των Σερρών με τη πρωτεύουσα του Κιλκίς, με την οποία δεν υπάρχει λεωφορειακή σύνδεση, και ταυτόχρονα λεωφορειακή σύνδεση, και ταυτόχρονα εξυπηρετεί και κοινότητες του ίδιου του Νομού. Κατά τη διέλευση της μέσα από αυτόν.

Ο Σιδηροδρομικός Σταθμός Σερρών βρίσκεται κοντά στην επαρχιακή οδό Σερρών -Νιγρίτας στην προέκταση της οδού Μεραρχίας και μέσα απ' αυτόν διακινείται σημαντικός όγκος εμπορευμάτων και γεωργικών προϊόντων.

Η κακή χάραξη και η παλαιότητα του δικτύου καταστούν χρονοβόρες τις μετακινήσεις για το τραίνο αποθαρρύνοντας έτσι τη χρησιμοποίησή του για την μετακίνηση επιβατών. Παρ' όλα αυτά το τραίνο παραμένει η οικονομικά συμφέρουσα λύση για την διακίνηση των εμπορευμάτων.

Οι κτιριακές εγκαταστάσεις του σταθμού είναι όμως αρκετά παλιές και δεν μπορούν σήμερα να καλύψουν τις ανάγκες εξυπηρέτησης επιβατών και εμπορευμάτων.

Προγραμματιζόμενα νέα έργα

Για την αποσυμφόρηση του κέντρου της πόλης από τον διερχόμενο υπερτοπικό φόρτο για τη βελτίωση της λειτουργικότητας του εθνικού οδικού δικτύου, προτάθηκε και θεσμοθετήθηκε από το Γ.Π.Σ. η κατασκευή περιφερειακής αρτηρίας που παρακάμπτει από τον νότο την πόλη των Σερρών (βλ. Χάρτη Α 7). Η περιφερειακή αυτή αρτηρία, η μελέτη της οποίας έχει ολοκληρωθεί, θα ξεκινάει από τα διασταύρωση του εθνικού δρόμου

Θεσσαλονίκης προς Βουλγαρικά σύνορα, θα εφάπτεται στο νότιο τμήμα της πόλης και θα καταλήγει στον εθνικό δρόμο προς Δράμα. Ο νέος περιφερειακός περνά ανάντι της σιδηροδρομικής γραμμής μέσα από πεδινά εδάφη, (μέγιστη κλίση 5%) όπου βρίσκονται αρκετά κτίσματα, σπίτια, γεωργικά κτίσματα, κτίσματα Δημοσίων Υπηρεσιών και μερικές βιοτεχνίες -βιομηχανίες.

Προκειμένου η λεωφόρος αυτή να αναλάβει τον προβλεπόμενο κυκλοφοριακό φόρτο που θα είναι υψηλός λόγω της εξυπηρέτησης υπερτοπικών κινήσεων επιπέδου εθνικής οδού, θα κατασκευασθεί με 4 λωρίδες κυκλοφορίας των 3,75 μ. (2+2 ανά κατεύθυνση).

Η ταχύτητα κυκλοφορίας με την ολοκλήρωση της Α' φάσης του έργου προβλέπεται να είναι 100 χλμ./ώρα για Δε την Β' φάση, εφόσον οι ισόπεδοι κόμβοι που προβλέπονται μετατραπούν σε ανισόπεδους, θα είναι της τάξης των 120 χλμ./ώρα.

Προβλέπεται η δημιουργία κόμβων για την είσοδο στην πόλη και πιο συγκεκριμένα ενός ανισόπεδου στη διασταύρωση της λεωφόρου με την οδό Μεραρχίας και τον επαρχιακό δρόμο προς Νιγρίτα και δυο ισόπεδων που θα εξυπηρετούν τις νοτιοανατολικές και νοτιοδυτικές περιοχές της πόλης. Κόμβοι θα δημιουργηθούν επίσης στις συμβολές της περιφερειακής λεωφόρου με την Εθνική Οδό Σερρών -Θεσσαλονίκης (ανισόπεδος) και με την Εθνική Οδό προς Δράμα (ισόπεδος).

Μεταξύ της νέας περιφερειακής λεωφόρου και την σιδηροδρομικής γραμμής και δίπλα στο τελωνείο χωροθετείται ο νέος σταθμός φορτηγών έτσι ώστε να υπάρχει άμεση πρόσβαση στα δυο αυτά δίκτυα. Με τον τρόπο αυτό αποσυμφορείται ο οικιστικός ιστός της πόλης από τη λειτουργία του σταθμού φορτηγών μέσα σ' αυτήν.

Στο νοτιοανατολικό τμήμα της πόλης προτείνεται από το Γ.Π.Σ. η δημιουργία ελικοδρομίου (σε έκταση που ανήκει στο Δήμο) για την εξυπηρέτηση των εκτάκτων περιστατικών του Νόμου.

Για την καλύτερη οργάνωση της κυκλοφορίας στην πόλη το εγκεκριμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΦΕΚ 704/Δ' /14-10-1991) θέτει τις γενικές κατευθύνσεις και προτείνει (βλ. Χάρτη Α 7):

α. Τη δημιουργία εσωτερικής περιμετρικής αρτηρίας με δυο νέα σκέλη που θα ξεκινούν από την αρτηρία Ελ. Βενιζέλου -Μ. Αλεξάνδρου. Το ένα σκέλος της περιφερειακής περιλαμβάνει τις οδούς Ιερολοχιτών -Κιλκίς -Σινώπης -Μακεδονομάχων-Προύσσης και καταλήγει στην ανατολική έξοδο της πόλης προς Δράμα. Το δεύτερο σκέλος ξεκινά από το στρατόπεδο που βρίσκεται στο δυτικό άκρο της πόλης και ακολουθώντας τις οδούς Μακεδ. Αγώνος Ολυμπίου καταλήγει στην οδό Μεραρχίας μέσω της οποίας συνδέεται με την εσωτερική περιφερειακή.

Η νέα αυτή αρτηρία διασχίζοντας τις νότιες περιοχές της πόλης, δίνει τη δυνατότητα άμεσης και πιο γρήγορης επικοινωνίας του δυτικού με το ανατολικό τμήμα του οικισμού και συγχρόνως διοχετεύει την κίνηση από το δυτικό άκρο της πόλης στο ανατολικό παρακάμπτοντας το κέντρο της πόλης.

β. Τη προέκταση προς νότο της περιμετρικής αρτηρίας Σαρανταπόρου - Προύσσης που εξυπηρετεί τις νοτιοανατολικές περιοχές και την ένωσή της με τη εξωτερική περιφερειακή λεωφόρο.

Στο βόρειο τμήμα της πόλη όπου όπως αναφέρθηκε το οδικό δίκτυο αντιμετωπίζει σημαντικό πρόβλημα από την έλλειψη αρτηριών και συλλεκτήριων δρόμων προτείνεται η δημιουργία δυο βασικών συλλεκτήριων. Η μια συλλεκτήριος (αποτελούμενη από τις οδούς Εμ. Παπά -Γρηγ. Ρακιτζή -Κων/πόλεως) θα ξεκινά από τα δυτικά της πόλης, θα διασχίζει το βόρειο τμήμα σχεδόν παράλληλα με την κεντρική αρτηρία (Ελ. Βενιζέλου -Μ. Αλεξάνδρου) και θα καταλήγει στην οδό Εξοχών κοντά στην έξοδο της πόλης προς Δράμα.

Η δεύτερη συλλεκτήριος θα είναι η Εθν. Αντίστασης η οποία ξεκινώντας από το κέντρο διασχίζει τις βορειοανατολικές περιοχές και καταλήγει εκτός

οικισμού στη διασταύρωση των επαρχιακών δρόμων Αι Γιάννη -Επταμύλων και Μονής Αγίου Προδρόμου.

Στο νότιο τμήμα της πόλης προτείνεται ένα σύστημα συλλεκτηρίων παράλληλων προς την εξωτερική περιφερειακή οι οποίοι θα εξυπηρετούν τόσο την τοπική κίνηση όσο και τις ειδικές χρήσεις που χωροθετούνται ανάντι αυτής. Ο ένας από τους βασικούς συλλεκτήριους θα συνδέει τις αρτηρίες Μεραρχίας και Προύσσης και θα εξυπηρετεί την τοπική κυκλοφορία των γειτονιών Ν. Κιούπλια -Τ. Σταυρού -Προφ. Ηλία ενώ ο δεύτερος θα βρίσκεται νοτιότερα και θα εξυπηρετεί τις γειτονιές Σφαγεία -40 Μάρτυρες.

Η κυκλοφοριακή μελέτη του Δήμου κινούμενη μέσα στα πλαίσια που θέτει το Γ.Π.Σ. εξετάζει αναλυτικότερα τα προβλήματα της κυκλοφοριακής οργάνωσης της πόλης και προτείνει τρία εναλλακτικά σενάρια επίλυσής τους. Η τελική επιλογή μεταξύ των σεναρίων θα γίνει από τη Δημοτική Αρχή.

Το πρώτο σενάριο προτείνει τη διατήρηση της σημερινής κυκλοφοριακής οργάνωσης με βελτιώσεις στ φωτεινή σηματοδότηση. Το σενάριο αυτό αποτελεί την οικονομικότερη και άμεσα υλοποιήσιμη λύση χωρίς όμως να αντιμετωπίζει ριζικά το πρόβλημα της ομαλής κυκλοφοριακής ροής και της στάθμευσης

Το δεύτερο σενάριο που είναι και το βασικότερο της μελέτης σε γενικές γραμμές προβλέπει εκτεταμένες μονοδρομήσεις παράλληλων δρόμων που λειτουργούν σαν ζεύγη (π.χ. Μ. Αλεξάνδρου -Εθνικής Αντίστασης) έτσι ώστε αφ' ενός μεν να αυξηθεί η κυκλοφοριακή ικανότητα των δρόμων αυτών, αφ' ετέρου να αντιμετωπισθεί εν μέρει το πρόβλημα της στάθμευσης με τη δημιουργία θέσεων στάθμευσης παρά το κράσπεδο. Προτείνει επίσης τη δημιουργία τεσσάρων οργανωμένων χώρων στάθμευσης σε κεντρικά σημεία της πόλης (βλ. Χάρτη Α 8).

Το βασικό σημείο του σεναρίου είναι η προτεινόμενη πεζοδρόμηση τμήματος της οδού Μεραρχίας μεταξύ των οδών Κωστοπούλου και Σολωμού και η εκτροπή της κίνησης της μέσω των οδών Κωστοπούλου -Τσαλοπούλου και Γ.

Ραπανδρέου. Η πεζοδρόμηση αυτή πιστεύεται ότι θα συμβάλλει στην αναβάθμιση του παλιού εμπορικού κέντρου και θα τονώσει τις μετακινήσεις και το περπάτημα προς αυτό.

Το τρίτο σενάριο αποτελεί παραλλαγή του δεύτερου σεναρίου χωρίς όμως να προβλέπεται η πεζοδρόμηση της οδού Μεραρχίας. Είναι φανερό ότι το σενάριο αυτό θα έχει ευνοϊκότερα αποτελέσματα όσον αφορά την ροή της κυκλοφορίας. Δε θίγει όμως την οργάνωση των χρήσεων γης στο κέντρο και έτσι πιθανά θα αναπαράγει τα σημερινά προβλήματα.

8.1.3 ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

8.1.3.1 ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Η αστική συγκοινωνία εξυπηρετεί την πόλη των Σερρών καθώς και τρεις ζώνες οικισμών και κοινοτήτων που βρίσκονται κοντά σ' αυτή. Η πρώτη ζώνη περιλαμβάνει συνοικισμούς της πόλης ενώ οι επόμενες δυο περιαστικές κοινότητες ανάλογα με την απόστασή τους από την πόλη

Πιο αναλυτικά:

α. Η ζώνη Α περιλαμβάνει του οικισμούς, Σφαγεία, Ομόνοια, Καλύβια, Αγ. Ιωάννης -Επτάμυλοι και Νίκαια. Το κόμιστρο είναι 100 δρχ. και το μειωμένο 80 δρχ.

β. Η ζώνη Β περιλαμβάνει τις κοινότητες Λευκώνα, Σκούταρι -Κων/νατο, Ν. Σούλι, Οινούσα και Κρίνος. Το κόμιστρο είναι 150 δρχ. και το μειωμένο 80 δρχ.

γ. Η ζώνη Γ περιλαμβάνει τις κοινότητες Μητρούσι, Αγ. Ελένη, Βαλτότοπι και Νεοχωρίου και η τιμή του κομίστρου διαμορφώνεται σε 100 δρχ. (μειωμένο 50 δρχ.), 110 δρχ. (μειωμένο 55 δρχ.) και 200 δρχ. (μειωμένο 100δρχ.).

Η αφετηρία των λεωφορείων βρίσκεται στο κέντρο της πόλης, στην πλατεία Εμπορίου (βλ. Χάρτη Α 9). Η έλλειψη επαρκούς χώρου και κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής σε συνδυασμό με την αυξημένη κίνηση της περιοχής

λόγω εμπορικών χρήσεων του κέντρου δημιουργεί σοβαρά προβλήματα. Έτσι διαπιστώνεται ότι η μεταφορά της αφετηρίας από την Πλατεία Ελευθερίας στην Πλατεία Εμπορίου πριν από μερικά χρόνια δεν ήταν η ενδεδειγμένη λύση για την αποσυμφόρηση του κέντρου.

Η παραμονή της αφετηρίας στο κέντρο της πόλης σχετίζεται άμεσα με τις χρήσεις και λειτουργίες της περιοχής (εμπόριο και υπηρεσίες) που αποτελούν τον κύριο λόγο μετάβασης εκεί των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής.

Η αναδιάρθρωση των λεωφορειακών γραμμών και παράλληλα ο εκσυγχρονισμός της λειτουργίας και της υλικότεχνικής υποδομής των αστικών συγκοινωνιών θα βελτιστοποιούσε τη λειτουργία τους, θα βοηθούσε στη μείωση των μετακινήσεων με ΙΧ στο κέντρο και επομένως θα συνέβαλε στην αποσυμφόρησή του.

Με το σκεπτικό αυτό η κυκλοφοριακή μελέτη που προαναφέραμε προτείνει την κατάργηση του τέρματος στην Πλατεία Εμπορίου, τη δημιουργία 3 τερμάτων ανατολικά, δυτικά και νότια της πόλης και την εξυπηρέτηση της πόλης από τρεις λεωφορειακές γραμμές.

Η πρώτη θα διασχίζει την πόλη από δυτικά προς ανατολικά, η δεύτερη θα διασχίζει την πόλη από το νότο μέχρι το κέντρο ενώ η Τρίτη θα εξυπηρετεί τις νοτιοανατολικές περιοχές πραγματοποιώντας κυκλική περιοχή γύρω από το κέντρο (Βλέπε Χάρτη Α 9).

Προτείνει επίσης την απομάκρυνση στάσεων από σημεία όπου προκαλείται συμφόρηση και τη δημιουργία ειδικών εσοχών, ιδίως στο κέντρο, ώστε η στάση του λεωφορείου να μην προκαλεί προβλήματα στη ροή της κυκλοφορίας.

Ο εκσυγχρονισμός των αστικών συγκοινωνιών παράλληλα με την αναδιοργάνωση των λεωφορείων γραμμών, προϋποθέτει την ανανέωση των λεωφορείων, την πύκνωση και τήρηση των δρομολογίων, τη δημιουργία στεγάστρων στις στάσεις καθώς και τον καθορισμό τιμολογιακής πολιτικής ελκυστικής για το επιβατικό κοινό.

8.1.3.2 ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Η πόλη των Σερρών συνδέεται με υπεραστικά λεωφορεία με τις πιο μακρινές κοινότητες του νομού, με τα κέντρα των υπόλοιπων επαρχιών καθώς και με τις πρωτεύουσες των γειτονικών νομών (Θεσσαλονίκης - Δράμας - Καβάλας).

Η σύνδεση με Θεσσαλονίκη γίνεται με δρομολόγια που πραγματοποιούνται κάθε ώρα ενώ με Δράμα κάθε μια ώρα περίπου.

Οι δυο σταθμοί των υπεραστικών λεωφορείων βρίσκονται μέσα στην πόλη των Σερρών και προκαλούν σοβαρά προβλήματα υποβάθμισης του οικιστικού ιστού.

Επιπλέον η θέση των σταθμών του ΚΤΕΛ κοντά στο κέντρο της πόλης έχει σαν συνέπεια την επιβάρυνση του κυκλοφοριακού φόρτου των βασικών αρτηριών αλλά και μικρότερων δρόμων της πόλης από τα λεωφορεία και την παρεμπόδιση της κυκλοφορίας στις περιπτώσεις ελιγμών.

Για την αποφόρτιση των δρόμων της πόλης από πρόσθετο αυτό φόρτο αλλά και για την καλύτερη εξυπηρέτηση των επιβατών η κυκλοφοριακή μελέτη προτείνει τη δημιουργία τριών σταθμών του ΚΤΕΛ στον ίδιο χώρο με τα τερματικά των ησαστικών λεωφορείων (ΚΤΕΛ Θεσ/νίκης - Δυτικό τερματικό, ΚΤΕΛ Δράμας - Ανατολικό τερματικό, ΚΤΕΛ Νιγρίτας - Νότιο τερματικό).

Οι επιβάτες των υπεραστικών λεωφορείων χρησιμοποιώντας τις αστικές συγκοινωνίες, θα μπορούν να συνεχίζουν προς το κέντρο με το ίδιο εισιτήριο.

Η πρόταση του Γ.Π.Σ. Σερρών χωροθετεί το σταθμό των υπεραστικών λεωφορείων στα νότια της πόλης κοντά στην προβλεπόμενη περιφερειακή αρτηρία και σε άμεση σχέση με το Διοικητικό κέντρο που προβλέπεται να κατασκευασθεί για στεγάσει τις Νομαρχιακές Υπηρεσίες.

8.2 ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Στο κεφάλαιο αυτό επιχειρείται η συνολική θεώρηση του θέματος της εκμετάλλευσης των υδάτινων πόρων, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία. Και τούτο γιατί είναι δεδομένο ότι στη περιοχή μελέτης υφίστανται διακεκριμένες πολλαπλές χρήσεις, που δεν θα πρέπει να αγνοούνται σε μια ορθολογική ανάπτυξη.

Οι χρήσεις αυτές είναι:

- α. η ύδρευση (πόσιμο νερό)
- β. η βιομηχανική χρήση
- γ. η αγροτική χρήση (άρδευση)

8.2.1 ΥΔΡΕΥΣΗ

Για τη χρήση αυτή κύρια και καθοριστική παράμετρος είναι η πόλη των Σερρών. Στα όρια του Δήμου ανήκουν και οι οικισμοί Ξηρότοπος και Μετόχι στα βόρεια και Αγ. Ιωάννης στα ανατολικά. Οι οικισμοί αυτοί -που το μέγεθός τους δεν είναι σημαντικό εξυπηρετούνται από τις ίδιες πηγές (Μπατανίων, Ξηρότοπου, Αγ. Ιωάννη) που εν μέρει υδρεύουν και την πόλη. Ο Πίνακας 8.2.1 που ακολουθεί παρουσιάζει τις υφιστάμενες πηγές ύδρευσης των Σερρών, την ικανότητά τους και την προοπτική χρησιμοποίησής τους.

Με βάση τα στοιχεία που χορηγήθηκαν από τον Δήμο για τις υφιστάμενες καταναλώσεις κλπ., την προμελέτη ύδρευσης (1988) και την επεξεργασία που γίνεται στα πλαίσια της μελέτης προγραμματισμού και οργάνωσης της ΔΕΥΑ Σερρών (βλ. Πίνακα 8.2.2), συντάσσεται ο Πίνακας 8.2.3 που ακολουθεί και στον οποίο παρουσιάζονται και οι προβλέψεις των υδρευτικών αναγκών της πόλης.

Όπως γίνεται φανερό από τον πίνακα αυτόν οι ανάγκες στις ``πηγές`` από 5,0 εκ.μ³ το χρόνο που είναι σήμερα θα φθάσουν τα 7,5 εκ.μ³ περίπου μετά από μια δεκαετία και τα 9,0 εκ.μ³ μετά από μια εικοσαετία. Οι ωριαίες αιχμές, που

μόλις καλύπτονται σήμερα, απαιτούν τον διπλασιασμό τους στον ίδιο χρονικό ορίζοντα. Σύμφωνα με την προμελέτη ύδρευσης και τις σχετικές υδρογεωλογικές έρευνες και μελέτες, οι μελλοντικές ανάγκες προβλέπεται να καλυφθούν από υπόγεια νερά (νέες γεωτρήσεις):

α. είτε στο υφιστάμενο πεδίο της Μονόβρυσης

β. είτε στο πεδίο των ' 'μαρμάρων' ' της κοινότητας Επταμύλων που συνορεύει με τον Αγ. Ιωάννη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.2.1

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΠΗΓΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥΣ (σε κ.μ./ώρα)

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΑΜΕΣΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΙΑ ΤΡΙΠΛΕΣ ΚΥΡΙΩΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1.ΠΗΓΕΣ ΜΠΑΤΑΝΙΩΝ		80	Εξυπ.Οικ.Μετόχι
2.ΠΗΓΕΣ ΞΗΡΟΤΟΠΟΥ		20	Εξυπ.Οικ.Ξηροτοπου
3.ΠΗΓΕΣ ΑΓ.ΙΩΑΝΝΗ		70*	Μελ.Εξυπ.Αγ.Ιωαννη
4.ΝΕΟ ΑΝΤΑΣΙΟ ΑΓ.ΙΩΑΝΝΗΣ	(200)		Εκμετάλλευση Πιθανή '92 (84),(89)
5.ΑΝΤΑΣΙΟ ΜΟΝΟΒΡΥΣΗΣ	600		
6.ΑΝΤΑΣΙΟ ΧΙΛΙΩΝ ΔΕΝΑΡΩΝ	100		
7.ΑΝΤΑΣΙΟ ΑΓ.ΣΟΦΙΑΣ	100		(+45 κ.μ./ώρα καταστρ.γεωτρ.)
8.ΑΝΤΑΣΙΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ		45**	
9.ΑΝΤΑΣΙΟ ΚΟΜΔΕ		(30)**	Σε αχρηστία
10.ΑΝΤΑΣΙΟ 40 ΚΑΒΒΑΚΙΩΝ		80**	+40 κ.μ./ώρα εφεδρεία
ΣΥΝΟΛΑ	800 (1000)	295 (325)	Άμεσο Μέλλον

* Προς το παρόν χρησιμοποιείται για την πόλη

** Ασφαλώς ανακουφίζουν τις ανάγκες του κύριου ιστού της πόλης

Συμπέρασμα: Άμεσα διαθέσιμα 800 ως 1000 κ.μ./ώρα

Άμεσα μελλοντικά 1000 ως 1200 κ.μ. /ώρα

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.2.2
ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

ΕΤΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ				ΜΕΓΕΘΗ ΣΤΗ ΠΑΡΟΥΣΑ ΜΕΛΕΤΗ *	ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΑΥΞΗΣΗΣ %
	ΑΠΟΓΡΑΦΗ (ΕΣΥΕ)	ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ		ΜΕΛΕΤΗ *		
		ΑΛΛΩΝ ΠΗΓΩΝ	ΠΡΟΜΕΛΕΤΗ ΥΔΡ.(1988)			
1951	36.760					
1961	40.063					+0,86
1971	39.897					-0,04
1981	46.317					+1,50
1984		57.600(2)				
1988		60.000(1)				
1990			62.000			
1991	46.000	62.200(2)	63.000			
1992					64.000	
1997					69.000	
2000		56.000(3)			74.000	+1,50
2011			84.750			
2012					86.000	
2024				70.000		
2040			130.500			

* θεωρείται ότι αντιπροσωπεύουν όλους τους εξυπηρετούμενους που είναι στην αρμοδιότητα της ΔΕΥΑ

(1) Δήμου, (2)ΕΠΑ, (3)Ρυθμιστικό σχέδιο 1971

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.2.3

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΥΔΡΕΥΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

ΧΡΟΝΟΣ	ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (κ.μ.)	ΚΑΤΟΙΚΟΙ (στ.)	ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΛΠ/ΑΤ/ΗΜ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ		ΑΠΩΛΕΙΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΙΑΝΟΜΗΣ %	ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΑΠΩΛΕΙΣ ΛΠ/ΑΤ/ΗΜ	ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ ΤΩΝ ΔΕΞΑΜΕΝΩΝ								
				ΕΙΔΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ				ΔΙΑΝΟΜΗΣ	ΕΤΗΣΙΕΣ	ΜΕΣΕΣ ΗΜΕΡΗΣΙΕΣ	ΜΕΓΙΣΤΕΣ ΗΜΕΡΗΣΙΕΣ	ΩΡΙΑΙΕΣ				
				ΚΑΤΟΙΚΙΑ & ΕΙΔ. ΚΑΤΑΝ. ΛΠ/ΑΤ/ΗΜ.	ΆΛΛΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ (1)								κ.μ.	κ.μ.	κ.μ.	κ.μ.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)					
	(3)χ(4) χ365		(2):(3):365 (5)+(6)				4/1,0 -(7)	(10)χ365	(8)χ(3)	(10)χ1,5	(11)χ1,5/24					
1987	2.279.238	60.000		101												
1990	2.902.036	62.000		128												
1991				(140)	(7)	(40)										
1992	3.500.000	64.000	150	140 (2) 93%	10 (-7%)	(35-40)	240	5,5εκ.	15.000	22.500	1.400					
1997	4,33 εκ.	69.000	172	155 (90%)	17(10%)	33	257	6,6 εκ.	18.000	27.000	1.700					
2002	5,13 εκ.	74.000	190	171 (90%)	19(10%)	28	265	7,3 εκ.	20.000	30.000	1.900					
2012*	7,31 εκ.	86.000	233	198 (85%)	35(15%)	20	290	9,1 εκ.	25.000	37.500	2.300					

*Μακροπρόθεσμος ορίζοντας έργων πέρα από τα πλαίσια της μελέτης αυτής

(1)Με δεδομένο ότι μείζονες αρδεύσεις (εκτός πόλης) αντιμετωπίζονται ξεχωριστά

(2)Ετήσια αύξηση 1992-2002 =2,0%, 2002-2012=1,5%

Η προμελέτη ύδρευσης αντιμετωπίζει τα θέματα αποθήκευσης και διανομής. Η πόλη διαιρείται σε τρεις ζώνες και οι υπολογισμοί αναφέρονται στις ανάγκες του 2040. Προτείνεται η κατασκευή των έργων σε δυο φάσεις με δυναμικό α' φάσης το 1/2 της τελικής (για τις δεξαμενές και τα αντλιοστάσια κυρίως). Τα δίκτυα διανομής θα ανακατασκευάζονται -συμπληρώνονται ανάλογα με τις συνθήκες ανάπτυξης. Οριστικές μελέτες δεν έχουν συνταχθεί. Παρ' όλα αυτά ολοκληρώνεται η κατασκευή των νέων δεξαμενών στη θέση ' 'νεκροταφείο' ' (4000 μ³).

Οι δαπάνες για έργα ύδρευσης (μελέτες και κατασκευές) έχουν εκτιμηθεί ανά περίοδο:

1992 -1997: 1.260 εκ. δρχ.

1997 -2002: 920 εκ. δρχ.

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται το υψηλό ενεργειακό κόστος που συνεπάγεται το μέχρι σήμερα αλλά και στο μέλλον (σύμφωνα με τις μέχρι τώρα μελέτες) καθεστώς ύδρευσης, αφού κύρια ' 'πηγή' ' αποτελούν τα υπόγεια νερά. Σύμφωνα με πρώτες εκτιμήσεις το άμεσο αυτό κόστος φθάνει κατά μέσο όρο την 1,0 ΚWh ανά καταγραφόμενο μ³.

8.2.2 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΧΡΗΣΗ

Το ενδιαφέρον εδώ επικεντρώνεται στις κύριες υδροβόρες βιομηχανίες της ευρύτερης περιοχής, ανεξάρτητα από το εάν αυτές εμπίπτουν ή όχι μέσα στα διοικητικά όρια του Δήμου, με τη λογική ότι και αυτές εκμεταλλεύονται υπόγεια νερά. Συγκεκριμένα εντοπίζονται οι:

α. ΕΒ Ζάχαρης με ικανότητα 5.000 Τ τεύτλων /ημ. (περίοδος Σεπτέμβριος - 1/2 Δεκέμβριος). Εκτιμούμενες ανάγκες 40.000 -60.000 μ.ημ³.

β. Κονσερβοποιείο ΣΕΚΟΒΕ (περίοδος Ιούλιος -Σεπτέμβριος). Ανάγκες 24.000μ³/ημ.

γ. ΒΙ.ΠΕ. ΕΤΒΑ (1.200 στρ.) Εκτιμώμενες μέσες ετήσιες ανάγκες: 3.000μ³/ημ. (σημερινή πληρότητα περίπου 30%).

Οι συνολικές ετήσιες ανάγκες, με βάση τα παραπάνω, εκτιμούνται σε 7,0 - 8,0 εκ.μ³ το χρόνο, αλλά πρακτικά αναλαμβάνονται το δεύτερο εξάμηνο, με αιχμή κατά τον μήνα Σεπτέμβριο. Παρατηρείται ότι η τάξη μεγέθους των βιομηχανικών αναγκών είναι σε -ετήσια βάση- ίδια με τις ανάγκες ύδρευσης, όμως είναι σημαντικά μεγαλύτερη (3-4 φορές) κατά τον μήνα αιχμής.

Οι λοιπές διάσπαρτες βιομηχανίες και ανάλογες χρήσεις εκτιμάται ότι προσαυξάνουν τις προηγούμενες ανάγκες κατά 20% περίπου. Έτσι συνολικά, οι ετήσιες ανάγκες για βιομηχανικής χρήση υπολογίζονται σε 8,5-10,0 εκ. μ³ περίπου, το χρόνο.

8.2.3 ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ

Στα διοικητικά όρια του Δήμου Σερρών διακρίνονται οι παρακάτω μείζονες γεωργικές εκτάσεις που σε σημαντικό τμήμα τους αρδεύονται με υπόγεια νερά:

α. Κτήμα ΤΣΕΣΜΕ-ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ: 12.000 στρ. Πρόσφατα ο Δήμος μεταβίβασε τις αρμοδιότητες διοίκησης, λειτουργίας και συντήρησης των αρδευτικών δικτύων στον ΓΟΕΒ Πεδ. Σερρών

β. Περιοχή Ινστιτούτου Βάμβακος: 15.000 στρ.

γ. Περιοχή ΚΕΓΕ: 2.500 στρ.

δ. Κτήμα Αγ. Ιωάννη: 4.500 στρ.

Οι ανάγκες άρδευσης εκτιμώνται κατά μέσο όρο σε 150-200 μ³/στρ. μικτής έκτασης, οπότε οι ετήσιες ποσότητες υπολογίζονται σε 6,0 εκ.μ³ το χρόνο περίπου. Βεβαίως οι ποσότητες αυτές αναλαμβάνονται κατά την αρδευτική περίοδο (Μάιος -Σεπτέμβριος).

Με δεδομένη την σημαντική γεωργική ανάπτυξη στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου θεωρείται ότι η γεωργική εκμετάλλευση των υπόγειων νερών θα πρέπει

συνολικά να είναι τουλάχιστον διπλάσια τάξης μεγέθους από την προηγούμενη (12,0 -15,0 εκ. μ³/χρόνο).

8.2.4 ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ

Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε, ο υπόγειος υδροφορέας της ευρύτερης περιοχής Σερρών υπόκειται στην ακόλουθη γενικά εκμετάλλευση (εκ. μ³ χρόνο).

	1992	2002
Υδρευση	5,0 (20%)	7,5 (23%)
Βιομηχανική Χρήση	8,5 (33%)	10,0 (31%)
Αγροτική Χρήση	12,0 (47%)	15,0 (46%)
	25,5	32,5

Η εικόνα που παρουσιάζεται εδώ, όσο και εκείνη που αναλύεται στα κεφάλαια αποχέτευσης και περιβάλλοντος που ακολουθούν, φανερώνει την ‘‘έντονη’’ συμμετοχή του ‘‘υγρού στοιχείου’’ στην ανάπτυξη της περιοχής. Εκτός λοιπόν από την υλοποίηση των έργων ύδρευσης, τον Δήμο πρέπει να απασχολεί και το γενικότερο θέμα της ‘‘διαχείρισης των υδάτινων πόρων’’ της περιοχής. Άμεσα μπαίνουν τα ερωτήματα:

- α. διαχρονικής επάρκειας υδάτινων πόρων,
- β. αποφυγή ποιοτικής υποβάθμισης λόγω έντονης εκμετάλλευσης ή/και ρύπανσης,

γ. μείωση κόστους εκμετάλλευσης.

Το σύνολο των θεμάτων νερού (έργα και διαχείριση) θα πρέπει να αντιμετωπισθούν μέσα από την νεοσυσταθείσα Δ.Ε.Υ.Α. και ασφαλώς σε στενή συνεργασία με τους διάφορους χρήστες, ώστε να προκύπτει το βέλτιστο αναπτυξιακό αποτέλεσμα.

8.3 ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

Η περιοχή του Δήμου Σερρών -αλλά και η ευρύτερη- έχει ένα πλούσιο υδρογραφικό δίκτυο, που συνδυασμένο με τις αποστραγγιστικές και αντιπλημμυρικές τάφρους των αρδευτικών εγών, απάγει το σύνολο των επιφανειακών απορροών προς την τάφρο ‘Μπελίτσα’ που εκρέει στον ποταμό Στρυμόνα.

Η πόλη των Σερρών εξυπηρετείται στο σύνολό της με παντοροικά δίκτυα συλλογής που εκβάλλουν σε εννέα (9) σημεία προς τα κατάντη (νότια), σε επιφανειακές τάφρους για να καταλήξουν τελικά στην αντιπλημμυρική τάφρο της ‘Ομόνοιας’ -που διασχίζει το κτήμα Τσεσμέ -Παλαιολόγου και συμβάλλει στην Μπελίτσα. Τα υδροτεχνικά χαρακτηριστικά των δικτύων είναι πλέον ανεπαρκή αφού η πόλη και επεκτάθηκε και αναβαθμίστηκε (μεγαλύτερες επιφάνειες και συντελεστές απορροής). Είναι φυσιολογικό επομένως με τις έντονες βροχοπτώσεις να πλημμυρίζουν οι δρόμοι και να γεμίζουν με φερτές ύλες. Ασφαλώς υπάρχει η ανάγκη άμεσης επέμβασης και επίλυσης του προβλήματος. Ήδη το ΥΠΕΧΩΔΕ έχει προκηρύξει σχετική μελέτη και η απόφαση ανάθεσης αναμένεται σύντομα.

Στα όρια της πόλης ρέουν δυο χείμαρροι: δυτικά της ‘Αγίας Βαρβάρας’ και ανατολικά των ‘Αγ. Αναργύρων’. Οι χείμαρροι αυτοί μπορεί να γίνουν αποδέκτες προστατευτικών προς τα ανάντη τάφρων ώστε η πόλη να πάψει να βαρύνεται με τις παροχές των εξωτερικών (προς τα βόρεια) φυσικών λεκανών.

Τα δίκτυα θα πρέπει να ελεγχθούν και να επιδιωχθεί η σταδιακή μετατροπή του παντοροικού συστήματος σε χωριστικό με βάση ρεαλιστικά και ορθολογικά κριτήρια. Το θέμα αυτό αντιμετωπίζεται εκτενέστερα στην υπό σύνταξη μελέτη προγραμματισμού και οργάνωσης της ΔΕΥΑ Σερρών. Στην ίδια μελέτη επιχειρούνται και ποσοτικές εκτιμήσεις, με στόχο μια πρώτη προσέγγιση των δαπανών για το σύνολο των έργων αποχέτευσης (όμβρια και ακάθαρτα). Οι δαπάνες αυτές ανά περίοδο είναι:

1992-1997: 2.200 εκ. δρχ.

1997 -2020: 1.480 εκ. δρχ.

Στα προηγούμενα έργα περιλαμβάνεται και ο κεντρικός αποχετευτικός αγωγός (ΚΑΑ) με την εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων (ΕΕΛ). Για την τελευταία γίνεται λόγος στο επόμενο κεφάλαιο, όπου αναφέρεται το μείζον θέμα της προστασίας του περιβάλλοντος και οι ανάγκες αντιρρυπαντικών μέτρων στην περιοχή.

Από τους λοιπούς οικισμούς που βρίσκονται στα όρια του Δήμου ο Αγ. Ιωάννης εξυπηρετείται με δίκτυο αποχέτευσης που εκβάλλει στο ομώνυμο ρέμα. Οι οικισμοί Ξηροπόταμος και Μετόχι εξυπηρετούνται με βόθρους.

Συμπερασματικά διαπιστώνεται ότι στην ευρύτερη περιοχή δεν υπάρχει μείζον πρόβλημα αποχέτευσης όμβριων. Αντίθετα προς διερεύνηση και επίλυση υπάρχει το θέμα αποχέτευσης των ακάθαρτων νερών είτε αυτά οφείλονται σε ``σημειακές`` αναπτύξεις (οικισμοί, βιομηχανίες, κτηνοτροφικές μονάδες κλπ), είτε σε ``διάσπαρτες`` (γεωργία, λιπάσματα). Άμεσος αποδέκτης είναι το επιφανειακό υδρογραφικό δίκτυο (φυσικό και τεχνητό) και έμμεσος ο υπόγειος υδροφόρος ορίζοντας. Η διευρυμένη απασχόληση -με την έννοια έργα και διαχείριση -του Δήμου, μέσα από την ΔΕΥΑ, θα παίξει καθοριστικό ρόλο στην επίλυση του προβλήματος (βλ. προηγούμενο και επόμενο κεφάλαιο).

9. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

9. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

9.1 ΠΗΓΕΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ

9.1.1 ΓΕΝΙΚΑ

Αστικές, βιομηχανικές, γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες επιβαρύνουν το περιβάλλον με τα υγρά, στερεά και αέρια απόβλητά τους. τα κύρια προβλήματα ρύπανσης του περιβάλλοντος έχουν σχέση με τα υγρά και στερεά απόβλητα και λιγότερο με τα αέρια. Τα οικιακά λύματα και απορρίμματα της πόλης των Σερρών. Τα υγρά και στερεά απόβλητα της βιομηχανίας, τα λιπάσματα και φυτοφάρμακα από τις γεωργικές δραστηριότητες και τα υγρά απόβλητα από τις κτηνοτροφικές μονάδες ρυπαίνουν το έδαφος και τους υδάτινους αποδέκτες Στρυμόνα και Στρυμονικό κόλπο.

Η περιοχή μελέτης, όσον αφορά την ρύπανση του περιβάλλοντος, περιλαμβάνει και την περιοχή δυτικά της πόλης των Σερρών (εκτός των διοικητικών ορίων του Δήμου) όπως αυτή οριοθετείται από την αποστραγγιστική τάφρο της Μπελίτσας και χείμαρρο Χριστού, περιοχή στην οποία αναπτύσσεται σημαντική βιομηχανικής και κτηνοτροφική δραστηριότητα, η οποία επηρεάζει την ποιότητα περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής.

9.1.2 Αστικές Πηγές Ρύπανσης

9.1.2.1 ΟΙΚΙΑΚΑ ΛΥΜΑΤΑ

Τα ανεπεξέργαστα οικιακά λύματα της πόλης των Σερρών μέσω ανοικτών αγωγών καταλήγουν στην τάφρο της Μπελίτσας και στο Στρυμόνα ποταμό. Όπως παρουσιάζεται σε προηγούμενο κεφάλαιο, στην τάφρο Μπελίτσα αποχετεύονται σήμερα περίπου 64.000 άτομα. Το ρυπαντικό φορτίο των αστικών λυμάτων περιέχει οργανική φόρτιση, που εκφράζεται σαν BOD₅

(βιομηχανικά απαιτούμενο οξυγόνο) όπως επίσης αιωρούμενα στερεά, άζωτο και φώσφορο. Η εκτίμηση των ποσοτήτων BOD₅, αιωρούμενων στερεών, αζώτου και φωσφόρου γίνεται χρησιμοποιώντας τις παρακάτω ειδικές τιμές όπως αυτές παρουσιάζονται στον Πίνακα 9.1.1 για τους χρονικούς ορίζοντες 1992, 2002 και 2012. Στον Πίνακα 9.1.2 παρουσιάζονται ημερήσια ρυπαντικά φορτία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.1.1

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΦΟΡΤΙΣΗ ΓΙΑ BOD₅

ΑΙΩΡΟΥΜΕΝΑ ΣΤΕΡΕΑ, ΑΖΩΤΟ & ΦΩΣΦΟΡΟ (γρ/ημερ.)

	1992	2002	2012
BOD ₅	55	60	60
Αιωρούμενα Στερεά (SS)	60	70	70
Άζωτο (N)	10	12	12
Φώσφορος (P)	2	3	3

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.1.2

ΡΥΠΑΝΤΙΚΑ ΦΟΡΤΙΑ ΑΣΤΙΚΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ ΣΗΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ

	1992	2002	2012
Πληθυσμός άτομα	64.000	74.000	86.000
Οργανικό φορτίο χλγ. BOD ₅ /ημ.	3.520	4.440	5.160
Αιωρούμενα στερεά χλγ. SS/ημ	3.840	5.180	6.020
Ολικό άζωτο χλγ. N/ημ.	640	888	1.032
Ολικός φώσφορος χλγ. P/ημ.	128	222	258

9.1.2.2 ΟΙΚΙΑΚΑ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΑ

Στην περιοχή μελέτης οι ετήσιες παραγόμενες ποσότητες οικιακών απορριμμάτων ανέρχονται περίπου σε 20.000 τόνους. Προβλήματα ρύπανσης του περιβάλλοντος εμφανίζονται κυρίως στην φάση της τελικής διάθεσης των απορριμμάτων. Η τελική διάθεση γίνεται στο έδαφος με ημιελεγχόμενο τρόπο, σ' ένα χώρο έκτασης 80 -100 στρεμμάτων, 5 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της πόλης των Σερρών. Η ταφή των απορριμμάτων (απόθεση -διάστρωση - επικάλυψη με χώμα) γίνεται με την βοήθεια φορτωτή. Ο χώρος λειτουργεί από το 1974 και δεν διαθέτει τα απαραίτητα έργα υποδομής και οργάνωσης ενός χώρου υγειονομικής ταφής απορριμμάτων. Εκτιμάται ότι στο χώρο, μέχρι σήμερα, έχουν αποτεθεί περίπου 250.000 τόνοι απορριμμάτων.

ΟΙ κύριες περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την λειτουργία του χώρου διάθεσης αφορούν την ρύπανση των υπογείων και επιφανειακών νερών, την υποβάθμιση της ποιότητας της ατμόσφαιρας της περιοχής (έκλυση βιοαερίου και σκόνης) και την αισθητική υποβάθμιση της περιοχής.

Στην πόλη των Σερρών η χειρωνακτική συλλογή των απορριμμάτων, η πρακτική ' 'σακούλας' ' σαν μέσο προσωρινής αποθήκευσης, οι σκουπιδοσωροί στα πεζοδρόμια και ο απαρχαιομένος μηχανολογικός εξοπλισμός αποκομιδής υποβαθμίζουν το περιβάλλον και θέτουν σε κίνδυνο την δημόσια υγεία.

9.1.3 Βιομηχανική Ρύπανση

9.1.3.1 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΕΡΡΩΝ (ΒΙΠΕ)

Η Βιομηχανική Περιοχή (ΒΙΠΕ) Σερρών βρίσκεται νότια του οικισμού Χριστός και καταλαμβάνει έκταση 1.200 στρεμμάτων εκ των οποίων τα 881 είναι βιομηχανικά και βιοτεχνικά γήπεδα. Σήμερα στη ΒΙΠΕ έχουν εγκατασταθεί 23 παραγωγικές μονάδες, οι οποίες καταλαμβάνουν περίπου 215 στρέμματα (ποσοστό κάλυψης 24%) και οι οποίες χαρακτηρίζονται σαν χαμηλής όχλησης δραστηριότητες. Οι παραγόμενες ποσότητες υγρών αποβλήτων από τις

υπάρχουσες μονάδες είναι ελάχιστες, ενώ αντίθετα παράγονται σημαντικές ποσότητες στερών αποβλήτων (υλικά συσκευασίας, υπολείμματα παραγωγικής διαδικασίας). Η ΒΙΠΕ δεν διαθέτει κεντρική εγκατάσταση επεξεργασίας αποβλήτων. Η απαιτούμενη δυναμικότητα της εγκατάστασης εκτιμάται σε 3.000μ³/ημ. ισοδύναμων αστικών λυμάτων. Αποδέκτης των υγρών αποβλήτων της ΒΙΠΕ είναι η τάφος Μπελίτσα.

9.1.3.2 ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Σερρών έχει αναπτυχθεί μια αξιόλογη βιομηχανική δραστηριότητα ιδιαίτερα στον οδικό άξονα Σερρών -Λευκίνα με σημαντικότερες μονάδες την Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης και την ΣΕΡΓΑΛ (παραγωγή γάλακτος). Οι σημαντικότερες εγκαταστάσεις της ευρύτερης περιοχής με αποδέκτη των υγρών αποβλήτων τους την τάφο Μπελίτσα είναι:

- Κονσερβοποιία τοματοπολτού (Χατζηθανασιάδης, STRIMON Μπιτζίδη, ΣΕΚΟΒΕ και ΜΘΙΚΟΝ)

Η εαεόισπαία των μονάδων αυτών είναι εποχιακή (Ιούλιος-Σεπτέμβριος) και χαρακτηρίζονται από μεγάλες ποσότητες αποβλήτων. Συνολικά τα τέσσερα κονσερβοποιία παράγουν περίπου 62.000μ³/ημ. και οργανικό φορτίο (BOD⁵)10.000 χλγ./ημ., τα οποία ισοδυναμούν με αστικά λύματα 400.000 κατοίκων ως προς το υδραυλικό φορτίο και 180.000 κατοίκων ως προς το οργανικό φορτίο. Κανένα από τα κονσερβοποιία δεν επεξεργάζεται τα απόβλητά του. αποδέκτης των αποβλήτων είναι η Μπελίτσα.

Βυρσοδεψείο Μπιτζίδη

Η λειτουργία του βυρσοδεψείου είναι όλο το χρόνο και παράγει 1.000μ³/ημ. (8.000 ισοδύναμοι κάτοικοι). Αποδέκτης των ανεπεξεργαστων λυμάτων είναι η τάφος Μπελίτσα.

Κλωστούφαντουργία -Βαφεία Σκουλίδης

Η μονάδα λειτουργεί όλο το χρόνο και παράγει 150 μ³/ημ. απόβλητα με οργανικό φορτίο 1.000 χλγ./ημ. (ισοδύναμοι κάτοικοι 16.000). Η μονάδα δεν διαθέτει εγκατάσταση επεξεργασία αποβλήτων και αποδέκτης των αποβλήτων είναι η Μπελίτσα.

ΣΕΡΓΑΛ - Βιομηχανία γάλακτος

Η εγκατάσταση λειτουργεί όλο το χρόνο και παράγει 400μ³/ημ. απόβλητα με αντίστοιχο οργανικό φορτίο 400 χλγ./ημ. Δε διαθέτει εγκατάσταση επεξεργασίας αποβλήτων και αποδέκτης των αποβλήτων είναι η τάφος Μπελίτσα.

Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης (Ε.Β.Ζ.)

Η μονάδα επεξεργάζεται περίπου 500.000 τόνους τεύτλων την περίοδο, η οποία διαρκεί από Αύγουστο έως Δεκέμβριο. Παραγόμενες ποσότητες αποβλήτων εκτιμώνται σε περίπου 1,0μ³/τόνο τεύτλων δηλαδή 500.000 μ³/περίοδο (λόγω του μεγάλου βαθμού ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης του νερού που εφαρμόζει η βιομηχανία). Για την επεξεργασία των αποβλήτων χρησιμοποιείται σύστημα δεξαμενών σταθεροποίησης (βιολογική επεξεργασία) και η ποιότητα εκροής των αποβλήτων κυμαίνεται στα χλγ.ΒΟD₅/μ³ δηλαδή το συνολικό οργανικό φορτίο δηλαδή το συνολικό οργανικό φορτίο μετά την επεξεργασία υπολογίζεται σε 10.000 χλγ./ημ. Το μεγαλύτερο μέρος των αποβλήτων χρησιμοποιείται για άρδευση ενώ το υπόλοιπο αποχετεύεται στην τάφο Μπελίτσα. Προβλήματα οσμών παρατηρούνται από τις δεξαμενές σταθεροποίησης.

Σφαγεία (Σερρών, Μητρουσίου, ΑΧλαδοχωρίου και Αγ. Πνεύματος)

Η εκτιμώμενη ποσότητα σφαγέντος κρέατος υπολογίζεται σε 2.000 τόνους ετησίως ή 8 τόνους/ημ. Οι παραγόμενες ποσότητες αποβλήτων εκτιμώνται σε $60\text{m}^3/\text{ημ.}$ και BOD_5 χλγ./ημ. το σύνολο σχεδόν των ποσοτήτων παράγονται από το σφαγείο Σερρών. Καμιά μονάδα δεν επεξεργάζεται τα απόβλητά της τα οποία αποχετεύονται στην τάφρο Μπελίτσα.

Βουστάσιο, πτηνοτροφεία, χοιροστάσια

Διάσπαρτα στην περιοχή μελέτης υπάρχουν κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις ιδιαίτερα στις περιοχές Αγ. Βαρβάρας, Χριστού και Λευκώνα. Η εκτιμώμενη οργανική ρύπανση από τις παραπάνω μονάδες εκτιμάται σε 100-150 τόνους BOD_5 ετησίως.

Λατομεία

Ανατολικά της πόλης των Σερρών στην περιοχή Επταμύλων υπάρχουν ανενεργά λατομεία μαρμάρου, τα οποία αποτελούν σημαντική πηγή υποβάθμισης του τοπίου και του εδάφους καθώς επίσης και πηγή ρύπανσης (σκόνης). Αν και έχουν απαχαρακτηρισθεί δεν έχει γίνει καμιά ενέργεια αποκατάστασης του τοπίου.

9.1.4 ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ

Στην εποχή μελέτης οι αρδευόμενες καλλιεργήσιμες εκτάσεις υπολογίζονται περίπου σε 35.000 στρέμματα (τεύτλα, μηδική, μπαμπάκι, σιτάρι). Τεράστιες ποσότητες λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων χρησιμοποιούνται για την λίπανση των εδαφών και την προστασία των καλλιεργειών. Η μη ορθολογική χρήση τόσο των λιπασμάτων όσο και των φυτοφαρμάκων έχει σαν αποτέλεσμα ένα βαρύ φορτίο υπολειμματικών συγκεντρώσεων αυτών να ξεπλένεται και να οδηγείται άμεσα έστω μέσω της αποστραγγιστικής τάφρου της Μπελίτσας στον Στρυμόνα

ή να διηθείται μέσω του εδάφους προς τα υπόγεια νερά. Οι ποσότητες των λιπαντικών στοιχείων και ιχνοστοιχείων καθώς επίσης των φυτοφαρμάκων που προσφεύγουν στο έδαφος και στη συνέχεια εκπλύνονται είναι δύσκολο να προσδιοριστούν επακριβώς. Εξαρτώνται από μια σειρά παράγοντες όπως π.χ. αφομοιώσιμες ποσότητες λιπασμάτων ανά καλλιέργεια σε σχέση με τα εδαφικά χαρακτηριστικά, βαθμός δέσμευσης των στοιχείων από το έδαφος, βαθμός προσρόφησης, και αποσύνθεσης των φυτοφαρμάκων στο έδαφος οι οποίοι εξαρτώνται από την σύστασή του εδάφους, την υγρασία, το pH και την θερμοκρασία. Καμιά έρευνα δεν έχει γίνει για να διαγνωσθεί η συνιστώσα αυτή της ρύπανσης και των επιπτώσεων στα υπόγεια και επιφανειακά νερά.

9.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ ΡΥΠΑΝΣΗΣ

9.2.1 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η απόρριψη μεγάλων ποσοτήτων ανεπεξέργαστων λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων είναι ένα από τα σπουδαιότερα προβλήματα του ελέγχου ρύπανσης. Οργανικοί ρύποι, θρεπτικά άλατα του αζώτου και του φωσφόρου, ανόργανα στερεά, αποχετεύονται καθημερινά στην τάφρο της Μπελίτσας και στην συνέχεια στον ποταμό Στρυμόνα, υποβαθμίζοντας έτσι την ποιότητα του υδάτινου αποδέκτη. Ιδιαίτερη οξυμένη είναι η κατάσταση τους καλοκαιρινούς μήνες λόγω της δραστηριότητας των εποχιακών μονάδων (κονσερβοποιία, ζάχαρη) που λειτουργούν στην περιοχή. Επίσης αναμένεται ρύπανση του υπόγειου υδροφορέα λόγω των διηθήσεων μέσω του εδάφους υπολειμμάτων λιπασμάτων (π.χ. αύξηση νιτρικών στον υδροφορέα) και φυτοφαρμάκων. Σημαντική επίσης πηγή ρύπανσης υπόγειων και επιφανειακών νερών αποτελεί ο χώρος διάθεσης των οικιακών απορριμμάτων.

Η απόρριψη οργανικών ρυπαντών στους υδάτινους αποδέκτες είναι ένα από τα σπουδαιότερα προβλήματα του ελέγχου ρύπανσης. Η αποδόμηση των οργανικών ρύπων από μικροοργανισμούς έχει σαν αποτέλεσμα την κατανάλωση του διαλελυμένου οξυγόνου. Η αντικατάσταση αυτού του οξυγόνου γίνεται μέσω της επιφάνειας του νερού που είναι εκτεθειμένη στην ατμόσφαιρα. Η αύξηση των ρύπων αυξάνει την ανάπτυξη των μικροοργανισμών και η οξειδωση προχωρεί με επιταχυνόμενο ρυθμό. Αν η συγκέντρωση των ρύπων είναι πολύ υψηλή το διαλελυμένο οξυγόνο του αποδέκτη μπορεί ακόμη και να μηδενισθεί.

Η έλλειψη οξυγόνου εμποδίζει την ανάπτυξη εξελιγμένων μορφών ζωής και μειώνει την αξία του υδάτινου αποδέκτη σαν βιοτικού, κοινωνικού και οικονομικού πόρου. Έτσι, η συγκέντρωση διαλελυμένου (Δ.Ο.) αποτελεί το πιο σημαντικό κριτήριο της κατάστασης του υδάτινου αποδέκτη.

Κάθε αποδέκτης έχει περιορισμένη ικανότητα αφομοίωσης οργανικών ρύπων γι' αυτό και η δυνατότητα διάθεσης ρύπων είναι περιορισμένη. Η αξιολόγηση της φυσικής αφομοιωτικής ικανότητας ενός αποδέκτη είναι μεγάλης σημασίας γιατί μόνο έτσι μπορεί να προσδιορισθεί η ποσότητα ρύπων που μπορούν να δεχθούν χωρίς να χάσουν την αξίας τους για άλλες χρήσεις.

Εκτιμάται ότι η τάφρος της Μπελίτσας δέχεται ετησίως τις παρακάτω ποσότητες οργανικής ρύπανσης, της οποίας τελικός αποδέκτης είναι ο ποταμός Στρυμόνας.

1. Αστικά λύματα	1.3000 τόνους
2. Απόβλητα ΒΙΠΕ	50 τόνους
3. Βιομηχανία	2.000 τόνους
4. Κτηνοτροφία	50 τόνους
ΣΥΝΟΛΟ	3.400 τόνους/ετησίως

9.2.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ

Για τον περιορισμό της ρύπανσης της τάφρου Μπελίτσας απαιτείται άμεσα η εφαρμογή ενός προγράμματος ελέγχου των εκροών των διαφόρων πηγών ρύπανσης με την υλοποίηση έργων επεξεργασίας λυμάτων και αποβλήτων.

Η απαιτούμενη υψηλή αφαίρεση οργανικού φορτίου επιβάλλει την εφαρμογή συστημάτων βιολογικής επεξεργασίας τόσο των αστικών λυμάτων όσο και των βιομηχανικών αποβλήτων.

Η συνεπεξεργασία των αποβλήτων των κονσερβοποιιών και της ζάχαρης με τα αστικά λύματα είναι αδύνατη λόγω των μεγάλων φορτίων των μονάδων αυτών και του εποχιακού χαρακτήρα της λειτουργίας τους. Αντίθετα η συνεπεξεργασία των αποβλήτων της ΒΙΠΕ, της Σεργάλ και των σφαγείων Σερρών με τα λύματα της πόλης των Σερρών είναι συμβατή στον βαθμό που έχει προηγηθεί η κατάλληλη προεπεξεργασία των βιομηχανικών αποβλήτων και η χωροθέτηση της κεντρικής εγκατάστασης εξυπηρετεί (οικονομικά συμφέρουσα) από την άποψη των απαιτούμενων αντλήσεων προς την εγκατάσταση. Στα κονσερβοποιεία θα πρέπει να λειτουργήσουν ξεχωριστές εγκαταστάσεις επεξεργασίας, στο βαθμό που η συγκεκριμένη χωροθέτησή τους δεν εξυπηρετεί για κοινή εγκατάσταση επεξεργασίας. Επίσης θα πρέπει να εφαρμόσουν προγράμματα ανακύκλωσης των χρησιμοποιούμενων νερών με στόχο τον περιορισμό του όγκου των αποβλήτων τους.

Για τον περιορισμό τη γεωργικής ρύπανσης απαιτείται συστηματική έρευνα προκειμένου να ποσοτικοποιηθεί η συνιστώσα της γεωργικής ρύπανσης, να εκτιμηθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις και να καταρτισθούν προγράμματα ορθολογικής άρδευσης, λίπανσης και φυτοπροστασίας των καλλιεργειών.

Η εφαρμογή της υγειονομικής ταφής για την διάθεση των οικιακών απορριμμάτων επιβάλλεται προκειμένου να περιορισθούν οι περιβαλλοντικές

επιπτώσεις και να καταρτισθούν προγράμματα ορθολογικής άρδευσης, λίπανσης και φυτοπροστασίας των καλλιεργειών.

Η εφαρμογή της υγειονομικής ταφής για την διάθεση των οικιακών απορριμμάτων επιβάλλεται προκειμένου να περιορισθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την λειτουργία του χώρου διάθεσης. Συγκεκριμένα θα πρέπει να κλείσει και αποκατασταθεί ο υπάρχων χώρος και στην ίδια θέση, η οποία κρίνεται κατ' αρχήν κατάλληλη, να λειτουργήσει χώρος υγειονομικής ταφής με όλες τις σύγχρονες προδιαγραφές της μεθόδου (π.χ. στεγάνωσης, συλλογής στραγγισμάτων, συλλογής βιοαερίου, προοδευτικής αποκατάστασης κλπ.). Παράλληλα με το πρόγραμμα υγειονομικής ταφής, επιβάλλεται η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός του συστήματος αποκομιδής των απορριμμάτων με την ανανέωση του στόλου των απορριματοφόρων και την εφαρμογή της μηχανικής αποκομιδής.

Η αποκατάσταση του φυσικού ανάγλυφου και της βλάστησης στα ανενεργά λατομεία της περιοχής των Επταμύλων θα αναβαθμίσει της αισθητική του τοπίου της περιοχής.

Τέλος στα πλαίσια της λειτουργίας της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ) θα πρέπει να λειτουργήσει ένα δίκτυο παρακολούθησης της ποιότητας των νερών της περιοχής και της ποιότητας των εκροών των αποβλήτων.

10. ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

10. ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

10.1 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ -ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

Στην ανάπτυξη της πόλης των Σερρών και στη λειτουργική της οργάνωση ο πολεοδομικός σχεδιασμός ελάχιστο ρόλο έπαιξε. Η οικιστική ανάπτυξη σαν αφετηρία είχε το παλαιότερο κομμάτι της πόλης και ο οικιστικός ιστός βαθμιαία επεκτάθηκε προς τα νότια κυρίως εκεί όπου το ανάγλυφο του εδάφους ευνοούσε την οικιστική ανάπτυξη. Το φυσικό φράγμα του λόφου του Γκολά στα βόρεια, οι δυο μεγάλοι χείμαρροι της Αγίας Βαρβάρας δυτικά και των Αγίων Αναργύρων ανατολικά καθόρισαν ένα φυσικό περίγραμμα μέσα στο οποίο αναπτύχθηκε η πόλη. Ιδιαίτερη σημασία στην οριοθέτησή της έπαιξαν και τα στρατόπεδα που την περιβάλλουν και που αποτελούν τεχνητά εμπόδια στην ανάπτυξη του οικιστικού ιστού (βλ. Χάρτη Α 10).

Η πόλη των Σερρών περιλαμβάνει 17 γειτονιές κάθε μια από τις οποίες διατηρεί ένα ιδιαίτερο χαρακτήρα αποτελώντας μια ομοιογενή οικιστική ενότητα. Η κατοικία κυριαρχεί στις περιφερειακές γειτονιές της πόλης ενώ στις κεντρικές γειτονιές αναμειγνύεται με κεντρικές λειτουργίες εμπορίου, και αναψυχής που καθορίζουν τη φυσιογνωμία του χώρου.

Η οργάνωση των λειτουργιών της πόλης στηρίζεται στην ύπαρξη περιορισμένων πόλων που συγκεντρώνουν κεντρικές λειτουργίες και σε μια ακτινωτή διάχυση των λειτουργιών αυτών κατά μήκος βασικών οδικών αξόνων της πόλης. Το μέγεθος της τοπικής αγοράς σε συνδυασμό με την κλίμακα του αστικού χώρου που επιτρέπει άμεση πρόσβαση από την περιφέρεια στο κέντρο της πόλης, δεν ευνόησαν την ανάπτυξη περιφερειακών κέντρων. Έτσι παρά την οικιστική ανάπτυξη που γνώρισε η πόλη Σερρών, ιδιαίτερα την τελευταία δεκαετία δεν διαφοροποιήθηκε αισθητά η δομή της πόλης με εξαίρεση τη

γραμμική επέκταση λειτουργιών αναψυχής κατά μήκος της οδού Εξοχών στα ανατολικά της πόλης (βλ. Χάρτη Α 11).

Η πλατεία Εμπορίου με τις αφετηρίες των αστικών συγκοινωνιών, και τη Δημοτική αγορά αποτελεί το σημαντικότερο πόλο εμπορικών λειτουργιών που σχετίζονται με τον κλάδο των τροφίμων. Το Πολιτιστικό κέντρο του Δήμου που στεγάζεται στον όροφο της Δημοτικής αγοράς δεν διαφοροποιεί τη γενική εικόνα της περιοχής που είναι η αγορά της πόλης. Η γειτονική πλατεία Ελευθερίας βορειότερα συγκεντρώνει λειτουργίες αναψυχής που αναπτύσσονται στις όψεις των οικοδομικών τετραγώνων που την περιβάλλουν, αλλά και επεκτείνονται πάνω στην ίδια την πλατεία με στέγαστρα, τραπεζάκια κλπ., αξιοποιώντας τον μοναδικό σε μέγεθος οργανωμένο ελεύθερο χώρο μέσα στην πόλη με το αρχαιολογικό μουσείο που στεγάζεται στην τούρκικη αγορά του 15^{ου} αιώνα μ.Χ. γνωστή ως Μπελεστένι.

Οι δυο αυτές πλατείες είναι οι σημαντικότεροι πόλοι κεντρικών λειτουργιών. Στους δρόμους γύρω από αυτές διαχέονται εμπορικές χρήσεις ενώ το Δημαρχιακό μέγαρο καταλαμβάνοντας ένα ολόκληρο οικοδομικό τετράγωνο σε νευραλγική θέση πάνω στην Πλατεία Ελευθερίας με καταστήματα στο ισόγειο και δημαρχείο στον όροφο σφραγίζει με την παρουσία του και το δυναμισμό των λειτουργιών που στεγάζει, τη φυσιογνωμία της περιοχής.

Ακτινωτά γύρω από το δίπολο των δυο αυτών Πλατειών οι βασικοί οδικοί άξονες εμφανίζουν μεγάλη συγκέντρωση κεντρικών λειτουργιών.

Ο οδός Βενιζέλου, προέκταση της εθνικής οδού Θεσ/νίκης -Σερρών, είναι η δυτική είσοδος της πόλης από τη οποία διέρχεται όλη η υπερτοπική διαμπερής κίνηση στην κατεύθυνση δύσης -ανατολής και η προέκτασή της καταλήγει στην πλατεία Ελευθερίας. Κατά μήκος της έχουν αναπτυχθεί εμπορικές λειτουργίες που πυκνώνουν κοντά στην πλατεία ενώ δυτικότερα είναι αραιότερες.

Η οδός Ερμού και η συνέχεια της οδού Σολωμού συνδέουν την οδό Βενιζέλου με την Πλατεία Εμπορίου και συγκεντρώνουν μεγάλο αριθμό

καταστημάτων που στο μεγαλύτερο ποσοστό αναφέρονται στον τομέα των ετοιμών ενδυμάτων και των ειδών οικιακής χρήσεως. Οι δρόμοι αυτοί αποτελούν ‘‘πέρασμα’’ στις μετακινήσεις των κατοίκων της πόλης από τις δυτικές γειτονιές προς το κέντρο και για το λόγο αυτό παρουσιάζουν αυξημένη κίνηση πεζών τις ώρες που είναι ανοικτά τα καταστήματα.

Στην πλατεία Ελευθερίας καταλήγει και η λεωφόρος Μερραρχίας που έρχεται απ’ τις νότιες γειτονιές της πόλης συνδέοντας το Σιδηροδρομικό σταθμό με το κέντρο της πόλης. Ο άξονας αυτός συγκεντρώνει εμπορικές λειτουργίες, γραφεία και υπηρεσίες που όπως και στην περίπτωση των προηγούμενων αξόνων, πυκνώνουν προς το κείμενο ενώ προς τα νότια αραιώνουν. Μετά τις εργατικές κατοικίες ο δρόμος βγαίνει από το εγκεκριμένο σχέδιο και πριν τον Σιδηροδρομικό Σταθμό υπάρχει το Ηρών της 10ης Μερραρχίας ένα άλσος έκτασης 25 στρεμμάτων με υψηλή βλάστηση που παραμένει όμως αναξιοποίητο παρά τις δυνατότητες που προσφέρει σαν οργανωμένος χώρος πρασίνου -αναψυχής των κατοίκων των νότιων γειτονιών της πόλης. Στη λεωφόρο Μερραρχίας βρίσκεται η Νομαρχία Σερρών που στεγάζεται σε διατηρητέο νεοκλασσικό κτίριο, το Δικαστικό Μέγαρο και η Λέσχη Αξιωματικών, καθώς επίσης και δυο ξενοδοχεία.

Από την πλατεία Ελευθερίας ξεκινά η οδός Βασιλέως Κων/νου και η προέκταση της οδού Εθνικής Αντίστασης που οδηγεί στο χείμαρρο των Αγίων Αναργύρων στην ανατολική έξοδο της πόλης προς Αγ. Ιωάννη. Πάνω στον άξονα αυτό έχουν συγκεντρωθεί μια σειρά λειτουργίες αναψυχής που σχετίζονται με κέντρα διασκεδάσεως, καφετέριες, ψησταριές κλπ. Οι λειτουργίες καταλαμβάνουν τα ισόγεια των πολυκατοικιών κατά μήκος του δρόμου και διαχέονται στους γύρω δρόμους κυρίως προς τα νότια. Η περιοχή αυτή χαρακτηρίζεται από μεγάλη κίνηση κυρίως τις βραδινές ώρες που ιδιαίτερα του θερινού μήνα δημιουργεί και κυκλοφοριακά προβλήματα.

Στην έξοδο της πόλης η οδός Εθνικής Αντίστασης διασταυρώνεται κάθετα με την οδό Εξοχών που κατευθύνεται προς τα βορειοδυτικά και ανεβαίνει στο λόφο του Γκουλά. Ο άξονας αυτός εκτείνεται παράλληλα προς ο χείμαρρο των Αγ. Αναργύρων που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, λόγω του ωραιότατου φυσικού τόπου που ξεκινά από την κοιλάδα των Αγ. Αναργύρων με πράσινο και διαμορφώσεις και καταλήγει στο λόφο εξαιρετική θέα προς την πόλη και το κάμπο των Σερρών στα νότια της πόλης.

Ο άξονας αυτός συγκεντρώνει λειτουργίες αναψυχής και αθλητισμού υπερτοπικού επιπέδου. Το κλειστό κολυμβητήριο, το κλειστό γυμναστήριο της πόλης, καθώς και ανοικτά γήπεδα αθλοπαιδιών βρίσκονται χωροθετημένα κατά μήκος του δρόμου, ενώ πάνω στην κορυφή του λόφου το δημοτικό αναψυκτήριο αποτελεί ιδιαίτερα τους θερινούς μήνες σημαντικό πόλο έλξης.

Τα τελευταία χρόνια έχουν δημιουργηθεί πάνω στον άξονα αυτό μια σειρά κυρίως θερινών κέντρων διασκέδασης, ντισκοτέκ κλπ., που λόγω του θορύβου που προκαλεί η λειτουργία τους δεν μπορούσαν να παραμείνουν μέσα στην πόλη.

Εκτός από τους άξονες αυτούς οι οποίοι συγκεντρώνουν τις περισσότερες λειτουργίες της πόλης, η οδός Μεγάλου Αλεξάνδρου που ξεκινά από την πλατεία Εμπορίου και καταλήγει στην εθνική οδό Σερρών -Δράμας στα ανατολικά της πόλης συγκεντρώνει επίσης εμπορικές λειτουργίες με μικρότερη όμως πυκνότητα απ' ότι η οδός Ερμού, η οδός Σολωμού και η πλατεία Εμπορίου.

Μέσα στην πόλη των Σερρών δεν υπάρχουν σημαντικοί ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι. Περιορισμένος αριθμός πλατειών, όπως η πλατεία του Ι.Κ.Α. επί της οδού Εθνικής Αντίστασης, η πλατεία Ειρήνης στη γειτονιά των Σφαγείων και άλλες, λίγες διάσπαρτες παιδικές χαρές σε μικρά οικόπεδα και τέλος κάποια και τέλος κάποια προαύλια εκκλησιών δεν αρκούν για να καλύψουν τις ανάγκες της πόλης. Με την οικιστική ανάπτυξης της πόλης και την ανοικοδόμηση πολυόροφων κτιρίων σύντομα θα χαθεί το πλεονέκτημα της

ανθρώπινης κλίμακας με χαμηλά κτίσματα και άκτιστα οικόπεδα και οι ανάγκες για ελεύθερους χώρους θα γίνουν ιδιαίτερα πιεστικές.

Ο μοναδικός μεγάλος ελεύθερος χώρος μέσα στον οικιστικό ιστό είναι ο χώρος του γηπέδου μεταξύ των γειτονιών του Τιμίου Σταυρού και των Κιουπλιών. Ο χώρος εκτός από το γήπεδο περιλαμβάνει ημιτελές ανοικτό θέατρο και υπό κατασκευή σχολικό συγκρότημα. Οι ανάγκες της πόλης σε κοινωνικό εξοπλισμό οδηγούν στον κατακερματισμό του χώρου αυτού με κτιριακές εγκαταστάσεις. Ο χαρακτήρας των λειτουργιών που χωροθετούνται εκεί επιβάλλει το συνδυασμό των κτιριακών όγκων με κατάλληλα διαμορφωμένους ελεύθερους κοινόχρηστους χώρους ώστε να υπάρξει μια ενιαία αντιμετώπιση του χώρου που θα αξιοποιεί καλύτερα την πολύτιμη αυτή έκταση.

Όπως αναφέρεται και στη μελέτη του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου των Σερρών, η ασάφεια του ιδιοκτησιακού καθεστώτος και η πυκνή δόμηση στις κεντρικές γειτονιές δημιουργούν μεγάλα προβλήματα στον εντοπισμό των κατάλληλων οικοπέδων για την κάλυψη αναγκών κοινωνικού εξοπλισμού. Ιδιαίτερα στον τομέα της εκπαίδευσης, α' β' βαθμιας και β' βαθμιας, αλλά και των άλλων τομέων όπως της πρόνοιας, του πολιτισμού του αθλητισμού κλπ. η εξασφάλιση των απαραίτητων χώρων απαιτεί τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό της πόλης στα πλαίσια τόσο των μελετών επεκτάσεων όσο και αναθεώρησης του σχεδίου πόλης. Το εγκεκριμένο σχέδιο της πόλης των Σερρών προτείνεται από το Γ.Π.Σ. να επεκταθεί, καλύπτοντας τους οικισμούς προ του '23 που περιβάλλουν την πόλη, πυκνοδομημένες εκτός σχεδίου περιοχές αλλά και αδόμητες εκτάσεις που θα εκτονώσουν πιέσεις οικιστικής ανάπτυξης μέσα στην επόμενη πενταετία. Οι επεκτάσεις αυτές περιλαμβάνουν ολόκληρες τις γειτονιές των Αγ. Αναργύρων, της Κηφισιάς -Σιγής, του Αλημπεκιού, μεγάλο τμήμα της γειτονιάς των 40 Μαρτύρων, των Σφαγείων, το μεγαλύτερο τμήμα της γειτονιάς των Εργατικών Κατοικιών. Τέλος, οι επεκτάσεις περιλαμβάνουν τμήματα των γειτονικών Καλυβιών -Ομόνοιας, Άνω Καμενικίων, Ιμαρέτ,

Καλλιθέας και Αγ. Αντωνίου -Ακρόπολης. Πρέπει να επισημανθεί εδώ το γεγονός ότι από τις 17 συνολικά γειτονιές της πόλης των Σερρών, οι προτεινόμενες επεκτάσεις καλύπτουν τις 11. Αυτό σημαίνει ότι με την προβλεπόμενη από το νόμο εισφορά σε γη και σε χρήμα των ιδιοκτητών των οποίων τα οικόπεδα θα ενταχθούν στο σχέδιο, είναι δυνατόν να εξασφαλιστούν οι αναγκαίες οικοπεδικές εκτάσεις ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες της πόλης σε κοινωνικό εξοπλισμό. Ιδιαίτερη προτεραιότητα και σημασία πρέπει να δοθεί στις μελέτες της Πράξης Εφαρμογής στις περιοχές των επεκτάσεων, ώστε να ολοκληρωθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα, εξασφαλίζοντας τη προγραμματισμένη ανάπτυξη της πόλης και την εκτόνωση των πιεστικών αναγκών σε κοινωνικό εξοπλισμό.

Στα πλαίσια της αναπτυξιακή λογικής που διερευνά το Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα του Δήμου Σερρών, δεν πρέπει να αποκλειστεί η δυνατότητα μέσα από τις νέες επεκτάσεις να εξασφαλιστούν δημοτικά οικόπεδα για την προώθηση επιχειρηματικής δράσης του Δήμου. Η προγραμματισμένη και έγκαιρη εξασφάλιση οικοπεδικών εκτάσεων από το Δήμο μπορεί να αποτελέσει τη βάση ανάπτυξης μιας σειράς κερδοφόρων δραστηριοτήτων που θα συμβάλουν στην οικονομική τόνωση του Δήμου Σερρών.

Στην πολεοδομική οργάνωση της πόλης των Σερρών καθοριστικό ρόλο θα παίξει και η προγραμματισμένη παρακαμπτήρια αρτηρία στα νότια της πόλης μεταξύ του Σιδηροδρομικού Σταθμού και του οικιστικού ιστού. Η αρτηρία αυτή, (βλ. αναλυτικά και διεξοδικότερα στο κεφάλαιο της μεταφορικής υποδομής), παρακάμπτει την πόλη συνδέοντας τις εθνικές οδούς Θεσ/νίκης -Σερρών και Σερρών -Δράμας. Είναι βέβαιο ότι με την κατασκευή της θα δημιουργηθούν πρόσθετες πιέσεις επέκτασης του οικιστικού ιστού νοτιότερα, ενώ κατά μήκος του άξονά της θα ασκηθούν πιέσεις χωροθέτησης υπερτοπικών λειτουργιών. Οι επιπτώσεις, οικιστικές, περιβαλλοντικές, οικονομικές, από τη διάνοιξη της παρακαμπτήριας αρτηρίας καθώς και οι δυνατότητες που προκύπτουν για την

ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο σοβαρής διερεύνησης εκ μέρους του Δήμου ώστε να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη για τη πόλη από την υλοποίηση του μεγάλου αυτού έργου.

10.2 ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΧΩΡΟΥ

Η μελέτη της διαχρονικής εξέλιξης του δομημένου χώρου στο Δήμο Σερρών και η ανάλυση των μηχανισμών παραγωγής του, αποκαλύπτει όχι μόνο τις τάσεις οικιστικής ανάπτυξης του Δήμου αλλά και τη δυναμική της τοπικής οικονομίας όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τις επενδύσεις στην οικοδομική δραστηριότητα. Η δυναμική αυτή ξεπερνά το στενό επίπεδο του Δήμου, αν ληφθεί υπ' όψη ότι η οικοδομική δραστηριότητα στο Δήμο Σερρών στηρίζεται και σε κεφάλαια που προέρχονται έξω από αυτόν όπως από γειτονικούς αγροτικούς οικισμούς, μετανάστες κλπ. Ωστόσο η δυναμική αυτή εκφράζει άμεσα τις δυνατότητες ανάπτυξης του Δήμου μέσα από τις ιδιωτικές επενδύσεις που στη συγκεκριμένη περίπτωση κατευθύνονται στον τομέα της οικοδομής αλλά τίποτα δεν αποκλείει στο μέλλον να προσανατολισθούν και σε άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Η οικοδομική δραστηριότητα όπως αυτή αναλύεται μέσα από στοιχεία έκδοσης οικοδομικών αδειών του Δήμου Σερρών και το θεσμικό πλαίσιο δόμησης καθώς και οι μηχανισμοί παραγωγής του δομημένου χώρου που καθόρισαν το οικονομικό και κοινωνικό πλαίσιο της οικιστικής ανάπτυξης, μας δίνουν μια ολοκληρωμένη εικόνα της δυναμικής του χώρου σε σχέση με την οικοδομική δραστηριότητα.

Είναι αυτονόητο ότι οι τρεις αυτές παράμετροι, οικοδομικές άδειες-όροι δόμησης-μηχανισμοί, βρίσκονται σε μια διαλεκτική σχέση αλληλεξάρτησης

μεταξύ τους και μέσα από αυτό το πρίσμα αντιμετωπίζονται στα πλαίσια της μελέτη του Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος.

Η ανάλυση της οικοδομικής δραστηριότητας στηρίχτηκε σε στοιχεία της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου Σερρών και συγκεκριμένα του Γραφείου Πολεοδομίας. Ο Δήμος Σερρών έχει αναλάβει την έκδοση οικοδομικών αδειών από τον Ιούλιο του 1989 και επομένως τα διαθέσιμα στοιχεία καλύπτουν το χρονικό διάστημα από Ιούλιο του 1999 μέχρι Δεκέμβριο του 1991.

Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνουν τη διεύθυνση του ακινήτου, την ημερομηνία υποβολής και έκδοσης της άδειας, το ονοματεπώνυμο του ιδιοκτήτη, το ονοματεπώνυμο του μηχανικού που υπέβαλε την άδεια, περιγραφή της οικοδομής καθώς και τον όγκο, το εμβαδόν και τον προϋπολογισμό του έργου.

Η επεξεργασία των στοιχείων αυτών έγινε ανά πολεοδομική γειτονιά, όπως αυτή ορίζεται σύμφωνα με τη μελέτη του Γ.Π.Σ. των Σερρών, για τα δυο τελευταία έτη 1990 και 1991 και τα τελικά αποτελέσματα καταχωρήθηκαν στους Πίνακες 10.2.1 και 10.2.2. Βέβαια είναι προφανές ότι η μικρή χρονική διάρκεια των διαθέσιμων στοιχείων δεν επιτρέπει να με βεβαιότητα οι τάσεις, προκύπτουν ωστόσο κάποια πρώτα συμπεράσματα σημαντικά για την κατανόηση της δυναμικής του χώρου όπως αυτή εκφράζεται μέσα από την οικοδομική δραστηριότητα (βλ. Χάρτη Α 12).

Ο συνολικός παραγόμενος οικοδομικός όγκος στην πόλη των Σερρών (Πίνακας 10.2.2α) παρουσίασε το 1991 15,8% σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο, χωρίς όμως η αύξηση αυτή να αποτελεί γενικό φαινόμενο για όλες τις γειτονιές της πόλης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10.2.1
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΩΝ ΣΕΡΡΩΝ
ΕΤΗΣΙΟΣ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΣ ΟΓΚΟΣ (κ.μ.)

1990

	ΝΕΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ	ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΝΕΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ	ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
	(κ.μ.)	(κ.μ.)	(κ.μ.)	%	%	%
1 ΑΝΘ ΚΑΜΕΝΙΚΙΑ	13984,8	1158,7	15143,5	92,3	7,7	6,59
2 ΪΜΑΡΕΤ	18992,5	1998,8	20991,3	90,5	9,5	9,14
3 ΚΑΛΛΙΘΕΑ	4452,3	-	4452,3	100	0	1,94
4 ΑΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ-ΑΚΡΟΠΟΛΗ	13316,8	2101,1	15417,9	86,4	13,6	6,71
5 ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ(ΚΑΤΑΚΟΝΟΖΗ)	2355,2	2650,7	5005,9	47	53	2,18
6 ΤΡΙΩΝ ΤΑΣΙΑΡΧΩΝ	40,53,0	46,6	4099,6	98,9	1,1	1,78
7 ΚΗΦΙΣΙΑ-ΣΠΗ	-	-	-	-	-	-
8 ΘΡΑΚΩΝ-ΝΙΚΑΙΑ	13867,7	1678	15545,7	89,2	10,8	6,77
9 ΚΑΛΚΑΝΗ	34240	2966,9	37206,9	92	8	16,2
10 ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ	16194,2	-	16194,2	100	0	7,05
11 ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ-ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ	22171,6	901,3	23072,9	96,1	3,9	10,04
12 ΚΑΛΥΒΙΑ-ΟΜΟΝΟΙΑ	3406,2	919,2	4325,4	78,7	21,3	1,88
13 ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	2201,7	958,8	3160,5	69,7	30,3	1,38
14 ΚΙΟΥΠΛΙΑ	31439,1	6738,3	38177,4	82,4	17,6	16,62
15 ΣΦΑΓΕΙΑ	3629,1	911,4	4540,5	79,9	20,1	1,98
16 ΣΑΡΑΝΤΑ ΜΑΡΤΥΡΩΝ	9842,3	2397,2	12239,5	80,4	19,6	5,33
17 ΑΛΗΜΠΕΚΙΟΙ	1253,1	-	1253,1	100	0	0,55
18 ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΕΝΤΟΣ ΠΟΛΗΣ ΣΕΡΡΩΝ	7452,1	1447,9	8900	83,7	16,3	3,87
ΣΥΝΟΛΟ	202851,7	26874,9	229726,6	88,3	11,7	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 10.2.2

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΩΝ ΣΕΡΡΩΝ

ΕΤΗΣΙΟΣ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΣ ΟΓΚΟΣ (κ.μ.)

1991

	ΝΕΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ	ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΝΕΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ	ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΟΛΟΥ
	(κ.μ)	(κ.μ)	(κ.μ)	%	%	%	%
1. ΑΝΩ ΚΑΜΕΝΙΚΙΑ	8291,3	479	8770,3	94,5	5,5	3,29	-42,1
2. ΙΜΑΡΕΤ	12456,1	3582,6	16038,7	77,7	22,3	6,02	-23,6
3. ΚΑΛΛΙΘΕΑ	10184,3	2447,8	12632,1	80,6	19,4	4,74	-183,7
4. ΑΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ-ΑΚΡΟΠΟΛΗ	15814,7	1378,3	17193	92	8	6,46	11,5
5. ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΓΥΡΟΙ(ΚΑΤΑΚΟΥΟΖΗ)	2052,6	1736,3	3788,9	54,2	45,8	1,42	-24,3
6. ΤΡΙΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ	5527,5	2901,3	8428,8	65,6	34,4	3,17	105,6
7. ΚΗΦΙΣΙΑ ΣΠΗ	-	-	-	-	-	-	-
8. ΘΡΑΚΩΝ-ΝΙΚΑΙΑ	10655,4	1732,7	12388,1	86	14	4,66	-20,2
9. ΚΑΛΚΑΝΗ	68394,3	701,2	69095,5	99	1	25,95	85,7
10. ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ	40575,5	5674,6	46250,1	87,7	12,3	17,37	185,6
11. ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ - ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ	22450,6	4059,9	26510,5	84,7	15,3	9,96	14,9
12. ΚΑΛΥΒΙΑ -ΟΜΟΝΟΙΑ	3048,8	1097,2	4146	73,5	26,5	1,56	-4,1
13. ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	2954,6	580,6	3535,2	83,6	16,4	1,33	11,9
14. ΚΙΟΥΠΛΙΑ	18952,4	-	18952,4	100	0	7,12	-50,4
15. ΣΦΑΓΕΙΑ	-	-	-	-	-	-	-100
16. ΣΑΡΑΝΤΑ ΜΑΡΤΥΡΩΝ	8367,7	2180,6	10548,3	79,3	20,7	3,96	-13,8
17. ΑΛΗΜΠΕΚΙΟΙ	86	226,6	312,6	27,5	72,5	0,12	-75,1
18. ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΕΝΤΟΣ ΠΟΛΗΣ ΣΕΡΡΩΝ	6141,5	1479,2	7620,7	80,6	19,4	2,86	-14,4
ΣΥΝΟΛΟ	235953,3	30257,9	266211,2	88,6	11,4		15,9

ΠΙΝΑΚΑΣ 10.2.2.α
ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΣ ΟΓΚΟΣ
ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΩΝ ΣΕΡΡΩΝ 1990-1991

	ΣΥΝΟΛΟ	ΝΕΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ	(%)	ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ	(%)
	23913,8	22276,1	93,2	1637,7	6,8
	37030	31448,6	84,9	5581,4	15,1
	17084,4	14636,6	85,7	2447,8	14,3
	32610,9	29131,5	89,3	3479,4	10,7
	8794,8	4407,8	50,1	4387	49,9
	1252,84	9580,5	76,5	2947,9	23,5
	27933,8	24523,1	87,8	3410,7	12,2
	106302,4	102634,3	96,6	3668,1	3,5
	62444,3	56769,7	90,9	5674,6	9,1
	49583,4	44622,2	90	4961,2	10
	8471,4	6455	76,2	2016,4	23,8
	6695,7	5156,3	77	1539,4	23
	57129,8	50391,5	88,2	6738,3	11,8
	4540,5	3629,1	79,9	911,4	20,1
	22787,8	18210	79,9	4577,8	20,1
	1565,7	1399,1	85,5	226,6	14,5
	16520,7	13593,6	82,3	2927,1	17,7
ΣΥΝΟΛΟ	495937,8	438865	88,5	57132,8	11,5

15. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

15.1 ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στην Α' φάση της μελέτης του ΤΑΠ για την οργάνωση του Δήμου διαπιστώθηκε ότι τα βασικά χαρακτηριστικά του οργανογράμματός του, σχετίζονται με την ύπαρξη τμημάτων που καλύπτουν όλες τις σημερινές δραστηριότητες του που όπως έχει αναφερθεί είναι διοικητικού χαρακτήρα και διεκπεραιωτικές. Παράλληλα οι αρμοδιότητες των τμημάτων είναι προσαρμοσμένες αποκλειστικά στις ανάγκες καθημερινής διεκπεραίωσης. Αυτή η οργανωτική διάταξη έχει ασφαλώς στοιχεία ορθολογισμού και είναι αναγκαία. Όμως δεν ανταποκρίνεται σε ένα ρόλο (για το Δήμο). Ένα ρόλο που θα επιτρέψει στο δήμο να οδηγηθεί από το επίπεδο της διεκπεραίωσης στο επίπεδο της διαμόρφωσης πολιτικής και μακροχρόνιας αναπτυξιακής στρατηγικής σε όλους τους τομείς με τους οποίους ασχολείται. Για να ανταποκριθεί σε ένα τέτοιο ρόλο χρειάζεται εμπλουτισμός του σημερινού οργανογράμματος με νέες αρμοδιότητες και περιεχόμενο και με ανάλογο επιπέδου στελεχιακό δυναμικό. Στα πλαίσια αυτά προτείνονται οι παρακάτω αλλαγές (Διάγραμμα 1) :

1. Το σημερινό οργανόγραμμα του Δήμου από οργανωτική άποψη χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη πολλών τμημάτων και γραφείων που οδηγεί σε κατάτμηση εργασιών. Αυτό έχει σαν συνέπεια τις αλληλοκαλύψεις αρμοδιοτήτων, την μη ομαλή συγκέντρωση και ροή πληροφοριών, την ύπαρξη πολλών προϊστάμενων. Η οργανωτική αυτή δομή δημιουργεί δυσλειτουργίες, τριβές και αποσπασματικότητα στις εργασίες του Δήμου.

Δυσκολεύει σημαντικά τον προγραμματισμό και τον επιτελικό ρόλο που πρέπει να έχει σαν φορέας ανάπτυξης της πόλης. Γι' αυτό όπως παρατηρείται στο οργανόγραμμα που προτείνεται, γίνονται ορισμένες βασικές αλλαγές:

Πρόγραμμα 1

ΔΗΜΑΡΧΟΣ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΕΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΥ

ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΑΡΧΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ

ΓΕΝ.Δ/ΝΣΗ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

ΓΕΝ.ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΤΕΧΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ & ΓΕΝΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΒΕΒΛΩΣΗΣ ΦΟΡΩΝ-ΤΕΛΩΝ ΔΔΙΚ. ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΡΓΩΝ & ΜΕΛΕΤΩΝ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜ. ΕΠΙΤΡ. & ΔΗΜ. ΣΥΜΒΟΥΛ. ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΙΚΑΘΑΡΙΣΗΣ ΕΙΣΡΟΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ & ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ. & ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΔΙΑΚΡΕΜ. & ΑΡΧΕΙΟΥ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΟΛΗΣ & ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΤΡΟΥ & ΔΗΜΟΤΟΛΟΓΩΝ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΣΟΔΩΝ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΥ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΑΝΕΙΛΑΡΧΕΙΟΥ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΑΜΩΝ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΣΟΔΩΝ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΚΙΝΗΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΘ/ΤΗΤΑΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

A. Αναβαθμίζονται τα τμήματα και γίνονται διευθύνσεις με ταυτόχρονη σύμπτυξή τους

Το τμήμα Διοίκησης και το τμήμα Δημοτικής κατάστασης και ληξιαρχείου γίνονται ενιαία διεύθυνση διοικητικού. Το τμήμα προσόδων και δημοτικής περιουσίας, το τμήμα λογιστικού και το τμήμα ταμείου γίνονται μια ενιαία οικονομική διεύθυνση το τμήμα καθαριότητας, το τμήμα έργων, μελετών και προγραμματισμού και το τμήμα γεωπονικού γίνονται μια ενιαία τεχνική διεύθυνση.

B. Τα διάφορα γραφεία μετατρέπονται σε τμήματα διευθύνσεων.

Οι οργανωτικές αυτές αλλαγές συνδέονται με την εισαγωγή αρμοδιοτήτων που σχετίζονται με τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων management σε όλες τις διευθύνσεις και τα επιμέρους τμήματα.

Επίσης, με τις αλλαγές αυτές μειώνεται ο αριθμός των “ ενδιάμεσων ” δηλαδή προϊστάμενων και υπευθύνων. Αναβαθμίζονται οι αρμοδιότητες των διευθυντών και τμηματάρχων. Η οργανωτική δομή γίνεται πιο επίπεδη, απλή και ευέλικτη. Αυτό έχει θετικά αποτελέσματα στη γρήγορη και ακριβή ροή των πληροφοριών, στην ενοποίηση των διάφορων λειτουργιών του δήμου, πράγμα που με τη σειρά του διευκολύνει την εφαρμογή μεθόδων έλεγχου του κόστους των λειτουργιών αυτών.

2. Ίδρυση τμήματος προγραμματισμού και ανάπτυξης αντί για τον ειδικό συνεργάτη. Βασικές αρμοδιότητες του γραφείου αυτού πρέπει να είναι η εισήγηση προς το δημοτικό συμβούλιο θεμάτων που αφορούν τη διαμόρφωση πολιτικής πάνω σε βασικές οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες του δήμου.

Να παρακολουθεί και να αναλύει την πολιτική και τα μέτρα πολιτικής της κεντρικής διοίκησης πάνω σε θέματα που απασχολούν το δήμο και να εισηγείται ενέργειες έγκαιρης αξιοποίησης, προσαρμογής αλλά και παρέμβασης σε περιπτώσεις που θίγονται τα συμφέροντα του δήμου. Να προσφέρει σε συνεργασία με τις άλλες υπηρεσίες του δήμου καθώς και τις δημοτικές επιχειρήσεις που υφίστανται ή πρόκειται να ιδρυθούν, τεχνική και επιστημονική υποστήριξη στο δημοτικό συμβούλιο και το δήμαρχο ώστε να μπορεί να χειρίζεται με επάρκεια ζητήματα πολιτικής και να παρεμβαίνει πειστικά και αποτελεσματικά σε κεντρικούς, δημόσιους φορείς και οργανισμούς. Να παρέχει τεχνική υποστήριξη και εποπτεία των μελετών εξειδίκευσης του ΤΑΠ. Να βοηθάει τις αρμόδιες υπηρεσίες και το δημοτικό συμβούλιο να ιεραρχούν τους στόχους τους και να συντονίζουν τις ενέργειές τους με τη γενικότερη κυβερνητική πολιτική.

Η εισαγωγή της έννοιας του προγράμματος και γενικότερα προγραμματικών στοιχείων στις δραστηριότητες του δήμου είναι απαραίτητη για την αύξηση της αποτελεσματικότητας της εσωτερικής του οργάνωσης. Βοηθάει στο να αποκτούν οι ενέργειες των επιμέρους τμημάτων εσωτερική συνοχή στη βάση της προγραμματικής ενότητας των δραστηριοτήτων τους και όχι μόνο στη βάση ενός διοικητικού συντονισμού που μπορεί να μετατραπεί σε γραφειοκρατικό και να είναι αναποτελεσματικό.

Επίσης στις αρμοδιότητες του γραφείου προγραμματισμού και ανάπτυξης πρέπει να είναι ο εντοπισμός νέων αναπτυξιακών και κοινωνικών πρωτοβουλιών και να τις εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο. Ακόμα πρέπει να παρακολουθεί και να εισηγείται τρόπους αξιοποίησης των διάφορων προγραμμάτων της Ε.Ο.Κ. και τις πολιτικές των χρηματοδοτήσεων και διαρθρωτικών ταμείων και της ευρωπαϊκής τράπεζας επενδύσεων. Επίσης το τμήμα προγραμματισμού πρέπει να παρακολουθεί τις δραστηριότητες του ιδιωτικού τομέα και να ενισχύει υγιείς επενδυτικές πρωτοβουλίες.

Ακόμα πρέπει να αναλάβει ένα εξειδικευμένο εκπαιδευτικό ρόλο ανάλογα με τις ανάγκες εξειδίκευσης και απασχόλησης που θα προκύψουν στα πλαίσια της υλοποίησης του Τ.Α.Π.

3. Για να λειτουργήσει αποτελεσματικά το γραφείο προγραμματισμού και ανάπτυξης πρέπει να διαμορφωθούν οι κατάλληλες σχέσεις με τα υπόλοιπα τμήματα. Για να είναι λειτουργικές οι σχέσεις αυτές πρέπει να αποκτήσουν αρμοδιότητες με προγραμματικό χαρακτήρα.

Συγκεκριμένα αυτό σημαίνει.

α. Το τμήμα Διοίκησης και το τμήμα Δημοτικής Κατάστασης και Ληξιαρχείου γίνονται Ενιαία Διεύθυνση Διεύθυνση Διοικητικού με έξι τμήματα. Το τμήμα Προσωπικού και Δημοτικού Συμβουλίου, το τμήμα Πρωτοκόλλου, Διεκπεραίωσης και Αρχείου, το τμήμα Μητρώου και Δημοτολογίων, το τμήμα Ληξιαρχείου και Πολιτικών Γάμων και το τμήμα της Ειδικής Υπηρεσίας.

β. Το τμήμα Προσόδων και Δημοτικής Περιουσίας, το τμήμα Λογιστικού και το τμήμα Ταμείου γίνονται ενιαία Οικονομική Διεύθυνση με πέντε τμήματα. Το τμήμα Βεβαίωσης Φόρων, Τελών και Δικαιωμάτων, το τμήμα Εκκαθάρισης Εντολών Δαπανών και Προϋπολογισμού, το τμήμα Εσόδων, το τμήμα Εξόδων και το τμήμα Προμηθειών, το οποίο μεταφέρεται από την Τεχνική Διεύθυνση στην οποία ανήκε σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δήμου.

Το Γραφείο Δημοτικής Περιουσίας και Μίσθωσης Ακινήτων δεν έχει νόημα ύπαρξης στα πλαίσια του οργανογράμματος του Δήμου, εφόσον προωθείται η ίδρυση Δημοτικής Επιχείρησης Αξιοποίησης και Διαχείρισης Δημοτικής Περιουσίας που θα λειτουργεί ξεχωριστά σαν επιχείρηση. Αν φυσικά δεν προωθηθεί η Δημοτική Επιχείρηση, τότε ένα τέτοιο τμήμα είναι αναγκαίο να υπάρχει στα πλαίσια της οικονομικής διεύθυνσης.

Το υφιστάμενο Γραφείο μηχανοργάνωσης και Σύνταξης Μισθοδοτικών Καταστάσεων προτείνεται να επεκτείνει τις δραστηριότητες του και να αναλάβει την πλήρη μηχανοργάνωση των εργασιών του Δήμου και την ανάπτυξη προγραμμάτων λογισμικού προσαρμοσμένων στις καθημερινές του ανάγκες. Το τμήμα αυτό πρέπει να υπάγεται άμεσα στη γενική διεύθυνση, αφού αφορά όλες τις διευθύνσεις του Δήμου και να φύγει από την Οικονομική Διεύθυνση.

- γ. Το τμήμα Καθαριότητας, το τμήμα Έργων, Μελετών και προγραμματισμού και το τμήμα Γεωπονικού γίνονται ενιαία Τεχνική Διεύθυνση με πέντε τμήματα. Το τμήμα Κίνησης Οχημάτων και Καθαριότητας, το τμήμα Έργων και Μελετών, το τμήμα Ηλεκτρολογικού – Μηχανολογικού, το τμήμα Πολεοδομίας, Σχεδίου Πόλης και Κτηματολογίου και το τμήμα Γεωπονικού.

Επισημαίνεται εδώ ότι το τμήμα Κίνησης Οχημάτων και Καθαριότητας σύμφωνα με τον υφιστάμενο Οργανισμό του Δήμου ανήκει στην Οικονομική Διεύθυνση. Προτείνεται η μεταφορά του στην Τεχνική Διεύθυνση, όπου σε συνδυασμό με το τμήμα Γεωπονικού μπορούν να αποτελέσουν το βασικό μηχανισμό της πολιτικής για το περιβάλλον.

Το τμήμα Ύδρευσης – Αποχεύσεως το οποίο με τον υφιστάμενο κανονισμό του Δήμου ανήκει στην Τεχνική Διεύθυνση, δεν έχει πλέον νόημα ύπαρξης αφού ήδη ιδρύθηκε η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχεύσεως Σερρών η οποία έχει σαν αντικείμενο όλες εκείνες τις αρμοδιότητες που ανήκουν στο τμήμα αυτό.

- δ. Επίσης προτείνεται η λειτουργία του Γραφείου Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων του οποίου η δημιουργία προβλέπεται στον Οργανισμό, αλλά σήμερα ουσιαστικά δεν υφίσταται. Οι αρμοδιότητες του γραφείου αυτού προσδιορίζονται στον Οργανισμό του Δήμου και αφορούν:

- α. Για τη Διεύθυνση Διοικητικών για τη διαχείριση προσωπικού (πληρωμές, συμβάσεις, ασφάλιστρα και διάφορα άλλα βιογραφικά στοιχεία), για το δημοτολόγιο και για την μηχανογράφηση των αρχείων.
- β. Η οικονομική Διεύθυνση χρειάζεται ειδικά πακέτα για το λογιστήριο και το ταμείο.
- γ. Η Τεχνική Διεύθυνση χρειάζεται προγράμματα διαχείρισης του κτηματολογίου με σκοπό την εκμετάλλευση και διαχείριση των πληροφοριών όπως ιδιοκτησιακό καθεστώς, δίκτυα υποδομής κ.α., και την αρχειοθέτηση των διαφόρων χαρτών και των άλλων σχετικών αντικειμένων. Βέβαια τα θέματα τα οποία αφορούν την διαχείριση του κτηματολογίου, αποτελούν αντικείμενο τις προτεινόμενης Δημοτικής Επιχείρησης Αξιοποίησης Ακίνητης Περιουσίας, εδώ απλά αναφέρονται οι ανάγκες οι οποίες προκύπτουν για την Τεχνική Διεύθυνση, σε περίπτωση μη ίδρυσης της Δημοτικής Επιχείρησης. Επίσης η Τεχνική Διεύθυνση χρειάζεται λογισμικό πακέτο για την έκδοση και τον έλεγχο οικοδομικών αδειών. Εξειδικευμένο πρόγραμμα για τις αναθεωρήσεις σχεδίων και την αυτοματοποίηση των λογιστικών τμημάτων στις πράξεις εφαρμογής. Κατάλληλο πρόγραμμα για της διαχείριση και το χρονολογικό και κοστολογικό έλεγχο των έργων. Το πρόγραμμα αυτό πρέπει να συνδυάζεται και με το λογισμικό πακέτο που αφορά τους προϋπολογισμούς στο τμήμα Εκκαθάρισης Εντολής Δαπανών και Προϋπολογισμού. Επίσης πρέπει να αναπτυχθεί ένα σύστημα C.A.D. με σκοπό την ποιοτική εκμετάλλευση των γεωγραφικών πληροφοριών.

Το τμήμα Κίνησης Οχημάτων και Καθαριότητας χρειάζεται ειδικό λογισμικό πακέτο για τη διαχείριση και τον έλεγχο των αυτοκινήτων που ανήκουν στο Δήμο (αφού αφορά κύρια τη διαχείριση των απορριμματοφόρων αλλά και των ημιφορτηγών). Ο έλεγχος μπορεί να αφορά ειδικότερα τα καύσιμα, το προσωπικό που απασχολείται, τα τεχνικά προβλήματα. Το πρόγραμμα διαχείρισης των αυτοκινήτων πρέπει να επικοινωνεί αυτόματα με το λογιστικό πακέτο.

Ειδικά προγράμματα που αφορούν την μηχανογράφηση των εργασιών διαχείρισης των απορριμμάτων θεωρούνται επίσης ιδιαίτερα χρήσιμα για το τμήμα Κίνησης Οχημάτων και Καθαριότητας. Για να μπορέσει να λειτουργήσει ο μηχανισμός διαχείρισης των απορριμμάτων είναι απαραίτητη η συστηματική καταγραφή και συλλογή στατιστικών στοιχείων και η διαμόρφωση ενός συστήματος πρότυπου κόστους ώστε να ελέγχονται σε καθημερινή βάση οι σχετικές δαπάνες. Με τις μεθόδους αυτές μπορεί να οργανωθεί η

5. Για να ανταποκριθούν οι υπηρεσίες του Δήμου στο νέο τους ρόλο είναι φανερό ότι χρειάζεται η κατάλληλη πολιτική στελεχών και αμοιβών. Συγκεκριμένα το προφίλ των στελεχών που χρειάζονται δεν απαιτεί την κατοχή κάποιου πτυχίου αλλά εξειδικευμένες σπουδές και επαγγελματική εμπειρία πάνω στο αντικείμενο που καλούνται να χειρισθούν.

Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να διαμορφωθούν κατάλληλα και οι αμοιβές. Οι αμοιβές αυτές πρέπει να είναι ανταγωνιστικές σε σχέση με το τι προσφέρει η αγορά εργασίας και ο ιδιωτικός τομέας για εξειδικευμένες εργασίες, ώστε να προσελκύουν στελέχη υψηλού επιπέδου. Ακόμα οι συμβάσεις εργασίας μπορούν να αφορούν στην αρχή κάποια δοκιμαστική περίοδο και μετά να μετατρέπονται σε συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

Με βάση αυτό το προφίλ το τμήμα Προγραμματισμού και Ανάπτυξης πρέπει να στελεχωθεί μ' ένα ελάχιστο αριθμό προσωπικού για να μπορεί να ανταπεξέλθει στις πρώτες ανάγκες. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι ειδικότητες που γενικά απαιτούνται είναι ένας πολεοδόμος – χωροτάκτης με πρακτική εμπειρία στην ανάπτυξη και το σχεδιασμό για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ένας μηχανικός υποδομής με εμπειρία στον σχεδιασμό δικτύων υποδομής, ένας τοπογράφος με εμπειρία στη διαχείριση αστικής γης, ένας αρχιτέκτονας και ένας οικονομολόγος με εμπειρία σε επενδυτικά προγράμματα, χρηματοοικονομική ανάλυση και προγράμματα Ε.Ο.Κ. Επίσης για τη γραμματειακή υποστήριξη του τμήματος απαιτείται μια γραμματέας.

Το τμήμα Μηχανοργάνωσης πρέπει να ξεκινήσει με δυο μηχανικούς πληροφορικής που θα έχουν την ευθύνη για το στήσιμο και τη λειτουργική διασύνδεση του δικτύου καθώς και για την ανάπτυξη και προσαρμογή των προγραμμάτων software στις ανάγκες του Δήμου. Επίσης, χρειάζονται στην αρχή δύο προγραμματιστές.

Ο τεχνικός διευθυντής πρέπει να έχει πρακτική εμπειρία, στα αντικείμενα που διευθύνει καθώς και εμπειρία στη διοίκηση έργων. Αντίστοιχα πρέπει να είναι και η εμπειρία και το προφίλ των υπευθύνων τμημάτων που ανήκουν στην Τεχνική Διεύθυνση π.χ. το τμήμα Πολεοδομίας, Σχεδίου Πόλης και Κτηματολογίου πρέπει να έχει επικεφαλής πολεοδόμο με ανάλογη εμπειρία.

Το αυτό ισχύει και για τους διευθυντές των άλλων υπηρεσιών του Δήμου, οι οποίοι πρέπει να διαθέτουν πρακτική εμπειρία πάνω στα αντικείμενα που καλούνται να διευθύνουν.

6. Το νέο οργανόγραμμα του Δήμου και η ανταπόκρισή του στο νέο ρόλο που προδιαγράφηκε, για να γίνει αποτελεσματικό στην καθημερινή του λειτουργία πρέπει να στηριχθεί στην εφαρμογή ορισμένων τεχνικών σύγχρονου management. Οι τεχνικές αυτές αφορούν:

α. Εφαρμογή όλων των μεθόδων ελέγχου του κόστους (cost control) των υπηρεσιών του Δήμου. Αυτό προϋποθέτει ακριβή καταγραφή των επιμέρους λειτουργιών των διευθύνσεων και τμημάτων και εκτίμηση του χρόνου εκτέλεσης της κάθε λειτουργίας. Στη βάση αυτή μπορούν να διαμορφωθούν πρότυπα κόστη για κάθε λειτουργία και κατά συνέπεια για κάθε τμήμα και διεύθυνση. Η διαμόρφωση ενός συστήματος πρότυπου κόστους είναι αναγκαία για τον έλεγχο των αποκλίσεων από τα πρότυπα αυτά και για την ερμηνεία των αποκλίσεων αυτών.

Η συστηματική ανάλυση των αποκλίσεων είναι απαραίτητη για να διευκολύνει έγκαιρες διορθωτικές παρεμβάσεις από πλευράς διεύθυνσης. Η εφαρμογή των μεθόδων ελέγχου του κόστους των υπηρεσιών αφορά όλα τα τμήματα και τις διευθύνσεις.

β. Εφαρμογή του συστήματος περιγραφής της θέσης εργασίας (job description). Μέχρι σήμερα αυτό που γίνεται είναι μια γενική περιγραφή των αρμοδιοτήτων τμημάτων και διευθύνσεων. Αυτό έχει το μειονέκτημα ότι περιβάλλει με ασάφεια τον αριθμό των απασχολούμενων που απαιτούνται σε κάθε τμήμα, καθώς και τα προσόντα που απαιτούνται για κάθε συγκεκριμένη θέση εργασίας. Το πρόβλημα αυτό των αναγκών σε προσωπικό και τα προσόντα τα οποία πρέπει να έχει, δεν μπορεί να λυθεί αν πλάι στις γενικές αρμοδιότητες των τμημάτων δεν υπάρξει συγκεκριμένη περιγραφή των αρμοδιοτήτων, των ευθυνών και των προσόντων της κάθε θέσης εργασίας.

Ένα τέτοιο σύστημα περιγραφής θέσης διευκολύνει και την εφαρμογή των κοστολογικών ελέγχων. Κάνει πιο αντικειμενικά τα κριτήρια των προσλήψεων και των προαγωγών του προσωπικού. Αποτελεί την αντικειμενική βάση για την εκτίμηση των ποσοτικών και ποιοτικών αναγκών σε ανθρώπινο δυναμικό.

γ. Εφαρμογή των αρχών οικονομικού και χρονικού προγραμματισμού στα έργα του Δήμου. Αυτό θεωρείται απαραίτητο για την ένκαινη εκτέλεση των έργων και τον κοστολογικό

- δ. Με βάση τις πιο πάνω τεχνικές μπορεί να εφαρμοσθεί ένα σύστημα αξιολόγησης της απόδοσης των τμημάτων και του προσωπικού που θα στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια. Το σύστημα αυτό της αξιολόγησης θα αποτελεί και τη βάση των προαγωγών, συνδέοντας αφ'ενός την αμοιβή με την παραγωγικότητα του προσωπικού, αφ'ετέρου θα οδηγήσει στην καλύτερη οργάνωση του Δήμου, μειώνοντας το λειτουργικό κόστος των ενεργειών και παρέχοντας καλύτερες υπηρεσίες στους δημότες της πόλης των Σερρών.

Η συνέχεια των προτάσεων και κατευθύνσεων και η παραπέρα συγκεκριμενοποίηση και εξειδίκευσή τους προτείνεται να γίνει μέσα από πιλοτική Μελέτη Οργάνωσης του Δήμου. Η μελέτη αυτή θα ασχοληθεί με τη συγκεκριμένη ανάλυση των λειτουργιών του Δήμου και θα οδηγήσει στη διαμόρφωση ενός συστήματος πρότυπου κόστους. Στη βάση αυτή θα καθοριστούν οι πραγματικές ανάγκες σε προσωπικό επανεκπαίδευσης και συνεχούς εκπαίδευσης του υπάρχοντος προσωπικού. Επίσης θα περιλαμβάνει και τη μελέτη μηχανοργάνωσης.

Θα πρέπει να επισημανθεί εδώ, ότι μια κατ' αρχήν εκτίμηση του κόστους εκπόνησης της Μελέτης Οργάνωσης περιλαμβάνεται στο ειδικό κεφάλαιο που εξετάζει το χρηματοδοτικό πλαίσιο των παρεμβάσεων του Τ.Α.Π. Σερρών.

**16. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΤΟΠΙΚΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ**

16. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

16.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί παρουσιάζεται το χρηματοδοτικό σχήμα υλοποίησης των παρεμβάσεων που προτείνονται από το Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα του Δήμου Σερρών.

Στα επιμέρους υποκεφάλαια αναλύονται τα χρηματοδοτικά σενάρια υλοποίησης του προγράμματος ιδιωτικής πολεοδόμησης, της δημιουργίας του εμπορικού κέντρου – κέντρου γραφείων και υπηρεσιών στο χώρο του σημερινού πολιτιστικού κέντρου, της δημιουργίας χώρων στάθμευσης στο χώρο του κινηματογράφου «Αστέρια» και οι εναλλακτικές λύσεις υλοποίησης των προγραμμάτων αυτών, στις οποίες εντάσσονται το πρόγραμμα δημιουργίας του Παλατιού Πολιτισμού και οι αγορές ακινήτων ιδιαίτερου ενδιαφέροντος μέσα στην πόλη των Σερρών.

Επίσης, διερευνώνται οι δυνατότητες χρηματοδότησης των παρεμβάσεων αυτών, ενώ ταυτόχρονα παρουσιάζονται οι προτάσεις για το φορέα υλοποίησης – διαχείρισης. Τέλος, παρουσιάζεται το χρηματοδοτικό σχήμα των συνολικών παρεμβάσεων του ΤΑΠ Σερρών στο οποίο εντάσσονται έργα και μελέτες, εκτός από τα παραπάνω, που έχουν προταθεί στα προηγούμενα κεφάλαια, καθώς και ο χρονικός προγραμματισμός υλοποίησης των παρεμβάσεων αυτών.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι η περιγραφή του προγράμματος ιδιωτική πολεοδόμηση – εμπορικό κτίριο – κτίριο στάθμευσης δεν είναι η μοναδική και δεσμευτική δυνατότητα. Είναι προφανές ότι υπάρχουν πολλά σενάρια και πολλές εναλλακτικές περιπτώσεις αξιοποίησης της δημοτικής περιουσίας.

16.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΗΣΗΣ ΣΕ ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΠΕΡΙΟΧΗ (ΣΕΝΑΡΙΟ Α)

16.2.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

Η υπάρχουσα επιφάνεια καλύπτει 100 στρέμματα. Με τον ισχύοντα συντελεστή δόμησης (0,4) μπορεί να κτισθεί επιφάνεια 40000 τ.μ. Η συνολική δυναμική επιφάνεια προς δόμηση είναι 40000 τ.μ. και ο περιβάλλον χώρος καλύπτει 60000 τ.μ. (πίνακας 1).

16.2.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ – ΕΚΡΩΝ

Το συνολικό μέσο κόστος ανά τ.μ. υπολογίζεται σε 134,5 χιλ. δρχ. Στο κόστος αυτό περιλαμβάνεται και το κόστος των έργων υποδομής καθώς και το κόστος μελετών και διαχείρισης. Ο επιμερισμός του μέσου κόστους ανά τ.μ. παρουσιάζεται στον Πίνακα 2.

Το κόστος κατασκευής ανά τ.μ. υπολογίζεται σε 115χιλ δρχ. ενώ το συνολικό κόστος κατασκευής του προγράμματος υπολογίζεται σε :

$$40000 \text{ τ.μ.} \times 115 \text{ χιλ. δρχ. / τ.μ.} = 4.600.000 \text{ χιλ. δρχ.}$$

Το κόστος των μελετών κατασκευής – διαχείρισης υπολογίζεται στο 6% του συνολικού κόστους κατασκευής. Ειδικότερα:

- $4.600.000 \text{ χιλ.δρχ.} \times 6\% = 276.000 \text{ χιλ.δρχ.}$

Για την υλοποίηση του προγράμματος απαιτούνται τα κατωτέρω έργα υποδομής, ενώ το κόστος τους έχει υπολογισθεί σε:

Το κόστος μελετών για τα έργα υποδομής υπολογίζεται σε 4% του συνόλου των έργων υποδομή.
Ειδικότερα:

$483.805 \text{ χιλ.δρχ.} \times 4\% = 19352,2 \text{ χιλ. δρχ.}$

Σύμφωνα με τα παραπάνω το συνολικό κόστος του προγράμματος υπολογίζεται σε:

- $4.600.000 \text{ χιλ.δρχ.} + 276.000 \text{ χιλ.δρχ.} + 483.805 \text{ χιλ.δρχ.} + 19.352,2 \text{ χιλ.δρχ.} = 5.379.159,2 \text{ χιλ.δρχ.}$ (Πίνακας 2).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ	100000 Τ.Μ.
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ	0.4
ΔΟΜΗΜΕΝΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ	40000 Τ.Μ.
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΧΩΡΟΣ	60000 Τ.Μ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΟΣΤΟΥΣ

ΣΕ ΧΙΛ. ΔΡΑΧΜΕΣ

ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	276000
ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	19352.2
ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	483805
- ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ	16500
- ΥΔΡΕΥΣΗ	23925

ΕΠΙΜΕΡΙΣΜΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΑΝΑ Τ.Μ.

- ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	6.90
- ΚΟΣΤΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΝΑ Τ.Μ.	12.10
- ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΑΝΑ Τ.Μ.	0.48
- ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΑΝΑ Τ.Μ.	115.00

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ 4600000

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 5379157.2

Η κατασκευαστική περίοδος του έργου θα αναπτυχθεί σε δύο φάσεις (Πίνακας 3). Στην κάθε φάση θα κατασκευαστούν 20.000 τ.μ., ενώ η κάθε φάση θα αναπτυχθεί σε 6 εξάμηνα.

Η περίοδος κατασκευής του συνολικού προγράμματος θα καλύψει χρονικό διάστημα 8 εξαμήνων, αφού δύο εξάμηνα μετά την έναρξη της Α' φάσης, θα ξεκινήσει η Β' φάση κατασκευής του προγράμματος.

Κάθε φάση κατασκευής θα αναπτυχθεί σε 4 στάδια. Ειδικότερα:

- Το 1^ο στάδιο θα καλύπτει το Α' και Β' εξάμηνο της κάθε φάσης και θα αναπτυχθεί σε χρονικό διάστημα 12 μηνών.
- Το 2^ο στάδιο θα καλύπτει το Β' τρίμηνο του Β' εξαμήνου, το Γ' και το Δ' εξάμηνο της κάθε φάσης και θα αναπτυχθεί σε χρονικό διάστημα 15 μηνών.
- Το 3^ο στάδιο θα καλύπτει το Β' τρίμηνο του Γ' εξαμήνου, το Δ' και το Ε' εξάμηνο της κάθε φάσης και θα αναπτυχθεί σε χρονικό διάστημα 15 μηνών και τέλος,
- Το 4^ο στάδιο θα καλύπτει το Β' τρίμηνο του Ε' εξαμήνου και το ΣΤ' εξάμηνο της κάθε φάσης και θα αναπτυχθεί σε χρονικό διάστημα 9 μηνών.

Το είδος των εργασιών κατασκευής ανά στάδιο αναλύεται ως εξής:

- 1^ο στάδιο: Σκελετός, έργα μπετόν που καλύπτουν το 23% του συνόλου των εργασιών κατασκευής.
- 2^ο στάδιο: Τοιχοποιίες, επιχρίσματα, μονώσεις που καλύπτουν το 28% του συνόλου των εργασιών κατασκευής.
- 3^ο στάδιο: Ξύλα, σίδηρα, επιστρώσεις μαρμάρων, τμήμα ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων που καλύπτουν το 37% του συνόλου των εργασιών κατασκευής.
- 4^ο στάδιο: Τελειώματα, υπόλοιπο ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων που καλύπτουν το 12% του συνόλου των εργασιών κατασκευής.

Τέλος, η διάρκεια των μελετών υπολογίζεται σε 2 εξάμηνα, ενώ τα έργα υποδομής καλύπτουν χρονικό διάστημα 5 εξαμήνων. Ο ακριβής χρονικός προγραμματισμός των μελετών, των έργων

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ	2 ΕΞΑΜΗΝΑ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	5 ΕΞΑΜΗΝΑ
ΦΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	2
ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΟΜΕΝΩΝ Τ.α.Μ. / ΦΑΣΗ	20000
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΘΕ ΦΑΣΗΣ	6 ΕΞΑΜΗΝΑ
ΣΤΑΔΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΑΝΑ ΦΑΣΗ	4
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΤΑΔΙΩΝ ΑΝΑ ΦΑΣΗ	
-1Ο ΣΤΑΔΙΟ (Α & Β ΕΞΑΜΗΝΟ)	12 ΜΗΝΕΣ
-2Ο ΣΤΑΔΙΟ (Β ΤΡΙΜΗΝΟ Β ΕΞΑΜΗΝΟΥ, Γ & Δ ΕΞΑΜ)	15 ΜΗΝΕΣ
-3Ο ΣΤΑΔΙΟ (Β ΤΡΙΜΗΝΟ Γ ΕΞΑΜΗΝΟΥ, Δ & Ε ΕΞΑΜ)	15 ΜΗΝΕΣ
-4Ο ΣΤΑΔΙΟ (Β ΤΡΙΜΗΝΟ Ε ΕΞΑΜΗΝΟΥ & ΣΤ ΕΞΑΜ)	9 ΜΗΝΕΣ
ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΑΝΑ ΣΤΑΔΙΟ	
-ΣΚΕΛΕΤΟΣ ΕΡΓΑ ΜΠΕΤΟΝ (1Ο ΣΤΑΔΙΟ)	23%
-ΤΟΙΧΟΠΟΙΗΣ,ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΑ,ΜΟΝΩΣΕΙΣ(2Ο ΣΤΑΔΙΟ)	28%
-ΞΥΛΑ,ΣΙΔΕΡΑ,ΕΠΙΣΤΡΩΣ.ΜΑΡΜΑΡΩΝ	
ΤΜΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΜ/ΓΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ (3Ο ΣΤΑΔΙΟ)	37%
-ΤΕΛΕΙΩΜΑΤΑ,ΥΠΟΛ.ΗΛΕΚΤΡΟΜ/ΓΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤ. (4Ο ΣΤΑΔΙΟ)	12%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	100%

16.2.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ – ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΣΡΟΩΝ

Η πολιτική τιμών (Πίνακας 4) βασίζεται στην λογική ότι οι αγοραστές θα πληρώσουν τιμή ελεύθερης αγοράς, αλλά θα υπάρχουν σημαντικές διευκολύνσεις αποπληρωμής. Η τιμή πώλησης ανά τ.μ. είναι κυμαινόμενη και αναλύεται ως εξής:

Για την Α' φάση:

- 170 χιλ.δρχ./τ.μ. για τους αγοραστές του Α' εξαμήνου πωλήσεων που ταυτίζεται χρονικά με το Α' εξάμηνο κατασκευής των έργων υποδομής.
- 175 χιλ.δρχ./τ.μ. για τους αγοραστές του Β' εξαμήνου πωλήσεων που ταυτίζεται χρονικά με το Α' εξάμηνο της Α' φάσης κατασκευής του έργου.
- 180 χιλ.δρχ./τ.μ. για τους αγοραστές του Γ' εξαμήνου πωλήσεων. Η τιμή αυτή πώλησης θα ισχύσει μέχρι την ολοκλήρωση της κατασκευής περιόδου της Α' φάσης.
- 210 χιλ.δρχ./τ.μ. για τους αγοραστές οι οποίοι θα ζητήσουν κατοικίες μετά την ολοκλήρωση της κατασκευαστικής περιόδου της Α' φάσης.

Για την Β' φάση:

- 180 χιλ.δρχ./τ.μ. για τους αγοραστές οι οποίοι θα ζητήσουν κατοικίες από την έναρξη μέχρι την ολοκλήρωση της κατασκευαστικής περιόδου της Β' φάσης.
- 210 χιλ.δρχ./τ.μ. για τους αγοραστές οι οποίοι θα ζητήσουν κατοικίες μετά την ολοκλήρωση της κατασκευαστικής περιόδου της Β' φάσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΕΚΡΟΕΣ / ΕΤΗ			10		20		30		40		50		60	
ΕΞΑΜΗΝΑ			10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120
ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ – ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗΣ, ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ			1000000	195352.2										
ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ					145141.5	145141.5					96761	48380.5	48380.5	
Α ΦΑΣΗ						230000	414000	437000	598000	414000	207000			
-10 ΣΤΑΔΙΟ (23% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)						230000	299000							
-20 ΣΤΑΔΙΟ (28% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)							115000	276000	253000					
-30 ΣΤΑΔΙΟ (37% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)								161000	345000	345000				
-40 ΣΤΑΔΙΟ (12% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)										69000	207000			
Β ΦΑΣΗ								230000	414000	437000	598000	414000	207000	
-10 ΣΤΑΔΙΟ (23% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)								230000	299000					
-20 ΣΤΑΔΙΟ (28% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)									115000	276000	253000			
-30 ΣΤΑΔΙΟ (37% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)										161000	345000	345000		
-40 ΣΤΑΔΙΟ (12% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)												69000	207000	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ						230000	414000	667000	1012000	851000	805000	414000	207000	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ			100000	195352.2	145141.5	375141.5	414000	667000	1012000	851000	901761	462380.5	255380.5	

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΙΜΩΝ-ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

	ΣΕ ΧΙΛ.ΔΡΧ.
A ΦΑΣΗ	
-ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΝΑ Τσ.Μ.(Α ΕΞΑΜΗΝΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ)	170
-ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΝΑ Τσ.Μ.(Β ΕΞΑΜΗΝΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ)	175
-ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΝΑ Τσ.Μ.(ΑΠΟ Γ ΕΞΑΜΗΝΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΑΠΟΠΛ.ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ)	180
-ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΝΑ Τσ.Μ.(ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΤ/ΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ)	210
B ΦΑΣΗ	
-ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΝΑ Τσ.Μ.(ΚΑΘ'ΟΛΗ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΩΣ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ)	180
-ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΝΑ Τσ.Μ.(ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΤ/ΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ)	210
ΤΡΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ (ΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΥΟ ΦΑΣΕΙΣ)	
A.ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ	20%
B ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	60%
1 Α ΔΟΣΗ	10%
2 Β ΔΟΣΗ	10%
3 Γ ΔΟΣΗ	10%
4 Δ ΔΟΣΗ	10%
5 Ε ΔΟΣΗ	10%
6 ΣΤ ΔΟΣΗ	10%
Γ ΜΕΤΑ 1 ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	10%
Δ ΜΕΤΑ 2 ΕΤΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	10%

Έχει υιοθετηθεί πολιτική διευκολύνσεων για τους αγοραστές (αφορά και τις δύο φάσεις), ώστε το πρόγραμμα πωλήσεων (Πίνακας 4) διαρθρώνεται ως εξής:

- Διάρκεια κατασκευαστικής περιόδου: 60%. Αναλύεται σε έξι δόσεις που καλύπτουν το 10% η κάθε μία, απέχουν χρονικά η μία από την άλλη ένα εξάμηνο και ολοκληρώνονται με το τέλος της κατασκευαστικής περιόδου κάθε φάσης.
- Μετά 1 έτος από την παράδοση της κατοικίας: 10%.
- Μετά 2 έτη από την παράδοση της κατοικίας: 10%.

Εκτός από την διαφοροποίηση της τιμής πώλησης που χρησιμοποιείται για την προσέγκυση ζήτησης, στην αρχή της κατασκευαστικής περιόδου κάθε φάσης ο κάθε αγοραστής επιβαρύνεται με ετήσιο επιτόκιο 15% επί της προκαταβολής και των έξι δόσεων που καταβάλλει. Η επιβάρυνση αυτή είναι ανάλογη με τη χρονική στιγμή που αυτός εκδηλώνει τη ζήτησή του για κατοικία.

Η επιβάρυνση αυτή αφορά τους αγοραστές της Α' και Β' φάσης εκτός από αυτούς που θα εκδηλώσουν ενδιαφέρον για αγορά κατοικίας το πρώτο τρίμηνο πωλήσεων της κάθε φάσης. Από το δεύτερο τρίμηνο πωλήσεων και μέχρι την ολοκλήρωση της κατασκευαστικής περιόδου της κάθε φάσης επιβαρύνονται όλοι οι αγοραστές ανάλογα με το χρόνο καθυστέρησης στην εκδήλωση της ζήτησής τους.

Πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι όσοι αγοραστές έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για αγορά κατοικίας στο χρονικό διάστημα κατασκευής της κάθε φάσης, με την ολοκλήρωση της κατασκευαστικής περιόδου της φάσης αυτής θα πρέπει να έχουν καλύψει το 80% (20% προκαταβολή και 6 δόσεις του 10%) των οφειλών τους, ανεξάρτητα από τη χρονική στιγμή εκδήλωσης της ζήτησής τους.

Η εκτίμηση της ζήτησης κατοικιών για κάθε φάση παρουσιάζεται στον Πίνακα 5. Εκτιμάται ότι με την ολοκλήρωση της κατασκευαστικής περιόδου κάθε φάσης θα έχει ζητηθεί το 90% των κατασκευαζόμενων τ.μ. σε κάθε μια από αυτές, ενώ το υπόλοιπο 10% θα ζητηθεί μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής.

Οι αγοραστές αυτοί θα επιβαρυνθούν με τιμή πώλησης 210 χιλ. δρχ./τ.μ. και δεν θα έχουν την δυνατότητα των διευκολύνσεων που ισχύουν για τους υπόλοιπους αγοραστές.

Η εκτίμηση της ζήτησης γίνεται σε επίπεδο τριμήνου και καλύπτει χρονικά 13 τρίμηνα για κάθε φάση, ενώ το τελευταίο τρίμηνο συμπίπτει χρονικά με το τέλος της κατασκευαστικής περιόδου κάθε φάσης.

Οι εισροές από το πρόγραμμα πωλήσεων κάθε φάσης λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω παραδοχές, αναλύονται στον πίνακα 7, σε επίπεδο τριμήνου και εξαμήνου.

Τα συνολικά έσοδα από την ανάπτυξη του προγράμματος ιδιωτικής πολεοδόμησης σύμφωνα με το Α σενάριο ανέρχονται σε 7.651.220 χιλ. δρχ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

ΖΗΤΗΣΗ Α ΦΑΣΗΣ

	ΠΟΣΟΣΤΑ
• 1 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	15%
• 2 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
• 3 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
• 4 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
• 5 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• 6 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• 7 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• 8 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• 9 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• 10 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• 11 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• 12 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• 13 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤ/ΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	10%

ΣΥΝΟΛΟ

100%

ΖΗΤΗΣΗ Β ΦΑΣΗΣ

	ΠΟΣΟΣΤΑ
• 1 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
• 2 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
• 3 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
• 4 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
• 5 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
• 6 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• 7 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• 8 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• 9 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• 10 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• 11 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• 12 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• 13 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
• ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤ/ΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	10%

16.2.4

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω παραδοχές τα αποτελέσματα χρήσης του έργου σε επίπεδο εξαμήνου εμφανίζονται στον πίνακα Β.

Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων χρήσης παρατηρείται ότι το έργο στο πλαίσιο των συγκεκριμένων παραδοχών απαιτεί κεφάλαια κίνησης κατά το πρώτο έτος 295.352,2 χιλ. δρχ. Επίσης παρατηρείται ταμειακό έλλειμμα 37.733 χιλ.δρχ. το 4^ο εξάμηνο και 100.723 χιλ.δρχ. το 7^ο εξάμηνο. Οι ανάγκες αυτές του προγράμματος σε κεφάλαια κίνησης θα αντιμετωπισθούν στα πλαίσια του κεφαλαίου 5.7.2 όπου διερευνώνται οι δυνατότητες χρηματοδότησης των εναλλακτικών λύσεων υλοποίησης των προγραμμάτων του Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος.

Θα πρέπει όμως να επισημανθεί με την προϋπόθεση ότι θα έχουν εξευρεθεί τα κεφάλαια που απαιτούνται, ότι από το 8^ο εξάμηνο και μετά παρατηρούνται σημαντικά πλεονάσματα, ενώ κατά το 15^ο εξάμηνο (8^ο έτος) το έργο προβλέπεται να παρουσιάσει σωρευτικό πλεόνασμα της τάξης των 2.272.062,8 χιλ. δρχ. σε σημερινές τιμές.

Το πλεόνασμα αυτό δεν αποτελεί καθαρό κέρδος του προγράμματος, αφού τα αποτελέσματα χρήσης είναι προ φόρων και αποσβέσεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ Β														
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΗΣΗΣ														
ΕΤΗ	1ο		2ο		3ο		4ο		5ο		6ο		7ο	
ΕΞΑΜΗΝΑ	1ο	2ο	3ο	4ο	5ο	6ο	7ο	8ο	9ο	10ο	11ο	12ο	13ο	
ΕΚΡΟΣΣ			145141.5	375141.5	414000	667000	1012000	851000	901761	462380.5	255380.5		0	
ΕΙΣΡΟΣΣ			172700	309850	461900	701525	866585	979400	970085	665725	591450		534000	42
ΤΑΜΕΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	296362.2 / 0		27558.5	-85291.5	47900	34525	-145415	128400	68324	223344.5	336069.5	527000	534000	42
ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΕΦ.ΚΙΝΗΣΗΣ	-295352.2		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
ΑΘΡΟΙΣΤ. ΤΑΜΕΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	296352.2	0	27558.5	-37733	10167	44892	-100723	27877	96001	319345.5	855415	1182415	1716415	21

16.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΗΣΗΣ ΣΕ ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΕΡΙΟΧΗ (ΣΕΝΑΡΙΟ Β)

16.3.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

Η υπάρχουσα επιφάνεια καλύπτει 100 στρέμματα. Με τον ισχύοντα συντελεστή δόμησης (0.4) μπορεί να κτισθεί επιφάνεια 40.000 τ.μ. Υπολογίζεται δυνατότητα άλλων 20.000 τ.μ. κτισμένης επιφάνειας (από εκμετάλλευση της μεταφοράς του συντελεστή δόμησης από το ακίνητο που βρίσκεται ο κινηματογράφος «Αστέρια» και άλλα ακίνητα). Η συνολική δυναμική επιφάνεια προς δόμηση είναι 60.000 τ.μ. και ο περιβάλλον χώρος καλύπτει 40.000 τ.μ. (Πίνακας 9).

16.3.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ – ΕΚΡΟΩΝ

Το συνολικό μέσο κόστος κατασκευής ανά τ.μ. υπολογίζεται σε 130 χιλ. δρχ. Στο κόστος αυτό περιλαμβάνεται και το κόστος των έργων υποδομής καθώς και το κόστος μελετών και διαχείρισης. Ο επιμερισμός του μέσου κόστους ανά τ.μ. παρουσιάζεται στον Πίνακα 10.

Το κόστος κατασκευής ανά τ.μ. υπολογίζεται σε 115 χιλ.δρχ., ενώ το συνολικό κόστος κατασκευής του προγράμματος υπολογίζεται σε :

- $60.000 \text{ τ.μ.} \times 115 \text{ χιλ.δρχ./τ.μ.} = 6.900.000 \text{ χιλ.δρχ.}$

Το κόστος των μελετών κατασκευής – διαχείρισης υπολογίζεται σε 6% του συνολικού κόστους κατασκευής. Ειδικότερα:

- $6.900.000 \text{ χιλ.δρχ.} \times 6\% = 414.000 \text{ χιλ.δρχ.}$

Για την υλοποίηση του προγράμματος απαιτούνται τα κατωτέρω έργα υποδομής, ενώ το κόστος τους έχει υπολογισθεί σε:

• Ηλεκτροφωτισμός	: 16500 χιλ.δρχ.
• Ύδρευση	: 27637,5 χιλ.δρχ.
• Αποχέτευση όμβριων	: 22000 χιλ.δρχ.
• Αποχέτευση ακαθάρτων	: 45320 χιλ.δρχ.
• Έργα οδοποιίας	: 250000 χιλ.δρχ.
• Διαμορφώσεις περιβάλλοντος χώρου	: 132000 χιλ.δρχ.
Σύνολο έργων υποδομής	: 449457,5 χιλ.δρχ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ	100000 Τ.Μ.
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ	0,4
ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΗ ΔΟΜ. ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ	40000 Τ.Μ.
ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ	20000 Τ.Μ.
ΣΥΝΟΛΟ ΔΟΜΗΜΕΝ. ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ	60000 Τ.Μ.
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΧΩΡΟΣ	40000 Τ.Μ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΟΣΤΟΥΣ

	ΣΕ ΧΙΛ. ΔΡΧ.
ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	414000
ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	17978.3
ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	449457.5
-ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ	16500
-ΥΔΡΕΥΣΗ	27637.5
-ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ ΟΜΒΡΙΩΝ	22000
-ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ	45320
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ	88000
ΕΡΓΑ ΟΔΟΠΟΙΑΣ	250000
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ ΑΝΑ Τ.Μ.	130
ΕΠΙΜΕΡΙΣΜΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΑΝΑ Τ.Μ.	
-ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	6.90
-ΚΟΣΤΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΝΑ Τ.Μ.	7.49
-ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΑΝΑ Τ.Μ.	0.30
-ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΑΝΑ Τ.Μ.	115.00
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	6900000
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	7781435.8

Το κόστος μελετών για τα έργα υποδομής υπολογίζεται σε 4% του συνόλου των έργων υποδομής.
Ειδικότερα :

- $449457,5 \text{ χιλ.δρχ} \times 4\% = 17978,3 \text{ χιλ.δρχ}$

Σύμφωνα με τα ανωτέρω το συνολικό κόστος του προγράμματος υπολογίζεται σε:

- $6900000 \text{ χιλ.δρχ.} + 414000 \text{ χιλ.δρχ.} + 449457,5 \text{ χιλ.δρχ.} + 17978,3 \text{ χιλ.δρχ.} = 7781435,8 \text{ χιλ.δρχ}$ (Πίνακας 10).

Η κατασκευαστική περίοδος του έργου θα αναπτυχθεί σε τρεις φάσεις (Πίνακας 11).

Στην κάθε φάση θα κατασκευαστούν 20000 τ.μ., ενώ η κάθε φάση θα αναπτυχθεί σε 6 εξάμηνα. Η περίοδος κατασκευής του συνολικού προγράμματος θα καλύψει χρονικό διάστημα 10 εξαμήνων, αφού δύο εξάμηνα μετά την έναρξη της Α' φάσης, θα ξεκινήσει η Β' φάση και δύο εξάμηνα μετά τη Β' φάση θα ξεκινήσει η Γ' φάση κατασκευής του προγράμματος.

Η κάθε φάση κατασκευής θα αναπτυχθεί σε 4 στάδια.

Ειδικότερα:

- Το 1^ο στάδιο θα καλύπτει το Α' και Β' εξάμηνο της κάθε φάσης και θα αναπτυχθεί σε χρονικό διάστημα 12 μηνών.
- Το 2^ο στάδιο θα καλύπτει το Β' τρίμηνο του Β' εξαμήνου, το Γ' και Δ' εξάμηνο της κάθε φάσης και θα αναπτυχθεί σε χρονικό διάστημα 15 μηνών.
- Το 3^ο στάδιο θα καλύπτει το Β' τρίμηνο του Γ' εξαμήνου το Δ' και το Ε' εξάμηνο της κάθε φάσης και θα αναπτυχθεί σε χρονικό διάστημα 15 μηνών.
- Το 4^ο στάδιο θα καλύπτει το Β' τρίμηνο του Ε' εξαμήνου και το ΣΤ' εξάμηνο της κάθε φάσης θα αναπτυχθεί σε χρονικό διάστημα 9 μηνών.

Το είδος των εργασιών κατασκευής ανά στάδιο αναλύεται ως εξής:

- 1^ο στάδιο: Σκελετός, έργα μπετόν που καλύπτουν το 23% του συνόλου των εργασιών κατασκευής.
- 2^ο στάδιο: Τοιχοποιίες, επιχρίσματα, μονώσεις που καλύπτουν το 28% του συνόλου των εργασιών κατασκευής.
- 3^ο στάδιο: Ξύλα, σίδερα, επιστρώσεις μαρμάρων, τμήμα ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων που καλύπτουν το 37% του συνόλου των εργασιών κατασκευής.
- 4^ο στάδιο: Τελειώματα, υπόλοιπο ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων που καλύπτουν το 12% του συνόλου των εργασιών κατασκευής.

Τέλος, η διάρκεια των μελετών υπολογίζεται σε 2 εξάμηνα, ενώ τα έργα υποδομής καλύπτουν χρονικό διάστημα 5 εξαμήνων. Ο ακριβής χρονικός προγραμματισμός των μελετών των έργων υποδομής και των κατασκευαστικών φάσεων παρουσιάζεται στον Πίνακα 14.

Επίσης, στον Πίνακα 14 παρουσιάζεται η εξέλιξη του κόστους προγράμματος ανά φάση και στάδιο κατασκευής καθώς και των μελετών και έργων υποδομής, σε επίπεδο εξαμήνου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ**

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ	2 ΕΞΑΜΗΝΑ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	5 ΕΞΑΜΗΝΑ
ΦΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	3
ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΟΜΕΝΩΝ Τ.Μ. ΑΝΑ ΦΑΣΗ	20000
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΘΕ ΦΑΣΗΣ	6 ΕΞΑΜΗΝΑ
ΣΤΑΔΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΑΝΑ ΦΑΣΗ	4
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΤΑΔΙΩΝ ΑΝΑ ΦΑΣΗ	
1ο ΣΤΑΔΙΟ (Α ΚΑΙ Β ΕΞΑΜΗΝΟ)	12 ΜΗΝΕΣ
2ο ΣΤΑΔΙΟ (Β ΤΡΙΜΗΝΟ Β ΕΞΑΜΗΝΟΥ, Γ ΚΑΙ Δ ΕΞΑΜΗΝΟΥ)	15 ΜΗΝΕΣ
3ο ΣΤΑΔΙΟ (Β ΤΡΙΜΗΝΟ Γ ΕΞΑΜΗΝΟΥ, Δ ΚΑΙ Ε ΕΞΑΜΗΝΟΥ)	15 ΜΗΝΕΣ
4ο ΣΤΑΔΙΟ (Β ΤΡΙΜΗΝΟ Ε ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΚΑΙ ΣΤ ΕΞΑΜΗΝΟΥ)	9 ΜΗΝΕΣ
ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΑΝΑ ΣΤΑΔΙΟ	
ΣΚΕΛΕΤΟΣ, ΕΡΓΑ ΜΠΕΤΟΝ (1οΣΤΑΔΙΟ)	23%
ΤΟΙΧΟΠΟΙΗΣ, ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΑ, ΜΟΝΩΣΕΙΣ (2ο ΣΤΑΔΙΟ)	28%
ΞΥΛΑ, ΣΙΔΕΡΑ, ΕΠΙΣΤΡΩΣ. ΜΑΡΜΑΡΩΝ	
ΤΜΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΜ/ΓΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ (3ο ΣΤΑΔΙΟ)	37%
ΤΕΛΕΙΩΜΑΤΑ, ΥΠΟΛ. ΗΛΕΚΤΡΟΜ/ΓΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤ.(4οΣΤΑΔΙΟ)	12%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	100%

16.3.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ – ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΣΡΟΩΝ

Η πολιτική τιμών (Πίνακας 12) βασίζεται στην λογική ότι οι αγοραστές θα πληρώσουν τιμή ελεύθερης αγοράς, αλλά θα υπάρχουν σημαντικές διευκολύνσεις αποπληρωμής. Η τιμή πώλησης ανά τ.μ. είναι κυμαινόμενη και αναλύεται ως εξής:

Για την Α' φάση:

- 170 χιλ.δρχ./τ.μ. για τους αγοραστές του Α' εξαμήνου πωλήσεων που ταυτίζεται χρονικά με το Α' εξάμηνο κατασκευής των έργων υποδομής.
- 175 χιλ.δρχ./τ.μ. για τους αγοραστές του Β' εξαμήνου πωλήσεων που ταυτίζεται χρονικά με το Α' εξάμηνο κατασκευής της Α' φάσης του έργου.
- 180 χιλ.δρχ./τ.μ. για τους αγοραστές του Γ' εξαμήνου πωλήσεων. Η τιμή αυτή πώλησης θα ισχύει μέχρι την ολοκλήρωση της κατασκευαστικής περιόδου της Α' φάσης.
- 210 χιλ.δρχ./τ.μ. για τους αγοραστές οι οποίοι θα ζητήσουν κατοικίες μετά την ολοκλήρωση της κατασκευαστικής περιόδου της Α' φάσης.

Για την Β' και Γ' φάση:

- 180 χιλ.δρχ./τ.μ. για τους αγοραστές οι οποίοι θα ζητήσουν κατοικίες από την έναρξη μέχρι την ολοκλήρωση της κατασκευαστικής περιόδου της Β' και Γ' φάσης.
- 210 χιλ.δρχ./τ.μ. για τους αγοραστές οι οποίοι θα ζητήσουν κατοικίες μετά την ολοκλήρωση της κατασκευαστικής περιόδου της Β' και της Γ' φάσης.

Έχει υιοθετηθεί πολιτική διευκολύνσεων για τους αγοραστές (αφορά και τις τρεις φάσεις), ώστε ο τρόπος πληρωμής να διαρθρώνεται ως εξής:

- Προκαταβολή: 20%
- Διάρκεια κατασκευαστικής περιόδου: 60%. Αναλύεται σε 6 δόσεις που καλύπτουν το 10% η κάθε μία, απέχουν χρονικά ένα εξάμηνο η μία από την άλλη και ολοκληρώνονται με το τέλος της κατασκευαστικής περιόδου κάθε φάσης.
- Μετά 1 έτος από την παράδοση της κατοικίας: 10%.
- Μετά 2 έτη από την παράδοση της κατοικίας: 10%.

Εκτός από την διαφοροποίηση της τιμής πώλησης που χρησιμοποιείται για την προσέλκυση ζήτησης, στην αρχή της κατασκευαστικής περιόδου κάθε φάσης, ο κάθε αγοραστής επιβαρύνεται με ετήσιο επιτόκιο 15% επί της προκαταβολής και των έξι δόσεων που καταβάλλει. Η επιβάρυνση αυτή είναι ανάλογη με τη χρονική στιγμή που αυτός εκδηλώνει τη ζήτησή του για κατοικία.

Η επιβάρυνση αυτή αφορά τους αγοραστές της Α' , Β' και Γ' φάσης εκτός από αυτούς που θα εκδηλώσουν ενδιαφέρον για αγορά κατοικίας το πρώτο τρίμηνο πωλήσεων της κάθε φάσης. Από το δεύτερο τρίμηνο πωλήσεων και μέχρι την ολοκλήρωση της κατασκευαστικής περιόδου της κάθε φάσης επιβαρύνονται όλοι οι αγοραστές ανάλογα με το

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΙΜΩΝ-ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

ΣΕ ΧΙΛ.ΔΡΧ.

Α ΦΑΣΗ	
-ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΝΑ Τα.Μ.(Α ΕΞΑΜΗΝΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ)	170
-ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΝΑ Τα.Μ.(Β ΕΞΑΜΗΝΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ)	175
-ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΝΑ Τα.Μ.(ΑΠΟ Γ ΕΞΑΜΗΝΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΑΠΟΠΛ. ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ)	180
-ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΝΑ Τα.Μ.(ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΤ/ΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ)	210
Β ΦΑΣΗ	
-ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΝΑ Τα.Μ.(ΚΑΘ' ΟΛΗ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΩΣ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ)	180
-ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΝΑ Τα.Μ.(ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΤ/ΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ)	210
Γ ΦΑΣΗ	
-ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΝΑ Τα.Μ.(ΚΑΘ' ΟΛΗ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΩΣ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ)	180
-ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΝΑ Τα.Μ.(ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΤ/ΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ)	210
ΤΡΟΠΟΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ (ΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΤΡΕΙΣ ΦΑΣΕΙΣ)	
Α. ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ	20%
Β. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ (ΣΥΝΟΛΟ)	60%
1. Α ΔΟΣΗ	10%
2. Β ΔΟΣΗ	10%
3. Γ ΔΟΣΗ	10%
4. Δ ΔΟΣΗ	10%
5. Ε ΔΟΣΗ	10%
6. ΣΤ ΔΟΣΗ	10%
Γ. ΜΕΤΑ 1 ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	10%
Δ. ΜΕΤΑ 2 ΕΤΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	10%

Πρέπει να επισημανθεί ότι όσοι αγοραστές έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για αγορά κατοικίας στο χρονικό διάστημα κατασκευής της κάθε φάσης, με την ολοκλήρωση της κατασκευαστικής περιόδου της φάσης αυτής θα πρέπει να έχουν καλύψει το 80% (20% προκαταβολή και 6 δόσεις του 10%) των οφειλών τους, ανεξάρτητα από τη χρονική στιγμή εκδήλωσης της ζήτησής τους.

Η εκτίμηση της ζήτησης κατοικιών για κάθε φάση παρουσιάζεται στον Πίνακα 13. Εκτιμάται ότι με την ολοκλήρωση της κατασκευαστικής περιόδου της Α' και Β' φάσης θα έχει ζητηθεί το 90% των κατασκευαζόμενων τ.μ. σε κάθε μία από αυτές, ενώ το υπόλοιπο 10% θα ζητηθεί μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής.

Με την ολοκλήρωση της κατασκευαστικής περιόδου της Γ' φάσης εκτιμάται ότι θα έχει ζητηθεί το 95% των κατασκευαζόμενων τ.μ., ενώ το υπόλοιπο 5% θα ζητηθεί μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής.

Οι αγοραστές οι οποίοι θα ζητήσουν κατοικίες μετά την ολοκλήρωση της κάθε φάσης θα επιβαρυνθούν με τιμή πώλησης 210 χιλ.δρχ. / τ.μ. και δεν θα έχουν τη δυνατότητα των διευκολύνσεων που ισχύουν για τους υπόλοιπους αγοραστές.

Η εκτίμηση της ζήτησης γίνεται σε επίπεδο τριμήνου και καλύπτει χρονικά 13 τρίμηνα για κάθε φάση, ενώ το τελευταίο τρίμηνο συμπίπτει χρονικά με το τέλος της κατασκευαστικής περιόδου κάθε φάσης.

Οι εισροές από το πρόγραμμα πωλήσεων κάθε φάσης λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω παραδοχές, αναλύονται στον πίνακα 15, σε επίπεδο τριμήνου και εξαμήνου.

Τα συνολικά έσοδα από την ανάπτυξη του προγράμματος ιδιωτικής πολεοδόμησης σύμφωνα με το Β σενάριο ανέρχονται σε 11.479.805 χιλ. δρχ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13**ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ****ΖΗΤΗΣΗ Α ΦΑΣΗΣ**

	ΠΟΣΟΣΤΑ
-1Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	15%
-2Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
-3Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
-4Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
-5Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-6Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-7Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-8Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-9Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-10Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-11Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-12Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-13Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡ. ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΚ/ΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	10%
ΣΥΝΟΛΟ	100%

ΖΗΤΗΣΗ Β ΦΑΣΗΣ

	ΠΟΣΟΣΤΑ
-1Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
-2Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
-3Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
-4Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
-5Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
-6Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-7Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-8Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-9Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-10Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-11Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-12Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	
-13Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	
-ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡ. ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΚ/ΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	10%
ΣΥΝΟΛΟ	100%

ΖΗΤΗΣΗ Γ ΦΑΣΗΣ

	ΠΟΣΟΣΤΑ
-1Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	15%
-2Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	15%
-3Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
-4Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	10%
-5Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-6Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%
-7Ο ΤΡΙΜΗΝΟ	5%

16.3.4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω παραδοχές τα αποτελέσματα χρήσης του έργου σε επίπεδο εξαμήνου ε

Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων χρήσης παρατηρείται ότι το έργο στα πλαίσια των συγκεκριμένων κεφάλαιων κίνησης κατά το πρώτο έτος 345.582,6 χιλ. δρχ. Επίσης παρατηρείται ταμειακό έλλειμμα 48. και 54.987,2 χιλ. δρχ. το 4^ο εξάμηνο. Οι ανάγκες αυτές του προγράμματος σε κεφάλαια κίνησης θα αντιμετωπιστούν από το κεφάλαιο 5.7.2 όπου διερευνώνται οι δυνατότητες χρηματοδότησης των εναλλακτικών λύσεων υλοποίησης του Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος.

Θα πρέπει να επισημανθεί, με την προϋπόθεση ότι θα έχουν εξευρεθεί τα κεφάλαια που απαιτούνται τα εξαμήνα και μετά παρατηρούνται σημαντικά πλεονάσματα, ενώ κατά το 17^ο εξάμηνο (9^ο έτος) το έργο σφραγισμένο πλεόνασμα της τάξης των 3.698.369,2 χιλ. δρχ. σε σημερινές τιμές. Το πλεόνασμα αυτό δεν προέρχεται από το πρόγραμμα, αφού τα αποτελέσματα χρήσεων είναι προ φόρων και αποσβέσεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΗΣΗΣ

ΕΤΗ	1ο		2ο		3ο		4ο		5ο		6ο		7ο	
ΕΞΑΜΗΝΑ	1ο	2ο	3ο	4ο	5ο	6ο	7ο	8ο	9ο	10ο	11ο	12ο	13ο	14ο
ΕΚΡΟΣΣ	345582 6 / 0		221232 9	364837 2	414000	667000	1012000	1081000	1308891 5	851000	849945 8	414000	251945 8	0
ΕΙΣΡΟΣΣ			309850	461900	461900	701525	1086635	1318250	1310285	1109400	1100085	1125725	1038450	474500
ΤΑΜΕΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	-3455826		-48532 9	-54987 2	47900	34525	74635	237250	1393 5	258400	250139 3	711725	796504 3	474500
ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΕΦ.ΚΙΝΗΣΗΣ	345582 6		48532 9	54987 2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΑΘΡΟΙΣΤ. ΤΑΜΕΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	0		0	0	47900	82425	157060	394310	395703 5	654103 5	904242 7	1615967 7	2402472	2876972

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΕΚΦΡΑΣ / ΕΤΗ	1ο		2ο		3ο		4ο		5ο		6ο		7ο	
	1ο	2ο	3ο	4ο	5ο	6ο	7ο	8ο	9ο	10ο	11ο	12ο	13ο	14ο
ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ-	172791.3	172791.3	86395.7											
ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗΣ, ΜΕΛΕΤΕΣ														
ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ														
ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ			134837.3	134837.3					89882		44945.8		44945.8	
Α ΦΑΣΗ				230000	414000	437000	598000	414000	207000					
-1Ο ΣΤΑΔΙΟ (23% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)				230000	299000									
-2Ο ΣΤΑΔΙΟ (28% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)					115000	278000	253000							
-3Ο ΣΤΑΔΙΟ (37% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)						161000	345000	345000						
-4Ο ΣΤΑΔΙΟ (12% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)								69000	207000					
Β ΦΑΣΗ						230000	414000	437000	598000	414000	207000			
-1Ο ΣΤΑΔΙΟ (23% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)						230000	299000							
-2Ο ΣΤΑΔΙΟ (28% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)							115000	278000	253000					
-3Ο ΣΤΑΔΙΟ (37% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)								161000	345000	345000				
-4Ο ΣΤΑΔΙΟ (12% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)										69000	207000			
Γ ΦΑΣΗ								230000	414000	437000	598000	414000	207000	
-1Ο ΣΤΑΔΙΟ (23% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)								230000	299000					
-2Ο ΣΤΑΔΙΟ (28% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)									115000	278000	253000			
-3Ο ΣΤΑΔΙΟ (37% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)										161000	345000	345000		
-4Ο ΣΤΑΔΙΟ (12% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)												69000	207000	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ				230000	414000	687000	1012000	1081000	1219000	851000	806000	414000	207000	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜ.	172791.3	172791.3	221232.9	364837.2	414000	667000	1012000	1081000	1308891.5	851000	849945.75	414000	251945.8	

16.4 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ – ΚΕΝΤΡΟΥ ΓΡΑΦΕΙΩΝ – ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΙΝ (Α ΣΕΝΑΡΙΟ)

16.4.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

Η υπάρχουσα επιφάνεια (κατόπιν ορισμένων τροποποιήσεων του ρυμοτομικού σχεδίου) καλύπτει 2,5 συντελεστή δόμησης (3.0) μπορεί να δημιουργηθεί δομημένη επιφάνεια 7.500 τ.μ. Ταυτόχρονα μπορ χώρος στάθμευσης 2.500 τ.μ. (σ' ένα επίπεδο) για την εξυπηρέτηση των πιθανών αγοραστών και τω δομημένη επιφάνεια καλύπτει 10.000 τ.μ. Ο αριθμός των δημιουργούμενων θέσεων στάθμευση απαιτείται επιφάνεια 20 τ.μ. ανά θέση στάθμευσης). Υπολογίζεται επίσης δημιουργία περιβάλλοντος χ

16.4.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ – ΕΚΡΟΩΝ

Το κόστος κατασκευής την ανωδομής υπολογίζεται σε 133 χιλ.δρχ./τ.μ., ενώ το κόστος κατασκευής χιλ.δρχ./τ.μ.

Στο κόστος αυτό δεν περιλαμβάνεται το κόστος μελετών και διαχείρισης καθώς και το κόστος διαμ χώρου.

Το συνολικό κόστος κατασκευής του προγράμματος υπολογίζεται σε:

$$-(7.500 \text{ τ.μ.} \times 133 \text{ χιλ.δρχ./τ.μ.}) + (2.500 \text{ τ.μ.} \times 80 \text{ χιλ.δρχ./τ.μ.} = 997.500 \text{ χιλ.δρχ.} + 200.000 \text{ χιλ.δρχ.} = 1.$$

Το κόστος των μελετών κατασκευής – διαχείρισης υπολογίζεται σε 6% του συνολικού κόστους κατασ

- $1.197.500 \text{ χιλ.δρχ.} \times 6\% = 71.850 \text{ χιλ.δρχ.}$

**ΠΙΝΑΚΑΣ 17 (Α ΣΕΝΑΡΙΟ)
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ**

ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ	2500 Τ.Μ.
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ	3
ΔΟΜΗΜΕΝΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ	7500 Τ.Μ.
ΥΠΟΓΕΙΟ ΓΚΑΡΑΖ (ΕΝΑ ΕΠΙΠΕΔΟ)	2500 Τ.Μ.
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΟΜΗΜΕΝΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ	10000 Τ.Μ.
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΧΩΡΟΣ	750 Τ.Μ.
ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΕ Τ.Μ. ΑΝΑ ΘΕΣΗ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ	20 Τ.Μ.
ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ	125

**ΠΙΝΑΚΑΣ 18
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΟΣΤΟΥΣ**

	ΣΕ ΧΙΛ. ΔΡΧ.
ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ	50000
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟΥ	30000
ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	71850
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΧΩΡΩΝ	50000
ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΑΝΩΔΟΜΗΣ ΑΝΑ Τ Μ.	133
ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΓΚΑΡΑΖ ΑΝΑ Τ Μ.	80
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	1197500
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	1399350

Για την υλοποίηση του προγράμματος δεν απαιτούνται έργα υποδομής, αφού ο συγκεκριμένος χώρος βρίσκεται απλώς οι συνδέσεις με τα υπάρχοντα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης καθώς και ηλεκτρο

Εν τούτοις θα απαιτηθεί διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου των 750 τ.μ. το κόστος της οποίας υπολογί

Επιπλέον κόστος για το πρόγραμμα αποτελούν η προετοιμασία του εργοταξίου (κατεδαφίσεις κλπ.) το οποίο
Επιπλέον κόστος αποτελούν και οι αποζημιώσεις των επαγγελματιών που βρίσκονται σήμερα στο κτίριο της
εμπορική αγορά, το οποίο εκτιμάται σε 50.000 χιλ.δρχ.

Σύμφωνα με τα παραπάνω το συνολικό κόστος του προγράμματος υπολογίζεται σε:

- $1.197.500 \text{ χιλ.δρχ.} + 71.850 \text{ χιλ.δρχ.} + 30.000 \text{ χιλ.δρχ.} + 50.000 \text{ χιλ.δρχ.} = 1.399.350 \text{ χιλ.δρχ.}$ (Πίνακας 1

Η κατασκευαστική περίοδος του έργου θα αναπτυχθεί σε μία φάση (Πίνακας 19). Η διάρκεια της φάσης
φάση κατασκευής θα αναπτυχθεί σε 4 στάδια.

Ειδικότερα:

- Το 1^ο στάδιο θα καλύπτει το Α' εξάμηνο και το Α' τρίμηνο του Β' εξαμήνου και θα αναπτυχθεί σε χρον
- Το 2^ο στάδιο θα καλύπτει το Β' εξάμηνο και το Α' τρίμηνο του Γ' εξαμήνου και θα αναπτυχθεί σε χρον
- Το 3^ο στάδιο θα καλύπτει το Β' τρίμηνο του Β' εξαμήνου, το Γ' εξάμηνο και το Α' τρίμηνο του Δ' εξ
χρονικό διάστημα 12 μηνών.
- Το 4^ο στάδιο θα καλύπτει το Β' τρίμηνο του Γ' εξαμήνου, το Δ' και το Ε' εξάμηνο και θα αναπτυ

ΠΙΝΑΚΑΣ 19
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ (ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒ. ΧΩΡΟΥ)

ΦΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΑΣΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

ΣΤΑΔΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΤΑΔΙΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

-1^Ο ΣΤΑΔΙΟ (Α ΕΞΑΜΗΝΟΣ Α ΔΙΜΗΝΟ Β ΕΞΑΜΗΝΟΥ)

-2^Ο ΣΤΑΔΙΟ (Β ΕΞΑΜΗΝΟ ΚΑΙ Α ΤΡΙΜΗΝΟ Γ ΕΞΑΜΗΝΟΥ)

-4^Ο ΣΤΑΔΙΟ (Β ΤΡΙΜΗΝΟ Γ ΕΞΑΜΗΝΟΥ, Δ & Ε ΕΞΑΜΗΝΟ)

ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΑΝΑ ΣΤΑΔΙΟ

-ΘΕΜΕΛΙΩΣΕΙΣ (1^Ο ΣΤΑΔΙΟ)

-ΣΚΕΛΕΤΟΣ, ΕΡΓΑ ΜΠΕΤΟΝ (2^Ο ΣΤΑΔΙΟ)

-ΤΟΙΧΟΠΟΙΗΣ, ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΑ, ΜΟΝΩΣΕΙΣ, ΞΥΛΑ, ΣΙΔΕΡΑ ΕΠΙΣΤΡ. ΜΑΡΜΑΡΩΝ

-ΤΕΛΕΙΩΜΑΤΑ, ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛ. ΕΓΚΑΤ. (4^Ο ΣΤΑΔΙΟ)

ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

2 ΕΞΑΜΗΝΑ

1 ΕΞΑΜΗΝΟ

1

5 ΕΞΑΜΗΝΑ

4

8 ΜΗΝΕΣ

9 ΜΗΝΕΣ

12 ΜΗΝΕΣ

15 ΜΗΝΕΣ

10%

15%

30%

45%

100%

Το είδος των εργασιών κατασκευής ανά στάδιο αναλύεται ως εξής:

- 1^ο στάδιο: θεμελιώσεις που καλύπτουν το 10% των εργασιών κατασκευής.
- 2^ο στάδιο: σκελετός, έργα μπετόν που καλύπτουν το 15% των εργασιών κατασκευής.
- 3^ο στάδιο: τοιχοποιίες, επιχρίσματα, μονώσεις, ξύλα, σίδερα, επιστρώσεις μαρμάρων που καλύπτουν το 45% των εργασιών κατασκευής.
- 4^ο στάδιο: τελειώματα, ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις που καλύπτουν το 45% των εργασιών κατασκευής.

Τέλος, η διάρκεια των διαδικασιών αποδέσμευσης του κτιρίου από τους χρήστες, των μελετών και της προετοιμασίας του περιβάλλοντος χώρου υπολογίζεται σε 2 εξάμηνα, ενώ οι διαμορφώσεις του περιβάλλοντος χώρου καλύπτουν ένα εξάμηνο.

Ο ακριβής χρονικός προγραμματισμός των μελετών, των διαμορφώσεων του περιβάλλοντος χώρου, των επαγγελματιών και της προετοιμασίας του εργοταξίου, καθώς και της κατασκευαστικής περιόδου παρουσιάζονται στον Πίνακα 22.

Επίσης στον Πίνακα 22 παρουσιάζεται η εξέλιξη του κόστους του προγράμματος ανά στάδιο και διαμορφώσεων, των αποζημιώσεων των επαγγελματιών και της προετοιμασίας εργοταξίου, σε επίπεδο εξαμηνιαίου προγράμματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΧΙΛ. ΔΡΧ.

ΕΚΡΟΕΣ / ΕΤΗ	1ο		2ο		3ο		4ο		ΣΥΝΟΛΟ
	1ο	2ο	3ο	4ο	5ο	6ο	7ο	8ο	
ΕΞΑΜΗΝΑ									
ΑΠΟΖΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ	30000	20000							50000
ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΤ/ΚΕΥΗΣ - ΔΙΑΧ/ΣΗΣ	35925	35925							71850
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟΥ	30000								30000
ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ							50000		50000
ΦΑΣΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ			95800	251475	287400	323325	239500		1197500
-1ο ΣΤΑΔΙΟ (10% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)			95800	23950					119750
-2ο ΣΤΑΔΙΟ (15% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)				143700	35925				179625
-3ο ΣΤΑΔΙΟ (30% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)				83825	191600	83825			359250
-4ο ΣΤΑΔΙΟ (45% ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)					59875	239500	239500		538875
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ			95800	251475	287400	323325	239500		1197500
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	65925	85925	95800	251475	287400	323325	289500		1399350

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

ΔΗΜΟΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ο ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ

ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΟ

Αρχικά θα πρέπει να τονίσουμε, πως βασική αρχή που θα συμβάλει στην ανάπτυξη του Δήμου είναι η ενεργοποίηση του πολίτη, η συμμετοχή του στα δημοτικά δρώμενα και η απελευθέρωση και αξιοποίηση των δημιουργικών του δυνάμεων. Έτσι λοιπόν θα πρέπει να επιδιώκουμε τη συμμετοχή των πολιτών στα τοπικά δρώμενα, τη γρήγορη εξυπηρέτηση του πολίτη, τη διασφάλιση της επικοινωνίας μεταξύ των πολιτών και τέλος την πρόσβαση του σε οποιαδήποτε πληροφορία.

Γι' αυτό θα πρέπει να δημιουργούμε:

- Πρωτοβουλίες πολιτών σε κάθε γειτονιά : τα προβλήματα του Δήμου μπορούν να αντιμετωπισθούν μόνο με την ενεργό συμμετοχή των πολιτών. Οφείλουμε όλοι να συνεργαστούμε και να προτάξουμε αυτά, που μας ενώνουν και μας εμπνέουν. Να δημιουργηθούν πρωτοβουλίες πολιτών σε κάθε γειτονιά και διαμέρισμα του Δήμου. Να λειτουργήσουν Συνελεύσεις της γειτονιάς. Κοντά στον πολίτη συνεχώς και όχι μόνο κάθε τέσσερα χρόνια. Θα πρέπει η δημοτική αρχή να έρχεται σε επαφή με τον Σερραϊκό λαό μέσω λαϊκών συνελεύσεων, οι οποίες θα πραγματοποιούνται κατά ενορία, σε σχολείο της αντίστοιχης περιοχής, με στόχο την ιεράρχηση των προβλημάτων, τον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων, ώστε βάση την δυνατότητων να δίνονται λύσεις.
- Καθιέρωση θεσμών συνεργασίας Δήμου- Τοπικών φορέων: αποτελεί προτεραιότητα η συνεργασία με τους κοινωνικούς και παραγωγικούς φορείς του Δήμου, για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων του αλλά και για την ενίσχυση και δημιουργία πρωτοβουλιών, που θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη του. Δημιουργείται ένα όργανο (Συμβούλιο Συνεργασίας Δήμου- φορέων) που απαρτίζεται από εκπροσώπους όλων των φορέων και των παραγωγικών τάξεων του Δήμου. Σ' αυτό θα τίθενται όλες οι προτάσεις της Δημοτικής αρχής, που αφορούν το Δήμο Σερρών, ώστε μέσα από τη συζήτηση και την ανταλλαγή απόψεων να προκύπτουν συναινετικές αποφάσεις. Το όργανο αυτό θα συνεδριάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα και θα έχει γνωμοδοτικό χαρακτήρα για τα διάφορα θέματα του Δήμου όπως τεχνικό πρόγραμμα κλπ. Σε περίπτωση θεμάτων ειδικού ενδιαφέροντος θα καλείται και

ο αντίστοιχος φορέας- υπηρεσία (π.χ. Αστυνομία, πυροσβεστική). Στόχος θα πρέπει να είναι να δημιουργηθούν επίσης άτυπα συμβούλια κατά τομείς δραστηριότητας του Δήμου, στα οποία θα συμμετέχουν οι Πρόεδροι των φορέων του αντίστοιχου τομέα, για την καλύτερη ενημέρωση, συνεργασία και δράση στον τομέα αυτό π.χ. άτυπο συμβούλιο πολιτιστικών φορέων, στο οποίο θα συμμετέχουν οι πρόεδροι όλων των πολιτιστικών φορέων.

- Γραφείο εξυπηρέτησης του πολίτη : Το μικρό καθημερινό πρόβλημα του πολίτη και η εξυπηρέτηση του αποτελεί τις πρώτες προτεραιότητες. Θα πρέπει να δημιουργηθεί γραφείο εξυπηρέτησης του πολίτη στον Δήμο, όπου θα μπορούν να παρέχονται οι εξής υπηρεσίες στους Δημότες: α) πληροφορίες τηλεφωνικά για διάφορα θέματα που αφορούν τον Δήμο β) καταγραφή αιτημάτων- προβλημάτων των Δημοτών και σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα απάντηση (θετική ή αρνητική) αιτιολογημένη στον πολίτη για την τύχη του μικρού καθημερινού του προβλήματος που υπάρχει στην περιοχή του. Πρόβλημα που μπορεί να αρχίζει από τον κάδο των σκουπιδιών, τη λακκούβα στο δρόμο και τελειώνει στην κούνια της παιδικής χαράς γ) Εξυπηρέτηση Α.Μ.Ε.Α. από τις υπηρεσίες του Δήμου με την προσκόμιση βεβαιώσεων, πιστοποιητικών στα σπίτια τους δ) Χάρτη των δικαιωμάτων των Σερραίων, όπου θα αναγράφονται οι υποχρεώσεις και οι δεσμεύσεις του Δήμου προς τον πολίτη ε) Πλήρες μηχανοργάνωση του Δήμου. Για την αντιμετώπιση όλων αυτών των δραστηριοτήτων, καθιερώνεται, νέος Θεσμός του υπεύθυνου τομέα επικοινωνίας με τον πολίτη, που θα συμβάλλει στον συντονισμό όλων αυτών των δράσεων, όπου θα πρωταγωνιστούν Θεσμοί, πρόσωπα, υπηρεσίες, κοινωνικοί εκπρόσωποι και πάνω απ' όλα ο πολίτης.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΔΥΝΑΜΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Η καλή οικονομική κατάσταση του Δήμου είναι ο θεμέλιος λίθος για τη σωστή του λειτουργία και την υλοποίηση των στόχων του. Δυστυχώς η οικονομική κατάσταση του Δήμου δεν είναι ευχάριστη. Υπάρχει ένα οικονομικό άνοιγμα που δημιουργεί προβλήματα στη λειτουργία του Δήμου και δεν του επιτρέπει να αναπτυχθεί. Για την οικονομική εξυγίανση του Δήμου δεν υπάρχουν μαγικές συνταγές και λύσεις.

Οι άξονες και τα μέτρα της οικονομικής πολιτικής που θα προτείνουμε είναι:

- Συμπίεση του κόστους των υπηρεσιών και ο περιορισμός των ανελαστικών δαπανών
- Προσαρμογή των εξόδων στους ρυθμούς αύξησης των εσόδων. Θα πρέπει να δοθεί βαρύτητα στην αύξηση των εσόδων με την είσπραξη των διαφυγόντων εσόδων και η δημιουργία νέων πηγών εσόδων π.χ. από λειτουργία ξενώνων Χρυσοπηγής, Εκθεσιακού κέντρου, χώρων στάθμευσης, βιοτεχνικού πάρκου.
- Η οικονομική διαχείριση πρέπει να διέπεται από την απλή βασική αρχή που λέει ότι καμιά δαπάνη δεν αποφασίζεται, αν προηγουμένως δεν εξασφαλιστούν τα ανάλογα χρηματικά ποσά. Γι' αυτό καμιά δαπάνη να μην έρχεται προς ψήφιση στο Δημοτικό Συμβούλιο, αν δεν συνοδεύεται από εισήγηση των οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου, βάσει της οποίας θα αποδεικνύεται ότι υπάρχει εξασφαλισμένη και ανάλογη πίστωση.

ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Πρώτη προτεραιότητα και κύριος στόχος της δημοτικής δράσης θα πρέπει να είναι η συμβολή του δήμου στην ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας. Ο Δήμος με όποια μέσα και δυνατότητες διαθέτει πρέπει να σταθεί αρωγός στους τοπικούς φορείς, στην αγορά, στους ελεύθερους επαγγελματίες, όπως επίσης να επιδιώξει την δημιουργία προϋποθέσεων που θα κάνουν τη πόλη ελκυστική, που θα προσελκύσουν ξένο κόσμο. Έτσι πιστεύουμε ότι θα δοθεί και ένα χέρι βοήθειας στους ανέργους και να ενισχυθεί μ' ένα λιθαράκι η καταπολέμηση της ανεργίας. Σ' αυτόν τον τομέα θα πρέπει να δοθεί μεγάλη βαρύτητα. Γι' αυτήν την επίτευξη του στόχου αυτού, πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες προς τις εξής κατευθύνσεις:

1^ο Είναι απαραίτητη η δημιουργία θεσμών, πολιτιστικών -αθλητικών-εμπορικών κ.λ.π με πανελλήνια ή διεθνή εμβέλεια, που θα βγάλουν την πόλη από την απομόνωση. Πρέπει τακτικά στην πόλη να πραγματοποιούνται εκδηλώσεις, που θα ξεπερνούν τα όρια του νομού, που θα κεντρίζουν το ενδιαφέρον των ξένων επισκεπτών. Γενικότερα πρέπει να ζωντανέψει η πόλη.

2^ο Με όποιες δυνάμεις και μέσα διαθέτει ο Δήμος στα πλαίσια των δυνατοτήτων του θα πρέπει να βοηθήσει τους ελεύθερους επαγγελματίες, με υποδομές και κίνητρα, όπως δημιουργία βιοτεχνικού πάρκου και εκθεσιακού κέντρου.

3^ο Κατάθεση πρότασης στο Υπουργείο Παιδείας για ίδρυση Σχολής Γεωργικής ανάπτυξης με δυο τμήματα: α) αγροτικής μηχανικής και β) μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων.

4^ο Ακόμα θα ήταν καλό η ίδρυση γραφείου ευρωπαϊκών προγραμμάτων, με σκοπό τη διεκδίκηση προγραμμάτων της Ε.Ε. στα οποία ο Δήμος μπορεί να είναι συμμετέχων. Έτσι είναι δυνατόν να προωθηθούν σε επίπεδο μελέτης - κατασκευής καινοτόμα έργα για την πόλη.

5^ο Προβολή των Σερραϊκών προϊόντων σε συνεργασία με το επιμελητήριο.

6^ο Ίδρυση εταιρείας τουριστικής ανάπτυξης Σερρών με την συμμετοχή του Δήμου- Νομαρχίας - Ένωσης Ξενοδόχων και όλων των κοινωνικών και επαγγελματικών τάξεων, που εμπλέκονται έμμεσα ή άμεσα με τον τουρισμό.

7^ο Αξιοποίηση περιοχών Αγ. Ιωάννη- Κουλά- Ιεράς Μονής Τιμίου Προδρόμου- Λαϊλιά.

Σίγουρα ο στόχος της συμβολής του Δήμου για την ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας ούτε εύκολος είναι ούτε μπορεί να πραγματοποιηθεί από την μια μέρα στην άλλη.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Επειδή το αναπτυξιακό μοντέλο της εντατικής μονομερούς ανάπτυξης που ακολουθήθηκε- και ακολουθείται ακόμη - έχει πλέον φτάσει στα ακρότατα όρια του (περιβαλλοντική υποβάθμιση και ενημέρωση, υποβάθμιση όρων ζωής, απανθρωποίηση των μεγαλουπόλεων). Θεωρούμε ότι για να εξέλθουμε από την κρίση πρέπει να υιοθετήσουμε μια άλλου είδους ανάπτυξη, τη βιώσιμη ανάπτυξη, χαρακτηριστικά της οποίας είναι:

- ❖ Η ανάπτυξη πρέπει να υπηρετεί τις ανθρώπινες κοινωνίες (και όχι οι ανθρώπινες κοινωνίες την ανάπτυξη).
- ❖ Οποιοσδήποτε αναπτυξιακός σχεδιασμός αναφέρεται στο ολιστικό σύστημα φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Η ανάπτυξη προωθείται συνολικά και ισόρροπα και όχι μεγεθύνοντας το ένα μέρος σε βάρος των άλλων.
- ❖ Ο σχεδιασμός γίνεται λαμβάνοντας υπόψη και τις ανάγκες των επερχόμενων γενεών και οικονομώντας τους όρους και τις προϋποθέσεις για την κάλυψη των αναγκών τόσο του σήμερα όσο και του αύριο. Έτσι διασφαλίζεται η φυσική και ιστορική συνέχεια.
- ❖ Στόχος της βιώσιμης ανάπτυξης είναι η αντιμετώπιση των αιτιών των προβλημάτων και όχι απλώς των αποτελεσμάτων τους. Ακολουθεί την ολική -ριζική λογική και όχι την μερική- διαχειριστική.

ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ - ΠΡΑΣΙΝΟ

- **ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΠΑΡΚΟ:** Ολοκλήρωση απαλλοτριώσεων. Μελέτη για κατασκευή κεντρικού πάρκου, που θα αναβαθμίζει την ποιότητα των κατοίκων της πόλης. Η πόλη στο κέντρο ασφυκτιά. Ένας πνεύμονας πρασίνου και μια «όαση» αναψυχής και ξεκούρασης αποτελεί επιτακτική ανάγκη. Τα χρήματα για την υλοποίηση των παραπάνω ενεργειών μπορεί να εξασφαλισθούν, από την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Δήμου εφ' όσον δεν βρεθεί καμία άλλη πηγή.
- **ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ:** Προστασία λίμνης και ανάδειξη χώρου νερών Αγ. Ιωάννη. Διαμόρφωση της παραλίμνιας περιοχής της κοίτης του ποταμού και διαμόρφωση χώρου πρασίνου. Ο Άγιος Ιωάννης, το πιο γνωστό αξιοθέατο της πόλης των Σερρών για πολλούς Έλληνες, το οποίο μπορεί να αποτελέσει πόλο έλξης ξένων επισκεπτών δυστυχώς δεν αξιοποιήθηκε σωστά. Υπάρχουν τριάντα στρέμματα δημοτικής έκτασης στην περιοχή που μπορούν να αξιοποιηθούν και να αποτελέσουν συνέχεια του σημερινού φυσικού χώρου.
- **ΚΟΥΛΑΣ :** Ανάδειξη αρχαιολογικού χώρου Ακρόπολης και δημιουργία Αισθητικού δάσους. Ο Κουλάς είναι ένα σημείο αναφοράς της πόλης που πρέπει να αξιοποιήσουμε και να αναδείξουμε.
- **ΚΟΙΛΑΔΑ ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑΣ :** Ήπιες αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις. Να αποτελέσει συνέχεια του χώρου του εθνικού σταδίου για αθλητικές δραστηριότητες.
- **ΚΟΙΛΑΔΑ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ :** Προστασία φυσικού περιβάλλοντος και διαμορφώσεις στην κοιλάδα Αγίου Γεωργίου. Χάραξη διαδρομών πεζοπορίας από την κοιλάδα Αγ. Γεωργίου μέχρι τον Ελαιώνα. Ακόμη στο μέλλον θα μπορούσε να δημιουργηθεί παιδούπολη.
- **ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ - ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ- ΟΙΚΙΣΜΟΙ:** Αναπλάσεις πλατειών, δημιουργία παιδικών χαρών και χώρων αναψυχής σε μικρά δημοτικά οικόπεδα, διαμορφώσεις κοινοχρήστων χώρων.
- **ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΟΜΟΝΟΙΑΣ:** Ανανέωση βλάστησης Αθλητικού Κέντρου Ομόνοιας.
- Παρεμβάσεις για το αστικό πράσινο με διεκδίκηση χρηματοδότησης από το ΥΠΕΧΩΔΕ.
- Επίσης να γίνει προσπάθεια διεκδίκησης χρηματοδότησης για την αποκατάσταση των λατομικών χώρων μέσω ΥΠΕΧΩΔΕ.
- **ΛΑΪΛΙΑΣ :** Αξιοποίηση ορεινού όγκου Λαϊλιά σε συνεργασία με τους όμορους Δήμους- κοινότητες.

- **ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ:** Ανακαίνιση παρεκκλησίου Ιερών Ταξιαρχών και αξιοποίηση περιβάλλοντος χώρου. Συνεργασία του Δήμου με την Ιερά μονή Τιμίου Προδρόμου και τους αρμόδιους φορείς, για την εξασφάλιση χρηματοδοτήσεων από διάφορες πηγές με στόχο την ανακαίνιση και ανάδειξη των κτιρίων της Ιεράς Μονής. Η Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου αποτελεί το «μνημείο» του Νομού και επιβάλλεται να δώσουμε την ανάλογη βαρύτητα.

ΟΔΟΠΟΙΙΑ

- ✚ Ασφαλτοστρώσεις δρόμων
- ✚ Ολοκλήρωση υπόγειας διάβασης προς αθλητικό κέντρο Ομόνοιας.
- ✚ Συντήρηση αγροτικών δρόμων.
- ✚ Κατασκευή δρόμου προς Ξηρότοπο.
- ✚ Διαπλάτυνση τμήματος οδού Ελαιώνα- Σερρών 2^ο χιλ.
- ✚ Κατασκευή γέφυρας Αγ. Σοφίας- Κηφισιά.
- ✚ Βελτίωση δρόμου προς Οινούσα.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟ - ΣΤΑΘΜΕΥΣΗ

- ◆ Εκπόνηση κυκλοφοριακής και συγκοινωνιακής μελέτης και σταδιακή εφαρμογή της για την καλύτερη κυκλοφοριακή λειτουργία της πόλης.
- ◆ Δημιουργία χώρων στάθμευσης σε συνεργασία με ιδιώτες.
- ◆ Διανοίξεις σημαντικών οδικών αξόνων της πόλης.
- ◆ Ολοκλήρωση –λειτουργία πάρκινγκ βαρέων οχημάτων.
- ◆ Μεταφορά της αφετηρίας των αστικών λεωφορείων από την πλατεία εμπορίου στο χώρο που προβλέπεται από το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (περιοχή Αγίου Γεωργίου). Συνεργασία με το αστικό Κ.Τ.Ε.Λ. με στόχο τη σύνδεση όλων των περιοχών της πόλης (Ιωάννου Θεολόγου, Νέος Κόσμος, Πευκάκια- Επτάμυλοι) από τις υφιστάμενες γραμμές του αστικού Κ.Τ.Ε.Λ. αλλά και με νέο δίκτυο εξυπηρετώντας έτσι τις ανάγκες των μετακινήσεων των πολιτών προς το κέντρο και αντίστροφα.
- ◆ Μεταφορά των αφετηριών των υπεραστικών λεωφορείων από τις σημερινές τους θέσεις στην πόλη στον χώρο που προβλέπει το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (περιοχή εργατικών κατοικιών Σφαγείων).

ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ

◆ Βελτίωση συστήματος αποκομιδής απορριμμάτων (με την κάλυψη των αναγκών σε ανθρώπινο δυναμικό, τον εκσυγχρονισμό του μηχανολογικού εξοπλισμού και την μελέτη και εφαρμογή λύσεων βελτίωσης του συστήματος με στόχους την ταχύτερη, ασφαλή και μη ρυπογόνα προώθηση των απορριμμάτων στους χώρους κεντρικής επεξεργασίας και διάθεσης).

◆ Για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων, προτείνουμε τη δημιουργία Ολοκληρωμένης Εγκατάστασης Διαχείρισης Απορριμμάτων(Ο.Ε.Δ.Α) σε επίπεδο Νομού, με τη συνεργασία Τ.Ε.Δ.Κ. - Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Η Ο.Ε.Δ.Α. περιλαμβάνει : - μονάδα διαχωρισμού υλικών για την ανακύκλωση (πλαστικό, χαρτί, μέταλλο).

- Χώρο λιπασματοποίησης οργανικών απορριμμάτων.
- Χώρο εναπόθεσης αδρανών υλικών.

◆ Πρόγραμμα ανακύκλωσης με διαλογή στην πηγή. Σε πρώτη φάση υλοποιείται πρόγραμμα ανακύκλωσης για γυαλί, αλουμίνιο, χαρτί, πλαστικό, που θα κληθούν να στηρίξουν φορείς, σύλλογοι, σχολεία, δημόσιες υπηρεσίες και ο ιδιωτικός τομέας.

◆ Συνεχής πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση του κοινού για θέματα καθαριότητας και περιβάλλοντος, ξεκινώντας από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση με την εφαρμογή, του προγράμματος «ανακύκλωση στα σχολεία» με σκοπό τη διαρκή, συστηματική ενημέρωση και πληροφόρηση των μαθητών, για τα σημαντικότερα ζητήματα διαχείρισης των απορριμμάτων και ευρύτερα της προστασίας του περιβάλλοντος και κυρίως της δημιουργίας περιβαλλοντικής συνείδησης.

ΥΔΡΕΥΣΗ - ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

- * Αντικατάσταση παλαιού δικτύου ύδρευσης και συνέχιση έργων αποχέτευσης με χρήματα από το Γ' Κ.Π.Σ.
- * Εκπόνηση μελετών για υλοποίηση έργων αποχέτευσης στις περιοχές: Μετόχι- Ξηρότοπος- Κρίνος - Ελαιώνας- Χρυσοπηγή.
- * Σύνδεση δικτύου αποχέτευσης των περιοχών Αγ. Ιωάννη- Επταμύλων - Οινούσας με το βιολογικό καθαρισμό.
- * Σωστή οικονομική διαχείριση και προγραμματισμός με συνεργασία των υπηρεσιών της ΔΕΥΑΣ για την αποφυγή πρόσθετων οικονομικών επιβαρύνσεων στον δημότη.
- * Εργαστήριο ποιοτικού ελέγχου νερού.

ΦΩΤΙΣΜΟΣ

- ⊕ Αναδεικνύουμε όλα τα ιστορικά και αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος κτίρια της πόλης με σύγχρονη φωτιστική ανακάλυψη. Ανάλογη μέριμνα για τα προαύλια των Ιερών Ναών.
- ⊕ Φωτισμός σχολικών χώρων.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

- * Ίδρυση Γραφείου Ενέργειας με σκοπό την ένταξη δραστηριοτήτων που έχουν σχέση με τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας σε ειδικά Προγράμματα
- * Συνεργασία με το ΤΕΙ Σερρών, τους φορείς της τοπικής κοινωνίας και των παραγωγικών τάξεων, σε ιδρύματα, οργανισμούς, επιχειρήσεις και με αντίστοιχους φορείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για προώθηση ιδεών και προτάσεων για την βελτίωση των ενεργειακών δραστηριοτήτων της πόλης.

ΡΥΠΑΝΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Δημιουργία μονάδας- γραφείου εξοπλισμένο με κατάλληλο προσωπικό και εξοπλισμένο για το έλεγχο κάθε είδους ρύπανση του περιβάλλοντος.

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- ▣ Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη μιας περιοχής είναι η ύπαρξη χωροταξικού σχεδιασμού. Μια μελέτη που ήδη έπρεπε να είχε να είχε εκπονηθεί. Η μελέτη χωροταξικού σχεδιασμού πρέπει να γίνει σε επίπεδο νομού με συνεργασία της Τ.Ε.Δ.Κ. και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Πρέπει να σχεδιάσουμε τον μέλλον με όραμα προοπτική και με ρεαλισμό.
- ▣ Πλατεία Εμπορίου - πλατεία Ελευθερίας- πλατεία Ι.Κ.Α.: Συνέχιση της προσπάθειας για αξιοποίηση των ακίνητων αυτών σε συνεργασία με ιδιώτες διασφαλίζοντας το δημοτικό (δημόσιο) συμφέρον με προώθηση ήπιων δραστηριοτήτων και αποφόρτιση του κέντρου της πόλης από έντονες δραστηριότητες.
- ▣ Χωροθέτηση προς ανάπτυξη δραστηριοτήτων εχόντων σχέση με την αναψυχή (κέντρα διασκέδασης, μπαρ κτλ)
- ▣ Ολοκλήρωση πράξεων εφαρμογής πολεοδομικών μελετών.
- ▣ Απαλλοτριώσεις(κεντρικό πάρκο)
- ▣ Στρατόπεδα: προσάρτηση στρατοπέδων στο Δήμο. Τοπογράφηση-Πολεοδόμηση Στρατοπέδων και συνεργασία Δήμου Υπουργείου Άμυνας για να υπάρξει συμφωνία παραχώρησης των στρατοπέδων.
- ▣ Διανοίξεις κυρίων αξόνων πόλης
- ▣ Έκδοση τίτλων ιδιοκτησίας στα προσφυγικά οικόπεδα.
- ▣ Ίδρυση νέου νεκροταφείου.
- ▣ Βιοτεχνικό πάρκο με στόχο την παραγωγή ανταγωνιστικότερων βιοτεχνικών προϊόντων και την κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση της πόλης.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΕΡΓΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ "ΕΛΛΑΔΑ 2004"

	Δρχ.	€
Κατασκευή κλειστού κολυμβητηρίου Δ. Σερρών	700.000.000	2.054.292,00
Αποτύπωση κλειστού Γυμναστηρίου Αγ. Ιωάννη	150.000.000	440.205,43
Διάφορες αποκαταστάσεις και συμπληρώσεις υφισταμένων εγκαταστάσεων αθλητικού κέντρου Ομονοίας	150.000.000	440.205,43

Α/Α	ΕΡΓΑ ΜΕ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΣΑΤΑ 2002 (26-7-2002)	ΠΙΣΤΩΣΗ ΣΑ	1η Τροποίση	2η Τροποίση	ΔΡΧ
1	Εκπόνηση μελετών	30.000	0	0	0
2	Κατασκευή ασφαλτοδρόμων πόλης Σερρών	448.000	425.400	425.400	144.955.050
3	Κατασκευή ασφαλτοδρόμων και τσιμεντοδρόμων	500.000	500.000	350.000	170.375.000
4	Κατασκευή χώρου βιομηχανικών και βιοτεχνικών εκθέσεων	23.549	23.549	23.549	8.024.322
5	Διαμόρφωση υπαίθριων χώρων στάθμευσης	23.000	23.000	23.000	7.837.250
6	Συντήρηση φωτεινών σηματοδοτών	14.700	0	0	0
7	Προσαρμογή δικτύου φωτεινής Σηματοδότησης στην νέα κυκλοφοριακή οργάνωση πόλης Σερρών	58.700	0	0	0
8	Ηλεκτροφωτισμός δημοτικού γηπέδου	102.000	102.000	102.000	34.756.500
9	Επισκευή - συντήρηση πεζοδρομίων	17.608	17.608	17.608	5.999.926
10	Επούλωση φθορών οδοστρωμάτων	17.608	17.608	17.608	5.999.926
11	Συντήρηση αγροτικών δρόμων	11.738	11.738	11.738	3.999.724
12	Συντήρηση δρόμων	17.608	17.608	17.608	5.999.926
13	Τσιμεντοστρώσεις - πλακοστρώσεις κοινόχρηστων χώρων	17.608	17.608	17.608	5.999.926
14	Πράξη εφαρμογής Ομόνοια - Καλύβια	3.000	3.000	3.000	1.022.250
15	Πράξη εφαρμογής Σφαγεία	30.000	30.000	30.000	10.222.500
16	Πράξη εφαρμογής Άνω Καρμενίκια - Ιμαρέτ	15.000	15.000	15.000	5.111.250
17	Πράξη εφαρμογής Σιγής	22.000	22.000	22.000	7.496.500
18	Πράξη εφαρμογής Εργατικ. Κατοικίες	10.000	10.000	10.000	3.407.500
19	Πράξη εφαρμογής Αλημπέκιοι	40.000	40.000	40.000	13.630.000
20	Μελέτη βελτιστοποίησης ενεργιακής διαχείρισης συστήματος δημοτικού φωτισμού πόλης	15.000	10.000	10.000	3.407.500
21	Μελέτη τεχν. Πρόταση κατασκευής κτιρίου Ριτς στο Αυτ/δρόμιο Σ	17.199	17.199	17.199	5.860.559
22	Προμήθεια εξοπλισμου παιδικών χαρών	23.400	23.400	23.400	7.973.550
23	Προμήθεια μεταφορικών μέσων (επιβατικών αυτοκινήτων)	20.500	20.500	20.500	6.985.375
24	Προμήθεια και τοποθέτηση πινακίδων κυκλοφορίας	35.200	35.200	35.200	11.994.400
25	Προμήθεια δορυφορικού συστήματος εντοπισμού θέσης GPS	0	37.000	10.000	12.607.750
26	Προμήθεια Hardware Η/Υ	11.700	11.700	11.700	3.986.775
27	Προμήθεια Software Η/Υ	8.804	8.804	8.804	2.999.963
28	Προμήθεια Scanner Α3	1.467	1.467	1.467	499.880
29	Προμήθεια Hardware Software ασφάλειας στο INTERNET	3.000	3.000	3.000	1.022.250
30	Προμήθεια ελαστικού δαπέδου ασφαλείας παιδικών χαρών	23.400	23.400	23.400	7.973.550
31	Διάνοιξη οδού στο Δ.Δ. Οινούσας στην θέση αγίασμα	6.903	6.903	6.903	2.352.197
32	Διαπλάτηνηση οδού στο Μενοίκιο όρος	6.903	6.903	6.903	2.352.197

Πίστωση προωθητήρα για την διαμόρφωση επικύνδυνου λιγμού στον δρόμο Μετοχίου Ξηροτόπου	14.811	14.811	14.811	5.046.848
στοιχικό οικοπέδων περιοχής Νικαίας	10.350	10.350	10.350	3.526.763
αποτύπωση οικοπέδων στην περιοχή Νικαίας	10.350	10.350	10.350	3.526.763
γεωτεχνικές γεωτρήσεις στο αθλητικό πάρκο Ομονοίας	12.120	12.120	12.120	4.129.890
επιχειρησιακή μελέτη αθλητικού πάρκου Ομονοίας	6.255	6.255	6.255	2.131.391
μελέτη-πρόταση διάνοιξης δασικού δρόμου Γ κατ.περιοχή ύλαγμα σκάλα στο δάσος Ελαιώνα Δ.Σερρών	0	4.000	4.000	1.363.000
ηλεκτρολογ.εγκατάσταση πλατείας Αγ. Αθανασίου	0	4.500	4.500	1.533.375
μελέτη εγκατάστασης Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών (GIS)	0	10.384	10.384	3.538.348
ανάβαση γεώτρησης στο Δ.Δ. Οινούσας	0	10.000	10.000	3.407.500
απομάκρυνση γεωτρητικών σωλήνων	0	4.700	4.700	1.601.525
εργασίες προετοιμασίας φακέλλου υποβ.πρότασης στο μέτρο 8-3.9 του ΠΕΠ Κ.Μ. για την περιοχή Καλύβια - Ομόνοια.	0	10.984	10.984	3.742.798
εργασίες προετοιμασίας φακέλλου υποβ.πρότασης στο μέτρο 8-3.9 του ΠΕΠ Κ.Μ. για την περιοχή Ι.Θεολόγου.	0	10.984	10.984	3.742.798
τοπογραφική αποτύπωση και πολεοδομική μελέτη τμήματος ολεοδομικής ενότητας Αγ. Αθανασίου Δ. Σερρών	0	13.650	13.650	4.651.238
εργασίες προετοιμασίας φακέλλου υποβ.πρότασης στο μέτρο 8-3.9 του ΠΕΠ Κ.Μ. για την περιοχή Ευαγγελίστρια-Καμινίκια.	0	10.984	10.984	3.742.798
αποκατάσταση και βελτίωση φωτεινής σηματοδότησης της πόλης Σερρών για το έτος 2002-2003	0	73.500	73.500	25.045.125
απλάτηνση δρόμου στον οικισμό Μετοχίου			12.000	
απομάκρυνση μαρμάρων βάσης αδριάντα Καφταντή			6.000	
αποκατάσταση πεζοδρομίων οδού Φλωρίνης			4.400	
εργασίες για την διάνοιξη της οδού Μαυρομηχάλη & αποκατάσταση παιδικής χαράς			12.119	
εργασίες ασφαλτοστρώσεων οθωμανικού λουτρού στην οδό Εμμ. Παπά και ΤΕΛ - ΤΕΣ.			12.119	
απομάκρυνση εξοπλισμού Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής			16.728	
αποκατάσταση στροφών (εκακαφές-επιχώσεις) στον δρόμο Δ.Δ. ονομαζομένου			15.843	

55	Τεχνική πρόταση κατασκευής κερκίδων με βοηθητικούς χώρους αποδυτηρίων στο αθλητικό πάρκο Ομονοίας Σερρών			12862	
56	Ασφαλτόστρωση τμήματος οδού βασ.Βασιλείου			12120	
57	Βελτίωση γεωμετρικών χαρακτηριστικών σε τμήμα της οδού Μενοικίου όρους			12.120	
58	Διαπλάτυνση και κατασκευή τεχνικών σε οδο τού Μενοικίου όρους			12.120	
59	Βελτίωση χάραξης οδού Ν.Ζίχνης			12.120	
60	Κατασκευή στέγης και περίφραξη στο κτίριο γραφείων Α Νεκροταφείων			12.120	
61	Διαμόρφωση αύλειου χώρου κτιρίου γραφείων Α Νεκροταφείων			12.120	
62	Αποπεράτωση εργασιών ανάπλασης στο Δ.Δ. Οινούσας			8.894	
63	Εργασίας επιχρισμάτων στο Α ΚΑΠΗ			3.840	
64		1.629.481	1.689.167	1.689.691	575.895.000
65		1.690.081	1.690.081	1.690.081	676.895.000
66	Υπόλοιπο	-60.600	914	390	576.895.000

ΤΙΤΛΟΣ ΣΑΤΑ 2001 26-7-2002	ΠΙΣΤΩΣΗ ΣΑΤΑ 1/2001	1η Τροποποίηση	2η Τροποποίηση	3η Τροποπ		ΥΠΕΥΘΥΝΟ Σ
τασκευή δρόμων - Ασφαλτοστρώσεις Οδοποιία Δήμου Σερρών και Διαμερισμάτων	150.000.000	70.000.000	70.000.000		Δημοπ/θηκε	ΣΙΩΠΗΣ
ευνητικό πρόγραμμα αστική ανάπτυξη ΑΠΘ 65,366,000	59.300.000	59.300.000	0			
λέτη "Ολοκληρωμένο σχέδιο διαμονής ισιγγάνων Αγ. Αθανασίου Σερρών	16.225.000	16.225.000	16.225.000		Δημοπ/θηκε	ΔΑΣΚΑΛΟΠ ΟΥΛΟΣ
γασίες επισκευών τμημάτων του κτιρίου της Δημοτικής αγοράς του Δ. Σερρών	11.250.000	11.250.000	11.250.000		Δημοπ/θηκε	ΒΕΛΙΓΡΑΤΛΗ
όρυξη γεώτρησης στον οικισμό Χιονοχωρίου	5.000.000	5.000.000	5.000.000		Δημοπ/θηκε	ΠΑΛΛΑΣ
ωτερικοί χρωματισμοί 1ου ΤΕΕ	3.000.000	3.000.000	3.000.000		Δημοπ/θηκε	ΠΑΝΤΟΥΣΑ Σ
τασκευή τοίχων αντιστήριξης στην οδό Σερρών - Ξηροτόπου	4.000.000	4.130.000	4.130.000		Δημοπ/θηκε	ΠΑΝΤΟΥΣΑ Σ
τασκευή πάρκου κυκλοφοριακής αγωγής	25.000.000	25.000.000	25.000.000		Δημοπ/θηκε	ΒΕΛΙΓΡΑΤΛΗ
τασκευή τοιχείων αντιστήριξης στη οδού Αδρούτσου και Κρέσνας	14.000.000	14.000.000	14.000.000		Δημοπ/θηκε	ΠΑΝΤΟΥΣΑ Σ
τασκευή Η-Μ εγκαταστάσεων αυτοκινητοδρομίου Σερρών (Β φάση)	40.000.000	40.000.000	40.000.000		Δημοπ/θηκε	ΤΖΙΝΗ
τασκευή τοίχων αντιστήριξης στον δρόμο του Αγ. Συμεών	14.000.000	14.000.000	14.000.000		Δημοπ/θηκε	ΠΑΝΤΟΥΣΑ Σ
τήρηση και βελτίωση φωτεινής σηματοδότησης πόλης έτους 2001	5.000.000	5.000.000	5.000.000		Δημοπ/θηκε	ΠΑΛΛΑΣ
ξη εφαρμογής Εργατικών κατοικιών	4.000.000	4.000.000	8.000.000		Δημοπ/θηκε	ΑΝΑΓ/ΠΟΥΛΟ
ξη εφαρμογής Προφ. Ηλία - Γονατά - Σιγής	5.000.000	5.000.000	10.000.000		Δημοπ/θηκε	ΑΝΑΓ/ΠΟΥΛΟ
ξη εφαρμογής Αλιμπεκιοί	10.000.000	10.000.000	10.000.000		Δημοπ/θηκε	ΡΟΥΣΤΑΝΗΣ
ασίες αποπεράτωσης πολιτιστικού κέντρου Ι. Θεολόγου	1.500.000	0	0		Δημοπ/θηκε	ΠΑΝΤΟΥΣΑ Σ
ική κατανομή οικονομικών δραστητήτων στην ευρύτερη περιοχή Δ. Σερρών	5.750.000	5.750.000	5.750.000		Δημοπ/θηκε	ΔΑΣΚΑΛΟΠ ΟΥΛΟΣ
κταση κατασκευή πλατείας Ι.Ν. Αγ. Αθανασίου	1.200.000	1.200.000	1.200.000		ΜΕΛΕΤΗ	ΤΣΙΑΓΚΑΣ
ιπεράτ. εγκαταστ. ενεργ. πυροσίας Παιδικού Σταθμού Αγ.Αθανασίου	4.000.000	4.000.000	4.000.000		Δημοπ/θηκε	
ασκευή ποτίστρας βόρεια της Οινούσας	1.800.000	1.800.000	1.800.000		Δημοπ/θηκε	
τλάτυνση οδού όρους Μενοικίου από Χ.Θ. 263 έως 2497		15.000.000	15.000.000		Δημοπ/θηκε	
ασκευή οδών και πεζοδρομίων		80.000.000	80.000.000		Δημοπ/θηκε	ΣΙΩΠΗΣ
ασκευή προστατευτικών προς άρση επικινδυνότητας των βράχων της όπολης		2.191.189	2.191.189		Δημοπ/θηκε	ΠΑΝΤΟΥΣΑ Σ

Κατασκευή έργων υποδομής		1.900.000	1.900.000		ΜΕΛΕΤΗ	ΠΑΝΤΟΥΣΑΣ
Διαμόρφωση αύλειου χώρου παιδικού σταθμού Αγ. Αθανασίου		5.400.000	5.400.000		Δημοπ/θηκε	ΠΑΝΤΟΥΣΑΣ
Κατασκευή αποδυτηρίων Γηπέδου Ξηροτόπου		4.130.000	4.130.000		Δημοπ/θηκε	ΤΣΙΑΓΚΑΣ
Κατασκευή τοίχων αντιστήριξης στην οδό Σερρών Ξηροτόπου		4.000.000	0		Δημοπ/θηκε	
Χρωματισμοί συντριβανιών πλατείας Ελευθερίας		2.500.000	2.500.000		Δημοπ/θηκε	
Ερευνητικό πρόγραμμα Αναβάθμιση της πόλεως των Σερρών: πλαίσιοπρότυπου ερευνητικών μελετών και πιλοτικό πρόγραμμα υλοποίησης ΑΠΘ 65,366,000 (74.000.000)		0	59.300.000		Δημοπ/θηκε	ΤΣΑΡΟΥΧΑΣ
Κατασκευή υδατοδεξαμενής στο μενοίκιο όρος		3.500.000	3.500.000			ΠΑΝΤΟΥΣΑΣ
Συν. Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου πίστας αυτοκινητοδρομίου Σερρών		1.524.681	1.524.681			
Συν. Μελέτης Πράξης Εφαρμογής στη γειτονιά καλύβια Ομόνοια		1.144.600	1.144.600			
Ανώρηξη συμπληρωματικής ερευνητικής γεώτρησης στο Ο.Π. 181		0	850.000			ΒΕΛΙΓΡΑΤΗΣ
Εργα υποδομής παρκινγκ μεγάλων οχημάτων		0	5.000.000			
Αρδευση - φυτεύσεις χώρου πάρκινγκ βαρέων οχημάτων		0	5.000.000			
Αποπεράτωση διαμόρφωσης κτιρίου για την δημιουργία και στέγαση βαλκανικού λαογραφικού μουσείου		0	110.405			
Σύνταξη οριζοντιογραφίας - υψομετρίας δύο τμημάτων οδών Αγ. Συμεών και Μετοχίου - Ξηροτόπου.		0	1.000.000			
Διαπλάτυνση στροφής Μετοχίου			3.500.000			
Προμήθεια ηλεκτρονικών υπολογιστών Δ.Τ.Υ.Δ			3.000.000			
Συντήρηση παιδικών χαρών και επισκευές			2.655.000			
Μελέτη αλλαγής χρήσης και διαρρύθμισης κτιρίου σε κλειστό γυμναστήριο			5.345.400			
Μελέτη προσθήκης κερκίδων στο κλειστό γυμναστήριο Ομονοίας			0			
Κατασκευή Β ΚΑΠΗ Δήμου Σερρών			9.000.000			
Προμήθεια διαφόρων ανταλλακτων ηλεκτρονικών υπολογιστων- οθονών			1.500.000			
Προμήθεια ενός Ασύρματου και ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή			1.500.000			
Μελέτη Ολοκλήρωση χαρτογράφηση ΔΔ Οινούσας από οικ. Ταιρη προς παλαιά δεξαμενή και κατά μήκος δρόμου ρυμοτομίας έως ρέμα κλπ.			3.540.000			ΡΟΥΣΤΑΝΗΣ
Μελέτη συγκοινωνιακής οργάνωσης του κέντρου της πόλης των Σερρών			3.540.000			

Κατασκευή τεχνικών έργων στο Δ.Δ. Οινούσας			5.400.206		
Ολοκλήρωση ανιλοστιασίου Ν.Α. αγροκλήματος			5.400.000	15.847	
Σύνταξη Τοπογραφικών διαγραμμάτων για καταλήψεις Δημοτικών εκτάσεων και δρόμων			3.776.000		ΚΑΡΙΩΤΗΣ
Εκκαφή υδατοδεξαμενής στο Μενοίκιο Όρος			3.577.875		
Μελέτη Αποτύπωσης έκτασης προς πολεοδόμηση οικισμού Επταμύλων περιοχής φουγάρο			3.540.000		ΡΟΥΣΤΑΝΗΣ
Μελέτη Αποτύπωσης έκτασεων από θέση ΜΥΛΟΣ οδού Επταμύλων - Οινούσας όπως ακολουθεί οδρόμος προς Ν.Σούλι κλπ στη θέση ΜΥΛΟΣ			3.540.000		ΡΟΥΣΤΑΝΗΣ
Προμήθεια οργάνων παιδικής χαράς			8.000.000		
Προμήθεια οργάνων Τοπογραφίας			681.500		
Κατασκευή υπόβασης δρόμων Δ.Δ. Χιονοχωρίου			5.400.206		
Διαμόρφωση πρανών στο δρόμο Οινούσας - Χιονοχωρίου			5.400.206	15.848	ΓΑΛΑΝΗΣ
Κατασκευή Αυτοκινητοδρόμου (Γ΄φάση)			2.310.000		ΓΑΛΑΝΗΣ
Κατασκευή ξενώνα και αθλητικού κέντρου στη χρυσοπηγή			11.230.000		ΣΙΡΙΣ Α.Ε.
Τοπογράφιση κτηματογράφιση συνοικισμού τσαμπάζικα			0	7.370	ΠΑΝΑΓΙΩΤ ΟΠΟΥΛΟΣ
Πολεοδόμηση συνοικισμού τσαμπάζικα			0	6.255	ΝΑΣΟΥ
Μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας οικισμού Αγ.Ιωάννη			1.889.800	5.546	ΠΑΝΑΓΙΩΤ ΟΠΟΥΛΟΣ
Μελέτη Μ.Π.Ε. πολεοδόμησης οικισμού Αγ.Ιωάννη			2.112.650	6.200	ΚΟΚΚΙΝΙΔ ΟΥ
Πράξη εφαρμογής της πολεοδ.μελ.ΕΠΑ περιοχής 40Μαρτήρων			20.000.000	58.694	ΠΑΝΑΓΙΩΤ ΟΠΟΥΛΟΣ
Μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας οικισμού Ξηροτόπου			1.889.800	5.546	ΠΑΝΑΓΙΩΤ ΟΠΟΥΛΟΣ
Μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας οικισμού Ελαιώνα			1.889.800	5.546	ΠΑΝΑΓΙΩΤ ΟΠΟΥΛΟΣ
Μελέτη Μ.Π.Ε.πολεοδόμησης οικισμού Ξηροτόπου			1.533.375	4.500	ΚΟΚΚΙΝΙΔ ΟΥ
Μελέτη Μ.Π.Ε. πολεοδόμησης οικισμού Ελαιώνα			1.533.375	4.500	ΚΟΚΚΙΝΙΔ ΟΥ
Μελέτη προσθήκης κερκίδων και ανακαίνιση υπάρχοντος κλειστού γυμναστηρίου Ομονοίας			7.483.560		ΠΕΛΙΔΗΣ
Στατική μελέτη αλλαγής χρήσης και διαρρύθμισης κτιρίου σε κλειστό γυμναστήριο			1.061.777	3.116	

Γοπογραφική αποτύπωση και Πολεοδομική μελέτη τμήματος πολεοδομικής ενότητας Αγ.Αθανασίου			4.651.238	13.650		
ΣΥΝΟΛΟ Δραχμές	380.025.000	419.945.470	572.787.643			
ΠΙΣΤΩΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ	484.811.000	484.811.000	575.895.000			
ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗ	104.786.000	64.865.530	3.107.358			

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ/ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ	ΣΑΤΑ /2001	ΣΑΤΑ 3/2001	ΕΥΡΩ	ΣΑΤΑ 1/2001		ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
1	Σποραδικές εργασίες συντήρησης 1ου-3ου ΤΕΕ		10.049.740	29.493,000			ΠΑΝΤΟΥΣΑΣ
2	Αλλαγή στέγης 11ου Δημ. Σχολείου Σερρών		13.000.000	38.151,137			ΠΑΝΤΟΥΣΑΣ
3	Ν.Π. 47η Σχολική Επιτροπή 6ου Γυμνασίου για την αντικατάσταση εσωτερικών κουφωμάτων		2.000.000	5.869,406			
	Σύνολο		25.049.740	73.513,543			
4	Προμήθεια κουφωμάτων για το 1ο-3ο ΤΕΕ				8.000.000	23.477,623	ΠΑΝΤΟΥΣΑΣ
5	Συντήρηση διδακτηρίου 15ου-21ου Δ.Σχολ.και 13ου - 27ου Νηπιαγωγείου				3.050.000	8.950,844	ΠΑΝΤΟΥΣΑΣ
6	Βελτίωση Η/Μ εγκαταστάσεων 2ου 19ου Δ.Σχολ. και 4ου Λυκείου Σερρών				14.000.000	41.085,840	ΠΑΝΤΟΥΣΑΣ
					25.050.000	73.514,307	
	Προμήθεια κουφωμάτων αλουμινίου 1ο-3ο ΤΕΕ	23.470					ΠΑΝΤΟΥΣΑΣ
	Αντικατάσταση κουφωμάτων Δ.Σχολείου Ξηροτόπου	10.290,26					ΠΑΝΤΟΥΣΑΣ
	3ο Γυμνάσιο	8.800					
	12ο Δ.Σχολείο	10.270					
	3ο Νηπιαγωγείο	1.450					
	Σύνολο	54.280,26					

ΕΡΓΑ ΑΠΟ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ	ΕΥΡΩ	ΔΡΧ	
Διαχείριση ΧΔΑ - ΧΥΤΑ	293.470	99.999.903	
Συντήρηση - βελτίωση δικ. Ηλεκτροφωτισμού	17.608	5.999.926	
Επέκταση δικτύου ηλεκτροφωτισμού	23.478	8.000.129	
Μελέτη βελτιστοποίησης ενεργειακής διαχείρισης συστήματος Δημοτικού φωτισμού πόλης	58.694	19.999.981	
Επισκευές παιδικών χαρων	8.804	2.999.963	ΟΧΙ
Έργα βελτίωσης και συντήρησης δενδροστοιχείων και πάρκων	29.347	9.999.990	
Προμήθεια -ανανέωση οργάνων παιδικής χαράς	29.347	9.999.990	
Επισκευή στέγης αίθουσας δεξιώσεων	14.674	5.000.166	
Αποπεράτωση γραφείων Α' Νεκροταφείου	8.804	2.999.963	ΠΑΝΤΟΥΣ Αρ.μελ 33/02
Επισκευή - συντήρηση πεζοδρομίων	17.608	5.999.926	ΤΑΡΑΣΗΣ Αρ.μελ1/02
Επούλωση φθορών οδοστρωμάτων	17.608	5.999.926	ΤΑΡΑΣΗΣ Αρ.μελ5/02
Συντήρηση αγροτικών δρόμων	11.738	3.999.724	ΤΑΡΑΣΗΣ Αρ.μελ2/02
Συντήρηση δρόμων	17.608	5.999.926	ΤΑΡΑΣΗΣ Αρ.μελ4/02
Βελτίωση κυκλοφοριακών συνθηκών	8.804	2.999.963	
Τοποθέτηση πινακίδων Κ.Ο.Κ.	14.674	5.000.166	
Τσιμεντοστρώσεις - πλακοστρώσεις κοινόχρηστων χώρων	17.608	5.999.926	ΤΑΡΑΣΗΣ Αρ.μελ3/02
Κατασκευή νέων κτιριακών εγκαταστάσεων και συντήρηση παλιού κυνοκομείου	29.347	9.999.990	
Κατασκευή - περίφραξη - διαμόρφωση εξωτερ. χώρων κυνοκομείου	5.870	2.000.203	
Δαπάνες εφαρμογές σχεδίων πόλης	23.478	8.000.129	
Κατεδαφίσεις επικίνδυνων κτισμάτων	11.738	3.999.724	
Κατεδαφίσεις ετοιμόρροπων κτισμάτων	2.934	999.761	
Κατεδαφίσεις ρυμοτομουμένων κτισμάτων	5.870	2.000.203	
	669.111	227.999.573	

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΣΑΤΑ 2000 17-7-2001	2η ΤΡΟΠΟΠ/ΣΗ	3η ΤΡΟΠΟΠ/ΣΗ	4η ΤΡΟΠΟΠ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ
1	Αποπεράτωση Parking βαρέων οχημάτων	0	0	0	0
2	Αποπεράτωση Βαλκανικού Λαογραφικού Μουσείου	7.000.000		7.000.000	4.185.460
3	Ανάπλαση εσωτερικού τμήματος πλατείας 40 Μαρτύρων	5.000.000		2.597.985	2.597.985
4	Ερευνητικό πρόγραμμα αστική ανάπλαση ΑΠΘ	35.574.000		35.574.000	35.574.000
5	Αναπλασεις ιστορικού εμπορικού κέντρου	42.244.556	2.244.556	0	
6	Πράξεις εφαρμογής	0		0	
7	Μικροζωνική μελέτη πόλης Σερρών	10.000.000		0	
8	Διαμόρφωση κόμβων (Καλκάνη- Δογάνη- τρίγωνο Α.Τ.Ε.)	15.000.000	1.075.000	0	
9	Δόμηση- Οργάνωση της παρακολούθησης των έργων στους συν/μους του Δήμου	3.540.000		3.540.000	2.124.000
10	Ασφαλτοστρώσεις- Σκυροδετήσεις	2.891.000		2.891.000	2.891.000
11	Κατασκευή βάσης με 3Α προς Ξυλοτεχνική και σκυροδέτηση κόμβου Μετοχίου	2.998.000		2.998.000	2.998.000
12	Κατασκευή βάσης με 3Α στο πάρκο Αγ. Αναργύρων	2.952.000		2.952.000	2.952.000
13	Κατασκευή οδού Παπαστεργίου	2.949.000		2.949.000	2.949.000
14	Κατασκευή βάσης με 3Α & σκυροδέτηση οδού Ρούπελ	2.949.000		2.949.000	2.949.000
15	Προέγκριση χωροθέτησης - Μ.Π.Ε. του έργου ηπίων αρχιτεκτονικών παρεμβάσεων στην κοιλάδα Αγ. Αναργύρων	1.888.000		1.888.000	1.888.000
16	Προέγκριση χωροθέτησης - Μ.Π.Ε. του έργου ηπίων αρχιτεκτονικών παρεμβάσεων στην κοιλάδα Αγ. Γεωργίου	1.888.000		1.888.000	1.888.000
17	Προέγκριση χωροθέτησης - Μ.Π.Ε. του έργου ηπίων αρχιτεκτονικών παρεμβάσεων στην κοιλάδα Αγ. Βαρβάρας	1.888.000		1.888.000	1.888.000
18	Μελέτη ηπίων αρχιτεκτονικών παρεμβάσεων στην κοιλάδα Αγ. Αναργύρων	944.000		944.000	944.000
19	Μελέτη ηπίων αρχιτεκτονικών παρεμβάσεων στην κοιλάδα Αγ. Γεωργίου	944.000		944.000	944.000

20	Μελέτη ηπίων αρχιτεκτονικών παρεμβάσεων στην κοιλάδα Αγ. Βαρβάρας	944.000		944.000	944.000
21	Μελέτη οδών προσπέλασης ποδηλατοδρόμων και λοιπών έργων οδοποιίας στην κοιλάδα Αγ. Αναργύρων	2.478.000		2.478.000	2.478.000
22	Μελέτη οδών προσπέλασης ποδηλατοδρόμων και λοιπών έργων οδοποιίας στην κοιλάδα Αγ. Γεωργίου	2.478.000		2.478.000	2.478.000
23	Μελέτη οδών προσπέλασης ποδηλατοδρόμων και λοιπών έργων οδοποιίας στην κοιλάδα Αγ. Βαρβάρας	2.478.000		2.478.000	2.478.000
24	Κατασκευή οικιών με το σύστημα της προκατασκευής	16.180.000		16.180.000	
25	Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου πίστας αυτοκινητοδρομίου Δήμου Σερρών	40.000.000		40.000.000	40.000.000
26	Προμήθεια φωτιστικών σωμάτων πεζοδρομου Σελεύκου	3.300.000		2.463.970	2.463.970
27	Συντήρηση και βελτίωση φωτεινής σηματοδότησης πόλης έτους 1998	4.597.322		4.597.322	4.597.322
28	Πεζοδρόμηση οδού Σελεύκου και οδών Ο.Π. 13 πόλης Σερρών	2.500.567		0	0
29	Μελέτη "Ολοκληρωμένο σχέδιο διαμονής τσιγγάνων Αγ. Αθανασίου Σερρών	11.800.000	13.275.000	13.275.000	13.275.000
30	Κατασκευή ασφαλτοδρόμων και τσιμεντοδρόμων πόλης Σερρών	49.500.000		48.750.000	36.700.000
31	Ασφαλτοστρώσεις δρόμων πόλης Σερρών	41.500.000		41.000.000	14.266.200
32	Συντήρηση φωτεινής σηματοδότησης πόλης έτους 2000	15.000.000		15.000.000	11.300.000
33	Περιφραξη Δημοτικών Γηπέδων	2.415.198		2.415.198	2.415.198
34	Μελέτη κεντρικής πλατείας Ελαιώνα	100.000		100.000	100.000
35	Οφειλή κατασκευής δρόμων- ασφαλτοστρώσεων	339.813		339.813	339.813
36	Τσιμεντοστρώσεις δρόμων στο Α΄ Νεκροταφείο	3.427.161		3.427.161	3.427.161
37	Ασφαλτόστρωση δρόμων στα Α΄ Νεκροταφεία	3.440.553		3.440.553	3.440.553
38	Αποπεράτωση τοιχείου Αγ. Ιωάννη	2.500.000		2.500.000	1.644.573
39	Ασφαλτόστρωση οδού Κομνημών	2.550.398		2.550.398	2.550.398

3η-4η Τροποποίηση2000

40	Ηλεκτροφωτισμός πλατείας 40 Μαρτύρων	2.104.832		2.104.832	2.104.832
41	Πράξη εφαρμογής Εργατικών κατοικιών	10.000.000		10.000.000	10.000.000
42	Πράξη εφαρμογής Προφ. Ηλία - Γονατά - Σιγής	20.000.000		20.000.000	20.000.000
43	Πράξη εφαρμογής Αλιμπεκιοί	15.638.559		15.638.559	15.638.559
44	Δίκτυο Αποχέτευσης ομβρίων στο περιβάλλοντα χώρο Ξενώνων Χρυσοπηγής	7.000.000		10.086.609	5.739.048
45	Κατασκευή ανθοδόχων πεζοδρόμου οδού Σελεύκου	2.358.471		2.358.471	2.358.471
46	Μελέτη διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου Ιερού Ναού Ελαιώνα	100.000		100.000	100.000
47	Προμήθεια διαχωρητικών γυψοσανίδας και αλουμινίου	600.000		600.000	599.950
48	Κατασκευή Αυτοκινητοδρομίου Α' φάση	4.398.443		4.398.443	3.776.000
49	Αποτύπωση καταληφθέντων Δημοτικών εκτάσεων για διάνοιξη δρόμων	3.186.000		3.186.000	697.476
50	Τοπική πράξη εφαρμογής στα Δημ. Αγροτ. 5803 και 5811	3.186.000		3.186.000	3.186.000
51	Τοπογράφιση κτηματογράφιση οδικού άξονα από γέφυρα επταμύλων μέχρι Ξερόλακα	1.888.000		1.888.000	1.888.000
52	Υδρογεωλογική - Γεωφυσική μελέτη Μενοικίου όρους	2.053.200		2.053.200	2.053.200
53	Αποπεράτωση πεζοδρόμου Ο.Π. 13	1.300.000		913.320	913.320
54	Προμήθεια εξοπλισμού πολιτιστικών κέντρων Ιωάννου Θεολόγου - Λ. Παπαπαύλου	3.000.000		2.250.000	1.698.020
55	Προμήθεια αδρανων υλικών και οικοδομικής ξυλίας.	4.000.000		3.864.500	3.864.500
56	Κατασκευή αρδευτικού δικτύου στο Ν.Δ. τμήμα αγροκτήματος Σερρών.	2.804.152		2.804.152	0
57	Προμήθεια εξοπλισμού πολιτιστικών κέντρων Δήμου Σερρών	1.000.000		1.000.000	880.870
58	Αποπεράτωση εργασιών Νοτιοδυτικά του αγροκτήματος Σερρών.	3.310.600		3.310.600	0
59+	Αποπεράτωση ασφαλτόστρωσης στο Α' Νεκροταφείο	1.200.000		1.002.670	1.002.670

60	Διάνοιξη δρόμου προς χωματερή	3.500.000		3.500.000	2.190.000
61	Κατασκευή πλακοσκεπών οχετών	3.000.000		2.808.848	2.808.848
62	Μελέτη Υπόγειου χώρου στάθμευσης Ι.Χ. Αυτοκινήτων	10.000.000		0	0
63	Υπογείωση δικτύου ΔΕΗ στους πεζοδρόμους της πόλης	23.600.000		15.117.991	2.315.273
64	Ανακαίνιση Γραφείων Πνευματικού κέντρου Νίκαιας	1.024.175		1.024.175	1.024.175
65	Μίσθωση σκαπτικού Μηχανήματος για την ανάγκη της Αγροτικής Οδοποιίας	900.000		826.000	826.000
66	Μίσθωση Φορτωτού	1.880.000		1.880.000	1.878.560
67	Αμμοχαλικοστρώσεις στον δρόμο του ΧΥΤΑ	3.500.000		3.400.000	2.930.176
68	Μετασκευή σφαγείων σε κτίριο εκπαίδευσης και αθλητισμού		50.000.000	50.000.000	25.851.446
69	Ασφαλτωστρωση αύλιου χώρου Εθνικού σταδίου Σερρών		2.550.000	2.210.337	2.210.337
70	Συμπ/ση-διορθωση και ενημέρωση τοπ/φικών δι/των τμημ. γειτονιάς Ι.Θεολόγου-Α.Καμενικίων			3.422.000	
71	Συμπ/ση-διορθωση και ενημέρωση τοπ/φικών δι/των Ο.Π. 103,227,266,269,97,127,106 Σερρών			3.304.000	
72	Συμπ/ση-διορθωση και ενημέρωση τοπ/φικών δι/των Ο.Π. 241,253α,237α,267 Σερρών			2.478.000	
73	Συμπ/ση-διορθωση και ενημέρωση τοπ/φικών δι/των Ο.Π. 132,94,90,98,92,&100 Σερρών			3.186.000	
74	Συμπ/ση-διορθωση και ενημέρωση τοπ/φικών δι/των Ο.Π. 244&138 Σερρών			1.000.000	
75	Συμπ/ση-διορθωση και ενημέρωση τοπ/φικών δι/των Ο.Π. 117,33,273α & Σερρών			2.478.000	
76	Ερευνητικές γεωτρήσεις στο Ο.Π. 181			4.130.000	
76	Τεχνική πρόταση κατασκευής υπόγειου χώρου στάθμευσης στο Ο.Π. 181			6.250.000	
77	Εργασίες αποπεράτωσης πολιτιστικού κέντρου Ι. Θεολόγου			1.350.000	
78	Μελέτη Πεζογέφυρας στον κόμβο του 1ου ΤΕΛ Σερρών			1.885.000	

3η-4η Τροποποίηση2000

79	Προμήθεια - Τοποθέτηση πυροσβεστικού συγκροτήματος			0	
80	Φωτοτεχνική μελέτη ηλεκτροφωτισμού Δημοτικού Γηπέδου Σερρών			1.069.080	
81	Μελέτη ηλ. εγκαταστάσεων ηλεκτροφωτισμού Δημοτικού Γηπέδου Σερρών			1.069.080	
82	Μελέτη εφαρμογής και τευχών δημοπράτησης ηλεκ/φωτισμού Δημοτικού Γηπέδου Σερρών			1.069.080	
83	Μελέτη υποσταθμού ΜΤ/ΧΤ ηλεκτροφωτισμού Δημοτικού Γηπέδου Σερρών			1.069.080	
84	Μελέτη κατασκευής και θεμελίωσης ιστών ηλεκ/φωτισμού Δημοτικού Γηπέδου Σερρών			1.069.080	
85	Εκπόνηση μελέτης συμπλήρωση διώρθωση τα. διαγρ. Ο.Π. 249-250-407-102-103-104-179-241-271α-24-109-123			3.000.000	
	ΣΥΝΟΛΟ Δραχμές	484.711.000	69.144.556	484.761.507	330.206.364
	Εγγεγραμμένη πίστωση στον Προϋπολογισμό	484.811.000		484.811.000	
	Υπόλοιπη προς κατανομή πίστωση	100.000	0	49.493	